

Aprobat în Consiliul ARACIS

**STANDARDE SPECIFICE
PRIVIND EVALUAREA EXTERNĂ A CALITĂȚII ACADEMICE LA PROGRAMELE DE STUDII
DIN DOMENIILE DE LICENȚĂ ȘI MASTERAT
AFERENTE
COMISIEI DE SPECIALITATE NR.12
ȘTIINȚE MEDICALE**

CUPRINS:

Inreoducere.....	3
1.1.1 Programul de studii: MEDICINĂ.....	7
1.1.1.1 Personalul didactic	7
1.1.1.2 Conținutul procesului de învățământ	8
1.1.1.3 Conținutul fișelor disciplinelor	13
1.1.1.4 Practica.....	13
1.1.1.5 Rezultatele învățării	14
1.1.1.6 Studenții. Numărul maxim de studenți care pot fi școlarizați	15
1.1.1.7 Cercetarea științifică	16
1.1.1.8 Baza materială	16
1.1.2 Programul de studii: ASISTENȚĂ MEDICALĂ GENERALĂ.....	20
1.1.2.1 Personalul didactic	20
1.1.2.2 Conținutul procesului de învățământ	21
1.1.2.3 Conținutul fișelor disciplinelor	26
1.1.2.4 Practica.....	26
1.1.2.5 Rezultatele învățării	27
1.1.2.6 Studenții. Numărul maxim de studenți care pot fi școlarizați	29
1.1.2.7 Cercetarea științifică.....	30
1.1.2.8 Baza materială	30
1.1.3 Programul de studii: MOAȘE.....	34
1.1.3.1 Personalul didactic	34
1.1.3.2 Conținutul procesului de învățământ	35
1.1.3.3 Conținutul fișelor disciplinelor	40
1.1.3.4 Practica.....	40
1.1.3.5 Rezultatele învățării	41
1.1.3.6 Studenții. Numărul maxim de studenți care pot fi școlarizați	42
1.1.3.7 Cercetarea științifică	43
1.1.3.8 Baza materială	44
1.1.4 Programul de studii: RADIOLOGIE ȘI IMAGISTICĂ.....	47
1.1.4.1 Personalul didactic	47
1.1.4.2 Conținutul procesului de învățământ	48
1.1.4.3 Conținutul fișelor disciplinelor	53
1.1.4.4 Practica.....	54
1.1.4.5 Rezultatele învățării	54
1.1.4.6 Studenții. Numărul maxim de studenți care pot fi școlarizați	56
1.1.4.7 Cercetarea științifică	57
1.1.4.8 Baza materială	57
1.1.5 Programul de studii: LABORATOR CLINIC.....	62
1.1.5.1 Personalul didactic	62
1.1.5.2 Conținutul procesului de învățământ	63
1.1.5.3 Conținutul fișelor disciplinelor	67
1.1.5.4 Practica.....	67
1.1.5.5 Rezultatele învățării	68
1.1.5.6 Studenții. Numărul maxim de studenți care pot fi școlarizați	69
1.1.5.7 Cercetarea științifică	70
1.1.5.8 Baza materială	71
1.1.6 Programul de studii: BALNEOFIZIOKINETOTERAPIE ȘI RECUPERARE.....	74
1.1.6.1 Personalul didactic	74

1.1.6.2	Conținutul procesului de învățământ	75
1.1.6.3	Conținutul fișelor disciplinelor	80
1.1.6.4	Practica	81
1.1.6.5	Rezultatele învățării	81
1.1.6.6	Studentii. Numărul maxim de studenți care pot fi școlarizați	83
1.1.6.7	Cercetarea științifică	84
1.1.6.8	Baza materială	84
1.1.7	Programul de studii: AUDIOLOGIE ȘI PROTEZARE AUDITIVĂ	88
1.1.7.1	Personalul didactic	88
1.1.7.2	Conținutul procesului de învățământ	89
1.1.7.3	Conținutul fișelor disciplinelor	93
1.1.7.4	Practica	94
1.1.7.5	Rezultatele învățării	95
1.1.7.6	Studentii. Numărul maxim de studenți care pot fi școlarizați	96
1.1.7.7	Cercetarea științifică	97
1.1.7.8	Baza materială	97
1.1.8	Programul de studii: NUTRIȚIE ȘI DIETETICĂ	101
1.1.8.1	Personalul didactic	101
1.1.8.2	Conținutul procesului de învățământ	102
1.1.8.3	Conținutul fișelor disciplinelor	106
1.1.8.4	Practica	107
1.1.8.5	Rezultatele învățării	108
1.1.8.6	Studentii. Numărul maxim de studenți care pot fi școlarizați	109
1.1.8.7	Cercetarea științifică	110
1.1.8.8	Baza materială	110
1.2.1	Programul de studii: MEDICINĂ DENTARĂ	115
1.2.1.1	Personalul didactic	115
1.2.1.2	Conținutul procesului de învățământ	116
1.2.1.3	Conținutul fișelor disciplinelor	121
1.2.1.4	Practica	122
1.2.1.5	Rezultatele învățării	122
1.2.1.6	Studentii. Numărul maxim de studenți care pot fi școlarizați	124
1.2.1.7	Cercetarea științifică	125
1.2.1.8	Baza materială	125
1.2.2	Programul de studii: TEHNICĂ DENTARĂ	129
1.2.2.1	Personalul didactic	129
1.2.2.2	Conținutul procesului de învățământ	130
1.2.2.3	Conținutul fișelor disciplinelor	135
1.2.2.4	Practica	135
1.2.2.5	Rezultatele învățării	136
1.2.2.6	Studentii. Numărul maxim de studenți care pot fi școlarizați	137
1.2.2.7	Cercetarea științifică	139
1.2.2.8	Baza materială	139
1.2.3	Programul de studii: ASISTENȚĂ DENTARĂ	143
1.2.3.1	Personalul didactic	143
1.2.3.2	Conținutul procesului de învățământ	144
1.2.3.3	Conținutul fișelor disciplinelor	148
1.2.3.4	Practica	149
1.2.3.5	Rezultatele învățării	150
1.2.3.6	Studentii. Numărul maxim de studenți care pot fi școlarizați	151
1.2.3.7	Cercetarea științifică	152
1.2.3.8	Baza materială	153
1.2.4	Programul de studii: ASISTENȚĂ DE PROFILAXIE STOMATOLOGICĂ	156
1.2.4.1	Personalul didactic	156
1.2.4.2	Conținutul procesului de învățământ	157
1.2.4.3	Conținutul fișelor disciplinelor	162
1.2.4.4	Practica	162
1.2.4.5	Rezultatele învățării	163
1.2.4.6	Studentii. Numărul maxim de studenți care pot fi școlarizați	164
1.2.4.7	Cercetarea științifică	165

1.2.4.8 Baza materială	166
1.2.5 Programul de studii: FARMACIE	169
1.2.5.1 Personalul didactic	169
1.2.5.2 Conținutul procesului de învățământ	170
1.2.5.3 Conținutul fișelor disciplinelor	175
1.2.5.4 Practica	176
1.2.5.5 Rezultatele învățării	177
1.2.5.6 Studenții. Numărul maxim de studenți care pot fi școlarizați	178
1.2.5.7 Cercetarea științifică	179
1.2.5.8 Baza materială	180
1.2.6 Programul de studii: ASISTENȚĂ DE FARMACIE	183
1.2.6.1 Personalul didactic	183
1.2.6.2 Conținutul procesului de învățământ	184
1.2.6.3 Conținutul fișelor disciplinelor	188
1.2.6.4 Practica	189
1.2.6.5 Rezultatele învățării	190
1.2.6.6 Studenții. Numărul maxim de studenți care pot fi școlarizați	191
1.2.6.7 Cercetarea științifică	192
1.2.6.8 Baza materială	193
1.2.7 Programul de licență: COSMETICĂ MEDICALĂ ȘI TEHNOLOGIA	197
1.2.7.1 Personalul didactic	197
1.2.7.2 Conținutul procesului de învățământ	198
1.2.7.3 Conținutul fișelor disciplinelor	203
1.2.7.4 Practica	203
1.2.7.5 Rezultatele învățării	204
1.2.7.6 Studenții. Numărul maxim de studenți care pot fi școlarizați	205
1.2.7.7 Cercetarea științifică	207
1.2.7.8 Baza materială	207

INTRODUCERE

A. Cadrul legal:

1. *Legea Educației Naționale nr. 1/2011, cu modificările și completările ulterioare;*
2. *Legea 288/24.06. 2004 privind organizarea studiilor universitare, cu modificările și completările ulterioare;*
3. *HOTĂRÂRE Nr. 915/2017 din 14 decembrie 2017 privind modificarea anexei la Hotărârea Guvernului nr. 1.418/2006 pentru aprobarea Metodologiei de evaluare externă, a standardelor de referință și a listei indicatorilor de performanță a Agenției Române de Asigurare a Calității în Învățământul Superior;*
4. *Hotărârile de guvern privind Nomenclatorul domeniilor și al specializărilor/ programelor de studii universitare și a structurii instituțiilor de învățământ superior;*
5. *HG 404/29.03.2006 privind organizarea și desfășurarea studiilor universitare de masterat;*
6. *Ordinul MECTS nr. 6.129/2016 privind aprobarea standardelor minimale necesare și obligatorii pentru conferirea titlurilor didactice din învățământul superior, a gradelor profesionale de cercetare-dezvoltare, a calității de conducător de doctorat și a atestatului de abilitare, din 20.12.2016;*
7. *Directiva CE 2005/36/EC, cu reglementările și completările ulterioare pentru programele reglementate sectorial;*
8. *Directiva 2013/55/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 20 noiembrie 2013 de modificare a Directivei 2005/36/CE privind recunoașterea calificărilor profesionale;*
9. *Ordinul MEN nr. 3062/16.01.2018 privind modificarea Anexei la Ordinul nr. 6102/2016 pentru aprobarea Metodologiei-cadru privind organizarea admiterii în ciclurile de studii universitare de licență, de master și de doctorat.*

B. Scopul standardelor specifice:

În procesul de evaluare academică în vederea autorizării, acreditării și evaluării periodice a programelor de studii universitare de licență și masterat din **domeniul științelor medicale** se aplică standardele, standardele de

referință și indicatorii de performanță prevăzuți în Metodologia de evaluare externă, elaborată de ARACIS¹. Standardele specifice detaliază și completează standardele și standardele de referință, precum și lista indicatorilor de performanță. Standardele specifice definesc condițiile minimale care trebuie respectate pentru atingerea obiectivelor și misiunii programelor de studii.

Scopul general al prezentelor standarde specifice constă în completarea cadrului legal menționat la secțiunea A, pentru procesul de evaluare externă a calității academice în instituțiile de învățământ superior și completarea cu prevederi specifice domeniilor de licență și masterat, respectiv programelor de studii cu *specificul științelor medicale* prezentate în *Tabelul 1*.

Scopul particular al prezentelor standarde este de a asigura pentru programele de studii de licență și masterat menționate, *o evaluare externă a calității academice într-un mod unitar*.

Asigurarea unei pregătiri de calitate la nivelul învățământului medical este posibilă doar prin adoptarea unor criterii de evaluare unitară la nivel național care să asigure atât armonizarea educației medicale cu cea europeană, cât și posibilitatea instituțiilor de învățământ superior de a-și adapta programul la necesitățile locale de îngrijire, în limitele legii.

În cazul programelor din domeniul științelor medicale, standardele specifice au rolul de a asigura:

1. pregătirea și formarea de specialiști cu pregătire superioară în domeniile medicină, medicină dentară și farmacie;
2. alinierea pregătirii la cerințele pieței muncii și a standardelor internaționale din domeniu;
3. dezvoltarea mediului medical prin afirmarea valorilor științifice și dezvoltarea abilităților profilactice, de îngrijire și de cercetare a profesioniștilor din domeniu;
4. asigurarea recunoașterii pregătirii la nivelul comunității europene;
5. asigurarea performanței în domeniul educației și a cercetării medicale;
6. crearea cadrului necesar formării de absolvenți și specialiști competitivi în spațiul european, ușor de integrat în piața muncii reprezentată de sistemele de sănătate.

C. Standardele **Comisiei de Specialitate Științe Medicale** se referă la domeniul fundamental *Științe biologice și biomedicale* (DFI nr.30), în care figurează domeniile de licență (DL) și programele de studii, după cum urmează (*Tabelul 1*):

¹ Hotărârea nr. 915 din 14 decembrie 2017 privind modificarea anexei la Hotărârea Guvernului nr. 1418/2006

Tabelul 1-Domeniile și programele de studii cărora se adresează standardele Comisiei de Specialitate nr. 12 - Științe Medicale

Cod DFI	Domeniul fundamental DFI	Domeniul de studii universitare doctorat/masterat (DSU_D/M)	Domeniu de delicență (DL)	Programe de studii / Specializări (S)
30	Științe biologice și biomedicale	Medicină	Sănătate	Medicină*
				Asistență medicală generală*
				Moașe*
				Radiologie și Imagistică
				Laborator clinic
				Balneofiziokinetoterapie și recuperare
				Audiologie și protezare auditivă
		Nutriție și dietetică		
		Medicină dentară	Sănătate	Medicină dentară*
				Tehnică dentară
				Asistență dentară
				Asistență de profilaxie stomatologică
		Farmacie	Sănătate	Farmacie*
				Asistență de farmacie
				Cosmetică medicală și tehnologia produsului cosmetic

*Specializări reglementate sectorial în cadrul Uniunii Europene

Precizări privind programele de studii universitare:

- Programele de studii universitare se diferențiază prin misiune, prin construcția curriculară și prin contribuția la dezvoltarea științifică a domeniului respectiv.
- Competențele profesionale și transversale vizate de fiecare program de studii sunt descrise în termeni de cunoștințe, abilități, autonomie, responsabilitate și corespund calificării pentru care este proiectat programul de studii.
- Programele de studii autorizate, respectiv acreditate/reevaluate, nu pot suferi modificări semnificative de structură și/sau obiective pe durata unui ciclu de studii, cu excepția celor reglementate sectorial, unde modificările pot fi făcute doar în condițiile apariției unor noi reglementări imperative la nivelul UE.
- Orice modificări ale programelor de studii trebuie să fie justificate prin raportare la evoluția cunoașterii științifice și tehnologice, precum și la modificările survenite în privința calificărilor și în cererea pieței forței de muncă.

STANDARDELE SPECIFICE PENTRU PROGRAMELE DE STUDII UNIVERSITARE DE LICENȚĂ (CICLUL I)

Observație: Standardele specifice sunt prezentate pentru fiecare domeniu de studii universitare de licență și masterat în ordinea în care acestea sunt prezentate în Nomenclatorul domeniilor și al specializărilor/programelor de studii universitare.

1.1 Domeniul de licență: Sănătate – DSU/DM Medicină

Conform *Nomenclatorului domeniilor și al specializărilor/programelor de studii universitare*, în domeniul de studii universitare de licență (DL 10, 20) SĂNĂTATE din domeniul de doctorat/masterat MEDICINĂ la care se adresează standardele sunt incluse următoarele programe de studii/specializări prezentate în *Tabelul 2*:

Tabelul 2. Programele de studii/specializările din domeniul de licență: SĂNĂTATE

Co d	DOMENIUL DE LICENȚĂ	PROGRAMUL DE STUDII (PS) / SPECIALIZAREA (S)	Nr. de credite (ECTS)
10	Sănătate	Medicină*	360
		Asistență medicală generală*	240
		Moașe*	240
20	Sănătate	Radiologie și Imagistică	180
		Laborator clinic	180
		Balneofiziokinetoterapie și recuperare	180
		Audiologie și protezare auditivă	180
		Nutriție și dietetică	180

Conform *Nomenclatorului domeniilor și al specializărilor/programelor de studii universitare și a structurii instituțiilor de învățământ superior pentru anul universitar, în vigoare*.

* *Specializări reglementate sectorial în cadrul Uniunii Europene*

Programele de studii se diferențiază prin conținutul curricular. Programele de studii sunt definite prin misiune și prin competențele (rezultate ale învățării) prevăzute să fie dobândite de absolvenți, conform planurilor de învățământ și fișelor disciplinelor, precum și a reglementărilor sectoriale și legislației specifice, pentru programele de studiu reglementate sectorial.

Pentru inițierea unui nou program de studii, cu o denumire nouă și o calificare nouă, precum și pentru elaborarea de noi standarde specifice, este necesar un plan de învățământ care să difere cu minimum 20% din punct de vedere al disciplinelor de specialitate față de cele ale programelor de studii pentru care există standarde aprobate.

1.1.1 Programul de studii: **MEDICINĂ**

1.1.1.1 Personalul didactic

Standardele privind personalul didactic sunt cele formulate în legislația în vigoare, cu precizările stabilite în cerințele normative obligatorii privind autorizarea / acreditarea / evaluarea periodică a programelor de studii universitare de licență și în standardele specifice aprobate de Consiliul ARACIS.

Următoarele criterii normative sau standarde se referă la toate posturile didactice constituite pentru programul de studii evaluat, conform unui stat de funcții cumulativ în care se includ posturile întregi sau fracțiunile de posturi, după caz, din toate departamentele colaboratoare; în cazul programelor de studii evaluate în vederea acreditării sau evaluării periodice, statul de funcții trebuie să corespundă situației de fapt din anul universitar în care universitatea a solicitat evaluarea ARACIS sau din anul universitar în care se face vizita echipei de evaluare. În cazul evaluării în vederea autorizării, statul de funcții este un stat de funcții previzionat.

1. Posturile didactice sunt constituite conform reglementărilor legale în vigoare, în state de funcții la începutul fiecărui an universitar.
2. Personalul didactic trebuie să îndeplinească cerințele legale pentru ocuparea posturilor și să aibă calificarea și activitatea de cercetare în domeniul disciplinelor postului.
3. Personalul didactic titular în învățământul superior acoperă, într-un an universitar, cel mult trei norme didactice, indiferent de instituția de învățământ superior în care își desfășoară activitatea.
4. Universitatea trebuie să aibă un plan de formare continuă a personalului didactic.

În domeniul Sănătate, pentru programul de studii Medicină, raportul cadre didactice/studenti este cel puțin 1/6.

În vederea **evaluării periodice și acreditării** unui program de studii, raportul cadre didactice/studenti trebuie calculat luând în considerare toate cadrele didactice ale programului (cadrele didactice titulare în instituția de învățământ superior respectivă și cadrele didactice asociate) și capacitatea de școlarizare în vigoare.

În vederea **autorizării funcționării provizorii** a unui program de studii, raportul cadre didactice/studenti trebuie calculat luând în considerare toate cadrele didactice (cadrele didactice titulare în învățământul superior și cadrele didactice asociate) din statul de funcții previzionat și capacitatea de școlarizare solicitată de instituție pentru programul de studii respectiv.

Dacă într-o instituție de învățământ superior există programe de studii care au același plan de învățământ, pentru fiecare dintre aceste programe raportul cadre didactice/studenti trebuie calculat luând în considerare toate cadrele didactice ale programului respectiv (titulare și asociate), precum și suma capacităților de școlarizare în vigoare ale acestor programe (de exemplu, suma capacităților de școlarizare a două programe care diferă prin limba de predare), dacă procentul de suprapunere a cadrelor didactice (titulare și asociate) la aceste programe este peste 80%.

În vederea **evaluării periodice și acreditării**, cel puțin 70% din totalul posturilor didactice din statul de funcții, constituite conform normativelor legale, sunt acoperite cu cadre didactice cu norma de bază în universitate sau cu post rezervat. Dintre aceste cadre didactice, cel puțin 25% sunt profesori universitari și conferențieri universitari dar nu mai mult de 50%.

În vederea **autorizării funcționării provizorii**, cel puțin 70% din totalul posturilor didactice din statul de funcții previzionat, constituite conform normativelor legale, sunt acoperite cu cadre didactice titulare în învățământul superior, conform prevederilor legale, iar dintre acestea cel puțin 25% sunt profesori universitari și conferențieri universitari.

Cadrele didactice titulare și asociate se iau în considerare la **acreditarea/evaluarea periodică/autorizarea de funcționare provizorie**, pentru evaluarea fiecărui program de studii din ciclul de licență, indiferent dacă acestea ocupă posturi întregi sau fracțiuni de posturi din statele de funcții/statele de funcții previzionate ale programului

respectiv.

În domeniul Sănătate, pentru programul de studii *Medicină*, asistenții universitari care ocupă posturi didactice prin concurs trebuie să aibă pregătire pedagogică atestată sau să absolute un program de pregătire psihopedagogică în termen de 3 ani de la încheierea contractului de angajare pe perioadă nedeterminată. Pentru alte cadre didactice (inclusiv pentru asistenții universitari pe perioadă determinată) care ocupă posturi prin concurs, această cerință reprezintă o recomandare.

În domeniul Sănătate, la disciplinele care au corespondent în rețeaua Ministerului Sănătății (în *Nomenclatorul de specialități medicale, medico - dentare și farmaceutice pentru rețeaua de asistență medicală*), pot accede doar persoane care dețin, în funcție de gradul didactic universitar, titlurile de medic/farmacist rezident, specialist sau primar în specialitatea postului.

1.1.1.2 Conținutul procesului de învățământ

În domeniul Sănătate, formarea de bază în *Medicină* cuprinde în total șase ani de studii, pentru minimum 5.500 de ore de pregătire teoretică și practică/aplicativă asigurate de o instituție de învățământ superior, finalizate cu diplomă de licență. Cei șase ani de studii cuprind 360 de credite ECTS (*European Credit Transfer and Accumulation System*), 30 credite/semestru. În domeniul Sănătate, nu există forme de învățământ cu frecvență redusă sau la distanță.

În domeniul Sănătate, pentru programul de studii *Medicină*, raportul dintre orele de curs și cele de activități practice/aplicative (laboratoare, proiecte, stagii de practică etc.) este 1/2 (33%/67%), respectiv orele de curs reprezintă 33%, iar cele practice/aplicative 67%, cu o abatere de $\pm 10\%$. Anul universitar va fi structurat pe două semestre a câte 14 săptămâni. Fiecare semestru are câte 30 credite ECTS pentru disciplinele obligatorii și pentru cele opționale care au devenit obligatorii.

În domeniul Sănătate, pentru programul de studii *Medicină*, media numărului de ore/săptămână pe toți anii de studii se situează în intervalul 28-29, cu respectarea numărului total de ore prevăzut de legislația națională și europeană în vigoare (5500 ore de pregătire teoretică și practică de specialitate).

În domeniul Sănătate, pentru programul de studii *Medicină*, conținutul tematic al disciplinelor de studii trebuie actualizat continuu, în concordanță cu rezultatele cercetării din domeniul respectiv la nivel internațional.

Principalii indicatori privind organizarea procesului de învățământ la programul de studii de licență *Medicină* sunt centralizați în *Tabelul 3*.

Tabelul 3. Centralizator al indicatorilor privind organizarea procesului de învățământ la programul de studii de licență *Medicină*

INDICATOR	Nivel
1. Durata studiilor la forma de învățământ cu frecvență	12 semestre = 6 ani
2. Durata unui semestru privind activitatea didactică	14 săptămâni*
3. Numărul de ore pe săptămână	media numărului de ore/ săptămână pe toți anii de studii se situează între 28-29**
4. Numărul de ore de activitate organizată conform planului de învățământ pentru întregul ciclu al studiilor de licență	Minimum 5500
5. Numărul minim total de credite obligatorii	360 ECTS
6. Numărul minim de credite pe semestru	30 ECTS (la disciplinele obligatorii și la cele opționale care au devenit obligatorii)
7. Numărul de discipline (obligatorii+opționale) pe semestru	5-15

8. Durata practicii de specialitate	120 - 160 ore/an, practică de specialitate (minimum 3 săptămâni/an, în perioada verii, anii I-V) și gărzi, cu respectarea numărului minim de 5500 ore
9. Durata pentru elaborarea lucrării de licență	Minimum 56 de ore
10. Numărul de credite alocate pentru practica de specialitate	Minimum 2 credite anual
11. Numărul de credite alocate pentru promovarea examenului de licență	10 ECTS
12. Numărul de credite alocate educației fizice ca disciplină obligatorie	Minimum 1 ECTS***
13. Raportul dintre numărul orelor de curs și cele aplicative (seminare, laboratoare, proiecte, stagii de practică etc.)	1/2 (33% ore de curs și 67% ore de activități practice/aplicative), cu o abatere de $\pm 10\%$
14. Echivalența în ore a unui credit ECTS	25 ore
15. Numărul de săptămâni ale sesiunilor semestriale de examene	Minimum 3 săptămâni
16. Număr de săptămâni de sesiune de restanță	Minimum 1 săptămână
17. Număr maxim de studenți pe serie	Maximum 150
18. Număr maxim de studenți pe grupă IF	În funcție de tipul de disciplină, maximum 15 pentru cele fără stagiu clinic și maximum 10 pentru cele cu stagiu clinic ****
19. Raportul maxim dintre numărul de studenți și numărul de cadre didactice care desfășoară activități didactice la program	6/1

* Acestea nu cuprind stagiile de practică de specialitate, desfășurate comasat în perioada verii.

** Nu sunt incluse în cele 28-29 ore/săptămână orele de gardă și stagiile de practică de specialitate, desfășurate comasat în perioada verii.

*** Creditele se acordă peste cele obligatorii; promovarea disciplinei Educație fizică este obligatorie.

**** **Disciplinele cu stagiu clinic** sunt disciplinele la care activitatea didactică implică interacțiunea directă cu pacientul, indiferent de anul de studii în care se regăsesc acestea. **Disciplinele fără stagiu clinic** sunt disciplinele care nu implică interacțiunea directă cu pacientul.

Planul de învățământ va conține discipline fundamentale, de domeniu, de specialitate și complementare, grupate fie care în discipline obligatorii, opționale și facultative. Discipline opționale, facultative și cele relevante (DR) pentru pregătirea în domeniu a studenților, disponibile conform opțiunilor instituțiilor, se vor include în una dintre cele 4 categorii: fundamentale, de domeniu, de specialitate și complementare.

Disciplinele din planul de învățământ se grupează după **categoria formativă** și după **opționalitate**.

Tabelul 4. Ponderea orelor disciplinelor de studii în funcție de categoria formativă

Tip disciplină	Notație	Pondere %
Discipline fundamentale	DF	15-20
Discipline de domeniu	DD	15-20
Discipline de specialitate	DS	55-65
Discipline complementare	DC	5-10
Discipline relevante pentru pregătirea în domeniu a studenților, disponibile conform opțiunilor instituțiilor	DR	Maximum 7 Discipline

Total		100%
--------------	--	------

Tabelul 5. Ponderea orelor de activitate didactică după opționalitatea disciplinelor

Tip disciplină	Notație	Pondere %
Discipline obligatorii	DO	85-95
Discipline opționale (la alegere)	DA	5-15
Discipline facultative	DF	suplimentar acestei structuri
Total		100%

În domeniul Sănătate, pentru programul de studii *Medicină*, planul de învățământ minim, în condițiile respectării prevederilor de mai sus, va cuprinde disciplinele prezentate în continuare:

1.1.1.2.1 Discipline fundamentale (generale)

Nr. crt.	Disciplina	Tipul disciplinei
1.	Anatomie și Embriologie	Obligatorie
2.	Biochimie	Obligatorie
3.	Biofizică	Obligatorie
4.	Fiziologie	Obligatorie
5.	Biologie celulară și moleculară	Obligatorie
6.	Microbiologie (Bacteriologie. Virusologie. Parazitologie)	Obligatorie
7.	Histologie	Obligatorie
8.	Fiziopatologie	Obligatorie
9.	Imunologie	Obligatorie
10.	Farmacologie	Obligatorie
11.	Anatomie patologică	Obligatorie
12.	Genetică	Obligatorie

1.1.1.2.2 Discipline de domeniu

Nr. crt.	Disciplina	Tipul disciplinei
1.	Semiologie medicală	Obligatorie
2.	Semiologie chirurgicală	Obligatorie
3.	Radiologie - imagistică medicală	Obligatorie
4.	Alergologie și imunologie clinică	Obligatorie
5.	Biochimie clinică	Obligatorie
6.	Farmacologie clinică	Obligatorie
7.	Igienă	Obligatorie
8.	Epidemiologie	Obligatorie
9.	Sănătate publică și Management	Obligatorie
10.	Asistența primară a stării de sănătate	Obligatorie

1.1.1.2.3 Discipline de specialitate

Nr. crt.	Disciplina	Tipul disciplinei
1.	Abilități practice	Obligatorie
2.	Anestezie și terapie intensivă (ATI)	Obligatorie
3.	Boli infecțioase	Obligatorie
4.	Chirurgie generală	Obligatorie
5.	Chirurgie orală și maxilo-facială	Obligatorie
6.	Chirurgie pediatrică	Obligatorie
7.	Chirurgie plastică, estetică și microchirurgie reconstructivă	Obligatorie
8.	Dermatovenerologie	Obligatorie
9.	Diabet zaharat, nutriție și boli metabolice	Obligatorie
10.	Endocrinologie	Obligatorie
11.	Îngrijiri paliative	Obligatorie
12.	Medicina muncii	Obligatorie
13.	Medicină de familie	Obligatorie
14.	Medicină de urgență. Prim ajutor	Obligatorie
15.	Medicină internă	Obligatorie
16.	Cardiologie	Obligatorie
17.	Gastroenterologie	Obligatorie
18.	Nefrologie	Obligatorie
19.	Medicină legală	Obligatorie
20.	Hematologie	Obligatorie
21.	Neurologie	Obligatorie
22.	Obstetrică-ginecologie	Obligatorie
23.	Oftalmologie	Obligatorie
24.	Oncologie medicală	Obligatorie
25.	Otorinolaringologie (ORL)	Obligatorie
26.	Ortopedie pediatrică	Obligatorie
27.	Ortopedie și traumatologie	Obligatorie
28.	Pediatrie	Obligatorie
29.	Neonatologie	Obligatorie
30.	Pneumologie	Obligatorie
31.	Geriatrică și gerontologie	Obligatorie
32.	Urologie	Obligatorie
33.	Psihiatrie	Obligatorie
34.	Medicină fizică și de reabilitare	Obligatorie
35.	Reumatologie	Obligatorie
36.	Genomică. Bioinformatică clinică.	Opțională

1.1.1.2.4 Discipline complementare

Nr. crt.	Disciplinele	Tipul disciplinei
1.	Științele comportamentului. Psihologie medicală. Sociologie medicală.	Obligatorie
2.	Comunicare medicală	Obligatorie
3.	Informatică medicală și biostatistică	Obligatorie
4.	Metodologia cercetării științifice	Obligatorie
5.	Educația fizică	Obligatorie

6.	Limbi moderne	Obligatorie
7.	Etică și integritate academică	Obligatorie
8.	Deontologie medicală. Bioetică.	Obligatorie

1.1.1.2.5 Alte aspecte privind disciplinele programului de studii Medicină

În domeniul Sănătate, pentru programul de studii *Medicină*, predarea uneia/mai multor discipline obligatorii/ teme aparținând unor discipline obligatorii dintre cele de mai sus poate avea loc în cadrul altor discipline obligatorii sau în conexiune cu acestea, inclusiv în cadrul unor discipline/module/modele integrative ale planului de învățământ. Orice eliminare a unei discipline obligatorii dintre cele de mai sus impune substituirea cu o alta obligatorie, în strânsă legătură cu cea eliminată și înlocuind-o ca nivel de abilități și cunoștințe acumulate. Această înlocuire trebuie probată prin fișa disciplinei nou introdusă și prin rezultatele învățării. Instruirea teoretică se face în mod echilibrat și coordonat cu instruirea clinică, astfel încât, cunoștințele și competențele prevăzute mai sus să poată fi dobândite în mod corespunzător.

Pe lângă disciplinele obligatorii, în fiecare an de studii trebuie să fie oferite și discipline opționale. Disciplinele opționale trebuie să fie o completare a disciplinelor obligatorii ale programului de studii sau să ofere cunoștințe și abilități complementare profesiei. Disciplinele opționale trebuie să sprijine posibilitatea conturării unei traiectorii profesionale individuale pentru fiecare student.

Acestea nu trebuie să reprezinte repetarea unei discipline obligatorii sau să depășească nivelul de cunoștințe necesar pregătirii de bază în medicină respectiv nivelul de pregătire a absolventului cu licență.

Planul de învățământ conține una sau mai multe discipline opționale/semestru. Oferta de discipline opționale se prezintă sub formă de pachete (unul sau mai multe) de minimum două discipline. Studentul are obligația de a alege câte o disciplină opțională din fiecare pachet. Pentru fiecare pachet, devine obligatorie disciplina care întrunește cele mai multe opțiuni ale studenților. Toate disciplinele dintr-un pachet au același număr de ECTS. Pe lângă disciplinele opționale menționate la categoriile DF, DD, DS și DC, instituția de învățământ superior poate avea, pentru programul de studii respectiv, propria ofertă de discipline opționale. Fiecărei discipline opționale i se alocă un număr de ore și de credite ECTS, incluse în cele 60 de credite ale anului de studii, în conformitate cu prevederile legale în vigoare. Studentul poate opta și pentru alte discipline opționale. În acest caz, acestea pot fi parcurse ca discipline facultative, iar numărul de credite se alocă peste cele 60 anuale și sunt consemnate în Suplimentul la diplomă.

Planul de învățământ al programului de studii de licență Medicină poate să conțină și discipline facultative. Pentru acestea nu există restricție de număr de ore. Disciplinele facultative se creditează cu credite ECTS suplimentar față de cele 60 de credite/an (pot fi organizate pentru studenții interesați). Disciplinele facultative pot să completeze pregătirea studentului la Medicină în arii specifice sau mai puțin specifice domeniului specialității. Acestea figurează în Suplimentul la diplomă.

În domeniul Sănătate, instituția are reglementată procedura de promovare a studentului dintr-un an de studii în altul, în funcție de creditele de studii (ECTS) acumulate (de minimum 45 de credite, din 60). Nu se acceptă mai mult de 15 credite restante acumulate în cel mult ultimii doi ani de studii. Pentru programele de studii din domeniul Sănătate, nu există posibilitatea de promovare a doi ani de studii într-un singur an universitar.

În domeniul Sănătate, la toate programele de studii din România, indiferent de limba de predare, activitățile didactice care implică însușirea terminologiei de specialitate, precum și interacțiunea directă cu pacientul, se desfășoară în limba română.

1.1.1.3 Conținutul fișelor disciplinelor

Titularii de disciplină întocmesc o fișă a disciplinei. Fișele de disciplină, avizate anual la nivelul departamentului, vor conține:

- date despre program vizând instituția de învățământ superior, facultatea, departamentul, domeniul de studii, ciclul de studii, programul de studii, calificarea obținută prin absolvirea programului de studii;
- date despre disciplină în care vor fi menționate denumirea disciplinei, anul de studii/semestrul, modalitatea de evaluare: E – examen, VP – verificare pe parcurs, C – colocviu, precizând categoria formativă a disciplinei: fundamentală - DF / de domeniu - DD / de specialitate - DS / complementară - DC, precum și obligativitatea disciplinei: obligatorie / opțională / facultativă, de asemenea și titularul/titularii activităților didactice teoretice și practice/aplicative, în conformitate cu statele de funcții.
- timpul estimat pentru pregătirea studenților în vederea evaluării: se vor preciza atât numărul de ore alocate pe săptămână pentru curs și activități practice/aplicative (lucrări practice/ stagii) cât și numărul de ore necesare studiului individual în vederea pregătirii examenului;
- condiții (condiții preliminare) vizând, atât *curriculum*-ul, cât și competențele necesare;
- condiții specifice pentru desfășurarea activităților teoretice și practice la nivelul disciplinelor;
- competențele specifice profesionale și transversale dobândite de studenți în urma desfășurării activității la disciplină;
- rezultatele învățării.

Conținutul temelor susținute în cadrul activităților teoretice și lucrărilor practice/stagiilor trebuie să fie în concordanță cu numărul de ore alocate disciplinei. Vor fi precizate metodele de predare. În fișele disciplinelor trebuie menționate și titlurile bibliografice pe care studenții le pot consulta în cadrul activității individuale. Bibliografia va conține titluri recente, din ultimii 10 ani (dintre care, 50% din ultimii 5 ani), care vor constitui un suport pentru pregătirea teoretică și practică a studenților. Se va preciza modul în care asimilarea cunoștințelor în disciplină va putea fi aplicată în activitatea profesională desfășurată după absolvire. Se va realiza coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunităților epistemice, asociațiilor profesionale și angajatorilor reprezentativi din domeniul aferent programului. Evaluarea va fi prezentată sub formă sintetică, precizând criteriile de evaluare, metodele de evaluare și ponderea din nota finală, standardele minime de performanță pe care studenții le vor demonstra pentru a promova examenul la disciplină.

1.1.1.4 Practica

În domeniul Sănătate, pentru programul de studii *Medicină*, sunt prevăzute: stagii clinice de specialitate, gărzi, stagii de practică de specialitate desfășurate comasat în perioada verii, precum și ore destinate elaborării lucrării de licență, în ultimul an de studii.

Pentru stagiile clinice de specialitate derulate în timpul semestrelor, fiecare la specialitatea respectivă, conform planului de învățământ, precum și pentru gărzi și stagii de practică de specialitate, instituția de învățământ superior face dovada că a încheiat convenții de colaborare, contracte sau alte documente cu bazele clinice de învățământ (secții clinice universitare, unități sanitare, institute, centre de diagnostic și tratament, secții cu paturi, laboratoare, cabinete, alte unități de profil aprobate prin mecanisme proprii de către instituția de învățământ superior) în care sunt precizate: locul și perioada desfășurării activității/stagiilor practice, modul de organizare și îndrumare, responsabilii din partea instituției de învățământ superior și ai bazei clinice de învățământ etc.

Stagiile de practică de specialitate se desfășoară comasat în perioada verii. Sunt obligatorii 120 - 160 ore/an practică de specialitate (ore desfășurate comasat în minimum 3 săptămâni/an, în perioada verii, anii I-V) și gărzi, cu respectarea numărului minim de ore prevăzut în directiva 36 CE din 2005 și Directiva 2013/55/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 20 noiembrie 2013 de modificare a Directivei 2005/36/CE privind recunoașterea calificărilor profesionale (5500 ore de pregătire teoretică și practică de specialitate).

Pentru gărzi și stagii de practică de specialitate desfășurate comasat în perioada verii, vor fi nominalizați tutori de practică – cadre didactice ale programului de studii *Medicină* la discipline cu corespondent în rețeaua Ministerului Sănătății. Pentru stagiile de practică de specialitate, fișa disciplinei precizează: obiectivele, tematica, tipurile de activități și eșalonarea pe durata studiilor, sarcinile studentului, resursele disponibile (umane, bibliografice etc.), formele și criteriile de evaluare a rezultatelor învățării.

1.1.1.5 Rezultatele învățării

Instituția de învățământ superior oferă informații și date despre calificările, programele de studii, diplomele, personalul didactic și de cercetare, facilitățile oferite studenților și despre orice aspect de interes pentru public, în general, și pentru studenți, în special (de exemplu: *Regulament de formare profesională a studenților*, *Regulament de acordare a burselor și altor forme de sprijin material pentru studenții la studiile de licență / masterat*).

Competențele profesionale și transversale dobândite de studenți trebuie să le permită la absolvire angajarea pe piața muncii, dezvoltarea unei afaceri proprii sau continuarea studiilor în ciclul următor. Competențele trebuie definite și prezentate într-o secțiune distinctă a Planului de învățământ. Instituția de învățământ superior trebuie să ofere programe de stimulare a studenților performanți, precum și programe de sprijin a celor cu dificultăți în învățare.

1.1.1.5.1 Evaluarea studenților

Instituția de învățământ superior trebuie să aibă un regulament privind evaluarea și notarea studenților care este aplicat în mod riguros și consecvent. Evaluarea studenților se realizează pe bază de criterii de performanță, examinarea asigurând evaluarea cunoștințelor și a abilităților dobândite, în prezența a minimum 2 cadre didactice.

Toate examenele (evaluare orală sau scrisă) se desfășoară în spațiile aferente procesului didactic, în prezența cadrului didactic titular de curs și a cel puțin unui alt cadru didactic de specialitate (excepții, situații reglementate special la nivel național). Fiecare activitate didactică, de cercetare sau practică/aplicativă din planul de învățământ al programului de studii se încheie cu o evaluare finală. Rezultatele evaluării se concretizează în note de la 1 la 10, exprimate în numere întregi, nota minimă de promovare fiind 5. Examenul scris constă într-un test grilă sau subiecte redacționale din aria tematică a disciplinei. Trebuie respectată modalitatea de evaluare prevăzută în Fișa disciplinei. Formele de evaluare și atestare a competențelor studentului, prevăzute în planurile de învățământ, sunt examenul (E), colocviul (C) și verificarea pe parcurs (VP). Modul de susținere a examenelor – probă scrisă (S), probă orală (O) sau probă scrisă și orală (SO) – se stabilește pentru fiecare disciplină în parte prin Fișa disciplinei și se comunică studenților la începutul fiecărui semestru, de titularul disciplinei. Cel puțin 50% dintre formele de evaluare a disciplinelor de studii prevăzute în planul de învățământ sunt examene.

Nota înregistrată la evaluarea finală nu poate fi stabilită doar pe baza unui referat redactat de student sau pe baza rezultatelor evaluărilor pe parcurs, cu excepția disciplinelor complementare la care evaluarea se poate realiza și prin verificare în timpul semestrului. Rezultatele obținute de studenți pe parcursul pregătirii sunt înregistrate în conformitate cu legislația în vigoare, în formulare omologate în acest sens (catalog, registru matricol, supliment la diplomă).

1.1.1.5.2 Elaborarea lucrării de finalizare a studiilor

În domeniul Sănătate, pentru programul de studii *Medicină*, sunt alocate ore pentru elaborarea lucrării de licență; lucrarea de licență cuprinde elemente specifice programului de studii și este elaborată după metodologia proprie fiecărei instituții. Pentru promovarea examenului de licență, se alocă suplimentar un număr de credite.

Activitățile privind dobândirea competențelor necesare elaborării lucrării de licență și elaborarea lucrării de licență se efectuează în ultimii 2 ani de studii, pe tema specifică programului de studii, având prevăzut în Planul de învățământ al ultimului an de studii un număr de minimum 56 de ore. Lucrarea de licență testează abilitățile de a concepe și realiza o cercetare independentă, precum și de a redacta și prezenta rezultatele cercetării conform regulilor comunității științifice. Tema lucrării de finalizare a studiilor se alege cel mai târziu la începutul primului semestru al ultimului an de studii și poate fi schimbată de maximum 2 ori, cu avizul coordonatorului științific. Lucrarea de licență reprezintă o lucrare cu caracter științific pe care absolventul o realizează și o susține în fața comisiei în vederea obținerii diplomei de licență. Aceasta trebuie să conțină rezultate ale propriilor cercetări și investigații în domeniul temei alese care vor deține ponderea principală în volumul lucrării, să demonstreze familiarizarea cu literatura relevantă pentru tema abordată, rigoare științifică și metodologică, să aibă o structură logică și să fie redactată coerent, în stil științific, iar forma grafică să respecte normele academice specifice

domeniului.

În metodologiile sau procedurile interne ale instituției de învățământ sunt prevăzute condițiile de acceptare a lucrărilor de licență. Cadrul didactic coordonator este responsabil, împreună cu candidatul, de asigurarea autenticității lucrării. Este recomandabil ca lucrările de licență să fie analizate cu un *soft* de verificare a similitudinilor; universitățile stabilesc procentul de similitudine acceptat.

1.1.1.5 Examenul de licență

Studiile universitare de licență se încheie cu examenul de licență care se susține, în conformitate cu legislația în vigoare, pe baza unei metodologii/unor proceduri proprii, aprobate anual de Senatul universitar.

Examenul de finalizare a studiilor se organizează în două sesiuni anuale. Examenul de licență cuprinde următoarele probe:

- a) Proba 1 - evaluarea cunoștințelor fundamentale și de specialitate, cel puțin prin proba scrisă (proba scrisă are și o componentă națională, cu subiecte din tematica de rezidențiat); proba 1 poate conține și o evaluare practică;
- b) Proba 2 - prezentarea și susținerea publică a lucrării de licență.

Tematica și bibliografia probei scrise sunt anunțate cu minimum 6 luni înainte de derularea examenului de licență.

Candidații la examenul de finalizare a studiilor de licență prezintă la înscriere un atestat de competență lingvistică într-o limbă de largă circulație internațională. Nota minimă de promovare, pentru fiecare probă, este 5 (cinci), iar media generală de promovare a examenului de licență este cel puțin 6 (șase).

1.1.1.6 Studenții. Numărul maxim de studenți care pot fi școlarizați

Numărul maxim de studenți care pot fi școlarizați este în conformitate cu hotărârea de guvern privind structura instituțiilor de învățământ superior, în vigoare în anul respectiv, dar și cu respectarea raportului cadre didactice/studenți. Numărul maxim de studenți care pot fi școlarizați este stabilit prin coroborarea datelor privind resursa umană și baza materială, incluzând resursele educaționale. În domeniul Sănătate, transferul studenților între instituțiile de învățământ superior, facultăți și specializări se efectuează cu respectarea prevederilor legale în vigoare.

1.1.1.6.1 Admiterea

Admiterea se organizează în conformitate cu *Metodologia-cadru privind organizarea admiterii în ciclurile de studii universitare de licență, de masterat și de doctorat*, cu reglementările legale în vigoare, precum și cu metodologiile proprii ale instituției de învățământ superior.

Instituția de învățământ superior formulează și aplică propria politică, transparentă și riguroasă, a recrutării și admiterii studenților, anunțată public cu cel puțin 6 luni înainte de concursul de admitere și care respectă principiul egalității șanselor tuturor candidaților, fără nicio discriminare. Admiterea se realizează în limita capacității de școlarizare stabilită de ARACIS și publicată în hotărârea de guvern privind structura instituțiilor de învățământ superior din anul curent.

Candidații se înscriu la concursul de admitere pe baza diplomei de bacalaureat sau a altor acte de studii echivalente, conform legii. Studenții înmatriculați încheie cu instituția de învățământ superior un Contract de Studii în care sunt prevăzute drepturile și obligațiile părților.

În domeniul Sănătate, pentru admiterea la programul de studii *Medicină* candidații vor susține și promova cel puțin o probă scrisă care să evalueze cunoștințele acestora din discipline care au relevanță pentru viitoarea formare. Pentru studenții internaționali, admiterea la programele de studii se face conform metodologiilor proprii ale instituției de învățământ superior, cu respectarea prevederilor legale în vigoare. Concursul de admitere evaluează în mod unitar cunoștințele de Biologie și Chimie/Fizică ale candidaților, în scopul verificării nivelului necesar începerii studiilor de Medicină, pentru a asigura baza de cunoștințe necesare pentru aprofundarea și dezvoltarea disciplinelor fundamentale în domeniu.

1.1.1.6.2 Criterii privind stabilirea numărului maxim de studenți care pot fi școlarizați

În domeniul Sănătate, pentru programul de studii *Medicină*, numărul maxim de studenții care pot fi școlarizați (capacitatea de școlarizare) se stabilește astfel încât raportul cadre didactice /studenți să fie cel puțin 1/6. Numărul maxim de studenți care pot fi școlarizați este stabilit prin coroborarea datelor privind resursa umană și baza materială, incluzând resursele educaționale.

Numărul maxim de studenți în grupă și în serie

Numărul maxim de studenți pentru programul de studii *Medicină* se stabilește astfel încât să fie asigurate condițiile optime pentru desfășurarea învățământului medical, cu respectarea standardelor de calitate prevăzute. Numărul maxim de studenți care pot fi școlarizați se stabilește pe baza evaluării periodice a programelor de studii, a raportului cadre didactice/studenți (definit anterior) și este cel publicat în Monitorul Oficial. Dimensiunile formațiunilor de studii la programul de studii *Medicină* sunt stabilite anual de către Senatul universitar, astfel încât să se respecte criteriile unui învățământ centrat pe student cu un înalt nivel de calitate și standardele ARACIS.

Numărul de studenți pentru o serie de studenți se stabilește de către fiecare universitate/facultate în funcție de dimensiunile sălilor de curs existente, fără să depășească 150 studenți/serie. Grupele de studenți sunt dimensionate diferit, criteriul fiind interacțiunea directă cu pacientul în timpul activității didactice. **Disciplinele cu stagiul clinic** sunt disciplinele la care activitatea didactică implică interacțiunea directă cu pacientul, indiferent de anul de studii în care se regăsesc acestea. **Disciplinele fără stagiul clinic** sunt disciplinele care nu implică interacțiunea directă cu pacientul. Pentru disciplinele fără stagii clinice, numărul de studenți/grupă este de maximum 15. Pentru disciplinele cu stagii clinice, numărul de studenți pe grupă este adaptat spațiilor din bazele clinice de învățământ în care se desfășoară acestea și este de maximum 10. La disciplinele complementare (de exemplu: Limbi moderne etc.), numărul de studenți nu trebuie să depășească 25/grupă.

1.1.1.7 Cercetarea științifică

În domeniul Sănătate, personalul didactic și de cercetare propriu trebuie să desfășoare activități de cercetare științifică în domeniul disciplinelor cuprinse în norma didactică pe care o acoperă sau în domenii interdisciplinare, valorificate prin publicații în reviste de specialitate din țară sau din străinătate, comunicări științifice prezentate la sesiuni, simpozioane, conferințe, congrese naționale și /sau internaționale, contracte, expertiză, consultanță pe bază de contracte sau convenții încheiate cu parteneri din țară și străinătate.

Personalul didactic propriu implicat în activități de predare / seminarizare / practice la programul de studii *Medicină* trebuie să deruleze activități în concordanță cu strategia de cercetare a instituției, având anual cel puțin o publicație sau o realizare didactică ori științifică în domeniul disciplinelor predate.

Facultatea trebuie să organizeze periodic, cu cadrele didactice, cercetătorii și absolvenții, sesiuni științifice, simpozioane, conferințe, mese rotunde în domeniul disciplinelor din programul de studii, iar comunicările trebuie să fie publicate în buletine științifice cu ISBN, ISSN sau în volume dedicate manifestării științifice. Universitatea trebuie să dispună de cel puțin un centru de cercetare științifică în domeniu cu rezultate recunoscute de comunitatea științifică, de editură proprie pentru publicații cu ISSN și ISBN. Dotarea laboratoarelor trebuie să corespundă exigențelor temelor abordate. Echipamentele existente trebuie să permită realizarea unor cercetări recunoscute pe plan național și internațional.

1.1.1.8 Baza materială

În domeniul Sănătate, pentru programul de studii *Medicină*, baza materială trebuie să cuprindă spații de învățământ corespunzătoare, dotate conform activității didactice desfășurate și cerințelor normative obligatorii; pentru fiecare amfiteatru, trebuie să existe: tablă, videoproiector, ecran de proiecție.

Dotarea minimală generală pentru disciplinele planului de învățământ constă în:

- aparatură specifică necesară procesului didactic;
- materiale necesare pregătirii, conservării și prezentării materialului didactic;
- trusă de prim ajutor;
- material didactic (animale de laborator, culturi microbiene etc.);
- spații care să respecte regulile de protecția muncii;
- rețea de calculatoare/tablete/alte dispozitive cu acces la Internet și un sistem multimedia;
- resurse / softuri care să permită studenților să lucreze efectiv;
- dotări cu aparatură specifică;
- material didactic specific (piese, mulaje etc.).

Dotări minimale specifice pentru disciplina Anatomie:

- laborator conservare cadavre și facilități pentru păstrarea cadavrelor (frigidere pentru preparate anatomice);
- minimum o masă de disecție și un cadavru la 2-3 grupe;
- muzeu cu piese anatomice;
- material didactic video - laborator 3D de anatomie virtuală; programe 3D - e learning
- rețea de calculatoare cu acces la Internet.

Dotări minimale specifice pentru disciplinele Histologie, Biologie celulară și moleculară, Anatomie patologică:

- microscop / studenți = 1/3 (montate pe mese cu sursă de lumină);
- 2 microtoame / departament și 4 cuțite microtom / departament;
- un videoproiector și un ecran / sală;
- pentru anatomia patologică: rețea de calculatoare/tablete/alte dispozitive cu acces la colecție de lame scanate sau săli cu mese de necropsie, minimum 1 la 3 grupe, cu 2 truse de necropsie;
- 2 microscop de cercetare (sau acces), pentru fiecare dintre aceste discipline;
- centrifugă, ultracentrifugă;
- colecție lame;
- laborator preparare lame;
- criostat.

Pentru toate cele 3 discipline, Sistem de scanare lame dotat cu program de examinare *e-school*.

Pentru **Biologie moleculară:**

- hotă cu flux laminar, hotă sterilă, termostat, sistem de apă ultrapură, agitator de plăci, distilatoare și bidistilatoare, analizator genetic, centrifugi termostate, stație PCR, secventiator, ultracongelator (- 86⁰), ph-metre, camera de creștere, etuve etc.

Dotări minimale specifice pentru disciplinele Fiziologie, Fiziopatologie, Farmacologie, Farmacologie clinică:

- aparatură de înregistrare pentru principalele sisteme și organe, pentru fenomene electrice și mecanice; *software* Medical - licențe pentru: procesul de hemostază, coagulare, fiziologia sanguină, fiziologie respiratorie, cardiovasculară, renală, nervoasă, musculară, endocrina etc.;
- instrumentar și aparatură de laborator pentru biochimie, hematologie etc.;
- analizator semi-automat de biochimie, spectrofotometru – UV;
- băi de organe, termostate etc.;
- echipamente pentru explorări funcționale (EKG, EEG, EMG, spirometrie etc.);
- biobază sau acces.

Dotări minimale specifice pentru disciplinele Biofizică, Biochimie, Biochimie clinică, Genetică:

- instrumente detectoare fotoelectrice (fotometru, colorimetru, spectrofotometru, spectrofoto-colorimetru) și bioelectrice (EKG, EEG, EMG) în laboratorul de Biofizică;
- aparat de electroforeză, pompă de vid, centrifugă, ultracentrifugă;
- microscop de cercetare;

- echipamente de cercetare specifice;
- instrumentar și materiale care să permită studenților lucrul individual;
- microscop cu fluorescență.

Dotări minimale specifice pentru disciplina Informatică medicală și Biostatistică:

- minimum un calculator (terminal) la 2 studenți;
- softuri de biostatistică.

Dotări minimale specifice pentru disciplina Microbiologie (Bacteriologie. Virusologie. Parazitologie):

- un microscop / 3 studenți;
- un microscop cu fluorescență / sală;
- termostat / sală și câte o etuvă, un pupinel, un autoclav / punct de lucru;
- câte o balanță analitică și o baie de electroforeză;
- câte o baie de apă cu agitator și o centrifugă / sală;
- colecție de lame specifice;
- laborator preparare lame, culturi etc., pentru specialități, dotate corespunzător.

Disciplinele clinice medicale și chirurgicale vor fi dotate astfel:

- toate disciplinele cu stagiu clinic vor avea **baze clinice de învățământ** în folosire exclusivă; instituția de învățământ superior încheie cu acestea un contract de colaborare; o bază clinică de învățământ (respectiv, entitatea juridică din care aceasta face parte) încheie contract de colaborare cu o instituție de învățământ superior.
- 3 studenți/pat la fiecare disciplină cu stagiu clinic; stagiile clinice se desfășoară obligatoriu la specialitatea respectivă, prevăzută în planul de învățământ;
- posibilități de investigație minimală (vezi lista de mai jos).

Dotări minimale specifice pentru disciplinele medicale:

- echipamente care să permită înregistrări și interpretări (electrocardiografie, ecocardiografie, spirometrie, radiologie, endoscopie, ecografie abdominală) la minimum una dintre disciplinele din planul de învățământ;
- aparatură imagistică, în concordanță cu planul de învățământ;
- simulatoare pentru manevre medicale (în dotarea Centrelor de Simulare).

Dotări minimale specifice pentru disciplinele chirurgicale:

- la disciplinele: oftalmologie, otorinolaringologie, săli de demonstrație;
- simulatoare pentru diverse manevre chirurgicale (în dotarea Centrelor de Simulare);
- sistem video de transmitere *live* din sălile de operație;
- video-biblioteca (cu patologie chirurgicală).

La disciplinele fără stagiu clinic, trebuie să existe săli de demonstrație și posibilități tehnice de prezentare de cazuri clinice ilustrative.

Biblioteca

Biblioteca trebuie dotată cu sală de lectură și fond de carte propriu, corespunzător disciplinelor prevăzute în planurile de învățământ.

În domeniul Sănătate, acoperirea bibliografiei cu caracter obligatoriu pentru toate disciplinele din planul de învățământ se face în format digital pentru toți studenții sau pe suport fizic pentru minimum 50% dintre studenți. Trebuie să existe abonamente la reviste, inclusiv în format electronic. Biblioteca trebuie să dispună de un număr de locuri în sălile de lectură egal cu minimum 10% din numărul total de studenți sau să existe posibilitatea de a accesa *on-line* baza de date electronice a bibliotecii (din orice altă locație), precum și rețea de calculatoare/tablete/alte dispozitive cu acces la Internet.

Capacitatea spațiilor de învățământ trebuie să fie:

- min. 1 mp/loc în sălile de curs;
- min 1.4 mp/loc în sălile de seminar;
- min. 1.5 mp/loc în sălile de lectură din biblioteci;
- min. 2.5 mp/loc în laboratoare de informatică;
- min. 4 mp/loc în laboratoarele disciplinelor cu caracter experimental.

Alte observații specifice domeniului sau programelor de studii

În domeniul Sănătate, pentru programul de studii *Medicină*, trebuie să existe o colaborare între instituția de învățământ superior, Ministerul Sănătății și Colegiul Medicilor din România, în scopul orientării profesionale și inserției pe piața muncii a absolvenților.

1.1.2 Programul de studii: ASISTENȚĂ MEDICALĂ GENERALĂ**1.1.2.1 Personalul didactic**

Standardele privind personalul didactic sunt cele formulate în legislația în vigoare, cu precizările stabilite în cerințele normative obligatorii privind autorizarea/ acreditarea/ evaluarea periodică a programelor de studii universitare de licență și în standardele specifice de față, aprobate de Consiliul ARACIS.

Următoarele criterii normative sau standarde se referă la toate posturile didactice constituite pentru programul de studii evaluat, conform unui stat de funcții cumulativ în care se includ posturile întregi sau fracțiunile de posturi, după caz, din toate departamentele colaboratoare; în cazul programelor de studii evaluate în vederea acreditării sau evaluării periodice, statul de funcții trebuie să corespundă situației de fapt din anul universitar în care universitatea a solicitat evaluarea ARACIS sau, după caz, din anul universitar în care se face vizita echipei de evaluare. În cazul evaluării în vederea autorizării, statul de funcții este un stat de funcții previzionat.

1. Posturile didactice sunt constituite conform reglementărilor legale în vigoare, în state de funcții la începutul fiecărui an universitar.
2. Personalul didactic trebuie să îndeplinească cerințele legale pentru ocuparea posturilor și să aibă calificarea și activitatea de cercetare în domeniul disciplinelor postului.
3. Personalul didactic titular în învățământul superior acoperă, într-un an universitar, cel mult trei norme didactice, indiferent de instituția de învățământ în care își desfășoară activitatea.
4. Universitatea trebuie să aibă un plan de formare continuă a personalului didactic.

În domeniul Sănătate, pentru programul de studii *Asistență Medicală Generală*, raportul cadre didactice/studenti este cel puțin 1/6.

În vederea **evaluării periodice și acreditării** unui program de studii, raportul cadre didactice/studenti trebuie calculat luând în considerare toate cadrele didactice ale programului (cadrele didactice titulare în instituția de învățământ superior respectivă și cadrele didactice asociate) și capacitatea de școlarizare în vigoare.

În vederea **autorizării funcționării provizorii** a unui program de studii, raportul cadre didactice/studenti trebuie calculat luând în considerare toate cadrele didactice (cadrele didactice titulare în învățământul superior și cadrele didactice asociate) din statul de funcții previzionat și capacitatea de școlarizare solicitată de instituție pentru programul de studii respectiv.

Dacă într-o instituție de învățământ superior există programe de studii care au același plan de învățământ, pentru fiecare dintre aceste programe raportul cadre didactice/studenti trebuie calculat luând în considerare toate cadrele didactice ale programului respectiv (titulare și asociate), precum și suma capacităților de școlarizare în vigoare ale acestor programe (de exemplu, suma capacităților de școlarizare a două programe care diferă prin limba de predare), dacă procentul de suprapunere a cadrelor didactice (titulare și asociate) la aceste programe este peste 80%.

În vederea **evaluării periodice și acreditării**, cel puțin 70% din totalul posturilor didactice din statul de funcții, constituite conform normativelor legale, sunt acoperite cu cadre didactice cu norma de bază în universitate sau cu post rezervat. Dintre aceste cadre didactice, cel puțin 25% sunt profesori universitari și conferențieri universitari dar nu mai mult de 50%.

În vederea **autorizării funcționării provizorii**, cel puțin 70% din totalul posturilor didactice din statul de funcții previzionat, constituite conform normativelor legale, sunt acoperite cu cadre didactice titulare în învățământul superior, conform prevederilor legale, iar dintre acestea cel puțin 25% sunt profesori universitari și conferențieri universitari.

Cadrele didactice titulare și asociate se iau în considerare la **acreditarea/evaluarea periodică/autorizarea de funcționare provizorie**, pentru evaluarea fiecărui program de studii din ciclul de licență, indiferent dacă acestea

ocupă posturi întregi sau fracțiuni de posturi din statele de funcții/statele de funcții previzionate ale programului respectiv.

În domeniul Sănătate, la disciplinele care au corespondent în rețeaua Ministerului Sănătății (în *Nomenclatorul de specialități medicale, medico-dentare și farmaceutice pentru rețeaua de asistență medicală*), pot accede doar persoane care dețin, în funcție de gradul didactic universitar, titlurile de medic/ farmacist rezident, specialist sau primar în specialitatea postului. La disciplinele de specialitate care nu au corespondent în rețeaua Ministerului Sănătății pot accede, în condițiile legii, absolvenți ai programului de studii. În domeniul Sănătate, pentru programul de studii *Asistență Medicală Generală*, instituția încurajează dezvoltarea profesională a asistenților medicali pentru a deveni cadre didactice și există asistenți medicali cu studii superioare angajați, în condițiile legii, cadre didactice titulare.

În domeniul Sănătate, pentru programul *Asistență Medicală Generală*, asistenții universitari care ocupă posturi didactice prin concurs trebuie să aibă pregătire pedagogică atestată sau să absolute un program de pregătire psihopedagogică în termen de 3 ani de la încheierea contractului de angajare pe perioadă nedeterminată. Pentru alte cadre didactice (inclusiv pentru asistenții universitari pe perioadă determinată) care ocupă posturi prin concurs, această cerință reprezintă o recomandare.

1.1.2.2 Conținutul procesului de învățământ

În domeniul Sănătate, formarea de bază în *Asistență Medicală Generală* se face pe parcursul a 4 ani și minimum 4600 ore (240 credite) de instruire teoretică și practică/aplicativă, asigurate de o instituție de învățământ superior, finalizate cu diplomă de licență. Perioada de instruire teoretică reprezintă cel puțin 1/3, iar cea de activități practice cel puțin 1/2 din perioada minimă de formare.

În domeniul Sănătate, nu există forme de învățământ cu frecvență redusă sau la distanță. Anul universitar va fi structurat pe două semestre a câte 14 săptămâni, cu 28-29 ore/săptămână (media numărului de ore/ săptămână pe toți anii de studii) de pregătire teoretică și practică/aplicativă, la care se adaugă săptămânile de practică de specialitate. Fiecare semestru are câte 30 credite de studii ECTS pentru disciplinele obligatorii și cele opționale care au devenit obligatorii.

Stagiile de practică de specialitate de vară, organizate comasat în afara celor 28 de săptămâni, vor avea durata minimă de 4 săptămâni (minimum 160 ore de activități de practică zilnică la care se adaugă orele de gardă). Aceste stagii se vor derula în fiecare an de studii (4 stagii) și vor conține în tematică subiecte corelate cu disciplinele studiate în anul respectiv. Stagiile de practică de specialitate de vară se completează cu stagii de practică și gărzi derulate pe parcursul anului universitar, a căror tematică va fi corelată cu disciplinele studiate în anul respectiv.

În domeniul Sănătate, pentru programul de studii *Asistență Medicală Generală*, conținutul tematic al disciplinelor de studii trebuie actualizat continuu, în concordanță cu rezultatele cercetării din domeniul respectiv la nivel internațional. Planul de învățământ minim pentru pregătirea asistenților medicali generaliști va fi în concordanță cu reglementările naționale și europene în vigoare. Instruirea teoretică trebuie să fie echilibrată și coordonată cu instruirea practică, în așa fel încât cunoștințele și experiența practică să fie dobândite într-un mod adecvat. Instruirea practică trebuie să fie realizată sub supravegherea unor persoane a căror experiență profesională să asigure o pregătire adecvată însușirii de către studenți a responsabilităților implicate în activitățile de asistent medical generalist.

În urma pregătirii diploma trebuie să fie garanția:

- însușirii noțiunilor teoretice și practice necesare exercitării profesiei;
- stabilirii nevoilor de îngrijiri generale de sănătate și furnizării serviciilor de îngrijiri generale de sănătate de natură preventivă, curativă și de recuperare în baza competenței însușite de a stabili în mod independent necesarul de îngrijiri de sănătate, de a planifica, de a organiza și de a efectua aceste servicii;
- protejării și ameliorării sănătății prin administrarea tratamentului conform prescripțiilor medicului;
- elaborării de programe și desfășurării de activități de educație pentru sănătate în baza competenței de

a oferi persoanelor, familiilor și grupurilor de persoane informații care să le permită un stil de viață sănătos și să se autoîngrijească;

- acordării primului ajutor în baza competenței de a iniția în mod independent măsuri imediate pentru menținerea în viață și aplicarea în situații de criză sau de catastrofă a acestor măsuri;
- facilitării acțiunilor pentru protejarea sănătății în grupuri considerate cu risc, precum și organizarea și furnizarea de servicii de îngrijiri de sănătate comunitară pe baza competențelor de a colabora eficient cu alți factori din sectorul sanitar și de a oferi în mod independent consiliere, indicații și sprijin persoanelor care necesită îngrijire și persoanelor apropiate;
- desfășurării activităților de cercetare în domeniul îngrijirilor generale de sănătate de către asistenții medicali generaliști licențiați;
- participării asistenților medicali generaliști abilitați ca formatori, la pregătirea teoretică și practică a asistenților medicali generaliști în cadrul programelor de educație continuă în baza competenței de a asigura o comunicare profesională exhaustivă și de a coopera cu membrii altor profesii din domeniul sănătății;
- raportării activităților specifice desfășurate și analizei independente a calității îngrijirilor de sănătate acordate pentru îmbunătățirea practicii profesionale de asistentul medical generalist;
- desfășurării de activități de formare și pregătirii teoretice și practice în instituții de învățământ pentru pregătirea viitorilor asistenți medicali generaliști, precum și de activități de pregătire a personalului sanitar auxiliar.

Principalii indicatori privind organizarea procesului de învățământ la programul de studii de licență *Asistență Medicală Generală* sunt centralizați în *Tabelul 3*.

Tabelul 3. Centralizator al indicatorilor privind organizarea procesului de învățământ la programul de studii de licență *Asistență Medicală Generală*

INDICATOR	Nivel
1. Durata studiilor la forma de învățământ cu frecvență	8 semestre = 4 ani
2. Durata unui semestru privind activitatea didactică	14 săptămâni*
3. Numărul de ore pe săptămână	media numărului de ore/săptămână pe toți anii de studii se situează în intervalul 28-29**
4. Numărul de ore didactice din planul de învățământ pentru întregul ciclu al studiilor de licență	Minimum 4600
5. Numărul minim total de credite obligatorii	240 ECTS
6. Numărul minim de credite pe semestru	30 ECTS (la disciplinele obligatorii și la cele opționale care au devenit obligatorii)
7. Numărul de discipline (obligatorii+opționale) pe semestru	5-15
8. Durata practicii de specialitate	Minimum 1300 de ore/4 ani de instruire practică sub formă de practică de specialitate și gărzi, dintre care minimum 640 (160/an) de ore de practică de specialitate de vară.
9. Durata pentru elaborarea lucrării de licență	Minimum 56 de ore
10. Numărul de credite alocate pentru practica de specialitate	Minimum 2 credite /an
11. Numărul de credite alocate pentru promovarea examenului de licență	10 ECTS
12. Numărul de credite alocate educației fizice ca disciplină obligatorie	Minimum 1 ECTS***
13. Raportul dintre numărul orelor de curs și cele aplicative (seminarii, laboratoare, proiecte, stagii de practică etc.)	Perioada de instruire teoretică reprezintă cel puțin 1/3, iar cea de

	activități practice cel puțin 1/2 din perioada minimă de formare.
14. Echivalența în ore a unui credit ECTS	25 ore
15. Numărul de săptămâni ale sesiunilor semestriale de examene	Minimum 3 săptămâni
16. Număr de săptămâni de sesiune de restanță	Minimum 1 săptămână
17. Număr maxim de studenți pe serie	Maximum 150
18. Număr maxim de studenți pe grupă IF	În funcție de tipul de disciplină, maximum 15 pentru cele fără stagiul clinic și maximum 10 pentru cele cu stagiul clinic ****
19. Raportul maxim dintre numărul de studenți și numărul de cadre didactice care desfășoară activități didactice la program	6/1

* Acestea nu cuprind stagiile de practică de specialitate desfășurate comasat în perioada verii.

** Nu sunt incluse în cele 28-29 ore/săptămână activitățile desfășurate sub coordonarea tutorilor de practică (orele de gardă, orele de practică din timpul semestrelor și stagiile de practică de specialitate desfășurate comasat în perioada verii).

*** Creditele se acordă peste cele obligatorii; promovarea disciplinei Educație fizică este obligatorie.

**** **Disciplinele cu stagiul clinic** sunt disciplinele la care activitatea didactică implică interacțiunea directă cu pacientul, indiferent de anul de studii în care se regăsesc acestea. **Disciplinele fără stagiul clinic** sunt disciplinele care nu implică interacțiunea directă cu pacientul.

Planul de învățământ va conține discipline fundamentale, de domeniu, de specialitate și complementare, grupate fiecare în discipline obligatorii, opționale și facultative. Disciplinele opționale, facultative și cele relevante (DR) pentru pregătirea în domeniu a studenților, disponibile conform opțiunilor instituțiilor, se vor include în una dintre cele 4 categorii: fundamentale, de domeniu, de specialitate și complementare.

Disciplinele din planul de învățământ se grupează după **categoria formativă** și după **opționalitate**.

Tabelul 4. Ponderea orelor disciplinelor de studii în funcție de categoria formativă

Tip disciplină*	Notăție	Pondere %
Discipline fundamentale	DF	10-15
Discipline de domeniu	DD	15-20
Discipline de specialitate	DS	55-65
Discipline complementare	DC	5-10
Discipline relevante pentru pregătirea în domeniu a studenților, disponibile conform opțiunilor instituțiilor	DR	Maximum 7 discipline
Total		100%

Tabelul 5. Ponderea orelor de activitate didactică după opționalitatea disciplinelor

Tip disciplină	Notăție	Pondere %
Discipline obligatorii	DO	85-95
Discipline opționale (la alegere)	DA	5-15
Discipline facultative	DF	suplimentar acestei structuri
Total		100% +DF

În domeniul Sănătate, pentru programul de studii *Asistență Medicală Generală*, planul de învățământ minim, în condițiile respectării prevederilor de mai sus, va cuprinde disciplinele prezentate în continuare:

1.1.2.2.1 Discipline fundamentale (generale)

Nr. crt.	Disciplina	Tipul disciplinei (obligatorie / opțională/ facultativă)
1.	Anatomie	Obligatorie
2.	Biochimie	Obligatorie
3.	Biofizică	Obligatorie
4.	Fiziologie	Obligatorie
5.	Biologie celulară și moleculară	Obligatorie
6.	Microbiologie (Bacteriologie. Virusologie. Parazitologie)	Obligatorie
7.	Anatomie patologică	Obligatorie
8.	Fiziopatologie	Obligatorie
9.	Farmacologie	Obligatorie
10.	Histologie	Obligatorie
11.	Genetică	Obligatorie

1.1.2.2 Discipline de domeniu

Nr. crt.	Disciplina	Tipul disciplinei (obligatorie/ opțională/ facultativă)
1.	Radiologie - imagistică medicală	Obligatorie
2.	Imunologie. Alergologie și imunologie clinică	Opțională
3.	Farmacologie clinică	Opțională
4.	Medicină internă	Obligatorie
5.	Chirurgie generală	Obligatorie
6.	Igienă	Obligatorie
7.	Pediatrie (inclusiv Puericultură)	Obligatorie
8.	Psihiatrie	Obligatorie
9.	Sănătate publică și Management	Obligatorie
10.	Epidemiologie	Obligatorie
11.	Neurologie	Obligatorie
12.	Boli Infecțioase	Obligatorie

1.1.2.3 Discipline de specialitate

Nr. crt.	Disciplina	Tipul disciplinei (obligatorie/opțională/ facultativă)
1.	Aspecte juridice ale profesiei. Legislație socială și sanitară	Obligatorie
2.	Îngrijirea mamei și nou născutului	Obligatorie
3.	Îngrijirea pacientului cu tulburări în sfera sănătății mintale și a psihiatriei	Obligatorie
4.	Îngrijirea persoanelor vârstnice și în geriatrie	Obligatorie
5.	Îngrijiri calificate ale bolnavului critic (Anestezie și terapie intensivă)	Obligatorie
6.	Îngrijiri calificate în boli infecțioase	Obligatorie
7.	Îngrijiri calificate în specialități chirurgicale (chirurgie generală, neurochirurgie, chirurgie pediatrică, ortopedie și traumatologie, ortopedie pediatrică, chirurgie vasculară, urologie)	Obligatorie
8.	Îngrijiri calificate în dermatovenerologie	Obligatorie
9.	Îngrijiri calificate în endocrinologie și diabet zaharat, boli de nutriție și metabolice	Obligatorie
10.	Îngrijiri calificate în medicina de familie	Obligatorie
11.	Îngrijiri calificate în specialități medicale (medicină internă, cardiologie, gastroenterologie, nefrologie)	Obligatorie

12.	Îngrijiri calificate în obstetrică – ginecologie	Obligatorie
13.	Îngrijiri calificate în oftalmologie	Obligatorie
14.	Îngrijiri calificate în oncologie medicală	Obligatorie
15.	Îngrijiri calificate în otorinolaringologie (ORL)	Obligatorie
16.	Îngrijiri calificate în puericultură și pediatrie	Obligatorie
17.	Îngrijiri la domiciliu. Nursing comunitar	Obligatorie
18.	Îngrijiri paliative	Obligatorie
19.	Nursing clinic	Obligatorie
20.	Nursing general	Obligatorie
21.	Nutriție și dietetică	Obligatorie
22.	Orientare asupra profesiei	Obligatorie
23.	Promovarea sănătății	Obligatorie
24.	Urgențe medicale și prim ajutor medical	Obligatorie

1.1.2.2.4 Discipline complementare

Nr. crt.	Disciplinele	Tipul disciplinei (obligatorie/ opțională// facultativă)
1.	Informatică medicală. Biostatistică	Obligatorie
2.	Comunicare medicală	Obligatorie
3.	Metodologia cercetării științifice	Obligatorie
4.	Științele comportamentului. Psihologie medicală. Sociologie medicală. Pedagogie	Obligatorie
5.	Educație fizică	Obligatorie
6.	Limbi moderne	Obligatorie
7.	Deontologie medicală. Bioetică.	Obligatorie
8.	etică și integritate academică	Opțională

1.1.2.2.5 Alte aspecte privind disciplinele programului de studii

În domeniul Sănătate, pentru programul de studii *Asistență Medicală Generală*, predarea uneia/mai multor discipline obligatorii/ teme aparținând unor discipline obligatorii dintre cele de mai sus poate avea loc în cadrul altor discipline obligatorii sau în conexiune cu acestea, inclusiv în cadrul unor discipline/ module/ modele integrative ale planului de învățământ.

Orice eliminare a unei discipline obligatorii dintre cele de mai sus impune substituirea cu o alta obligatorie, în strânsă legătură cu cea eliminată și înlocuind-o ca nivel de abilități și cunoștințe acumulate. Această înlocuire trebuie probată prin fișa disciplinei nou introdusă. Instruirea teoretică se face în mod echilibrat și coordonat cu instruirea practică, astfel încât cunoștințele și competențele prevăzute mai sus să poată fi dobândite în mod corespunzător.

Pe lângă disciplinele obligatorii, în fiecare an de studii trebuie să fie oferite discipline opționale. Disciplinele opționale trebuie să fie o completare a disciplinelor obligatorii ale programului de studii sau să ofere cunoștințe și abilități complementare profesiei. Disciplinele opționale trebuie să sprijine posibilitatea conturării unei traiectorii profesionale individuale pentru fiecare student. Acestea nu trebuie să reprezinte repetarea unei discipline obligatorii sau să depășească nivelul de cunoștințe necesar pregătirii de bază în *Asistență Medicală Generală* respectiv nivelul de pregătire a absolventului cu licență. Planul de învățământ va conține una sau mai multe discipline opționale/semestru. Oferta de discipline opționale se prezintă sub formă de pachete (unul sau mai multe) de minimum două discipline. Studentul are obligația de a alege câte o disciplină opțională din fiecare pachet. Pentru fiecare pachet, devine obligatorie disciplina care întrunește cele mai multe opțiuni ale studenților.

Pe langa disciplinele opționale menționate la categoriile DF, DD, DS și DC, institutia de învățământ superior poate avea, pentru programul de studii respectiv, propria oferta de discipline opționale. Fiecărei discipline

opționale și se alocă un număr de ore și de credite ECTS (incluse în cele 60 de credite ale anului de studii), în conformitate cu prevederile legale în vigoare. Toate disciplinele dintr-un pachet au același număr de ECTS. Studentul poate opta și pentru alte discipline opționale. În acest caz, acestea pot fi parcurse ca discipline facultative, iar numărul de credite se alocă peste cele 60 anuale și sunt consemnate în Suplimentul la diplomă.

Planul de învățământ al programului de studii de licență *Asistență Medicală Generală* poate să conțină și discipline facultative. Pentru acestea nu există restricție de număr de ore. Disciplinele facultative se creditează cu credite ECTS suplimentar față de cele 60 de credite/an (pot fi organizate pentru studenții interesați). Disciplinele facultative pot să completeze pregătirea studentului la *Asistență Medicală Generală* în arii specifice sau mai puțin specifice domeniului specialității. Acestea figurează în Suplimentul la diplomă.

În domeniul Sănătate, instituția are reglementată procedura de promovare a studentului dintr-un an de studii în altul, în funcție de creditele de studii (ECTS) acumulate (de minimum 45 de credite, din 60). Nu se acceptă mai mult de 15 credite restante acumulate în cel mult ultimii doi ani de studii. Pentru programele de studii din domeniul Sănătate nu există posibilitatea de promovare a doi ani de studii într-un singur an universitar.

În domeniul Sănătate, la toate programele de studii din România, indiferent de limba de predare, activitățile didactice care implică însușirea terminologiei de specialitate, precum și interacțiunea directă cu pacientul, se desfășoară în limba română.

1.1.2.3 Conținutul fișelor disciplinelor

Titularii de disciplină întocmesc o fișă a disciplinei. Fișele de disciplină, avizate anual la nivelul departamentului, vor conține:

- date despre program vizând instituția de învățământ superior, facultatea, departamentul, domeniul de studii, ciclul de studii, programul de studii, calificarea obținută prin absolvirea programului de studii;
- date despre disciplină în care vor fi menționate denumirea disciplinei, anul de studii/semestrul, modalitatea de evaluare: E – examen, VP – verificare pe parcurs, C – colocviu, precizând categoria formativă a disciplinei: fundamentală - DF / de domeniu - DD / de specialitate - DS / complementară - DC, precum și obligativitatea disciplinei: obligatorie / opțională / facultativă, de asemenea și titularul/ titularii activităților didactice teoretice și practice/ aplicative, în conformitate cu statele de funcții;
- timpul estimat pentru pregătirea studenților în vederea evaluării: se vor preciza atât numărul de ore alocate pe săptămână pentru activități teoretice și aplicative (lucrări practice/stagii) cât și numărul de ore necesare studiului individual în vederea pregătirii examenului;
- precondiții (condiții preliminare) vizând, atât *curriculum-ul*, cât și competențele necesare;
- condiții specifice pentru desfășurarea activităților teoretice și practice la nivelul disciplinelor;
- competențele specifice profesionale și transversale dobândite de studenți în urma desfășurării activității la disciplină;
- rezultatele învățării.

Conținutul temelor susținute în cadrul activităților teoretice și lucrărilor practice/ stagiilor trebuie să fie în concordanță cu numărul de ore alocate disciplinei. Vor fi precizate metodele de predare. În fișele disciplinelor trebuie menționate și titlurile bibliografice pe care studenții le pot consulta în cadrul activității individuale. Bibliografia va conține titluri recente, din ultimii 10 ani (dintre care, 50% din ultimii 5 ani), care vor constitui un suport pentru pregătirea teoretică și practică a studenților. Se va preciza modul în care asimilarea cunoștințelor în disciplină va putea fi aplicată în activitatea profesională desfășurată după absolvire. Se va realiza coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunităților epistemice, asociațiilor profesionale și angajatorilor reprezentativi din domeniul programului. Evaluarea va fi prezentată sub formă sintetică precizând criteriile de evaluare, metodele de evaluare și ponderea din nota finală, standardele minime de performanță pe care studenții le vor demonstra pentru a promova examenul la disciplina studiată.

1.1.2.4 Practica

În domeniul Sănătate, pentru programul de studii *Asistență Medicală Generală*, sunt prevăzute stagii clinice de

specialitate, activități practice desfășurate sub coordonarea tutorilor de practică (gărzi, stagii de practică desfășurate în timpul semestrelor și stagii de practică de specialitate, desfășurată pe perioada verii), precum și ore destinate elaborării lucrării de licență, în ultimul an de studii.

În maximum doi ani de la intrarea în vigoare a prezentului document, instituțiile de învățământ superior vor introduce în planurile de învățământ, în ultimul semestru al programului de studii, **stagiul profesional** (activitate practică desfășurată comasat cu o durată de minimum 160 ore).

Stagiile de practică de specialitate de vară se completează cu stagii de practică și gărzi derulate pe parcursul anului universitar, a căror tematică va fi corelată cu disciplinele studiate în anul respectiv și cu stagiul profesional. Pentru stagiile clinice de specialitate derulate în timpul semestrelor, fiecare la specialitatea respectivă, precum și pentru activitățile practice desfășurate sub coordonarea tutorilor de practică (gărzi, stagii de practică desfășurate în timpul semestrelor, stagii de practică de specialitate desfășurată comasat pe perioada verii și stagiul profesional), instituția de învățământ superior face dovada că a încheiat convenții de colaborare, contracte sau alte documente cu bazele clinice de învățământ (secții clinice universitare, unități sanitare, institute, centre de diagnostic și tratament, secții cu paturi, laboratoare, cabinete, alte unități de profil aprobate prin mecanisme proprii de către instituția de învățământ) în care sunt precizate: locul și perioada desfășurării activității practice, modul de organizare și îndrumare, responsabilii din partea instituției de învățământ superior și ai bazei clinice de învățământ etc.

Sunt obligatorii minimum 1300 de ore de activități practice, respectiv minimum 160 ore/an de practică de specialitate de vară (ore comasate în minimum 4 săptămâni/an, anii I-IV), cu respectarea numărului minim de ore prevăzut în directiva 36 CE din 2005 și Directiva 2013/55/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 20 noiembrie 2013 de modificare a Directivei 2005/36/CE privind recunoașterea calificărilor profesionale (4600 ore de pregătire teoretică și practică de specialitate).

Pentru *gărzi*, stagii de practică desfășurată în timpul semestrelor, stagii de practică de specialitate care se desfășoară comasat în perioada verii și stagiul profesional, vor fi nominalizați tutori de practică – cadre didactice ale programului de studii la discipline clinice de specialitate și asistenți medicali cu studii superioare având o vechime de minimum 5 ani în domeniul asistenței medicale. Pentru practica de specialitate și stagiul profesional, fișa disciplinei precizează: obiectivele, tematica, tipurile de activități și eșalonarea pe durata studiilor, sarcinile studentului, resursele disponibile (umane, bibliografice etc.), formele și criteriile de evaluare a rezultatelor învățării. Stagiile de practică de specialitate de vară se vor derula în fiecare an de studii și vor conține în tematică subiecte corelate cu disciplinele studiate în anul respectiv.

1.1.2.5 Rezultatele învățării

Instituția de învățământ superior oferă informații și date despre calificările, programele de studii, diplomele, personalul didactic și de cercetare, facilitățile oferite studenților și despre orice aspect de interes pentru public, în general, și pentru studenți, în special (de exemplu: *Regulament de formare profesională a studenților*, *Regulament de acordare a burselor și altor forme de sprijin material pentru studenții la studiile de licență/masterat*).

Competențele profesionale și transversale dobândite de studenți trebuie să le permită la absolvire angajarea pe piața muncii, dezvoltarea unei afaceri proprii sau continuarea studiilor în ciclul următor. Competențele trebuie definite și prezentate într-o secțiune distinctă a Planului de învățământ.

Instituția de învățământ trebuie să ofere programe de stimulare a studenților performanți, precum și programe de sprijin a celor cu dificultăți în învățare.

1.1.2.5.1 Evaluarea studenților

Instituția de învățământ superior trebuie să aibă un regulament privind evaluarea și notarea studenților care este aplicat în mod riguros și consecvent.

Evaluarea studenților se realizează pe bază de criterii de performanță, examinarea asigurând evaluarea cunoștințelor și a abilităților dobândite, în prezența a minimum 2 cadre didactice. Toate examenele (evaluare orală sau scrisă) se desfășoară în spațiile aferente procesului didactic în prezența cadrului didactic titular de curs și a cel puțin unui alt cadru didactic de specialitate (excepții, situații reglementate special la nivel național). Fiecare activitate didactică, de cercetare sau practică/aplicativă din planul de învățământ al programului de studii se încheie cu o evaluare finală. Rezultatele evaluării se concretizează în note de la 1 la 10, exprimate în numere întregi, nota minimă de promovare fiind 5. Examenul scris constă într-un test grilă sau subiecte redacționale din aria tematică a disciplinei. Trebuie respectată modalitatea de examinare prevăzută în Fișa disciplinei. Formele de evaluare și atestare a competențelor studentului, prevăzute în planurile de învățământ, sunt examenul (E), colocviul (C) și verificarea pe parcurs (VP). Modul de susținere a examenelor – probă scrisă (S), probă orală (O) sau probă scrisă și orală (SO) – se stabilește pentru fiecare disciplină în parte prin Fișa disciplinei și se comunică studenților la începutul fiecărui semestru, de titularul disciplinei. Cel puțin 50% dintre formele de evaluare a disciplinelor de studii prevăzute în planul de învățământ sunt examene.

Nota înregistrată la evaluarea finală nu poate fi stabilită doar pe baza unui referat redactat de student sau pe baza rezultatelor evaluărilor pe parcurs, cu excepția disciplinelor complementare, la care evaluarea se poate realiza prin verificare în timpul semestrului. Rezultatele obținute de studenți pe parcursul pregătirii sunt înregistrate în conformitate cu legislația în vigoare, în formulare omologate în acest sens (catalog, registru matricol, supliment la diplomă).

1.1.2.5.2 Elaborarea lucrării de finalizare a studiilor

În domeniul Sănătate, pentru programul de studii *Asistență Medicală Generală*, sunt alocate ore pentru elaborarea lucrării de licență; lucrarea de licență cuprinde elemente specifice programului de studii și este elaborată după metodologia proprie fiecărei instituții.

Activitățile privind dobândirea competențelor necesare elaborării lucrării de licență și elaborarea lucrării de licență se efectuează în ultimii 2 ani de studii, pe tema specifică programului de studii, având prevăzut în Planul de învățământ al ultimului an de studii un număr de minimum 56 de ore. Lucrarea de licență testează abilitățile de a concepe și a realiza o cercetare independentă, precum și de a redacta și prezenta rezultatele cercetării conform regulilor comunității științifice.

Tema lucrării de finalizare a studiilor se alege cel mai târziu la începutul primului semestru al ultimului an de studii și poate fi schimbată de maximum 2 ori, cu avizul coordonatorului științific. Lucrarea de licență reprezintă o lucrare cu caracter științific pe care absolventul o realizează și o susține în fața comisiei în vederea obținerii diplomei de licență. Aceasta trebuie să conțină rezultate ale propriilor cercetări și investigații în domeniul temei alese, care vor deține ponderea principală în volumul lucrării, să demonstreze familiarizarea cu literatura relevantă pentru tema abordată, rigoare științifică și metodologică, să aibă o structură logică și să fie redactată coerent, în stil științific, iar forma grafică să respecte normele academice specifice domeniului.

În metodologiile sau procedurile interne ale instituției de învățământ sunt prevăzute condițiile de acceptare a lucrărilor de licență. Cadrul didactic coordonator este responsabil, împreună cu candidatul, în legătură cu asigurarea autenticității lucrării. Este recomandabil ca lucrările de licență să fie analizate cu un soft de verificare a similitudinilor; universitățile stabilesc care este procentul de similitudine acceptat.

1.1.2.5.3 Examenul de licență

Studiile universitare de licență se încheie cu examenul de licență care se susține, în conformitate cu legislația în vigoare, pe baza unei metodologii/ unor proceduri proprii, aprobate anual de Senatul universitar. Examenul de finalizare a studiilor se organizează în două sesiuni anuale. Examenul de licență cuprinde două probe:

- Proba 1 - de evaluare a cunoștințelor fundamentale și de specialitate, prin probă scrisă și o evaluare practică;
- Proba 2 - prezentarea și susținerea publică a lucrării de licență.

Tematica și bibliografia probei scrise sunt anunțate cu minimum 6 luni înainte de derularea examenului de licență.

Candidații la examenul de finalizare a studiilor de licență prezintă la înscriere un atestat de competență lingvistică într-o limbă de largă circulație internațională. Nota minimă de promovare, pentru fiecare probă, este 5 (cinci), iar media generală de promovare a examenului de licență este cel puțin 6 (șase).

1.1.2.6 Studenții. Numărul maxim de studenți care pot fi școlarizați

Numărul maxim de studenți care pot fi școlarizați este în conformitate cu prevederile hotărârii de guvern privind structura instituțiilor de învățământ superior, în vigoare în anul respectiv, dar și cu respectarea raportului cadre didactice/studenți de cel puțin 1/6. Numărul maxim de studenți care pot fi școlarizați este stabilit prin coroborarea datelor privind resursa umană și baza materială incluzând resursele educaționale. În domeniul Sănătate, transferul studenților între instituțiile de învățământ superior, facultăți și specializări se efectuează cu respectarea prevederilor legale în vigoare.

1.1.2.6.1 Admiterea

Admiterea se organizează în conformitate cu *Metodologia-cadru privind organizarea admiterii în ciclurile de studii universitare de licență, de masterat și de doctorat*, cu reglementările legale în vigoare, precum și cu metodologiile proprii ale instituției de învățământ superior.

Instituția de învățământ superior formulează și aplică propria politică, transparentă și riguroasă, a recrutării și admiterii studenților, anunțată public cu cel puțin 6 luni înainte de concursul de admitere și care respectă principiul egalității șanselor tuturor candidaților, fără nicio discriminare.

Admiterea se face în limita capacității de școlarizare stabilită de ARACIS și publicată în hotărârea de guvern privind structura instituțiilor de învățământ superior din anul curent. Candidații se înscriu la concursul de admitere pe baza diplomei de bacalaureat sau altor acte de studii echivalente, conform legii. Studenții înmatriculați încheie cu instituția un Contract de Studii, în care sunt prevăzute drepturile și obligațiile părților

În domeniul Sănătate, pentru admiterea la programul de studii *Asistență Medicală Generală* candidații vor susține și promova cel puțin o probă scrisă care să evalueze cunoștințele acestora din discipline care au relevanță pentru viitoarea formare a acestora. Pentru studenții internaționali, admiterea la programele de studii se face conform metodologiilor proprii ale instituției de învățământ superior, cu respectarea prevederilor legale în vigoare. Concursul de admitere evaluează în mod unitar cel puțin cunoștințele de Biologie ale candidaților, în scopul verificării nivelului necesar pentru începerea studiilor de *Asistență Medicală Generală*, pentru a asigura baza de cunoștințe necesare pentru aprofundarea și dezvoltarea disciplinelor fundamentale în domeniul Sănătate - *Asistență Medicală Generală*.

1.1.2.6.2 Criterii privind stabilirea numărului maxim de studenți care pot fi școlarizați

În domeniul Sănătate, pentru programul de studii *Asistență Medicală Generală*, numărul maxim de studenți care pot fi școlarizați (capacitatea de școlarizare) se stabilește astfel încât raportul cadre didactice /studenți să fie cel puțin 1/6. Numărul maxim de studenți care pot fi școlarizați este stabilit prin coroborarea datelor privind resursa umană și baza materială, incluzând resursele educaționale.

Numărul maxim de studenți în grupă și în serie

Numărul maxim de studenți pentru programul de studii *Asistență Medicală Generală* se stabilește astfel încât să fie asigurate condițiile optime pentru desfășurarea învățământului medical, cu respectarea standardelor de calitate prevăzute. Numărul maxim de studenți care pot fi școlarizați (capacitatea de școlarizare) se stabilește pe baza evaluării periodice a programelor de studii, a raportului cadre didactice/studenți și este cel publicat în Monitorul Oficial.

Dimensiunile formațiunilor de studii la programul de studii *Asistență Medicală Generală* sunt stabilite anual de către Senatul universitar, astfel încât să se respecte criteriile unui învățământ centrat pe student cu un înalt nivel de calitate și standardele ARACIS. Numărul de studenți pentru o serie de studenți se stabilește de către fiecare

universitate/facultate în funcție de dimensiunile sălilor de curs existente, fără să depășească 150 studenți/serie.

Grupele de studenți sunt dimensionate diferit, criteriul fiind interacțiunea directă cu pacientul în timpul activității didactice. **Disciplinele cu stagiu clinic** sunt disciplinele la care activitatea didactică implică interacțiunea directă cu pacientul, indiferent de anul de studii în care se regăsesc acestea. **Disciplinele fără stagiu clinic** sunt disciplinele care nu implică interacțiunea directă cu pacientul. Pentru disciplinele fără stagii, numărul de studenți/grupă este de maximum 15. Pentru disciplinele cu stagii clinice, numărul de studenți pe grupă este adaptat spațiilor din bazele clinice de învățământ în care se desfășoară acestea și este de maximum 10. La disciplinele complementare (de exemplu: Limbi moderne etc.), numărul de studenți nu va depăși 25/grupă.

1.1.2.7 Cercetarea științifică

În domeniul Sănătate, personalul didactic și de cercetare propriu trebuie să desfășoare activități de cercetare științifică în domeniul disciplinelor cuprinse în norma didactică pe care o acoperă sau în domenii interdisciplinare, valorificate prin publicații în reviste de specialitate din țară sau din străinătate, comunicări științifice prezentate la sesiuni, simpozioane, conferințe, congrese naționale și /sau internaționale, contracte, expertiză, consultanță pe bază de contracte sau convenții încheiate cu parteneri din țară și străinătate.

Personalul didactic propriu implicat în activități de predare / seminarizare / practice la programul de studii *Asistență Medicală Generală* trebuie să deruleze activități în concordanță cu strategia de cercetare a instituției având anual cel puțin o publicație sau o realizare didactică ori științifică în domeniul disciplinelor predate.

Facultatea trebuie să organizeze periodic, cu cadrele didactice, cercetătorii și absolvenții, sesiuni științifice, simpozioane, conferințe, mese rotunde în domeniul disciplinelor din programul de studii, iar comunicările sunt publicate în buletine științifice cu ISBN, ISSN sau în volume dedicate manifestării științifice organizate. Universitatea trebuie să dispună de cel puțin un centru de cercetare științifică în domeniu cu rezultate recunoscute de comunitatea științifică, de editură proprie pentru publicații cu ISSN și ISBN. Dotarea laboratoarelor trebuie să corespundă exigențelor temelor abordate. Echipamentele existente trebuie să permită realizarea unor cercetări recunoscute pe plan național și internațional.

1.1.2.8 Baza materială

În domeniul Sănătate, pentru programul de studii *Asistență Medicală Generală*, baza materială trebuie să cuprindă spații de învățământ corespunzătoare, dotate conform activității didactice desfășurate și a cerințelor normative obligatorii. În domeniul Sănătate, pentru programul de studii *Asistență Medicală Generală*, fiecare amfiteatru (sau fiecare disciplină) trebuie să fie dotat corespunzător activității didactice desfășurate: tablă, videoproiector etc.

Dotarea minimală generală pentru disciplinele planului de învățământ constă în:

- aparatură specifică necesară procesului didactic;
- materiale necesare pregătirii, conservării și prezentării materialului didactic;
- trusă de prim ajutor;
- material didactic (animale de laborator, culturi microbiene etc.);
- spații care să respecte regulile de protecția muncii;
- rețea de calculatoare/tablete/alte dispozitive cu acces la Internet și un sistem multimedia;
- resurse / softuri care să permită studenților să lucreze efectiv;
- dotări cu aparatură specifică;
- material didactic specific (piese, mulaje etc.).

1. Dotarea minimală specifică pentru disciplinele Anatomie, Histologie, Biologie celulară și Moleculară, Anatomie patologică:

* Anatomie

- laborator conservare cadavre (minimum o masă de disecție și un cadavru la 2-3 grupe) și facilități pentru păstrarea cadavrelor (frigider pentru preparate anatomice) **sau** material didactic video și laborator 3D de

- anatomie virtuala;
- material didactic specific: ex: piese, mulaje; colecție de lame;
- softuri specifice;
- sală microscopie;
- programe 3D - e learning;
- rețea de calculatoare/tablete/alte dispozitive cu acces la internet;
- colecție de lame scanate;
- sistem de scanare lame dotat cu program de examinare *e-school*.

*** pentru disciplinele Histologie și Anatomie patologică:**

- microscopie / studenți = 1/3 (montate pe mese cu sursă de lumină);
- 2 microtoame / departament și 4 cuțite microtom / departament sau acces;
- videoproiector și ecran / sală;
- pentru anatomia patologică: rețea de calculatoare/tablete/alte dispozitive cu acces la colecție de lame scanate sau săli cu mese de necropsie, minimum 1 la 3 grupe, cu 2 truse de necropsie;
- 2 microscopie de cercetare, sau acces, pentru fiecare dintre aceste discipline;
- centrifugă ultracentrifugă sau acces;
- colecție lame;
- laborator preparare lame;
- criostat sau acces;
- sistem de scanare lame dotat cu program de examinare *e-school*.

*** pentru Biologie moleculară:**

- hotă cu flux laminar, hotă sterilă, termostat, sistem de apă ultrapură, agitator de plăci, distilatoare și bidistilatoare, analizator genetic, centrifugi termostate, stație PCR, secventiator, ultracongelator (- 86⁰), ph-metre, camera de creștere, etuve etc. sau acces;
- softuri specifice educaționale.

2. Dotări minimale pentru disciplinele: Fiziologie, Fiziopatologie, Farmacologie:

- aparatură de înregistrare pentru principalele sisteme și organe, pentru fenomene electrice și mecanice; *software* Medical - licențe pentru: procesul de hemostază, coagulare, fiziologia sanguină, fiziologie respiratorie, cardiovasculară, renală, nervoasă, musculară, endocrina etc.;
- instrumentar și aparatură de laborator pentru biochimie, hematologie etc.;
- analizator semi-automat de biochimie, spectrofotometru – UV;
- băi de organe, termostate etc.;
- echipamente pentru explorări funcționale (EKG, EEG, EMG, spirometrie etc.);
- biobază sau acces;
- softuri specifice.

3. Dotări minimale pentru disciplinele: Biofizică, Biochimie, Genetică:

- instrumente detectoare fotoelectrice (fotometru, colorimetru, spectrofotometru, spectrofoto-colorimetru) și bioelectrice (EKG, EEG, EMG) la laboratorul de biofizică;
- aparat de electroforeză, pompă de vid, centrifugă, ultracentrifugă;
- microscop de cercetare sau acces;
- echipamente de cercetare specifice sau acces;
- instrumentar și materiale care să permită studenților lucrul individual;
- microscop cu fluorescență.
- instrumentar și aparatură de laborator pentru biochimie;
- softuri specifice

4. Dotări minimale pentru Informatică medicală și Biostatistică:

- minimum un calculator (terminal) la 2 studenți;
- softuri de biostatistică.

5. Dotări minimale pentru disciplina Microbiologie (Bacteriologie. Virusologie. Parazitologie):

- un microscop / 3 studenți;
- un microscop cu fluorescență / sală;
- un termostat / sală și câte o etuvă, un pupinel, un autoclav / punct de lucru;
- câte o balanță analitică și o baie de electroforeză;
- câte o baie de apă cu agitator și o centrifugă / sală;
- colecție de lame specifice;
- laborator preparare lame, culturi etc., pentru specialități, dotate corespunzător.

6. Dotări minimale pentru disciplina Nursing

Săli de demonstrație conținând:

- manechinele (copil, adolescent, adult) pentru efectuarea tehnicilor de îngrijire, de resuscitare
- simulatoare; softuri
- mulaje didactice efectuarea punțiilor venoase, injecțiilor im. id. iv, sc, sondajelor și spălăturilor, îngrijirea traumelor, tehnicilor OG,
- materiale consumabile pentru efectuarea tehnicilor de *nursing*,
- pat și noptieră de spital,
- glucometru, tensiometru, termometru, stetoscop biauricular, pulsoxiometru etc.

7. Disciplinele clinice medicale și chirurgicale vor fi dotate astfel:

- Toate disciplinele cu stagiul clinic vor avea baze clinice de învățământ în folosire exclusivă; instituția de învățământ superior încheie cu acestea un contract de colaborare. O bază clinică de învățământ (respectiv, entitatea juridică din care aceasta face parte) încheie contract de colaborare cu o singură instituție de învățământ superior.
- 3 studenți/pat la fiecare disciplină cu stagiul clinic; stagiile se desfășoară obligatoriu la specialitatea respectivă prevăzută în planul de învățământ;
- posibilități de investigație minimală (vezi lista de mai jos).

7a. Dotări pentru disciplinele medicale:

- echipamente care să permită înregistrări și interpretări (electrocardiografie, ecocardiografie, spirometrie, radiologie, endoscopie, ecografie abdominală) la minimum una dintre disciplinele din planul de învățământ;
- aparatură imagistică, în concordanță cu planul de învățământ;
- simulatoare pentru manevre medicale (în dotarea Centrelor de Simulare).

7b. Dotări pentru disciplinele chirurgicale:

- simulatoare pentru diverse manevre chirurgicale (în dotarea Centrelor de Simulare);
- sistem video de transmitere *live* din sălile de operație;
- video-biblioteca (cu patologie chirurgicală).

La disciplinele fără stagiul clinic, săli de demonstrație și posibilități tehnice de prezentare de cazuri clinice ilustrative.

Biblioteca

Biblioteca dotată cu sală de lectură și fond de carte propriu, corespunzător disciplinelor prevăzute în planurile de învățământ. În domeniul Sănătate, acoperirea bibliografiei cu caracter obligatoriu pentru toate disciplinele din planul de învățământ se face în format digital pentru toți studenții sau pe suport fizic pentru minimum 50% dintre studenți. Trebuie să existe abonamente la reviste, inclusiv în format electronic și biblioteca trebuie să dispună de un număr de locuri în sălile de lectură egal cu minimum 10% din totalul de studenți sau posibilitatea de a accesa *on-line* din orice altă locație baza de date electronice a bibliotecii și rețea de calculatoare/tablete/alte dispozitive cu acces la Internet.

Capacitatea spațiilor de învățământ trebuie să fie:

- min. 1 mp/loc în sălile de curs;
- min 1,4 mp/loc în sălile de seminar;
- min. 1,5 mp/loc în sălile de lectură din biblioteci;
- min. 2,5 mp/loc în laboratoare de informatică;

- min. 4 mp/loc în laboratoarele disciplinelor cu caracter experimental.

Alte observații specifice domeniului sau programelor de studii

În domeniul Sănătate, pentru programul de studii Asistență *Medicală Generală*, trebuie să existe o colaborare între instituția de învățământ superior, Ministerul Sănătății și Ordinul Asistenților Medicali Generaliști, Moșelor și Asistenților Medicali din România (OAMMR), în scopul orientării profesionale și inserției pe piața muncii a absolvenților.

Cel puțin 1/4 din personalul didactic care susține aplicațiile practice la disciplina *Nursing* trebuie să fie personal didactic titularizat în învățământul superior, cu norma de bază în instituție și pregătire de bază (licență) de asistent medical generalist.

1.1.3 Programul de studii: MOAȘE

1.1.3.1 Personalul didactic

Standardele privind personalul didactic sunt cele formulate în legislația în vigoare, cu precizările stabilite în cerințele normative obligatorii privind autorizarea/ acreditarea/ evaluarea periodică a programelor de studii universitare de licență și în standardele specifice de față, aprobate de Consiliul ARACIS.

Următoarele criterii normative sau standarde se referă la toate posturile didactice constituite pentru programul de studii evaluat, conform unui stat de funcții cumulativ în care se includ posturile întregi sau fracțiunile de posturi, după caz, din toate departamentele colaboratoare; în cazul programelor de studii evaluate în vederea acreditării sau evaluării periodice, statul de funcții trebuie să corespundă situației de fapt din anul universitar în care universitatea a solicitat evaluarea ARACIS sau, după caz, din anul universitar în care se face vizita echipei de evaluare. În cazul evaluării în vederea autorizării, statul de funcții este un stat de funcții previzionat.

1. Posturile didactice sunt constituite conform reglementărilor legale în vigoare, în state de funcții la începutul fiecărui an universitar.
2. Personalul didactic trebuie să îndeplinească cerințele legale pentru ocuparea posturilor și să aibă calificarea și activitatea de cercetare în domeniul disciplinelor postului.
3. Personalul didactic titular în învățământul superior acoperă, într-un an universitar, cel mult trei norme didactice, indiferent de instituția de învățământ în care își desfășoară activitatea.
4. Universitatea trebuie să aibă un plan de formare continuă a personalului didactic.

În domeniul Sănătate, pentru programul de studii Moașe, raportul cadre didactice/studenti este de cel puțin 1/6.

În vederea **evaluării periodice și acreditării** unui program de studii, raportul cadre didactice/studenti trebuie calculat luând în considerare toate cadrele didactice ale programului (cadrele didactice titulare în instituția de învățământ superior respectivă și cadrele didactice asociate) și capacitatea de școlarizare în vigoare.

În vederea **autorizării funcționării provizorii** a unui program de studii, raportul cadre didactice/studenti trebuie calculat luând în considerare toate cadrele didactice (cadrele didactice titulare în învățământul superior și cadrele didactice asociate) din statul de funcții previzionat și capacitatea de școlarizare solicitată de instituție pentru programul de studii respectiv.

Dacă într-o instituție de învățământ superior există programe de studii care au același plan de învățământ, pentru fiecare dintre aceste programe raportul cadre didactice/studenti trebuie calculat luând în considerare toate cadrele didactice ale programului respectiv (titulare și asociate), precum și suma capacităților de școlarizare în vigoare ale acestor programe (de exemplu, suma capacităților de școlarizare a două programe care diferă prin limba de predare), dacă procentul de suprapunere a cadrelor didactice (titulare și asociate) la aceste programe este peste 80%.

În vederea **evaluării periodice și acreditării**, cel puțin 70% din totalul posturilor didactice din statul de funcții, constituite conform normativelor legale, sunt acoperite cu cadre didactice cu norma de bază în universitate sau cu post rezervat. Dintre aceste cadre didactice, cel puțin 25% sunt profesori universitari și conferențieri universitari dar nu mai mult de 50%.

În vederea **autorizării funcționării provizorii**, cel puțin 70% din totalul posturilor didactice din statul de funcții previzionat, constituite conform normativelor legale, sunt acoperite cu cadre didactice titulare în învățământul superior, conform prevederilor legale, iar dintre acestea cel puțin 25% sunt profesori universitari și conferențieri universitari.

Cadrele didactice titulare și asociate se iau în considerare la **acreditarea/evaluarea periodică/autorizarea de funcționare provizorie**, pentru evaluarea fiecărui program de studii din ciclul de licență, indiferent dacă acestea ocupă posturi întregi sau fracțiuni de posturi din statele de funcții/statele de funcții previzionate ale programului

respectiv.

La disciplinele care au corespondent în rețeaua Ministerului Sănătății (în *Nomenclatorul de specialități medicale, medico - dentare și farmaceutice pentru rețeaua de asistență medicală*), pot accede doar persoane care dețin, în funcție de gradul didactic universitar, titlurile de medic/farmacist rezident, specialist sau primar în specialitatea postului. La disciplinele de specialitate care nu au corespondent în rețeaua Ministerului Sănătății pot accede, în condițiile legii, absolvenți ai programului de studii. În domeniul Sănătate, pentru programul de studii *Moașe*, instituția încurajează dezvoltarea profesională a moașelor și asistenților medicali pentru a deveni cadre didactice și există moașe sau asistenți medicali cu studii superioare de obstetrică ginecologie angajați, în condițiile legii, cadre didactice titulare.

În domeniul Sănătate, pentru programul *Moașe*, asistenții universitari care ocupă posturi didactice prin concurs trebuie să aibă pregătire pedagogică atestată sau să absolve un program de pregătire psihopedagogică, în termen de 3 ani de la încheierea contractului de angajare pe perioadă nedeterminată. Pentru alte cadre didactice (inclusiv pentru asistenții universitari pe perioadă determinată) care ocupă posturi prin concurs, această cerință reprezintă o recomandare.

1.1.3.2 Conținutul procesului de învățământ

În domeniul Sănătate, formarea de bază în programul *Moașe* se face pe parcursul a 4 ani și minimum 4600 ore (240 credite) de instruire teoretică și practică/aplicativă, asigurate de o instituție de învățământ superior. Perioada de instruire teoretică reprezintă cel puțin 1/3, iar cea de activități practice cel puțin 1/2 din perioada minimă de formare. În domeniul Sănătate, nu există forme de învățământ cu frecvență redusă sau la distanță.

Anul universitar va fi structurat pe două semestre a câte 14 săptămâni, cu 28-29 ore/ săptămână (media numărului de ore/ săptămână pe toți anii de studii) de pregătire teoretică și practică/aplicativă, la care se adaugă săptămânile de practică de specialitate. Fiecare semestru are câte 30 credite de studii ECTS pentru disciplinele obligatorii și cele opționale care au devenit obligatorii.

Stagiile de practică de specialitate, organizate în timpul verii, în afara celor 28 de săptămâni, vor avea durata minimă de 4 săptămâni. Aceste stagii se vor derula în fiecare an de studii (4 stagii în total) și vor conține în tematică subiecte corelate cu disciplinele studiate în anul respectiv.

În domeniul Sănătate, pentru programul de studii *Moașe*, conținutul tematic al disciplinelor de studii trebuie actualizat continuu, în concordanță cu rezultatele cercetării din domeniul respectiv la nivel internațional. Planul de învățământ minim pentru pregătirea moașelor va fi în concordanță cu reglementările naționale și europene în vigoare. Instruirea teoretică trebuie să fie echilibrată și coordonată cu instruirea practică, în așa fel încât, cunoștințele și experiența practică să fie dobândite într-un mod adecvat. Instruirea practică trebuie să fie realizată sub supravegherea unor persoane a căror experiență profesională să asigure o pregătire adecvată însușirii de către studenți a responsabilităților implicate în activitățile de moașă.

În urma pregătirii, diploma trebuie să fie garanția:

- cunoașterii adecvate a științelor ce stau la baza activității de moașe;
- cunoașterii adecvate a deontologiei și legislației profesionale;
- cunoașterii aprofundate a funcțiilor biologice, a anatomiei și fiziologiei din domeniul obstetricii și noului născut,
- cunoașterii relațiilor dintre starea de sănătate și mediul fizic și social al omului și al comportamentului acestuia asigurând dobândirea abilităților necesare pentru consilierea în materie de planificare familială;
- unei experiențe clinice adecvate, dobândite sub îndrumarea unui personal calificat în obstetrică, în instituții acreditate în vederea:
 - diagnosticării sarcinii, apoi supravegherii sarcinii normale, efectuării examinărilor necesare pentru supravegherea evoluției sarcinii normale;
 - prescrierii sau consilierii privind examinările necesare celei mai timpurii diagnosticări posibile a sarcinilor cu riscuri;

- stabilirii unui program de pregătire a viitorilor părinți și consilierii lor în materie de igienă și alimentație, asigurării pregătirii complete pentru naștere;
- îngrijirii și asistării mamei în timpul travaliului și monitorizării stării fetusului în uter prin mijloace clinice și tehnice adecvate;
- asistării nașterii normale inclusiv, la nevoie, efectuarea epiziotomiei și în cazuri de urgență practicării nașterii în prezentație pelviană;
- recunoașterii, la mamă sau la copil, a semnelor de anunțare a unor anomalii care necesită intervenția unui medic și, după caz, asistarea acestuia;
- luării măsurilor de urgență care se impun în absența medicului, în special extragerii manuale a placentei, urmată eventual de examinarea manuală a uterului;
- examinării și îngrijirii nou-născutului; luării tuturor inițiativelor care se impun în caz de nevoie și practicării, după caz, a resuscitării imediate;
- îngrijirii mamei, monitorizării progreselor mamei în perioada postnatală și acordării tuturor sfaturilor utile privind creșterea nou-născutului în cele mai bune condiții;
- acordării îngrijirilor prescrise de medic;
- capacității de participare la formarea personalului medical și unei experiențe de colaborare optimă cu restul personalului, desfășurării de activități de educație în instituții de învățământ pentru pregătirea viitoarelor moașe, activități de cercetare și în cadrul programelor de educație continuă.

Principalii indicatori privind organizarea procesului de învățământ la programul de studii de licență *Moașe* sunt centralizați în *Tabelul 3*.

Tabelul 3. Centralizator al indicatorilor privind organizarea procesului de învățământ la programul de studii de licență *Moașe*

	INDICATOR	Nivel
1.	Durata studiilor la forma de învățământ cu frecvență	8 semestre = 4 ani
2.	Durata unui semestru privind activitatea didactică	14 săptămâni*
3.	Numărul de ore pe săptămână	media numărului de ore/săptămână pe toți anii de studii se situează în intervalul 28-29**
4.	Numărul de ore didactice din planul de învățământ pentru întregul ciclu al studiilor de licență	Minimum 4600
5.	Numărul minim total de credite obligatorii	240 ECTS
6.	Numărul minim de credite pe semestru	30 ECTS (la disciplinele obligatorii și la cele opționale care au devenit obligatorii)
7.	Numărul de discipline (obligatorii+opționale) pe semestru	5-15
8.	Durata practicii de specialitate	Minimum 1300 de ore/4 ani de instruire practică sub formă de practică de specialitate și gărzi, dintre care minimum 640 (160/an) de ore de practică de specialitate de vară
9.	Durata pentru elaborarea lucrării de licență	56 de ore
10.	Numărul de credite alocate pentru practica de specialitate	Minimum 2 credite /an
11.	Numărul de credite alocate pentru promovarea examenului de licență	10 ECTS
12.	Numărul de credite alocate educației fizice ca disciplină obligatorie	Minimum 1 ECTS***
13.	Raportul dintre numărul orelor de curs și cele aplicative (seminarii, laboratoare, proiecte, stagii de practică etc.)	Cel puțin 1/3 pregătire teoretică și cel puțin jumătate de pregătire practică
14.	Echivalența în ore a unui credit ECTS	25 ore
15.	Numărul de săptămâni ale sesiunilor semestriale de examene	Minimum 3 săptămâni
16.	Număr de săptămâni de sesiune de restanță	Minimum 1 săptămână
17.	Număr maxim de studenți pe serie	150

18.	Număr maxim de studenți pe grupă IF	În funcție de tipul de disciplină, maximum 15 pentru cele fără stagiul clinic și maximum 10 pentru cele cu stagiul clinic****
19.	Raportul maxim dintre numărul de studenți și numărul de cadre didactice care desfășoară activități didactice la program	6/1

* Acestea nu cuprind stagiile de practică de specialitate desfășurate comasat în perioada verii.

** Nu sunt incluse în cele 28-29 ore/săptămână activitățile practice desfășurate sub coordonarea tutorilor de practică (gărzi, stagii de practică desfășurate în timpul semestrelor și practica de specialitate, desfășurată comasat în perioada verii).

*** Creditele se acordă peste cele obligatorii; promovarea disciplinei Educație fizică este obligatorie.

**** **Disciplinele cu stagiul clinic** sunt disciplinele la care activitatea didactică implică interacțiunea directă cu pacientul, indiferent de anul de studii în care se regăsesc acestea. **Disciplinele fără stagiul clinic** sunt disciplinele care nu implică interacțiunea directă cu pacientul.

Planul de învățământ va conține discipline fundamentale, de domeniu, de specialitate și complementare, grupate fiecare în discipline obligatorii, opționale și facultative. Disciplinele opționale, facultative și cele relevante (DR) pentru pregătirea în domeniu a studenților, disponibile conform opțiunilor instituțiilor, se vor include în una dintre cele 4 categorii: fundamentale, de domeniu, de specialitate și complementare.

Disciplinele din planul de învățământ se grupează după **categoria formativă** și după **opționalitate**.

Tabelul 4. Ponderea orelor disciplinelor de studii în funcție de categoria formativă

Tip disciplină*	Notație	Pondere %
Discipline fundamentale	DF	10-15
Discipline de domeniu	DD	15-20
Discipline de specialitate	DS	55-65
Discipline complementare	DC	5-10
Discipline relevante pentru pregătirea în domeniu a studenților, disponibile conform opțiunilor instituțiilor	DR	Maximum 7 discipline
Total		100%

Tabelul 5. Ponderea orelor de activitate didactică după opționalitatea disciplinelor

Tip disciplină	Notație	Pondere %
Discipline obligatorii	DO	85-95
Discipline opționale (la alegere)	DA	5-15
Discipline facultative	DF	suplimentar acestei structuri
Total		100% +DF

În domeniul Sănătate, pentru programul de studii *Moașe*, planul de învățământ minim, în condițiile respectării prevederilor de mai sus, va cuprinde disciplinele prezentate în continuare:

1.1.3.2.1 Discipline fundamentale (generale)

Nr. crt.	Disciplina	Tipul disciplinei (obligatorie / opțională/ facultativă)
1.	Anatomie	Obligatorie
2.	Biochimie	Obligatorie
3.	Biofizică	Obligatorie
4.	Fiziologie	Obligatorie
5.	Biologie celulară și moleculară	Obligatorie

6.	Microbiologie (Bacteriologie. Virusologie. Parazitologie)	Obligatorie
7.	Anatomie patologică	Obligatorie
8.	Fiziopatologie	Obligatorie
9.	Farmacologie	Obligatorie
10.	Histologie	Obligatorie
11.	Genetică	Obligatorie
12.	Imunologie	Opțională

1.1.2.2.2 *Discipline de domeniu*

Nr. crt.	Disciplina	Tipul disciplinei (obligatorie/ opțională/ facultativă)
1.	Farmacologie clinică	Obligatorie
2.	Epidemiologie	Obligatorie
3.	Radiologie - imagistică medicală	Obligatorie
4.	Igienă	Obligatorie
5.	Sănătate publică și Management	Obligatorie
6.	Medicină internă	Obligatorie
7.	Chirurgie generală	Obligatorie
8.	Pediatrie (inclusiv Puericultură)	Obligatorie
9.	Psihiatrie	Obligatorie
10.	Neurologie	Obligatorie
11.	Boli Infecțioase	Obligatorie

1.1.3.2.3 *Discipline de specialitate*

Nr. crt.	Disciplina	Tipul disciplinei (obligatorie/opțională/ facultativă)
1.	Analgezie, anestezie și resuscitare	Obligatorie
2.	Anatomia, fiziologia și patologia aparatului reproductiv	Obligatorie
3.	Diagnosticare timpurie	Obligatorie
4.	Educație sanitară, medicină preventivă	Obligatorie
5.	Educație sexuală și planificare familială	Obligatorie
6.	Embriologie și dezvoltarea fătului	Obligatorie
7.	Instruire practică și instruire clinică	Obligatorie
8.	Îngrijirea și supravegherea nou-născutului	Obligatorie
9.	Legislație medicală și socială și organizare medicală	Obligatorie
10.	Nursing specific în obstetrică - ginecologie	Obligatorie
11.	Nutriție și dietetică (în special pentru femei, nou-născuți și sugari)	Obligatorie
12.	Obstetrică - Ginecologie	Obligatorie
13.	Pregătire pentru naștere (inclusiv cunoașterea și folosirea echipamentului tehnic de obstetrică)	Obligatorie
14.	Pregătire pentru naștere și maternitate, inclusiv aspectele psihologice	Obligatorie
15.	Protecția juridică a mamei și copilului	Obligatorie
16.	Sarcină, naștere și puerperalitate	Obligatorie
17.	Medicină Socială	Obligatorie
18.	Neonatologie. Fiziologia și patologia nou-născutului.	Obligatorie

1.1.3.2.4 *Discipline complementare*

Nr.	Disciplinele	Tipul disciplinei
-----	--------------	-------------------

crt.		(obligatorie/ opțională// facultativă)
1.	Pedagogie	Obligatorie
2.	Metodologia cercetării științifice	Obligatorie
3.	Informatică medicală. Biostatistică	Obligatorie
4.	Științele comportamentului; Psihologie medicală, Sociologie medicală.	Obligatorie
5.	Comunicare medicală	Obligatorie
6.	Deontologie medicală. Bioetică.	Obligatorie
7.	Educație fizică	Obligatorie
8.	Limbi moderne	Obligatorie
9.	Etică și integritate academică	Opțională

1.1.3.2.5 Alte aspecte privind disciplinele programului de studii

În domeniul Sănătate, pentru programul de studii *Moașe*, predarea uneia/mai multor discipline obligatorii/ teme aparținând unor discipline obligatorii dintre cele de mai sus poate avea loc în cadrul altor discipline obligatorii sau în conexiune cu acestea, inclusiv în cadrul unor discipline/ module/ modele integrative ale planului de învățământ.

Orice eliminare a unei discipline obligatorii dintre cele de mai sus impune substituirea cu o alta obligatorie, în strânsă legătură cu cea eliminată și înlocuind-o ca nivel de abilități și cunoștințe acumulate. Această înlocuire trebuie probată prin fișa disciplinei nou introdusă și prin rezultatele învățării. Instruirea teoretică se face în mod echilibrat și coordonat cu instruirea practică, astfel încât cunoștințele și competențele prevăzute mai sus să poată fi dobândite în mod corespunzător.

Pe lângă disciplinele obligatorii, în fiecare an de studii trebuie să fie oferite discipline opționale. Disciplinele opționale trebuie să fie o completare a disciplinelor obligatorii ale programului de studii sau să ofere cunoștințe și abilități complementare profesiei. Disciplinele opționale trebuie să sprijine posibilitatea conturării unei traiectorii profesionale individuale pentru fiecare student. Acestea nu trebuie să reprezinte repetarea unei discipline obligatorii sau să depășească nivelul de cunoștințe necesar pregătirii de bază la programul *Moașe* respectiv nivelul de pregătire a absolventului cu licență. Planul de învățământ conține una sau mai multe discipline opționale/semestru. Oferta de discipline opționale se prezintă sub formă de pachete (unul sau mai multe) de minimum două discipline. Studentul are obligația de a alege câte o disciplină opțională din fiecare pachet. Pentru fiecare pachet, devine obligatorie disciplina care întrunește cele mai multe opțiuni ale studenților. Pe lângă disciplinele opționale menționate la categoriile DF, DD, DS și DC, institutia de învățământ superior poate avea, pentru programul de studii respectiv, propria oferta de discipline opționale. Fiecărei discipline opționale i se alocă un număr de ore și de credite ECTS (incluse în cele 60 de credite ale anului de studii), în conformitate cu prevederile legale în vigoare. Toate disciplinele dintr-un pachet au același număr de ECTS. Studentul poate opta și pentru alte discipline opționale. În acest caz, acestea pot fi parcurse ca discipline facultative, iar numărul de credite se alocă peste cele 60 anuale și sunt consemnate în Suplimentul la diplomă.

Planul de învățământ al programului de studii de licență *Moașe* poate să conțină și discipline facultative. Pentru acestea nu există restricție de număr de ore. Disciplinele facultative se creditează cu credite ECTS suplimentar față de cele 60 de credite/an (pot fi organizate pentru studenții interesați). Disciplinele facultative pot să completeze pregătirea studentului la *Moașe* în arii specifice sau mai puțin specifice domeniului specialității. Acestea figurează în Suplimentul la diplomă

În domeniul Sănătate, instituția are reglementată procedura de promovare a studentului dintr-un an de studii în altul, în funcție de creditele de studii (ECTS) acumulate (de minimum 45 de credite, din 60). Nu se acceptă mai mult de 15 credite restante acumulate în cel mult ultimii doi ani de studii. Pentru programele de studii din domeniul Sănătate nu există posibilitatea de promovare a doi ani de studii într-un singur an universitar.

În domeniul Sănătate, la toate programele de studii din România, indiferent de limba de predare, activitățile didactice care implică însușirea terminologiei de specialitate, precum și interacțiunea directă cu pacientul, se

desfășoară în limba română.

1.1.3.3 Conținutul fișelor disciplinelor

Titularii de disciplină întocmesc o fișă a disciplinei. Fișele de disciplină, avizate anual la nivelul departamentului, vor cuprinde:

- date despre program vizând instituția de învățământ superior, facultatea, departamentul, domeniul de studii, ciclul de studii, programul de studii, calificarea obținută prin absolvirea programului de studii;
- date despre disciplină în care vor fi menționate denumirea disciplinei, anul de studii/semestrul, modalitatea de evaluare: E – examen, VP – verificare pe parcurs, C – colocviu, precizând categoria formativă a disciplinei: fundamentală - DF / de domeniu - DD / de specialitate - DS / complementară - DC, precum și obligativitatea disciplinei: obligatorie / opțională / facultativă, de asemenea și titularul/ titularii activităților didactice teoretice și practice/ aplicative, în conformitate cu statele de funcții;
- timpul estimat pentru pregătirea studenților în vederea evaluării: se vor preciza atât numărul de ore alocate pe săptămână pentru activități teoretice și aplicative (lucrări practice/stagii) cât și numărul de ore necesare studiului individual în vederea pregătirii examenului;
- precondiții (condiții preliminare) vizând atât *curriculum-ul*, cât și competențele necesare;
- condiții specifice pentru desfășurarea activităților teoretice și practice la nivelul disciplinelor;
- competențele specifice profesionale și transversale dobândite de studenți în urma desfășurării activității la disciplină;
- rezultatele învățării.

Conținutul temelor susținute în cadrul activităților teoretice și lucrărilor practice/ stagiilor trebuie să fie în concordanță cu numărul de ore alocate disciplinei. Vor fi precizate metodele de predare. În fișele disciplinelor trebuie menționate și titlurile bibliografice pe care studenții le pot consulta în cadrul activității individuale. Bibliografia va conține titluri recente, din ultimii 10 ani (dintre care, 50% din ultimii 5 ani), care vor constitui un suport pentru pregătirea teoretică și practică a studenților. Se va preciza modul în care asimilarea cunoștințelor în disciplină va putea fi aplicată în activitatea profesională desfășurată după absolvire. Se va realiza coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunităților epistemice, asociațiilor profesionale și angajatorilor reprezentativi din domeniul programului.

Evaluarea va fi prezentată sub formă sintetică precizând criteriile de evaluare, metodele de evaluare și ponderea din nota finală, standardele minime de performanță pe care studenții le vor demonstra pentru a promova examenul la disciplina studiată

1.1.3.4 Practica

În domeniul Sănătate, pentru programul de studii Moașe, sunt prevăzute stagii clinice de specialitate, activități practice desfășurate sub coordonarea tutorilor de practică (gărzi, stagii de practică desfășurate în timpul semestrelor, stagii de practică de specialitate desfășurate comasat pe perioada verii și stagiul profesional), precum și ore destinate elaborării lucrării de licență, în ultimul an de studii.

În maximum doi ani de la intrarea în vigoare a prezentului document, instituțiile de învățământ superior vor introduce în planurile de învățământ, în ultimul semestru al programului de studii, **stagiul profesional** (activitate practică desfășurată comasat cu o durată de minimum 160 ore).

Pentru stagiile clinice de specialitate derulate pe parcursul semestrelor, fiecare la specialitatea respectivă, precum și pentru activitățile practice desfășurate sub coordonarea tutorilor de practică (gărzi, stagii de practică desfășurate în timpul semestrelor, stagii de practică de specialitate desfășurate pe perioada verii și stagiul profesional), instituția de învățământ superior face dovada că a încheiat convenții de colaborare, contracte sau alte documente cu bazele clinice de învățământ (secții clinice universitare, unități sanitare, institute, centre de diagnostic și tratament, secții cu paturi, laboratoare, cabinete, alte unități de profil aprobate prin mecanisme proprii de către instituția de învățământ) în care sunt precizate: locul și perioada desfășurării activității practice, modul de

organizare și îndrumare, responsabilii din partea instituției de învățământ superior și ai bazei clinice de învățământ etc.

Stagiile de practică de specialitate de vară, organizate comasat în afara celor 28 de săptămâni, vor avea durata minimă de 4 săptămâni (minimum 160 ore de activități de practică zilnică la care se adaugă orele de gardă). Aceste stagii se vor derula în fiecare an de studii (în total 4 stagii) și vor conține în tematică subiecte corelate cu disciplinele studiate în anul respectiv. Stagiile de practică de specialitate de vară se completează cu stagii de practică și gărzi derulate pe parcursul anului universitar, a căror tematică va fi corelată cu disciplinele studiate în anul respectiv și cu stagiul profesional.

Pentru gărzi, stagii de practică desfășurate în timpul semestrelor, stagii de practică de specialitate desfășurată comasat pe perioada verii și stagiul profesional, vor fi nominalizați tutori de practică: cadre didactice ale programului de studii la discipline clinice de specialitate și moașe și asistenți medicali cu studii superioare de obstetrică-ginecologie având o vechime de minimum 5 ani în domeniu. Pentru stagiile de practică de specialitate și stagiul profesional, fișa disciplinei precizează: obiectivele, tematica, tipurile de activități și eșalonarea pe durata studiilor, sarcinile studentului, resursele disponibile (umane, bibliografice etc.), formele și criteriile de evaluare a rezultatelor învățării.

1.1.3.5 Rezultatele învățării

Instituția de învățământ superior oferă informații și date despre calificările, programele de studii, diplomele, personalul didactic și de cercetare, facilitățile oferite studenților și despre orice aspect de interes pentru public, în general, și pentru studenți, în special (de exemplu: *Regulament de formare profesională a studenților*, *Regulament de acordare a burselor și altor forme de sprijin material pentru studenții la studiile de licență/ masterat*).

Competențele profesionale și transversale dobândite de studenți trebuie să le permită la absolvire angajarea pe piața muncii, dezvoltarea unei afaceri proprii sau continuarea studiilor în ciclul următor. Competențele trebuie definite și prezentate într-o secțiune distinctă a Planului de învățământ. Instituția de învățământ trebuie să ofere programe de stimulare a studenților performanți, precum și programe de sprijin a celor cu dificultăți în învățare.

1.1.3.5.1 Evaluarea studenților

Instituția de învățământ superior trebuie să aibă un regulament privind evaluarea și notarea studenților care este aplicat în mod riguros și consecvent.

Evaluarea studenților se realizează pe bază de criterii de performanță, examinarea asigurând evaluarea cunoștințelor și a deprinderilor dobândite, în prezența a minimum 2 cadre didactice. Toate examenele (evaluare orală sau scrisă) se desfășoară în spațiile aferente procesului didactic în prezența cadrului didactic titular de curs și a cel puțin unui alt cadru didactic de specialitate (excepții, situații reglementate special la nivel național).

Fiecare activitate didactică, de cercetare sau practică/aplicativă din planul de învățământ al programului de studii se încheie cu o evaluare finală. Rezultatele evaluării se concretizează în note de la 1 la 10, exprimate în numere întregi, nota minimă de promovare fiind 5. Examenul scris constă într-un test grilă sau subiecte redacționale din aria tematică a disciplinei. Trebuie respectată modalitatea de examinare prevăzută în Fișa disciplinei. Formele de evaluare și atestare a competențelor studentului, prevăzute în planurile de învățământ, sunt examenul (E), colociul (C) și verificarea pe parcurs (VP). Modul de susținere a examenelor – probă scrisă (S), probă orală (O) sau probă scrisă și orală (SO) – se stabilește pentru fiecare disciplină în parte prin Fișa disciplinei și se comunică studenților la începutul fiecărui semestru, de titularul disciplinei. Cel puțin 50% dintre formele de evaluare a disciplinelor de studii prevăzute în planul de învățământ sunt examene.

Nota înregistrată la evaluarea finală nu poate fi stabilită doar pe baza unui referat redactat de student sau pe baza rezultatelor evaluărilor pe parcurs, cu excepția disciplinelor complementare la care evaluarea se poate face și în timpul semestrului. Rezultatele obținute de studenți pe parcursul pregătirii sunt înregistrate în conformitate cu legislația în vigoare, în formulare omologate în acest sens (catalog, registru matricol, supliment la diplomă).

1.1.3.5.2 Elaborarea lucrării de finalizare a studiilor

În domeniul Sănătate, pentru programul de studii *Moașe* sunt alocate ore pentru elaborarea lucrării de licență; lucrarea de licență cuprinde elemente specifice programului de studii și este elaborată după metodologia proprie fiecărei instituții.

Activitățile privind dobândirea competențelor necesare elaborării lucrării de licență și elaborarea lucrării de licență se efectuează în ultimii 2 ani de studii, pe tema specifică programului de studii, având prevăzut în Planul de învățământ al ultimului an de studii un număr de minimum 56 de ore.

Lucrarea de licență testează abilitățile de a concepe și a realiza o cercetare independentă, precum și de a redacta și prezenta rezultatele cercetării conform regulilor comunității științifice. Tema lucrării de finalizare a studiilor se alege cel mai târziu la începutul primului semestru al ultimului an de studii și poate fi schimbată de maximum 2 ori, cu avizul coordonatorului științific. Lucrarea de licență reprezintă o lucrare cu caracter științific pe care absolventul o realizează și o susține în fața comisiei în vederea obținerii diplomei de licență. Aceasta trebuie să conțină rezultate ale propriilor cercetări și investigații în domeniul temei alese, care vor deține ponderea principală în volumul lucrării, să demonstreze familiarizarea cu literatura relevantă pentru tema abordată, rigoare științifică și metodologică, să aibă o structură logică și să fie redactată coerent, în stil științific, iar forma grafică să respecte normele academice specifice domeniului.

În metodologiile/procedurile interne ale instituției de învățământ sunt prevăzute condițiile de acceptare a lucrărilor de licență. Cadrul didactic coordonator este responsabil, împreună cu candidatul, în legătură cu asigurarea autenticității lucrării. Este recomandabil ca lucrările de licență să fie analizate cu un soft de verificare a similitudinilor; universitățile stabilesc care este procentul de similitudine acceptat.

1.1.3.5.3 Examenul de licență

Studiile universitare de licență se încheie cu examenul de licență care se susține, în conformitate cu legislația în vigoare, pe baza unei metodologii/unor proceduri proprii, aprobate anual de Senatul universitar. Examenul de finalizare a studiilor se organizează în două sesiuni anuale. Examenul de licență cuprinde două probe:

- a) Proba 1 - de evaluare a cunoștințelor fundamentale și de specialitate, prin probă scrisă și o evaluare practică;
- b) Proba 2 - prezentarea și susținerea publică a lucrării de licență.

Tematica și bibliografia probei scrise sunt anunțate cu minimum 6 luni înainte de derularea examenului de licență.

Candidații la examenul de finalizare a studiilor de licență prezintă la înscriere un atestat de competență lingvistică într-o limbă de largă circulație internațională. Nota minimă de promovare, pentru fiecare probă, este 5 (cinci), iar media generală de promovare a examenului de licență este cel puțin 6 (șase).

1.1.3.6 Studenții. Numărul maxim de studenți care pot fi școlarizați

Numărul maxim de studenți care pot fi școlarizați este în conformitate cu prevederile hotărârii de guvern privind structura instituțiilor de învățământ superior, în vigoare în anul respectiv, dar și cu respectarea raportului cadre didactice/studenți de cel puțin 1/6. Numărul maxim de studenți care pot fi școlarizați este stabilit prin coroborarea datelor privind resursa umană și baza materială incluzând resursele educaționale. În domeniul Sănătate, transferul studenților între instituțiile de învățământ superior, facultăți și specializări se efectuează cu respectarea prevederilor legale în vigoare.

1.1.3.6.1 Admiterea

Admiterea se organizează în conformitate cu *Metodologia-cadru privind organizarea admiterii în ciclurile de studii universitare de licență, de masterat și de doctorat*, cu reglementările legale în vigoare, precum și cu metodologiile proprii ale instituției de învățământ superior.

Instituția de învățământ superior formulează și aplică propria politică, transparentă și riguroasă, a recrutării și admiterii studenților, anunțată public cu cel puțin 6 luni înainte de concursul de admitere și care respectă principiul egalității șanselor tuturor candidaților, fără nicio discriminare. Admiterea se face în limita capacității de școlarizare stabilită de ARACIS și publicată în hotărârea de guvern privind structura instituțiilor de învățământ superior din anul curent.

Candidații se înscriu la concursul de admitere pe baza diplomei de bacalaureat sau altor acte de studii echivalente, conform legii. Studenții înmatriculați încheie cu instituția un Contract de Studii, în care sunt prevăzute drepturile și obligațiile părților.

În domeniul Sănătate, pentru admiterea la programul de studii *Moașe*, candidații vor susține și promova cel puțin o probă scrisă care să evalueze cunoștințele acestora din discipline care au relevanță pentru viitoarea formare. Pentru studenții internaționali, admiterea la programele de studii se face conform metodologiilor proprii ale instituției de învățământ superior, cu respectarea prevederilor legale în vigoare. Concursul de admitere evaluează în mod unitar cel puțin cunoștințele de Biologie ale candidaților, în scopul verificării nivelului necesar pentru începerea studiilor de *Moașe*, pentru a asigura baza de cunoștințe necesare pentru aprofundarea și dezvoltarea disciplinelor fundamentale în domeniu.

1.1.3.6.2 Criterii privind stabilirea numărului maxim de studenți care pot fi școlarizați

În domeniul Sănătate, pentru programul de studii *Moașe*, numărul maxim de studenți care pot fi școlarizați (capacitatea de școlarizare) se stabilește astfel încât raportul cadre didactice /studenți să fie cel puțin 1/6. Numărul maxim de studenți care pot fi școlarizați este stabilit prin coroborarea datelor privind resursa umană și baza materială, incluzând resursele educaționale.

Numărul maxim de studenți în grupă și în serie

Numărul maxim de studenți pentru programul de studii *Moașe* se stabilește astfel încât să fie asigurate condițiile optime pentru desfășurarea învățământului medical, cu respectarea standardelor de calitate prevăzute. Numărul maxim de studenți care pot fi școlarizați (capacitatea de școlarizare) se stabilește pe baza evaluării periodice a programelor de studii, a raportului cadre didactice/studenți și este cel publicat în Monitorul Oficial.

Dimensiunile formațiilor de studii la programul de studii *Moașe* sunt stabilite anual de către Senatul universitar, astfel încât să se respecte criteriile unui învățământ centrat pe student cu un înalt nivel de calitate și standardele ARACIS.

Numărul de studenți pentru o serie de studenți se stabilește de către fiecare universitate/facultate în funcție de dimensiunile sălilor de curs existente, fără să depășească 150 studenți/serie. Grupele de studenți sunt dimensionate diferit, criteriul fiind interacțiunea directă cu pacientul în timpul activității didactice. **Disciplinele cu stagiu clinic** sunt disciplinele la care activitatea didactică implică interacțiunea directă cu pacientul, indiferent de anul de studii în care se regăsesc acestea. **Disciplinele fără stagiu clinic** sunt disciplinele care nu implică interacțiunea directă cu pacientul. Pentru disciplinele fără stagii clinice, numărul de studenți/grupă este de maximum 15. Pentru disciplinele cu stagii clinice, numărul de studenți pe grupă este adaptat spațiilor din bazele clinice de învățământ în care se desfășoară acestea și este de maximum 10. La disciplinele complementare (de exemplu: Limbi moderne etc.), numărul de studenți nu va depăși 25/grupă.

1.1.3.7 Cercetarea științifică

În domeniul Sănătate, personalul didactic și de cercetare propriu trebuie să desfășoare activități de cercetare științifică în domeniul disciplinelor cuprinse în norma didactică pe care o acoperă sau în domenii interdisciplinare, valorificate prin publicații în reviste de specialitate din țară sau din străinătate, comunicări științifice prezentate la sesiuni, simpozioane, conferințe, congrese naționale și /sau internaționale, contracte, expertiză, consultanță pe bază de contracte sau convenții încheiate cu parteneri din țară și străinătate.

Personalul didactic propriu implicat în activități de predare / seminarizare / practice la programul de studii *Moașe*

trebuie să deruleze activități în concordanță cu strategia de cercetare a instituției, având anual cel puțin o publicație sau o realizare didactică ori științifică în domeniul disciplinelor predate.

Facultatea trebuie să organizeze periodic, cu cadrele didactice, cercetătorii și absolvenții, sesiuni științifice, simpozioane, conferințe, mese rotunde în domeniul disciplinelor din programul de studii, iar comunicările trebuie să fie publicate în buletine științifice cu ISBN, ISSN sau în volume dedicate manifestării științifice. Universitatea trebuie să dispună de cel puțin un centru de cercetare științifică în domeniu cu rezultate recunoscute de comunitatea științifică, de editură proprie pentru publicații cu ISSN și ISBN. Dotarea laboratoarelor trebuie să corespundă exigențelor temelor abordate. Echipamentele existente trebuie să permită realizarea unor cercetări recunoscute pe plan național și internațional.

1.1.3.8 Baza materială

În domeniul Sănătate, pentru programul de studii *Moașe*, baza materială trebuie să cuprindă spații de învățământ corespunzătoare, dotate conform activității didactice desfășurate și cerințelor normative obligatorii; pentru fiecare amfiteatru, trebuie să existe: tablă, videoproiector, ecran de proiecție.

Dotarea minimală generală pentru disciplinele planului de învățământ constă în:

- aparatură specifică necesară procesului didactic;
- materiale necesare pregătirii, conservării și prezentării materialului didactic;
- trusă de prim ajutor;
- material didactic (animale de laborator, culturi microbiene etc.);
- spații care să respecte regulile de protecția muncii;
- rețea de calculatoare/tablete/alte dispozitive cu acces la Internet și un sistem multimedia;
- resurse / softuri specifice care să permită studenților să lucreze efectiv;
- dotări cu aparatură specifică;
- material didactic specific (piese, mulaje etc.).

1. Dotarea minimală specifică pentru disciplinele Anatomie, Histologie, Biologie celulară și Moleculară, Anatomie patologică:

* Anatomie

- laborator conservare cadavre (minimum o masă de disecție și un cadavru la 2-3 grupe) și facilități pentru păstrarea cadavrelor (frigider pentru preparate anatomice) **sau** material didactic video și laborator 3D de anatomie virtuală;
- material didactic specific: ex: piese, mulaje; colecție de lame;
- softuri specifice;
- sală microscopie;
- programe 3D - e learning;
- rețea de calculatoare/tablete/alte dispozitive cu acces la internet;
- colecție de lame scanate;
- sistem de scanare lame dotat cu program de examinare *e-school*.

* pentru disciplinele Histologie și Anatomie patologică:

- microscop / studenți = 1/3 (montate pe mese cu sursă de lumină);
- 2 microtoame / departament și 4 cuțite microtom / departament sau acces;
- videoproiector și ecran / sală;
- pentru anatomia patologică: rețea de calculatoare/tablete/alte dispozitive cu acces la colecție de lame scanate sau săli cu mese de necropsie, minimum 1 la 3 grupe, cu 2 truse de necropsie;
- 2 microscop de cercetare, sau acces, pentru fiecare dintre aceste discipline;
- centrifugă ultracentrifugă sau acces;
- colecție lame;
- laborator preparare lame;
- criostat sau acces;

- sistem de scanare lame dotat cu program de examinare *e-school*.

*** pentru Biologie moleculară:**

- hotă cu flux laminar, hotă sterilă, termostat, sistem de apă ultrapură, agitator de plăci, distilatoare și bidistilatoare, analizator genetic, centrifugi termostate, stație PCR, secventiator, ultracongelator (- 86⁰), ph-metre, camera de creștere, etuve etc. sau acces;
- softuri specifice educaționale.

2. Dotări minimale specifice pentru disciplinele: Fiziologie, Fiziopatologie, Farmacologie:

- aparatură de înregistrare pentru principalele sisteme și organe, pentru fenomene electrice și mecanice; *software* Medical - licențe pentru: procesul de hemostază, coagulare, fiziologia sanguină, fiziologie respiratorie, cardiovasculară, renală, nervoasă, musculară, endocrina etc.;
- instrumentar și aparatură de laborator pentru biochimie, hematologie etc.;
- analizator semi-automat de biochimie, spectrofotometru – UV;
- băi de organe, termostate etc.;
- echipamente pentru explorări funcționale (EKG, EEG, EMG, spirometrie etc.);
- biobază sau acces;
- softuri specifice.

3. Dotări minimale pentru disciplinele: Biofizică, Biochimie, Genetică:

- instrumente detectoare fotoelectrice (fotometru, colorimetru, spectrofotometru, spectrofoto-colorimetru) și bioelectrice (EKG, EEG, EMG) la laboratorul de biofizică;
- aparat de electroforeză, pompă de vid, centrifugă, ultracentrifugă;
- microscop de cercetare sau acces;
- echipamente de cercetare specifice sau acces;
- instrumentar și materiale care să permită studenților lucrul individual;
- microscop cu fluorescență.
- instrumentar și aparatură de laborator pentru biochimie;
- softuri specifice.

4. Dotări minimale pentru Informatică medicală și Biostatistică:

- minimum un calculator (terminal) la 2 studenți;
- softuri de biostatistică.

5. Dotări minimale pentru disciplina Microbiologie (Bacteriologie. Virusologie. Parazitologie):

- un microscop / 3 studenți;
- un microscop cu fluorescență / sală;
- termostat / sală și câte o etuvă, un pupinel, un autoclav / punct de lucru;
- câte o balanță analitică și o baie de electroforeză;
- câte o baie de apă cu agitator și o centrifugă / sală;
- colecție de lame specifice;
- laborator preparare lame, culturi etc., pentru specialități, dotate corespunzător.

6. Dotări minimale pentru disciplina Nursing.

Săli de demonstrație conținând:

- manechinele (copil, adolescent, adult) pentru efectuarea tehnicilor de îngrijire, de resuscitare
- simulatoare naștere normală și patologică
- simulatoare; softuri
- mulaje didactice efectuarea punțiilor venoase, injecțiilor im. id. iv, sc, sondajelor și spălăturilor, îngrijirea traumelor, tehnicilor OG,
- materiale consumabile pentru efectuarea tehnicilor de *nursing*,
- pat și noptieră de spital,
- glucometru, tensiometru, termometru, stetoscop biauricular, pulsoxiometru etc.

7. Disciplinele clinice medicale și chirurgicale vor fi dotate astfel:

- Toate disciplinele cu stagiul clinic vor avea baze clinice de învățământ în folosire exclusivă; instituția de învățământ superior încheie cu acestea un contract de colaborare. O bază clinică de învățământ (respectiv entitatea juridică din care aceasta face parte) încheie contract de colaborare cu o singură instituție de învățământ superior.
- 3 studenți/pat la fiecare disciplină cu stagiul clinic; stagiile se desfășoară obligatoriu la specialitatea respectivă prevăzută în planul de învățământ;
- posibilități de investigație minimală (vezi lista de mai jos).

7a. Dotări minimale pentru disciplinele medicale:

- echipamente care să permită înregistrări și interpretări (electrocardiografie, ecocardiografie, spirometrie, radiologie, endoscopie, ecografie abdominală) la minimum una dintre disciplinele din planul de învățământ;
- aparatură imagistică, în concordanță cu planul de învățământ;
- simulatoare pentru manevre medicale (în dotarea Centrelor de Simulare).

7b. Dotări minimale pentru disciplinele chirurgicale:

- simulatoare pentru manevre chirurgicale (în dotarea Centrelor de Simulare);
- sistem video de transmitere *live* din sălile de operație;
- video-biblioteca (cu patologie chirurgicală).

La disciplinele fără stagiul clinic, săli de demonstrație și posibilități tehnice de prezentare de cazuri clinice ilustrative (baze clinice de specialitate).

Biblioteca

Biblioteca trebuie dotată cu sală de lectură și fond de carte propriu, corespunzător disciplinelor prevăzute în planurile de învățământ. În domeniul Sănătate, acoperirea bibliografiei cu caracter obligatoriu pentru toate disciplinele din planul de învățământ se face în format digital pentru toți studenții sau pe suport fizic pentru minimum 50% dintre studenți.

Există abonamente la reviste, inclusiv în format electronic și biblioteca trebuie să dispună de un număr de locuri în sălile de lectură egal cu minimum 10% din totalul de studenți sau posibilitatea de a accesa *on-line* din orice altă locație baza de date electronice a bibliotecii și rețea de calculatoare/tablete/alte dispozitive cu acces la Internet.

Capacitatea spațiilor de învățământ trebuie să fie:

- min. 1 mp/loc în sălile de curs;
- min 1,4 mp/loc în sălile de seminar;
- min. 1,5 mp/loc în sălile de lectură din bibliotecă;
- min. 2,5 mp/loc în laboratoare de informatică;
- min. 4 mp/loc în laboratoarele disciplinelor cu caracter experimental.

Alte observații specifice domeniului sau programelor de studii

În domeniul Sănătate, pentru programul de studii *Moașe*, există o colaborare între instituția de învățământ superior, Ministerul Sănătății, Direcțiile de Sănătate publică, unități medicale și Ordinul Asistenților Medicali Generaliști, Moașelor și Asistenților Medicali din România, în scopul orientării profesionale și inserției pe piața muncii a absolvenților.

Cel puțin 1/4 din personalul didactic care susține aplicațiile practice la disciplina *Nursing specific în obstetrică - ginecologie* trebuie să fie personal titularizat în învățământul superior, cu norma de bază în instituție și pregătire de bază (licență) de asistenți medicali de obstetrică-ginecologie sau moașe.

1.1.4 Programul de studii: RADIOLOGIE ȘI IMAGISTICĂ**1.1.4.1 Personalul didactic**

Standardele privind personalul didactic sunt cele formulate în legislația în vigoare, cu precizările stabilite în cerințele normative obligatorii privind autorizarea /acreditarea/ evaluarea periodică a programelor de studii universitare de licență și în standardele specifice de față, aprobate de Consiliul ARACIS.

Următoarele criterii normative sau standarde se referă la toate posturile didactice constituite pentru programul de studii evaluat, conform unui stat de funcții cumulativ în care se includ posturile întregi sau fracțiunile de posturi, după caz, din toate departamentele colaboratoare; în cazul programelor de studii evaluate în vederea acreditării sau evaluării periodice, statul de funcții trebuie să corespundă situației de fapt din anul universitar în care universitatea a solicitat evaluarea ARACIS sau, după caz, din anul universitar în care se face vizita echipei de evaluare. În cazul evaluării în vederea autorizării, statul de funcții este un stat de funcții previzionat.

1. Posturile didactice sunt constituite conform reglementărilor legale în vigoare, în state de funcții la începutul fiecărui an universitar.
2. Personalul didactic trebuie să îndeplinească cerințele legale pentru ocuparea posturilor și să aibă calificarea și activitatea de cercetare în domeniul disciplinelor postului.
3. Personalul didactic titular în învățământul superior acoperă, într-un an universitar, cel mult trei norme didactice, indiferent de instituția de învățământ în care își desfășoară activitatea.
4. Universitatea trebuie să aibă un plan de formare continuă a personalului didactic.

În domeniul Sănătate, pentru programul de studii *Radiologie și Imagistică*, raportul cadre didactice/studenti este cel puțin 1/6.

În vederea **evaluării periodice și acreditării** unui program de studii, raportul cadre didactice/studenti trebuie calculat luând în considerare toate cadrele didactice ale programului (cadrele didactice titulare în instituția de învățământ superior respectivă și cadrele didactice asociate) și capacitatea de școlarizare în vigoare.

În vederea **autorizării funcționării provizorii** a unui program de studii, raportul cadre didactice/studenti trebuie calculat luând în considerare toate cadrele didactice (cadrele didactice titulare în învățământul superior și cadrele didactice asociate) din statul de funcții previzionat și capacitatea de școlarizare solicitată de instituție pentru programul de studii respectiv.

Dacă într-o instituție de învățământ superior există programe de studii care au același plan de învățământ, pentru fiecare dintre aceste programe raportul cadre didactice/studenti trebuie calculat luând în considerare toate cadrele didactice ale programului respectiv (titulare și asociate), precum și suma capacităților de școlarizare în vigoare ale acestor programe (de exemplu, suma capacităților de școlarizare a două programe care diferă prin limba de predare), dacă procentul de suprapunere a cadrelor didactice (titulare și asociate) la aceste programe este peste 80%.

În vederea **evaluării periodice și acreditării**, cel puțin 70% din totalul posturilor didactice din statul de funcții, constituite conform normativelor legale, sunt acoperite cu cadre didactice cu norma de bază în universitate sau cu post rezervat. Dintre aceste cadre didactice, cel puțin 25% sunt profesori universitari și conferențieri universitari dar nu mai mult de 50%.

În vederea **autorizării funcționării provizorii**, cel puțin 70% din totalul posturilor didactice din statul de funcții previzionat, constituite conform normativelor legale, sunt acoperite cu cadre didactice titulare în învățământul superior, conform prevederilor legale, iar dintre acestea cel puțin 25% sunt profesori universitari și conferențieri universitari.

Cadrele didactice titulare și asociate se iau în considerare la **acreditarea/evaluarea periodică/autorizarea de funcționare provizorie**, pentru evaluarea fiecărui program de studii din ciclul de licență, indiferent dacă acestea

ocupă posturi întregi sau fracțiuni de posturi din statele de funcții/statele de funcții previzionate ale programului respectiv.

În domeniul Sănătate, la disciplinele care au corespondent în rețeaua Ministerului Sănătății (în *Nomenclatorul de specialități medicale, medico-dentare și farmaceutice pentru rețeaua de asistență medicală*), pot accede doar persoane care dețin, în funcție de gradul didactic universitar, titlurile de medic/farmacist rezident, specialist sau primar în specialitatea postului. La disciplinele de specialitate care nu au corespondent în rețeaua Ministerului Sănătății pot accede, în condițiile legii, absolvenți ai programului de studii. În domeniul Sănătate, pentru programul de studii *Radiologie și Imagistică*, instituția încurajează dezvoltarea profesională a specialiștilor pentru a deveni cadre didactice și există asistenți medicali de radiologie și imagistică angajați, în condițiile legii, cadre didactice titulare.

În domeniul Sănătate, pentru programul *Radiologie și Imagistică*, asistenții universitari care ocupă posturi didactice prin concurs trebuie să aibă pregătire pedagogică atestată sau să aibă absolvit un program de pregătire psihopedagogică, în termen de 3 ani de la încheierea contractului de angajare pe perioadă nedeterminată. Pentru alte cadre didactice (inclusiv pentru asistenții universitari pe perioadă determinată) care ocupă posturi prin concurs, această cerință reprezintă o recomandare.

1.1.4.2 Conținutul procesului de învățământ

În domeniul Sănătate, formarea de bază în *Radiologie și Imagistică* se face pe parcursul a 3 ani și minimum 2500 ore (180 credite) de instruire teoretică și practică/aplicativă, asigurate de o instituție de învățământ superior, finalizate cu diplomă de licență. Perioada de instruire teoretică (curs) reprezintă 33%, iar cea de activități practice/aplicative 67% din perioada minimă de formare, cu o abatere de $\pm 10\%$. În domeniul Sănătate, nu există forme de învățământ cu frecvență redusă sau la distanță.

Anul universitar va fi structurat pe două semestre a câte 14 săptămâni, cu 24-28 ore/ săptămână (media numărului de ore/ săptămână pe toți anii de studii) de pregătire teoretică și practică/aplicativă, la care se adaugă săptămânile de practică de specialitate desfășurată comasat în perioada verii. Fiecare semestru are câte 30 credite de studii ECTS pentru disciplinele obligatorii și cele opționale care au devenit obligatorii. Stagiile de practică de specialitate desfășurată comasat în perioada verii, organizate în afara celor 28 de săptămâni, vor avea durata minimă de 3 săptămâni/an, Stagiile se vor derula în fiecare an de studii (în total, 3 stagii), câte 90-120 ore/an.

În domeniul Sănătate, pentru programul de studii *Radiologie și Imagistică*, conținutul tematic al disciplinelor de studii trebuie actualizat continuu, în concordanță cu rezultatele cercetării din domeniul respectiv la nivel internațional. Planul de învățământ minim pentru pregătirea în cadrul programului de *Radiologie și Imagistică* va fi în concordanță cu reglementările naționale și europene în vigoare.

Instruirea teoretică trebuie să fie echilibrată și coordonată cu instruirea practică, în așa fel încât cunoștințele și experiența practică să fie dobândite într-un mod adecvat. Instruirea practică trebuie să fie realizată sub supravegherea unor persoane a căror experiență profesională să asigure o pregătire adecvată însușirii de către studenți a responsabilităților implicate în activitățile de asistent medical de radiologie și imagistică.

În urma pregătirii, diploma trebuie să fie garanția:

- însușirii noțiunilor teoretice și practice necesare exercitării profesiei (cunoașterii din punct de vedere anatomic, fiziologic și al comportamentului în condiții de sănătate și de boală, cât și a relațiilor existente între starea de sănătate și mediul fizic și social, însușirea noțiunilor de fizică a radiațiilor X, cunoașterea principiilor fizice de funcționare a aparatelor de radiologie, ecografie, CT, RMN și medicină nucleară, însușirea și aplicarea protocoalelor și algoritmilor de examinare radiologică și imagistică, însușirea metodelor de radioprotecție),
- stabilirii nevoilor de îngrijiri ale pacientului care va fi supus unei explorări radiologice sau imagistice în baza competenței însușite de a stabili în mod independent necesarul de îngrijiri de sănătate, de a planifica, de a organiza și de a efectua aceste servicii;
- derulării activității astfel încât să fie respectate regulile de protecție a mediului;

- derulării activității astfel încât să se realizeze o expunere minimă a pacienților la radiații ionizante;
- elaborarea de programe și desfășurării de activități de educație privind efectele nocive ale radiațiilor ionizante;
- elaborării de programe și desfășurării de activități de educație pentru sănătate în baza competenței de a oferi persoanelor, familiilor și grupurilor de persoane informații care să le permită un stil de viață sănătos și să se autoîngrijească;
- desfășurării activităților de cercetare în domeniul de competență de către asistenții medicali de radiologie și imagistică;
- participării asistenților medicali de radiologie și imagistică, abilitați ca formatori, la pregătirea teoretică și practică a asistenților medicali de radiologie și imagistică în cadrul programelor de educație continuă în baza competenței de a asigura o comunicare profesională exhaustivă și de a coopera cu membrii altor profesii din domeniul sănătății;
- raportării activităților specifice desfășurate și analizei independente a calității îngrijirilor acordate pentru îmbunătățirea practicii profesionale a asistentului medical de radiologie și imagistică;
- desfășurării de activități de formare și pregătirii teoretice și practice în instituții de învățământ superior pentru pregătirea viitorilor asistenți medicali de radiologie și imagistică, precum și de activități de pregătire a personalului sanitar auxiliar.
- stabilirii nevoilor de îngrijiri ale pacientului care va fi supus unei explorări radiologice sau imagistice în baza competenței însușite de a stabili în mod independent necesarul de îngrijiri de sănătate, de a planifica, de a organiza și de a efectua aceste servicii;
- derulării activității astfel încât să fie respectate regulile de protecție a mediului;
- derulării activității astfel încât să se realizeze o expunere minimă a pacienților la radiații ionizante;
- elaborarea de programe și desfășurării de activități de educație privind efectele nocive ale radiațiilor ionizante;
- elaborării de programe și desfășurării de activități de educație pentru sănătate în baza competenței de a oferi persoanelor, familiilor și grupurilor de persoane informații care să le permită un stil de viață sănătos și să se autoîngrijească;
- desfășurării activităților de cercetare în domeniul de competență de către asistenții medicali de radiologie și imagistică;
- participării asistenților medicali de radiologie și imagistică, abilitați ca formatori, la pregătirea teoretică și practică a asistenților medicali de radiologie și imagistică în cadrul programelor de educație continuă în baza competenței de a asigura o comunicare profesională exhaustivă și de a coopera cu membrii altor profesii din domeniul sănătății;
- raportării activităților specifice desfășurate și analizei independente a calității îngrijirilor acordate pentru îmbunătățirea practicii profesionale a asistentului medical de radiologie și imagistică;
- desfășurării de activități de formare și pregătirii teoretice și practice în instituții de învățământ superior pentru pregătirea viitorilor asistenți medicali de radiologie și imagistică, precum și de activități de pregătire a personalului sanitar auxiliar.

Principalii indicatori privind organizarea procesului de învățământ la programul de studii de licență *Radiologie și Imagistică* sunt centralizați în *Tabelul 3*.

Tabelul 3. Centralizator al indicatorilor privind organizarea procesului de învățământ la programul de studii de licență *Radiologie și Imagistică*

	INDICATOR	Nivel
1.	Durata studiilor la forma de învățământ cu frecvență	6 semestre = 3 ani
2.	Durata unui semestru privind activitatea didactică	14 săptămâni*
3.	Numărul de ore pe săptămână	media numărului de ore/săptămână pe toți anii de studii se situează în intervalul 24-28**
4.	Numărul de ore didactice din planul de învățământ pentru întregul ciclu al studiilor de licență	Minimum 2500

5.	Numărul minim total de credite obligatorii	180 ECTS
6.	Numărul minim de credite pe semestru	30 ECTS (la disciplinele obligatorii și la cele opționale care au devenit obligatorii)
7.	Numărul de discipline (obligatorii+opționale) pe semestru	5-15
8.	Durata practicii de specialitate	90 - 120 ore/an (comasate în minimum 3 săptămâni/an, în timpul verii), practică de specialitate, în anii I-III.
9.	Durata pentru elaborarea lucrării de licență	Minimum 56 de ore
10.	Numărul de credite alocate pentru practica de specialitate	Minimum 2 credite /an
11.	Numărul de credite alocate pentru promovarea examenului de licență	10 ECTS
12.	Numărul de credite alocate educației fizice ca disciplină obligatorie	Minimum 1 ECTS***
13.	Raportul dintre numărul orelor de curs și cele aplicative (seminarii, laboratoare, proiecte, stagii de practică etc.)	1/2 (orele de curs reprezintă 33%, iar cele aplicative 67%), cu o abatere de $\pm 10\%$
14.	Echivalența în ore a unui credit ECTS	25 ore
15.	Numărul de săptămâni ale sesiunilor semestriale de examene	Minimum 3 săptămâni
16.	Număr de săptămâni de sesiune de restanță	Minimum 1 săptămână
17.	Număr maxim de studenți pe serie	Maximum 150
18.	Număr maxim de studenți pe grupă IF	În funcție de tipul de disciplină, maximum 15 pentru cele fără stagiu clinic și maximum 10 pentru cele cu stagiu clinic ****
19.	Raportul maxim dintre numărul de studenți și numărul de cadre didactice care desfășoară activități didactice la program	6/1

* Acestea nu cuprind stagiile de practică de specialitate, desfășurate comasat în perioada verii.

** Nu sunt incluse în cele 24-28 ore/săptămână orele de gardă și stagiile de practică de specialitate, desfășurate comasat în perioada verii.

*** Creditele se acordă peste cele obligatorii; promovarea disciplinei Educație fizică este obligatorie.

**** **Disciplinele cu stagiu clinic** sunt disciplinele la care activitatea didactică implică interacțiunea directă cu pacientul, indiferent de anul de studii în care se regăsesc acestea. **Disciplinele fără stagiu clinic** sunt disciplinele care nu implică interacțiunea directă cu pacientul.

Planul de învățământ va conține discipline fundamentale, de domeniu, de specialitate și complementare, grupate fiecare în discipline obligatorii, opționale și facultative. Disciplinele opționale, facultative și cele relevante (DR) pentru pregătirea în domeniu a studenților, disponibile conform opțiunilor instituțiilor, se vor include în una dintre cele 4 categorii: fundamentale, de domeniu, de specialitate și complementare.

Disciplinele din planul de învățământ se grupează după **categoria formativă** și după **opționalitate**.

Tabelul 4. Ponderea orelor disciplinelor de studii în funcție de categoria formativă

Tip disciplină*	Notație	Pondere %
Discipline fundamentale	DF	10-15
Discipline de domeniu	DD	15-20
Discipline de specialitate	DS	55-65

Discipline complementare	DC	5-10
Discipline relevante pentru pregătirea în domeniu a studenților, disponibile conform opțiunilor instituțiilor	DR	Maximum 7 discipline
Total		100%

Tabelul 5. Ponderea orelor de activitate didactică după opționalitatea disciplinelor

Tip disciplină	Notăție	Pondere %
Discipline obligatorii	DO	85-95
Discipline opționale (la alegere)	DA	5-15
Discipline facultative	DF	suplimentar acestei structuri
Total		100% +DF

În domeniul Sănătate, pentru programul de studii *Radiologie și Imagistică*, planul de învățământ minim, în condițiile respectării prevederilor de mai sus, va cuprinde disciplinele prezentate în continuare:

1.1.4.2.1 Discipline fundamentale (generale)

Nr. crt.	Disciplina	Tipul disciplinei (obligatorie / opțională/ facultativă)
1.	Anatomie	Obligatorie
2.	Biochimie	Obligatorie
3.	Biofizică	Obligatorie
4.	Fiziologie. Fiziopatologie	Obligatorie
5.	Biologie celulară și moleculară	Opțională
6.	Microbiologie (Bacteriologie. Virusologie. Parazitologie)	Obligatorie
7.	Histologie. Anatomie patologică	Obligatorie
8.	Farmacologie. Farmacologie clinică	Obligatorie
9.	Genetică	Obligatorie
10.	Noțiuni de fizică a radiațiilor	Obligatorie

1.1.4.2.2 Discipline de domeniu

Nr. crt.	Disciplina	Tipul disciplinei (obligatorie/ opțională/ facultativă)
1.	Medicină internă	Obligatorie
2.	Chirurgie generală	Obligatorie
3.	Igienă	Obligatorie
4.	Sănătate publică și Management	Opțională
5.	Epidemiologie	Obligatorie
6.	Promovarea sănătății	Obligatorie
7.	Oncologie medicală	Obligatorie

1.1.4.2.3 Discipline de specialitate

Nr. crt.	Disciplina	Tipul disciplinei
1.	Anatomie radiologică (secțională și imagistică)	Obligatorie
2.	Aparatura de radiodiagnostic	Obligatorie
3.	Ecografie	Obligatorie
4.	Tehnici de radiologice convențională	Obligatorie

5.	Examinare PET-CT	Obligatorie
6.	Examinarea CT și RMN	Obligatorie
7.	Legislație socială și sanitară. Aspecte juridice ale profesiei	Obligatorie
8.	Medicină nucleară	Obligatorie
9.	Imagistică senologică	Obligatorie
10.	Nursing general	Obligatorie
11.	Radioterapie	Obligatorie
12.	Organizarea și managementul laboratorului departamentului de radiologie și imagistică	Obligatorie
13.	Radioprotecție. Legislație	Obligatorie
14.	Radiologie - imagistică medicală	Obligatorie
15.	Procesarea imaginii în radiologie-imagistică medicală	Obligatorie
16.	Radiobiologie. Dozimetrie	Obligatorie
17.	Radiologia pediatică	Obligatorie
18.	Radiologia stomatologică	Obligatorie
19.	Radiologie intervențională	Obligatorie
20.		

1.1.4.2.4 Discipline complementare

Nr. crt.	Disciplinele	Tipul disciplinei (obligatorie/ opțională// facultativă)
1.	Informatică medicală. Biostatistică	Obligatorie
2.	Metodologia cercetării științifice	Obligatorie
3.	Științele comportamentului. Sociologie medicală. Psihologie medicală.	Obligatorie
4.	Educație fizică	Obligatorie
5.	Limbi moderne	Obligatorie
6.	Comunicare medicală	Obligatorie
7.	Deontologie medicală. Bioetică	Obligatorie
8.	etică și integritate academică	Opțională

1.1.4.2.5 Alte aspecte privind disciplinele programului de studii

În domeniul Sănătate, pentru programul de studii *Radiologie și Imagistică*, predarea uneia/mai multor discipline obligatorii/ teme aparținând unor discipline obligatorii dintre cele de mai sus poate avea loc în cadrul altor discipline obligatorii sau în conexiune cu acestea, inclusiv în cadrul unor discipline/ module/ modele integrative ale planului de învățământ.

Orice eliminare a unei discipline obligatorii dintre cele de mai sus impune substituirea cu o alta obligatorie, în strânsă legătură cu cea eliminată și înlocuind-o ca nivel de abilități și cunoștințe acumulate. Această înlocuire trebuie probată prin fișa disciplinei nou introdusă și prin rezultatele învățării. Instruirea teoretică se face în mod echilibrat și coordonat cu instruirea clinică, astfel încât, cunoștințele și competențele prevăzute mai sus să poată fi dobândite în mod corespunzător.

Pe lângă disciplinele obligatorii, în fiecare an de studii trebuie să fie oferite discipline opționale. Disciplinele opționale trebuie să fie o completare a disciplinelor obligatorii ale programului de studii sau să ofere cunoștințe și abilități complementare profesiei. Disciplinele opționale trebuie să sprijine posibilitatea conturării unei traiectorii profesionale individuale pentru fiecare student. Acestea nu trebuie să reprezinte repetarea unei discipline obligatorii sau să depășească nivelul de cunoștințe necesar pregătirii de bază în *Radiologie și Imagistică* respectiv nivelul de pregătire a absolventului cu licență. Planul de învățământ conține una sau mai multe discipline opționale/semestru. Oferta de discipline opționale se prezintă sub formă de pachete (unul sau mai multe) de minimum două discipline. Studentul are obligația de a alege câte o disciplină opțională din fiecare pachet. Pentru

fiecare pachet, devine obligatorie disciplina care întrunește cele mai multe opțiuni ale studenților.

Pe langa disciplinele optionale menționate la categoriile DF, DD, DS și DC, institutia de învățământ superior poate avea, pentru programul de studii respectiv, propria oferta de discipline optionale. Fiecărei discipline optionale i se alocă un număr de ore și de credite ECTS (incluse în cele 60 de credite ale anului de studii), în conformitate cu prevederile legale în vigoare. Toate disciplinele dintr-un pachet au același număr de ECTS. Studentul poate opta și pentru alte discipline optionale. În acest caz, acestea pot fi parcurse ca discipline facultative, iar numărul de credite se alocă peste cele 60 anuale și sunt consemnate în Suplimentul la diplomă.

Planul de învățământ al programului de studii universitare *Radiologie și Imagistică* poate să conțină și discipline facultative. Pentru acestea nu există restricție de număr de ore. Disciplinele facultative se creditează cu credite ECTS suplimentar față de cele 60 de credite/an (pot fi organizate pentru studenții interesați). Disciplinele facultative pot să completeze pregătirea studentului la Radiologie și Imagistică în arii specifice sau mai puțin specifice domeniului specialității. Acestea figurează în Suplimentul la diplomă.

În domeniul Sănătate, instituția are reglementată procedura de promovare a studentului dintr-un an de studii în altul, în funcție de creditele de studii (ECTS) acumulate (de minimum 45 de credite, din 60). Nu se acceptă mai mult de 15 credite restante acumulate în cel mult ultimii doi ani de studii. Pentru programele de studii din domeniul Sănătate nu există posibilitatea de promovare a doi ani de studii într-un singur an universitar.

În domeniul Sănătate, la toate programele de studii din România, indiferent de limba de predare, activitățile didactice care implică însușirea terminologiei de specialitate, precum și interacțiunea directă cu pacientul, se desfășoară în limba română.

1.1.4.3 Conținutul fișelor disciplinelor

Titularii de disciplină întocmesc o fișă a disciplinei. Fișele de disciplină, avizate anual la nivelul departamentului, vor conține:

- date despre program vizând instituția de învățământ superior, facultatea, departamentul, domeniul de studii, ciclul de studii, programul de studii, calificarea obținută prin absolvirea programului de studii;
- date despre program vizând instituția de învățământ superior, facultatea, departamentul, domeniul de studii, ciclul de studii, programul de studii, calificarea obținută prin absolvirea programului de studii;
- date despre disciplină în care vor fi menționate denumirea disciplinei, anul de studii/semestrul, modalitatea de evaluare: E – examen, VP – verificare pe parcurs, C – colocviu, precizând categoria formativă a disciplinei: fundamentală - DF / de domeniu - DD / de specialitate - DS / complementară - DC, precum și obligativitatea disciplinei: obligatorie / opțională / facultativă, de asemenea și titularul/ titularii activităților didactice teoretice și practice/ aplicative, în conformitate cu statele de funcții.
- timpul estimat pentru pregătirea studenților în vederea evaluării: se vor preciza atât numărul de ore alocate pe săptămână pentru activități teoretice și aplicative (lucrări practice/stagii) cât și numărul de ore necesare studiului individual în vederea pregătirii examenului;
- precondiții (condiții preliminare) vizând, atât *curriculum-ul*, cât și competențele necesare;
- condiții specifice pentru desfășurarea activităților teoretice și practice la nivelul disciplinelor;
- competențele specifice profesionale și transversale dobândite de studenți în urma desfășurării activității la disciplină;
- obiectivele generale și specifice ale disciplinei /rezultatele învățării.

Conținutul temelor susținute în cadrul activităților teoretice și lucrărilor practice/ stagiilor trebuie să fie în concordanță cu numărul de ore alocate disciplinei. Vor fi precizate metodele de predare. În fișele disciplinelor trebuie menționate și titlurile bibliografice pe care studenții le pot consulta în cadrul activității individuale. Bibliografia va conține titluri recente, din ultimii 10 ani (dintre care, 50% din ultimii 5 ani), care vor constitui un suport pentru pregătirea teoretică și practică a studenților. Se va preciza modul în care asimilarea cunoștințelor în disciplină va putea fi aplicată în activitatea profesională desfășurată după absolvire. Se va realiza coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunităților epistemice, asociațiilor profesionale și angajatorilor reprezentativi din domeniul aferent programului

Evaluarea va fi prezentată sub formă sintetică precizând criteriile de evaluare, metodele de evaluare și ponderea din nota finală, standardele minime de performanță pe care studenții le vor demonstra pentru a promova examenul la disciplina studiată

1.1.4.4 Practica

În domeniul Sănătate, pentru programul de studii *Radiologie și Imagistică*, sunt prevăzute stagiile clinice de specialitate, gărzi, stagiile de practică de specialitate desfășurate comasat în perioada verii, precum și ore destinate elaborării lucrării de licență, în ultimul an de studii.

În maximum doi ani de la intrarea în vigoare a prezentului document, instituțiile de învățământ superior vor introduce în planurile de învățământ, în ultimul semestru al programului de studii, **stagiul profesional** (activitate practică desfășurată comasat cu o durată de minimum 160 ore).

Pentru stagiile clinice de specialitate derulate pe parcursul semestrelor, fiecare la specialitatea respectivă, gărzi, stagiile de practică de specialitate desfășurate comasat în perioada verii și stagiul profesional, instituția de învățământ superior face dovada că a încheiat convenții de colaborare, contracte sau alte documente cu bazele clinice de învățământ (secții clinice universitare, unități sanitare, institute, centre de diagnostic și tratament, secții cu paturi, laboratoare, cabinete, alte unități de profil aprobate prin mecanisme proprii de către instituția de învățământ) în care sunt precizate: locul și perioada desfășurării activității practice, modul de organizare și îndrumare, responsabilii din partea instituției de învățământ superior și ai bazei clinice de învățământ etc.

Pentru stagiile de practică de specialitate și stagiul profesional, vor fi nominalizați tutori de practică: cadre didactice ale programului de studii la disciplinele de specialitate cu corespondență în rețeaua sanitară și personal calificat cu studii superioare având o vechime de minimum 5 ani în domeniul *Radiologie și Imagistică*.

Pentru practica de specialitate și stagiul profesional, fișa disciplinei precizează: obiectivele, tematica, tipurile de activități și eșalonarea pe durata studiilor, sarcinile studentului, resursele disponibile (umane, bibliografice etc.), formele și criteriile de evaluare a rezultatelor învățării. Durata practicii de specialitate este de 90 - 120 ore/an (desfășurate comasat, în minimum 3 săptămâni/an, în perioada verii), anii I-III. Stagiile de practică de specialitate se vor derula în fiecare an de studii (în total, 3 stagii) și vor conține în tematică subiecte corelate cu disciplinele studiate în anul respectiv.

1.1.4.5 Rezultatele învățării

Instituția de învățământ superior oferă informații și date despre calificările, programele de studii, diplomele, personalul didactic și de cercetare, facilitățile oferite studenților și despre orice aspect de interes pentru public, în general, și pentru studenți, în special (de exemplu: *Regulament de formare profesională a studenților*, *Regulament de acordare a burselor și altor forme de sprijin material pentru studenții la studiile de licență/masterat*)

Competențele profesionale și transversale dobândite de studenți trebuie să le permită la absolvire angajarea pe piața muncii, dezvoltarea unei afaceri proprii sau continuarea studiilor în ciclul următor. Competențele trebuie definite și prezentate într-o secțiune distinctă a Planului de învățământ. Instituția de învățământ trebuie să ofere programe de stimulare a studenților performanți, precum și programe de sprijin a celor cu dificultăți în învățare.

1.1.4.5.1 Evaluarea studenților

Instituția de învățământ superior trebuie să aibă un regulament privind evaluarea și notarea studenților care este aplicat în mod riguros și consecvent.

Evaluarea studenților se realizează pe bază de criterii de performanță, examinarea asigurând evaluarea cunoștințelor și a abilităților dobândite, în prezența a minimum 2 cadre didactice. Toate examenele (evaluare orală sau scrisă) se desfășoară în spațiile aferente procesului didactic în prezența cadrului didactic titular de curs și a

cel puțin unui alt cadru didactic de specialitate (excepții, situații reglementate special la nivel național). Fiecare activitate didactică, de cercetare sau practică/aplicativă din planul de învățământ al programului de studii se încheie cu o evaluare finală. Rezultatele evaluării se concretizează în note de la 1 la 10, exprimate în numere întregi, nota minimă de promovare fiind 5. Examenul scris constă într-un test grilă sau subiecte redacționale din aria tematică a disciplinei. Trebuie respectată modalitatea de examinare prevăzută în Fișa disciplinei.

Formele de evaluare și atestare a competențelor studentului, prevăzute în planurile de învățământ, sunt examenul (E), colocviul (C) și verificarea pe parcurs (VP). Modul de susținere a examenelor – probă scrisă (S), probă orală (O) sau probă scrisă și orală (SO) – se stabilește pentru fiecare disciplină în parte prin Fișa disciplinei și se comunică studenților la începutul fiecărui semestru, de titularul disciplinei. Cel puțin 50% dintre formele de evaluare a disciplinelor de studii prevăzute în planul de învățământ sunt examene.

Nota înregistrată la evaluarea finală nu poate fi stabilită doar pe baza unui referat redactat de student sau pe baza rezultatelor evaluărilor pe parcurs, cu excepția disciplinelor complementare, la care evaluarea se poate face și în timpul semestrului. Rezultatele obținute de studenți pe parcursul pregătirii sunt înregistrate în conformitate cu legislația în vigoare, în formulare omologate în acest sens (catalog, registru matricol, supliment la diplomă).

1.1.4.5.2 Elaborarea lucrării de finalizare a studiilor

În domeniul Sănătate, pentru programul de studii *Radiologie și Imagistică*, sunt alocate ore pentru elaborarea lucrării de licență; lucrarea de licență cuprinde elemente specifice programului de studii și este elaborată după metodologia proprie fiecărei instituții.

Activitățile privind dobândirea competențelor necesare elaborării lucrării de licență și elaborarea lucrării de licență se efectuează în ultimul an de studii, pe tema specifică programului de studii, având prevăzut în Planul de învățământ al ultimului an de studii un număr de minimum 56 de ore. Lucrarea de licență testează abilitățile de a concepe și a realiza o cercetare independentă, precum și de a redacta și prezenta rezultatele cercetării, conform regulilor comunității științifice. Tema lucrării de finalizare a studiilor se alege cel mai târziu la începutul primului semestru al ultimului an de studii și poate fi schimbată de maximum 2 ori, cu avizul coordonatorului științific.

Lucrarea de licență reprezintă o lucrare cu caracter științific pe care absolventul o realizează și o susține în fața comisiei în vederea obținerii diplomei de licență. Aceasta trebuie să conțină rezultate ale propriilor cercetări și investigații în domeniul temei alese, care vor deține ponderea principală în volumul lucrării, să demonstreze familiarizarea cu literatura relevantă pentru tema abordată, rigoare științifică și metodologică, să aibă o structură logică și să fie redactată coerent, în stil științific, iar forma grafică să respecte normele academice specifice domeniului.

În metodologiile sau procedurile interne ale instituției de învățământ superior sunt prevăzute condițiile de acceptare a lucrărilor de licență. Cadru didactic coordonator este responsabil, împreună cu candidatul, în legătură cu asigurarea autenticității lucrării. Este recomandabil ca lucrările de licență să fie analizate cu un soft de verificare a similitudinilor; universitățile stabilesc care este procentul de similitudine acceptat.

1.1.4.5.3 Examenul de licență

Studiile universitare de licență se încheie cu examenul de licență care se susține, în conformitate cu legislația în vigoare, pe baza unei metodologii/ unor proceduri proprii, aprobate anual de Senatul universitar. Examenul de finalizare a studiilor se organizează în două sesiuni anuale. Examenul de licență cuprinde două probe:

a) Proba 1 - de evaluare a cunoștințelor fundamentale și de specialitate, cel puțin prin proba scrisă; proba 1 poate conține și o evaluare practică;

b) Proba 2 - prezentarea și susținerea publică a lucrării de licență.

Tematica și bibliografia probei scrise sunt anunțate cu minimum 6 luni înainte de derularea examenului de licență.

Candidații la examenul de finalizare a studiilor de licență prezintă la înscriere un atestat de competență lingvistică într-o limbă de largă circulație internațională. Nota minimă de promovare, pentru fiecare probă, este 5

(cinci), iar media generală de promovare a examenului de licență este cel puțin 6 (șase).

1.1.4.6 Studenții. Numărul maxim de studenți care pot fi școlarizați

Numărul maxim de studenți care pot fi școlarizați este în conformitate cu prevederile hotărârii de guvern privind structura instituțiilor de învățământ superior, în vigoare în anul respectiv, dar și cu respectarea raportului cadre didactice/studenți de cel puțin 1/6. Numărul maxim de studenți care pot fi școlarizați este stabilit prin coroborarea datelor privind resursa umană și baza materială incluzând resursele educaționale. În domeniul Sănătate, transferul studenților între instituțiile de învățământ superior, facultăți și specializări se efectuează cu respectarea prevederilor legale în vigoare.

1.1.4.6.1 Admiterea

Admiterea se organizează în conformitate cu *Metodologia-cadru privind organizarea admiterii în ciclurile de studii universitare de licență, de masterat și de doctorat*, cu reglementările legale în vigoare, precum și cu metodologiile proprii ale instituției de învățământ superior.

Instituția de învățământ superior formulează și aplică propria politică, transparentă și riguroasă, a recrutării și admiterii studenților, anunțată public cu cel puțin 6 luni înainte de concursul de admitere și care respectă principiul egalității șanselor tuturor candidaților, fără nicio discriminare. Admiterea se face în limita capacității de școlarizare stabilită de ARACIS și publicată în hotărârea de guvern privind structura instituțiilor de învățământ superior din anul curent.

Candidații se înscriu la concursul de admitere pe baza diplomei de bacalaureat sau altor acte de studii echivalente, conform legii. Studenții înmatriculați încheie cu instituția de învățământ superior un Contract de Studii, în care sunt prevăzute drepturile și obligațiile părților.

În domeniul Sănătate, pentru admiterea la programul de studii *Radiologie și Imagistică* candidații vor susține și promova cel puțin o probă scrisă care să evalueze cunoștințele acestora din discipline care au relevanță pentru viitoarea formare a acestora. Pentru studenții internaționali, admiterea la programele de studii se face conform metodologiilor proprii ale instituției de învățământ superior, cu respectarea prevederilor legale în vigoare. Concursul de admitere evaluează în mod unitar cunoștințele de Biologie sau Fizică ale candidaților, în scopul verificării nivelului necesar pentru începerea studiilor de Radiologie și Imagistică, pentru a asigura baza de cunoștințe necesare pentru aprofundarea și dezvoltarea disciplinelor fundamentale în domeniul Sănătate - *Radiologie și Imagistică*.

1.1.4.6.2 Criterii privind stabilirea numărului maxim de studenți care pot fi școlarizați

În domeniul Sănătate, pentru programul de studii *Radiologie și Imagistică*, numărul maxim de studenți care pot fi școlarizați (capacitatea de școlarizare) se stabilește astfel încât raportul cadre didactice /studenți să fie cel puțin 1/6. Numărul maxim de studenți care pot fi școlarizați este stabilit prin coroborarea datelor privind resursa umană și baza materială, incluzând resursele educaționale.

Numărul maxim de studenți în grupă și în serie

Numărul maxim de studenți pentru programul de studii *Radiologie și Imagistică* se stabilește astfel încât să fie asigurate condițiile optime pentru desfășurarea învățământului medical, cu respectarea standardelor de calitate prevăzute. Numărul maxim de studenți care pot fi școlarizați se stabilește pe baza evaluării periodice a programelor de studii, a raportului cadre didactice/studenți și este cel publicat în Monitorul Oficial.

Dimensiunile formațiunilor de studii la programul de studii *Radiologie și Imagistică* sunt stabilite anual de către Senatul universitar, astfel încât, să se respecte criteriile unui învățământ centrat pe student cu un înalt nivel de calitate și standardele ARACIS. Numărul de studenți pentru o serie de studenți se stabilește de către fiecare universitate/facultate în funcție de dimensiunile sălilor de curs existente, fără să depășească 150 studenți/serie.

Grupele de studenți sunt dimensionate diferit, criteriul fiind interacțiunea directă cu pacientul în timpul activității didactice. **Disciplinele cu stagiul clinic** sunt disciplinele la care activitatea didactică implică interacțiunea directă cu pacientul, indiferent de anul de studii în care se regăsesc acestea. **Disciplinele fără stagiul clinic** sunt disciplinele care nu implică interacțiunea directă cu pacientul. Pentru disciplinele fără stagii clinice, numărul de studenți/grupă este de maximum 15. Pentru disciplinele cu stagii clinice, numărul de studenți pe grupă este adaptat spațiilor din bazele clinice de învățământ în care se desfășoară acestea și este de maximum 10. La disciplinele complementare (de exemplu: Limbi moderne etc.), numărul de studenți nu va depăși 25/grupă.

1.1.4.7 Cercetarea științifică

În domeniul Sănătate, personalul didactic și de cercetare propriu trebuie să desfășoare activități de cercetare științifică în domeniul disciplinelor cuprinse în norma didactică pe care o acoperă sau în domenii interdisciplinare, valorificate prin publicații în reviste de specialitate din țară sau din străinătate, comunicări științifice prezentate la sesiuni, simpozioane, conferințe, congrese naționale și /sau internaționale, contracte, expertiză, consultanță pe bază de contracte sau convenții încheiate cu parteneri din țară și străinătate.

Personalul didactic propriu implicat în activități de predare / seminarizare / practice la programul de studii *Radiologie și Imagistică* trebuie să deruleze activități în concordanță cu strategia de cercetare a instituției având anual cel puțin o publicație sau o realizare didactică ori științifică în domeniul disciplinelor predate.

Facultatea trebuie să organizeze periodic, cu cadrele didactice, cercetătorii și absolvenții, sesiuni științifice, simpozioane, conferințe, mese rotunde în domeniul disciplinelor din programul de studii, iar comunicările sunt publicate în buletine științifice cu ISBN, ISSN sau în volume dedicate manifestării științifice organizate. Universitatea trebuie să dispună de un centru de cercetare științifică în domeniu cu rezultate recunoscute de comunitatea științifică, de editură proprie pentru publicații cu ISSN și ISBN. Dotarea laboratoarelor trebuie să corespundă exigențelor temelor abordate. Echipamentele existente trebuie să permită realizarea unor cercetări recunoscute pe plan național și internațional.

1.1.4.8 Baza materială

În domeniul Sănătate, pentru programul de studii *Radiologie și Imagistică*, baza materială trebuie să cuprindă spații de învățământ corespunzătoare, dotate conform activității didactice desfășurate și a cerințelor normative obligatorii. În domeniul Sănătate, pentru programul de studii *Radiologie și Imagistică*, baza materială trebuie să cuprindă spații de învățământ corespunzătoare, dotate conform activității didactice desfășurate și a cerințelor normative obligatorii; pentru fiecare amfiteatru, trebuie să existe: tablă, videoproiector, ecran de proiecție.

Dotarea minimală generală pentru disciplinele planului de învățământ constă în:

- aparatură specifică necesară procesului didactic;
- materiale necesare pregătirii, conservării și prezentării materialului didactic;
- trusă de prim ajutor;
- material didactic (animale de laborator, culturi microbiene etc.);
- spații care să respecte regulile de protecția muncii;
- rețea de calculatoare/tablete/alte dispozitive cu acces la Internet și un sistem multimedia;
- resurse / softuri specifice care să permită studenților să lucreze efectiv;
- dotări cu aparatură specifică;
- material didactic specific (piese, mulaje etc.).

1. Dotarea minimală specifică pentru disciplinele Anatomie, Histologie, Biologie celulară și Moleculară, Anatomie patologică:

* Anatomie

- laborator conservare cadavre (minimum o masă de disecție și un cadavru la 2-3 grupe) și facilități pentru păstrarea cadavrelor (frigidere pentru preparate anatomice) sau material didactic video și laborator 3D de anatomie virtuală;
- material didactic specific: ex: piese, mulaje; colecție de lame;
- softuri specifice;

- sală microscopie;
- programe 3D - e learning;
- rețea de calculatoare/tablete/alte dispozitive cu acces la internet;
- colecție de lame scanate;
- sistem de scanare lame dotat cu program de examinare *e-school*.

*** pentru disciplinele Histologie și Anatomie patologică:**

- microscopie / studenți = 1/3 (montate pe mese cu sursă de lumină);
- 2 microtoame / departament și 4 cuțite microtom / departament sau acces;
- videoproiector și ecran / sală;
- pentru anatomia patologică: rețea de calculatoare/tablete/alte dispozitive cu acces la colecție de lame scanate sau săli cu mese de necropsie, minimum 1 la 3 grupe, cu 2 truse de necropsie;
- 2 microscopie de cercetare, sau acces, pentru fiecare dintre aceste discipline;
- centrifugă ultracentrifugă sau acces;
- colecție lame;
- laborator preparare lame;
- criostat sau acces;
- sistem de scanare lame dotat cu program de examinare *e-school*.

*** pentru Biologie moleculară:**

- hotă cu flux laminar, hotă sterilă, termostat, sistem de apă ultrapură, agitator de plăci, distilatoare și bidistilatoare, analizator genetic, centrifugi termostate, stație PCR, secventiator, ultracongelator (- 86⁰), pH-metre, camera de creștere, etuve etc. sau acces;
- softuri specifice educaționale.

2. Dotări minimale pentru disciplinele Fiziologie, Fiziopatologie, Farmacologie, Farmacologie clinică:

- aparatură de înregistrare pentru principalele sisteme și organe, pentru fenomene electrice și mecanice; *software* Medical - licențe pentru: procesul de hemostază, coagulare, fiziologia sanguină, fiziologie respiratorie, cardiovasculară, renală, nervoasă, musculară, endocrină etc.;
- instrumentar și aparatură de laborator pentru biochimie, hematologie etc.;
- analizator semi-automat de biochimie, spectrofotometru – UV;
- băi de organe, termostate etc.;
- echipamente pentru explorări funcționale (EKG, EEG, EMG, spirometrie etc.);
- biobază sau acces.

3. Dotări minimale pentru disciplinele: Biofizică, Biochimie, Genetică:

- instrumente detectoare fotoelectrice (fotometru, colorimetru, spectrofotometru, spectrofoto-colorimetru) și bioelectrice (EKG, EEG, EMG) la laboratorul de biofizică;
- aparat de electroforeză, pompă de vid, centrifugă, ultracentrifugă;
- microscop de cercetare sau acces;
- echipamente de cercetare specifice sau acces;
- instrumentar și materiale care să permită studenților lucrul individual;
- microscop cu fluorescență.
- instrumentar și aparatură de laborator pentru biochimie;
- softuri specifice.

4. Dotări minimale pentru Informatică medicală și Biostatistică:

- minimum un calculator (terminal) la 2 studenți;
- softuri de biostatistică.

5. Dotări minimale pentru disciplina Microbiologie (Bacteriologie. Virusologie. Parazitologie):

- un microscop / 3 studenți;
- un microscop cu fluorescență / sală;
- termostat / sală și câte o etuvă, un pupinel, un autoclav / punct de lucru;

- câte o balanță analitică și o baie de electroforeză;
- câte o baie de apă cu agitator și o centrifugă / sală;
- colecție de lame specifice;
- laborator preparare lame, culturi etc., pentru specialități, dotate corespunzător;
- softuri specifice.

6. Dotări minimale pentru disciplina Nursing

Săli de demonstrație conținând:

- manechinele pentru efectuarea tehnicilor de îngrijire, de resuscitare;
- simulatoare;
- softuri;
- mulaje didactice;
- materiale consumabile pentru efectuarea tehnicilor de *nursing*.

Toate disciplinele cu stagiul clinic vor avea baze clinice de învățământ în folosire exclusivă; instituția de învățământ superior încheie cu acestea un contract de colaborare. O bază clinică de învățământ (respectiv, entitatea juridică din care aceasta face parte) încheie contract de colaborare cu o singură instituție de învățământ superior.

7. Disciplinele clinice medicale și chirurgicale vor fi dotate astfel:

- 3 studenți/pat la fiecare disciplină cu stagiul clinic; stagiile se desfășoară obligatoriu la specialitatea respectivă prevăzută în planul de învățământ;
- posibilități de investigație minimală (vezi lista de mai jos).

7a. Dotări minimale pentru disciplinele medicale:

- echipamente care să permită înregistrări și interpretări (electrocardiografie, ecocardiografie, spirometrie, radiologie, endoscopie, ecografie abdominală) la minimum una dintre disciplinele din planul de învățământ;
- aparatură imagistică, în concordanță cu planul de învățământ;
- simulatoare pentru manevre medicale (în dotarea Centrelor de Simulare).

7b. Dotări pentru disciplinele chirurgicale:

- simulatoare pentru manevre chirurgicale (în dotarea Centrelor de Simulare);
- sistem video de transmitere *live* din sălile de operație;
- videobibliotecă cu patologie chirurgicală.

La disciplinele fără stagiul clinic, săli de demonstrație și posibilități tehnice de prezentare de cazuri clinice ilustrative

8. Dotări pentru disciplinele de specialitate

Disciplinele de specialitate trebuie să dispună de laboratoare și servicii de radiologie și imagistică medicală cu dotări minime de radiologie convențională, aparat computer tomograf (CT), sistem de radiologie digitală cu PACS (Picture Archiving and Communication System), angiografe, RMN, etc. Dotarea pentru disciplinele radiologice este:

a. Laborator de radiologie standard

- Aparatură:
- Echipament radiodiagnostic:
- aparat radiografii direct digital / aparat radiografii cu plăci fosforice / aparat radiografii cu filme clasice,
- aparat radioscopii cu lanț TV,
- Echipament PACS (Picture Archiving and Communication System) pentru stocarea și arhivarea imaginilor,
- Scanner digital pentru plăci fosforice,
- Mașină automată de dezvoltat filme radiologice clasice,
- Lampă cameră obscură cu lumină roșie,
- Calculator conectat cu sistemul informatic al spitalului pentru înregistrarea pacientului și redactarea rezultatelor radiologice,
- Negatoscop,

- Echipamente de radioprotecție (sorturi, gulere, etc.),
- Consumabile:
- Plăci fosforice,
- Filme radiologice cu dublă emulsie,
- Casete pentru filme radiologice,
- Substanțe de dezvoltat (revelator, fixator),
- Substanțe de contrast pozitiv pentru explorare tub digestiv, aparat reno-urinar, căi biliare, etc. (sulfat de bariu, substanțe de contrast iodate),
- Mănuși nesterile, seringi cu ac, branule, leucoplast, vată, alcool, comprese nesterile, câmp absorbant, tifon,
- Trusa de prim ajutor în cazul reacțiilor alergice la substanțe de contrast

b. Laborator CT (Computer Tomograf)

- Aparatură:
- Echipament CT multidetector,
- Injectomat substanță de contrast iodată,
- Echipament PACS (Picture Archiving and Communication System) pentru stocarea și arhivarea imaginilor,
- Calculator conectat cu sistemul informatic al spitalului pentru înregistrarea pacientului și redactarea rezultatelor imagistice,
- Imprimantă termică laser cu dezvoltare uscată sau Echipament inscripționare CD / DVD,
- Echipamente de radioprotecție (șorțuri, gulere, etc.).
- Consumabile:
- Seringi și tuburi conectoare pentru injectomat,
- Substanțe de contrast pozitiv pentru administrare intravenoasă și/sau orală (substanțe de contrast iodate, liposolubile),
- Mănuși nesterile, seringi cu ac, branule, leucoplast, vată, alcool, comprese nesterile, câmp absorbant, tifon,
- Trusa de prim ajutor în cazul reacțiilor alergice la substanțe de contrast

c. Laborator IRM (Imagistica prin Rezonanță Magnetică):

- Aparatură:
- Echipament RM
- Injectomat substanțe de contrast paramagnetice (compatibil IRM)
- Echipament PACS (Picture Archiving and Communication System) pentru stocarea și arhivarea imaginilor
- Calculator conectat cu sistemul informatic al spitalului pentru înregistrarea pacientului și redactarea rezultatelor imagistice
- Imprimantă termică / laser cu dezvoltare uscată sau Echipament inscripționare CD / DVD
- Detector de metale mobil
- Consumabile:
- Seringi și tuburi conectoare pentru injectomat
- Substanțe de contrast paramagnetice
- Mănuși nesterile, halat protecție, seringi cu ac și branule (compatibile IRM), leucoplast, vată, alcool, comprese nesterile, câmp absorbant, tifon
- trusa de prim ajutor în cazul reacțiilor alergice la substanțe de contrast

d. Laborator ecografie

- Aparatură:
- ecograf
- echipament PACS (Picture Archiving and Communication System) pentru stocarea și arhivarea imaginilor
- calculator conectat cu sistemul informatic al spitalului pentru înregistrarea pacientului și redactarea rezultatelor imagistice
- consumabile:
- gel pentru ecografie
- mănuși nesterile, halat protecție, vată, alcool, comprese nesterile, câmp absorbant, tifon.

Biblioteca

Biblioteca trebuie dotată cu sală de lectură și fond de carte propriu, corespunzător disciplinelor prevăzute în planurile de învățământ. În domeniul Sănătate, acoperirea bibliografiei cu caracter obligatoriu pentru toate disciplinele din planul de învățământ se face în format digital pentru toți studenții sau pe suport fizic pentru minimum 50% dintre studenți.

Trebuie să existe abonamente la reviste, inclusiv în format electronic și biblioteca trebuie să dispună de un număr de locuri în sălile de lectură egal cu minimum 10% din totalul de studenți sau posibilitatea de a accesa *on-line* din orice altă locație baza de date electronice a bibliotecii și rețea de calculatoare/tablete/alte dispozitive cu acces la Internet.

Capacitatea spațiilor de învățământ trebuie să fie:

- min. 1 mp/loc în sălile de curs;
- min. 1,4 mp/loc în sălile de seminar;
- min. 1,5 mp/loc în sălile de lectură din biblioteci;
- min. 2,5 mp/loc în laboratoare de informatică;
- min. 4 mp/loc în laboratoarele disciplinelor cu caracter experimental.

Alte observații specifice domeniului sau programelor de studii

În domeniul Sănătate, pentru programul de studii *Radiologie și Imagistică*, trebuie să existe o colaborare între instituția de învățământ superior, Ministerul Sănătății și Ordinul Asistenților Medicali Generaliști, Moașelor și Asistenților Medicali din România (OAMMR), în scopul orientării profesionale și inserției pe piața muncii a absolvenților.

1.1.5 Programul de studii: LABORATOR CLINIC

1.1.5.1 Personalul didactic

Standardele privind personalul didactic sunt cele formulate în legislația în vigoare, cu precizările stabilite în cerințele normative obligatorii privind autorizarea/ acreditarea/ evaluarea periodică a programelor de studii universitare de licență și în standardele specifice de față, aprobate de Consiliul ARACIS.

Următoarele criterii normative sau standarde se referă la toate posturile didactice constituite pentru programul de studii evaluat, conform unui stat de funcții cumulativ în care se includ posturile întregi sau fracțiunile de posturi, după caz, din toate departamentele colaboratoare; în cazul programelor de studii evaluate în vederea acreditării sau evaluării periodice statul de funcții trebuie să corespundă situației de fapt din anul universitar în care universitatea a solicitat evaluarea ARACIS sau, după caz, din anul universitar în care se face vizita echipei de evaluare. În cazul evaluării în vederea autorizării, statul de funcții este un stat de funcții previzionat.

1. Posturile didactice sunt constituite conform reglementărilor legale în vigoare, în state de funcții la începutul fiecărui an universitar.
2. Personalul didactic trebuie să îndeplinească cerințele legale pentru ocuparea posturilor și să aibă calificarea și activitatea de cercetare în domeniul disciplinelor postului.
3. Personalul didactic titular în învățământul superior acoperă, într-un an universitar, cel mult trei norme didactice, indiferent de instituția de învățământ în care își desfășoară activitatea.
4. Universitatea trebuie să aibă un plan de formare continuă a personalului didactic.

În domeniul Sănătate, pentru programul de studii *Laborator clinic*, raportul cadre didactice/studenti este cel puțin 1/6.

În vederea **evaluării periodice și acreditării** unui program de studii, raportul cadre didactice/studenti trebuie calculat luând în considerare toate cadrele didactice ale programului (cadrele didactice titulare în instituția de învățământ superior respectivă și cadrele didactice asociate) și capacitatea de școlarizare în vigoare.

În vederea **autorizării funcționării provizorii** a unui program de studii, raportul cadre didactice/studenti trebuie calculat luând în considerare toate cadrele didactice (cadrele didactice titulare în învățământul superior și cadrele didactice asociate) din statul de funcții previzionat și capacitatea de școlarizare solicitată de instituție pentru programul de studii respectiv.

Dacă într-o instituție de învățământ superior există programe de studii care au același plan de învățământ, pentru fiecare dintre aceste programe raportul cadre didactice/studenti trebuie calculat luând în considerare toate cadrele didactice ale programului respectiv (titulare și asociate), precum și suma capacităților de școlarizare în vigoare ale acestor programe (de exemplu, suma capacităților de școlarizare a două programe care diferă prin limba de predare), dacă procentul de suprapunere a cadrelor didactice (titulare și asociate) la aceste programe este peste 80%.

În vederea **evaluării periodice și acreditării**, cel puțin 70% din totalul posturilor didactice din statul de funcții, constituite conform normativelor legale, sunt acoperite cu cadre didactice cu norma de bază în universitate sau cu post rezervat. Dintre aceste cadre didactice, cel puțin 25% sunt profesori universitari și conferențieri universitari dar nu mai mult de 50%.

În vederea **autorizării funcționării provizorii**, cel puțin 70% din totalul posturilor didactice din statul de funcții previzionat, constituite conform normativelor legale, sunt acoperite cu cadre didactice titulare în învățământul superior, conform prevederilor legale, iar dintre acestea cel puțin 25% sunt profesori universitari și conferențieri universitari.

Cadrele didactice titulare și asociate se iau în considerare la **acreditarea/evaluarea periodică/autorizarea de funcționare provizorie**, pentru evaluarea fiecărui program de studii din ciclul de licență, indiferent dacă acestea ocupă posturi întregi sau fracțiuni de posturi din statele de funcții/statele de funcții previzionate ale programului

respectiv.

La disciplinele care au corespondent în rețeaua Ministerului Sănătății (în *Nomenclatorul de specialități medicale, medico - dentare și farmaceutice pentru rețeaua de asistență medicală*), pot accede doar persoane care dețin, în funcție de gradul didactic universitar, titlurile de medic/farmacist rezident, specialist sau primar în specialitatea postului. La disciplinele de specialitate care nu au corespondent în rețeaua Ministerului Sănătății pot accede, în condițiile legii, absolvenții ai programului de studii.

În domeniul Sănătate, pentru programul de studii *Laborator clinic*, asistenții universitari care ocupă posturi didactice prin concurs trebuie să aibă pregătire pedagogică atestată sau să aibă absolvit un program de pregătire psihopedagogică, în termen de 3 ani de la încheierea contractului de angajare pe perioadă nedeterminată. Pentru alte cadre didactice (inclusiv pentru asistenții universitari pe perioadă determinată) care ocupă posturi prin concurs, această cerință reprezintă o recomandare. În domeniul Sănătate, pentru programul de studii *Laborator clinic*, instituția încurajează dezvoltarea profesională a absolvenților acestui program de studii pentru a deveni cadre didactice și există absolvenți ai acestor programe de studii angajați, în condițiile legii, cadre didactice titulare, în condițiile legii.

1.1.5.2 Conținutul procesului de învățământ

În domeniul Sănătate, formarea de bază în programul *Laborator clinic*, se asigură prin 3 ani de studii și minimum 2500 ore (180 credite ECTS) de instruire teoretică și practică/ aplicativă, asigurate de o instituție de învățământ superior, finalizate cu diplomă de licență.

Pentru programul de studii *Laborator clinic*, raportul dintre orele de curs și cele de activități practice/aplicative (laboratoare, proiecte, stagii de practică etc.) este de 1/ 2 (33%/67%), respectiv orele de curs reprezintă 33% iar cele aplicative 67%, cu o abatere de $\pm 10\%$. Conținutul tematic al disciplinelor de studii trebuie actualizat continuu, în concordanță cu rezultatele cercetării din domeniul respectiv la nivel internațional.

Principalii indicatori privind procesul de învățământ ai programului de studii de licență *Laborator clinic* sunt centralizați în Tabelul 3.

Tabelul 3. Centralizator al indicatorilor privind organizarea procesului de învățământ la programul de studii de licență *Laborator clinic*

INDICATOR		Nivel
1.	Durata studiilor la forma de învățământ cu frecvență	6 semestre = 3 ani
2.	Durata unui semestru privind activitatea didactică	14 săptămâni*
3.	Numărul de ore pe săptămână	media numărului de ore/săptămână pe toți anii de studii se situează în intervalul 28-29**
4.	Numărul de ore didactice din planul de învățământ pentru întregul ciclu al studiilor de licență	Minimum 2500
5.	Numărul minim total de credite obligatorii	180 ECTS
6.	Numărul minim de credite pe semestru	30 ECTS (la disciplinele obligatorii și opționale care au devenit obligatorii)
7.	Numărul de discipline (obligatorii+opționale) pe semestru	5-15

8.	Durata practicii de specialitate	90 - 120 ore/an (desfășurate comasat, în minimum 3 săptămâni/an), practică de specialitate în perioada verii, în anii I-III.
9.	Durata pentru elaborarea lucrării de licență	56 de ore
10.	Numărul de credite alocate pentru practica de specialitate	Minimum 2 /an
11.	Numărul de credite alocate (suplimentar) pentru promovarea examenului de Licență	10 ECTS
12.	Numărul de credite alocate educației fizice ca disciplină Obligatorie	Minimum 1 ECTS***
13.	Raportul dintre numărul orelor de curs și cele aplicative (seminare, laboratoare, proiecte, stagii de practică etc.)	Raport 1/ 2 (33% ore de curs și 67% ore de activități practice/aplicative), cu o abatere de ± 10%
14.	Echivalența în ore a unui credit ECTS	25 ore
15.	Numărul de săptămâni ale sesiunilor semestriale de examene	Minimum 3 săptămâni
16.	Număr de săptămâni sesiune restanță	Minimum 1 săptămână
17.	Număr maxim studenți pe serie	150
18.	Număr maxim studenți pe grupă IF	În funcție de tipul de disciplină, maximum 15 pentru cele fără stagiul clinic și maximum 10 pentru cele cu stagiul clinic ****
19.	Raportul maxim dintre numărul de studenți și numărul de cadre didactice care desfășoară activități didactice la program	6/1

*, ** Acestea nu cuprind stagiile de practică de specialitate, desfășurate comasat în perioada verii

*** Creditele se acordă peste cele obligatorii; promovarea disciplinei Educație fizică este obligatorie.

**** **Disciplinele cu stagiul clinic** sunt disciplinele la care activitatea didactică implică interacțiunea directă cu pacientul, indiferent de anul de studii în care se regăsesc acestea. **Disciplinele fără stagiul clinic** sunt disciplinele care nu implică interacțiunea directă cu pacientul.

Planul de învățământ va conține discipline fundamentale, de domeniu, de specialitate și complementare, grupate fiecare în discipline obligatorii, opționale și facultative. Discipline opționale, facultative și cele relevante (DR) pentru pregătirea în domeniu a studenților, disponibile conform opțiunilor instituțiilor, se vor include în una dintre cele 4 categorii: fundamentale, de domeniu, de specialitate și complementare.

Disciplinele din planul de învățământ se grupează după **categoria formativă** și după **opționalitate**.

Tabelul 4. Ponderea orelor disciplinelor de studii în funcție de categoria formative

Tip disciplină	Notăție	Pondere %
Discipline fundamentale	DF	10-15
Discipline de domeniu	DD	15-20
Discipline de specialitate	DS	55-65
Discipline complementare	DC	5-10

Discipline relevante pentru pregătirea în domeniu a studenților, disponibile conform opțiunilor instituțiilor	DR	Maximum 7 discipline
Total		100%

Tabelul 5. Ponderea orelor de activitate didactică după opționalitatea disciplinelor

Tip disciplină	Notăție	Pondere %
Discipline obligatorii	DO	85-95
Discipline opționale (la alegere)	DA	5-15
Discipline facultative	DF	suplimentar acestei structuri
Total		100% +DF

1.1.5.2.1 Discipline fundamentale (generale)

Nr.crt.	Disciplina	Tipul disciplinei
1.	Anatomie	Obligatorie
2.	Biochimie	Obligatorie
3.	Biofizică	Obligatorie
4.	Fiziologie. Fiziopatologie	Obligatorie
5.	Biologie celulară și moleculară	Obligatorie
6.	Microbiologie (Bacteriologie. Virusologie. Parazitologie)	Obligatorie
7.	Histologie. Anatomie patologică	Obligatorie
8.	Farmacologie	Obligatorie
9.	Genetică	Obligatorie

1.1.5.2.2 Discipline de domeniu

Nr. crt.	Disciplina	Tipul disciplinei
1.	Farmacologie clinică	Opțională
2.	Igienă	Obligatorie
3.	Imunologie	Obligatorie
4.	Epidemiologie	Obligatorie
5.	Medicină internă și specialități medicale	Obligatorie
6.	Chirurgie generală și specialități chirurgicale	Obligatori
7.	Promovarea sănătății	Obligatorie
8.	Boli infecțioase	Obligatori
9.	Oncologie medicală	Obligatori

1.1.5.2.3 Discipline de specialitate

Nr. crt.	Disciplina	Tipul disciplinei
1.	Biochimie clinică	Obligatorie
2.	Organizarea și managementul laboratorului de analize medicale	Obligatorie
3.	Chimie analitică	Obligatorie

4.	Citogenetică	Obligatoriu
5.	Citologie hematologică	Obligatorie
6.	Citologie oncologică	Obligatorie
7.	Hematologie	Obligatorie
8.	Legislație socială și sanitară. Aspecte juridice ale profesiei	Obligatorie
9.	Managementul deșeurilor	Obligatorie
10.	Micologie	Obligatorie
11.	Microbiologie clinică	Obligatorie
12.	<i>Nursing</i> general	Obligatorie
13.	Prim ajutor	Obligatorie

1.1.5.2.4 Discipline complementare

Nr. crt.	Disciplinele	Tipul disciplinei
1.	Limbi moderne	Obligatorie
2.	Informatică medicală. Biostatistică	Obligatorie
3.	Metodologia cercetării științifice	Obligatorie
4.	Științele comportamentului; Psihologie medicală Sociologie medicală.	Obligatorie
5.	Educație fizică	Obligatorie
6.	Comunicare medicală	Obligatorie
7.	Deontologie medicală. Bioetică.	Obligatorie
8.	Etică și integritate academică	Opțională

1.1.5.2.5 Alte aspecte privind disciplinele programului de studii

În domeniul Sănătate, pentru programul de studii *Laborator clinic*, predarea uneia sau mai multor discipline obligatorii dintre cele menționate poate avea loc în cadrul altor discipline obligatorii sau în conexiune cu acestea, inclusiv în cadrul unui model integrativ al planului de învățământ.

Instruirea teoretică se face în mod echilibrat și coordonat cu instruirea practică astfel încât, cunoștințele și competențele prevăzute mai sus să poată fi dobândite în mod corespunzător.

Orice eliminare a unei discipline obligatorii dintre cele de mai sus impune substituirea cu o alta obligatorie, în strânsă legătură cu cea eliminată și înlocuind-o ca nivel de abilități și cunoștințe acumulate. Aceasta înlocuire trebuie probată prin fișa disciplinei nou introdusă și prin rezultatele învățării.

Pe lângă disciplinele obligatorii, în fiecare an de studii trebuie oferite și discipline opționale. Disciplinele opționale trebuie să fie o completare a disciplinelor obligatorii ale programului de studii sau să ofere cunoștințe și abilități complementare profesiei. Planul de învățământ conține una sau mai multe discipline opționale/semestru. Oferta de discipline opționale se prezintă sub formă de pachete (unul sau mai multe) de minimum două discipline. Studentul are obligația de a alege câte o disciplină opțională din fiecare pachet. Pentru fiecare pachet, devine obligatorie disciplina care întrunește cele mai multe opțiuni ale studenților. Pe langa disciplinele optionale menționate la categoriile DF, DD, DS și DC, institutia de învățământ superior poate avea, pentru programul de studii respectiv, propria oferta de discipline optionale. Fiecărei discipline opționale i se alocă un număr de ore și de credite ECTS (incluse în cele 60 de credite ale anului de studii), în conformitate cu prevederile legale în vigoare. Toate disciplinele dintr-un pachet au același număr de ECTS. Studentul poate opta și pentru alte discipline opționale. În acest caz, acestea pot fi parcurse ca discipline facultative, iar numărul de credite se alocă

peste cele 60 anuale și sunt consemnate în Suplimentul la diplomă. Planul de învățământ al programului de studii de licență Laborator clinic poate să conțină și discipline facultative.

Pentru acestea nu există restricție de număr de ore; disciplinele facultative se creditează cu credite ECTS suplimentar față de cele 60 de credite/an (pot fi organizate pentru studenții interesați). Disciplinele facultative pot să completeze pregătirea studentului la programul Laborator clinic în arii specifice sau mai puțin specifice domeniului specialității. Acestea figurează în Suplimentul la diplomă. Pentru programele de studii din domeniul Sănătate, nu există posibilitatea de promovare a doi ani de studii într-un singur an universitar. Instituția are reglementată procedura de promovare a studentului dintr-un an de studii în altul, în funcție de creditele de studii (ECTS) acumulate (de minimum 45 de credite, din 60). Nu se acceptă mai mult de 15 credite restante, acumulate în cel mult ultimii doi ani de studii.

În domeniul Sănătate, la toate programele de studii din România, indiferent de limba de predare, activitățile didactice care implică însușirea terminologiei de specialitate, precum și interacțiunea directă cu pacientul, se desfășoară în limba română.

1.1.5.3 Conținutul fișelor disciplinelor

Titularii de disciplină întocmesc o fișă a disciplinei. Fișele de disciplină, avizate anual la nivelul departamentului, vor conține:

- date despre program vizând instituția de învățământ superior, facultatea, departamentul, domeniul de studii, ciclul de studii, programul de studii, calificarea obținută prin absolvirea programului de studii;
- date despre disciplină în care vor fi menționate denumirea disciplinei, anul de studii/semestrul, modalitatea de evaluare: E – examen, VP – verificare pe parcurs, C – colocviu, precizând categoria formativă a disciplinei: fundamentală - DF / de domeniu - DD / de specialitate - DS / complementară - DC, precum și obligativitatea disciplinei: obligatorie / opțională / facultativă, de asemenea și titularul/ titularii activităților didactice teoretice și practice/aplicative, în conformitate cu statele de funcții;
- timpul estimat pentru pregătirea studenților în vederea evaluării; se vor preciza atât numărul de ore alocate pe săptămână pentru activități teoretice și applicative (lucrări practice/stagii), cât și numărul de ore necesare studiului individual în vederea pregătirii examenului;
- precondiții (condiții preliminare) vizând atât *curriculum*-ul cât și competențele necesare;
- condiții specifice pentru desfășurarea activităților teoretice și practice la nivelul disciplinelor;
- competențele specifice profesionale și transversale dobândite de studenți în urma desfășurării activității la disciplină;
- obiectivele generale și specifice ale disciplinei /rezultatele învățării.
- conținutul temelor susținute în cadrul activităților teoretice și lucrărilor practice/stagiilor în concordanță cu numărul de ore alocate disciplinei; vor fi precizate metodele de predare.

În fișele disciplinelor trebuie menționate titlurile bibliografice pe care studenții le pot consulta în cadrul activității individuale. Bibliografia va conține titluri recente, din ultimii 10 ani (dintre care, 50% din ultimii 5 ani), care vor constitui un suport pentru pregătirea teoretică și practică a studenților. Se va preciza modul în care asimilarea cunoștințelor în disciplină va putea fi aplicată în activitatea profesională desfășurată după absolvire.

Se va realiza coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunităților epistemice, asociațiilor profesionale și angajatorilor reprezentativi din domeniul aferent programului. Evaluarea va fi prezentată sub formă sintetică, precizând criteriile de evaluare, metodele de evaluare și ponderea din nota finală, standardele minime de performanță pe care studenții le vor demonstra pentru a promova examenul la disciplina respectivă.

1.1.5.4 Practica

În domeniul Sănătate, pentru programul de studii *Laborator clinic*, sunt prevăzute stagii clinice de specialitate, stagii de practică de specialitate, desfășurate comasat în perioada verii (minimum 3 săptămâni/an), precum și ore destinate elaborării lucrării de licență, în ultimul an de studii.

În maximum doi ani de la intrarea în vigoare a prezentului document, instituțiile de învățământ superior vor introduce în planurile de învățământ, în ultimul semestru al programului de studii, **stagiul profesional** (activitate practică desfășurată comasat cu o durată de minimum 160 ore).

Pentru stagiile clinice de specialitate derulate pe parcursul semestrelor, fiecare la specialitatea respectivă, stagiile de practică de specialitate și stagiul profesional, instituția de învățământ superior face dovada că a încheiat convenții de colaborare, contracte sau alte documente cu bazele clinice de învățământ (secții clinice universitare, unități sanitare, institute, centre de diagnostic și tratament, secții cu paturi, laboratoare, cabinete și alte unități de profil aprobate prin mecanisme proprii de către instituția de învățământ superior) în care sunt precizate: locul și perioada desfășurării activității practice, modul de organizare și îndrumare, responsabilii din partea instituției de învățământ și ai bazei clinice de învățământ etc.

Durata practicii de specialitate este de 90 - 120 ore/an (comasate în minimum 3 săptămâni/an, în perioada verii), anii I-III. Stagiile de practică de specialitate de vară se vor derula în fiecare an de studii și vor conține în tematică subiecte corelate cu disciplinele studiate în anul respectiv. Stagiile de practică de specialitate și stagiul profesional sunt îndrumate de tutori de practică: cadre didactice ale programului de studii *Laborator clinic* la discipline de specialitate și personal calificat cu studii superioare, atestat, cu minimum 5 ani vechime în domeniul *Laborator clinic*. Pentru practica de specialitate și stagiul profesional, fișa disciplinei precizează: obiectivele, tematica, tipurile de activități și eșalonarea pe durata studiilor, sarcinile studentului, resursele disponibile (umane, bibliografice etc.), formele și criteriile de evaluare a rezultatelor învățării.

1.1.5.5 Rezultatele învățării

Instituția de învățământ oferă informații și date despre calificările, programele de studii, diplomele, personalul didactic și de cercetare, facilitățile oferite studenților și despre orice aspect de interes pentru public, în general, și pentru studenți, în special (de exemplu: *Regulament de formare profesională a studenților*, *Regulament de acordare a burselor și altor forme de sprijin material pentru studenții la studiile de licență / masterat*).

Competențele profesionale și transversale dobândite de studenți trebuie să le permită la absolvire angajarea pe piața muncii, dezvoltarea unei afaceri proprii sau continuarea studiilor în ciclul următor. Competențele trebuie definite și prezentate într-o secțiune distinctă a Planului de învățământ. Instituția de învățământ trebuie să ofere programe de stimulare a studenților performanți, precum și programe de sprijin a celor cu dificultăți în învățare.

1.1.5.5.1 Evaluarea studenților

Instituția de învățământ trebuie să aibă un regulament privind evaluarea și notarea studenților care este aplicat în mod riguros și consecvent.

Evaluarea studenților se realizează pe bază de criterii de performanță, examinarea asigurând evaluarea cunoștințelor și a abilităților dobândite, în prezența a minimum 2 cadre didactice. Toate examenele (evaluare orală sau scrisă) se desfășoară în spațiile aferente procesului didactic în prezența cadrului didactic titular de curs și a cel puțin unui alt cadru didactic de specialitate (excepții, situații reglementate special la nivel național). Fiecare activitate didactică, de cercetare sau practică/aplicativă din planul de învățământ al programului de studii se încheie cu o evaluare finală. Rezultatele evaluării se concretizează în note de la 1 la 10, exprimate în numere întregi, nota minimă de promovare fiind 5. Examenul scris constă într-un test grilă sau subiecte redacționale din aria tematică a disciplinei. Trebuie respectată modalitatea de evaluare prevăzută în Fișa disciplinei. Formele de verificare și atestare a competențelor studentului, prevăzute în planurile de învățământ, sunt examenul (E), colocviul (C) și verificare pe parcurs (VP). Modul de susținere a examenelor – probă scrisă (S), probă orală (O) sau probă scrisă și orală (SO) – se stabilește pentru fiecare disciplină în parte prin Fișa disciplinei și se comunică studenților la începutul fiecărui semestru, de titularul disciplinei. Cel puțin 50% din formele de evaluare ale disciplinelor de studii prevăzute în planul de învățământ sunt examene.

Nota înregistrată la evaluarea finală nu poate fi stabilită doar pe baza unui referat redactat de student sau pe baza rezultatelor evaluărilor pe parcurs, cu excepția disciplinelor complementare la care evaluarea se realizează prin

verificare și nu prin examen și la care evaluarea se poate face și în timpul semestrelor. Rezultatele obținute de studenți pe parcursul pregătirii sunt înregistrate în conformitate cu legislația în vigoare, în formulare omologate în acest sens (cataloge, registre matricole, suplimentul la diplomă).

1.1.5.5.2 Elaborarea lucrării de finalizare a studiilor

În domeniul Sănătate, pentru programul de studii *Laborator clinic* sunt alocate ore pentru elaborarea lucrării de licență; lucrarea de licență cuprinde elemente specifice programului de studii și este elaborată după metodologia proprie fiecărei instituții. Aceasta testează abilitățile studentului de a concepe și realiza o cercetare independentă precum și de a redacta și prezenta rezultatele cercetării conform regulilor comunității științifice. Tema lucrării de finalizare a studiilor se alege cel mai târziu la începutul primului semestru al ultimului an de studii și poate fi schimbată de maximum 2 ori, cu avizul coordonatorului științific.

Activitățile privind dobândirea competențelor necesare elaborării lucrării de licență și elaborarea lucrării de licență se efectuează în ultimii 2 ani de studii, pe tema specifică programului de studii, având prevăzut în Planul de învățământ al ultimului an de studii un număr de minimum 56 de ore.

Lucrarea de licență reprezintă o lucrare cu caracter științific pe care absolventul o realizează și o susține în fața comisiei în vederea obținerii diplomei de licență. Aceasta trebuie să conțină rezultate ale propriilor cercetări și investigații în domeniul temei alese care vor deține ponderea principală în volumul lucrării, să demonstreze familiarizarea cu literatura relevantă pentru tema abordată, rigoare științifică și metodologică, să aibă o structură logică și să fie redactată coerent, în stil științific, iar forma grafică să respecte normele academice specifice domeniului.

În metodologiile/procedurile interne ale instituției de învățământ superior sunt prevăzute condițiile de acceptare a lucrărilor de licență. Cadrul didactic coordonator este responsabil, împreună cu candidatul, de asigurarea autenticității lucrării. Este recomandat ca lucrările de licență să fie verificate cu un *soft* de verificare a similitudinilor; universitățile stabilesc care este procentul de similitudine acceptat.

1.1.5.5.3 Examenul de licență

Studiile universitare de licență se încheie cu un Examen de licență care se susține în conformitate cu legislația în vigoare, pe baza unei metodologii/unor proceduri proprii, aprobate anual de Senatul universității. Examenul de finalizare a studiilor se organizează în două sesiuni anuale. Examenul de licență cuprinde două probe:

- a) Proba 1 - de evaluare a cunoștințelor fundamentale și de specialitate, cel puțin prin probă scrisă; proba 1 poate conține și o evaluare practică;
- b) Proba 2 - prezentarea și susținerea publică a lucrării de licență.

Tematica și bibliografia probei scrise sunt anunțate cu minimum 6 luni înainte de derularea examenului.

Candidații la examenul de finalizare a studiilor de licență prezintă la înscriere un atestat de competență lingvistică într-o limbă de largă circulație internațională. Nota minimă de promovare a fiecărei probe a examenului de licență este 5 (cinci). Nota minimă finală de promovare a examenului de licență este 6 (șase).

1.1.5.6 Studenții. Numărul maxim de studenți care pot fi școlarizați

Numărul maxim de studenți care pot fi școlarizați este în conformitate cu hotărârea de guvern privind structura instituțiilor de învățământ superior, în vigoare în anul respectiv, dar și cu respectarea raportului cadre didactice/studenți de cel puțin 1/6. Numărul maxim de studenți care pot fi școlarizați este stabilit prin coroborarea datelor privind resursa umană și baza materială, incluzând resursele educaționale.

În domeniul Sănătate, transferul studenților între instituțiile de învățământ superior, facultăți și specializări se efectuează cu respectarea prevederilor legale în vigoare.

1.1.5.6.1 Admiterea

Admiterea se organizează în conformitate cu *Metodologia-cadru privind organizarea admiterii în ciclurile de studii universitare de licență, de masterat și de doctorat*, cu reglementările legale în vigoare, precum și cu metodologiile proprii ale instituției de învățământ superior.

Instituția de învățământ superior formulează și aplică propria politică, transparentă și riguroasă, a recrutării și admiterii studenților, anunțată public cu cel puțin 6 luni înainte de concursul de admitere și care respectă principiul egalității șanselor tuturor candidaților, fără nicio discriminare. Admiterea se face în limita capacității de școlarizare stabilită de ARACIS și publicată în Hotărârea de Guvern privind structura instituțiilor de învățământ superior din anul curent.

Înscrierea la concursul de admitere se face pe baza diplomei de bacalaureat sau altor acte de studii echivalente, conform legii. Studenții înmatriculați încheie cu instituția un Contract de studii în care sunt prevăzute drepturile și obligațiile părților.

În domeniul Sănătate, pentru admiterea la programul de studii *Laborator clinic*, candidații vor susține și promova cel puțin o probă scrisă care să evalueze cunoștințele acestora din discipline care au relevanță pentru viitoarea formare. Pentru studenții internaționali, admiterea la programele de studii se face conform metodologiilor proprii ale instituției de învățământ superior, cu respectarea prevederilor legale în vigoare. Concursul de admitere evaluează în mod unitar cunoștințele de Biologie și/sau Chimie ale candidaților, în scopul verificării nivelului necesar pentru începerea studiilor de *Laborator clinic*, pentru a asigura baza de cunoștințe necesare pentru aprofundarea și dezvoltarea disciplinelor fundamentale în domeniu.

1.1.5.6.2 Criterii privind stabilirea numărului maxim de studenți care pot fi școlarizați

În domeniul Sănătate, pentru programul de studii *Laborator clinic*, numărul maxim de studenți care pot fi școlarizați se stabilește astfel încât raportul cadre didactice /studenți să fie cel puțin 1/6. Numărul maxim de studenți care pot fi școlarizați la specializarea *Laborator clinic* este stabilit prin coroborarea datelor privind resursa umană și baza materială, incluzând resursele educaționale.

Dimensiunile formațiunilor de studii la programul de studii *Laborator clinic* sunt stabilite anual de către Senatul Universitar, astfel încât să se respecte criteriile unui învățământ centrat pe student cu un nivel de calitate și standardele ARACIS. Numărul maxim de studenți într-o serie de studii este de maximum 150 studenți.

Grupele de studenți sunt dimensionate diferit, criteriul fiind interacțiunea directă cu pacientul în timpul activității didactice. **Disciplinele cu stagiul clinic** sunt disciplinele la care activitatea didactică implică interacțiunea directă cu pacientul, indiferent de anul de studii în care se regăsesc acestea. **Disciplinele fără stagiul clinic** sunt disciplinele care nu implică interacțiunea directă cu pacientul. Pentru disciplinele fără stagii clinice, numărul de studenți/grupă este de maximum 15. Pentru disciplinele cu stagii clinice, numărul de studenți pe grupă este adaptat spațiilor din bazele clinice de învățământ în care se desfășoară acestea și este de maximum 10. La activitățile practice de la disciplinele complementare (de exemplu: Limbi moderne etc.), numărul de studenți nu va depăși 25/grupă.

1.1.5.7 Cercetarea științifică

În domeniul Sănătate, personalul didactic și de cercetare propriu trebuie să desfășoare activități de cercetare științifică în domeniul disciplinelor cuprinse în norma didactică pe care o acoperă sau în domenii interdisciplinare, valorificate prin publicații în reviste de specialitate din țară sau din străinătate, comunicări științifice prezentate la sesiuni, simpozioane, conferințe, congrese naționale și /sau internaționale, contracte, expertiză, consultanță pe bază de contracte sau convenții încheiate cu parteneri din țară și străinătate.

Personalul didactic propriu implicat în activități de predare / seminarizare / practice la programul de studii trebuie să deruleze activități în concordanță cu strategia de cercetare a instituției, având anual cel puțin o publicație sau o realizare didactică ori științifică în domeniul disciplinelor predate.

Facultatea trebuie să organizeze periodic, cu cadrele didactice, cercetătorii și absolvenții, sesiuni științifice, simpozioane, conferințe, mese rotunde în domeniul disciplinelor din programul de studii, iar comunicările trebuie să fie publicate în buletine științifice cu ISBN, ISSN sau în volume dedicate manifestării științifice. Universitatea trebuie să dispună de cel puțin un centru de cercetare științifică în domeniu cu rezultate recunoscute de comunitatea științifică, de editură proprie pentru publicații cu ISSN și ISBN. Dotarea laboratoarelor trebuie să corespundă exigențelor temelor abordate. Echipamentele existente trebuie să permită realizarea unor cercetări recunoscute pe plan național și internațional.

1.1.5.8 Baza materială

În domeniul Sănătate, pentru programul de studii *Laborator clinic*, baza materială trebuie să cuprindă spații de învățământ corespunzătoare dotate conform necesităților activităților didactice desfășurate și a cerințelor normative obligatorii; pentru fiecare amfiteatru: tablă, videoproiector, ecran de proiecție.

Dotarea minimală generală pentru disciplinele planului de învățământ constă în:

- aparatură specifică necesară procesului didactic;
- materiale necesare pregătirii, conservării și prezentării materialului didactic;
- trusă de prim ajutor;
- material didactic (animale de laborator, culturi microbiene etc.);
- spații care să respecte regulile de protecția muncii;
- rețea de calculatoare/tablete/alte dispozitive cu acces la Internet și un sistem multimedia;
- resurse / softuri specific care să permită studenților să lucreze efectiv;
- dotări cu aparatură specifică;
- material didactic specific (piese, mulaje etc.).

Dotări minimale pentru disciplina Anatomie, Histologie, Biologie celulară și moleculară, Anatomie patologică:

* Anatomie

- laborator conservare cadavre (minimum o masă de disecție și un cadavru la 2-3 grupe) și facilități pentru păstrarea cadavrelor (frigidere pentru preparate anatomice) **sau** material didactic video și laborator 3D de anatomie virtuală;
- material didactic specific: ex: piese, mulaje; colecție de lame;
- softuri specifice;
- sală microscopie;
- programe 3D - e learning;
- rețea de calculatoare/tablete/alte dispozitive cu acces la internet;
- colecție de lame scanate;
- sistem de scanare lame dotat cu program de examinare *e-school*.

* pentru disciplinele Histologie și Anatomie patologică:

- microscopie / studenți = 1/3 (montate pe mese cu sursă de lumină);
- 2 microtoame / departament și 4 cuțite microtom / departament sau acces;
- videoproiector și ecran / sală;
- pentru anatomia patologică: rețea de calculatoare/tablete/alte dispozitive cu acces la colecție de lame scanate sau săli cu mese de necropsie, minimum 1 la 3 grupe, cu 2 truse de necropsie;
- 2 microscopie de cercetare, sau acces, pentru fiecare dintre aceste discipline;
- centrifugă ultracentrifugă sau acces;
- colecție lame;
- laborator preparare lame;

- criostat sau acces;
- sistem de scanare lame dotat cu program de examinare *e-school*.

* **pentru Biologie moleculară:** hotă cu flux laminar, hotă sterilă, termostat, sistem de apă ultrapură, agitator de plăci, distilatoare și bidistilatoare, analizator genetic, centrifugi termostate, stație PCR, secventiator, ultracongelator (- 86°), pH-metre, camera de creștere, etuve etc. sau acces;

- softuri specifice educaționale.

Dotări minimale pentru disciplinele Fiziologie, Fiziopatologie, Farmacologie, Farmacologie clinică:

- aparatură de înregistrare pentru principalele sisteme și organe, pentru fenomene electrice și mecanice; *software* Medical - licențe pentru: procesul de hemostază, coagulare, fiziologia sanguină, fiziologie respiratorie, cardiovasculară, renală, nervoasă, musculară, endocrina etc.;
- instrumentar și aparatură de laborator pentru biochimie, hematologie etc.;
- analizator semi-automat de biochimie, spectrofotometru – UV;
- băi de organe, termostate etc.;
- echipamente pentru explorări funcționale (EKG, EEG, EMG, spirometrie etc.);
- biobază sau acces.

Dotări minimale pentru disciplinele: Biofizică, Biochimie, Genetică:

- instrumente detectoare fotoelectrice (fotometru, colorimetru, spectrofotometru, spectrofoto-colorimetru) și bioelectrice (EKG, EEG, EMG) la laboratorul de biofizică;
- aparat de electroforeză, pompă de vid, centrifugă, ultracentrifugă;
- microscop de cercetare sau acces;
- echipamente de cercetare specifice sau acces;
- instrumentar și materiale care să permită studenților lucrul individual;
- microscop cu fluorescență.
- instrumentar și aparatură de laborator pentru biochimie;
- softuri specifice.

Dotări minimale pentru Disciplina Informatică medicală și Biostatistică:

- minimum un calculator (terminal) la 2 studenți;
- softuri statistică.

Disciplinele clinice medicale și chirurgicale vor fi dotate astfel:

- toate disciplinele cu stagiul clinic vor avea baze clinice de învățământ în folosire exclusivă; instituția de învățământ superior încheie cu acestea un contract de colaborare; o bază clinică de învățământ (respectiv, entitatea juridică din care aceasta face parte) încheie contract cu o singură instituție de învățământ superior;
- 3 studenți/pat la fiecare disciplină cu stagiul clinic; stagiile clinice se desfășoară obligatoriu la specialitatea respectivă, conform planului de învățământ;
- posibilități de a demonstra investigațiile minimale.

La disciplinele fără stagiul clinic, săli de demonstrație și posibilități tehnice de prezentare de cazuri clinice ilustrative.

Dotări minimale pentru disciplinele specifice specializării

Instituția de învățământ superior va trebui să dispună de: baze de practică de învățământ de laborator (laboratoare din spitale, precum și alte laboratoare acreditate - microbiologie, biochimie, hematologie, anatomie patologică). În acord cu dotările generale menționate anterior sunt particularizate pentru programul Laborator clinic următoarele dotări:

Laborator de Microbiologie

- Aparatură: etuvă, termostat, autoclave, microscop binocular (1 la 2 studenți), microscop de tip cercetare Zeiss cu cameră digitală frigider cu congelator, centrifugă, plită electrică, agitator, distilator, pH-metru, hotă, balanță analitică, lampa UV, RT-PCR

- Consumabile de unică utilizare: pipete serologice sterile și nesterile, anse, plăci Petri, lame și lamele de microscop, kit colorație Gram și Ziehl - Neelsen.

Laborator de Parazitologie

- microscop (1 la 2 studenți), lame, lamele, stativ lame, pipete.

Laborator de Anatomie patologică

- Aparatură: microscop binocular (1 la 2 studenți), microtom pentru parafina, termostat pentru parafină (560C), baie termostată, frigider cu congelator -200C, baterie de prelucrare histopatologica manuală, baterie de colorare manuală.
- Consumabile: recipiente de dimensiuni variate pentru fixarea fragmentelor tisulare, pense, foarfeci, bisturie de diferite mărimi și cuțite pentru orientarea fragmentelor tisulare, sticlărie (cilindri gradați, pahare Berzelius și Erlenmayer de diferite mărimi rezistente la temperaturi ridicate), lame și lamele, tăvi pentru transportul lamelor.

Laborator de Biochimie clinică

- Aparatură: analizor semiautomat, linie de electroforeză, agitator magnetic, microscop binocular 1 buc., baie de termostatare, centrifugă, microcentrifugă, distilator, frigider cu congelator, pH-metru, balanță analitică, pipete semiautomate de volume diferite, reglabile (0,5μl -20μl, 20-200μl, 100-1000μl, 1000-5000μl) – minimum două din fiecare tip;
- consumabile: stative pentru eprubete, stripuri urină, sticlărie de laborator, vârfuri adecvate, pipete semiautomate.

Laborator de Hematologie

- aparatură: microscop binocular la 3 studenți, centrifugă, instalație de purificare apă, coagulometru semiautomat, sistem de determinare a VSH, cronometru, linie de colorare lame, camera BurkerTurk – FuksRoshent;
- consumabile: capilare, lame și lamele, stative lame și lamele, pipete serologice sterile, pipete semiautomate reglabile, reactivi pentru colorare frotiuri, reactiv pentru test Coombs.

Laborator de Imunologie

- aparatură: centrifugă cu răcire, sistem de citire ELISA, frigider, congelator, ceas de laborator, termometre, vortex, termostat, pipete semiautomate de volume diferite, reglabile (0,5μl -20μl, 20-200μl, 100-1000μl), minimum două din fiecare tip;
- consumabile: vârfuri adecvate pipete semiautomate, kituri teste imunologice rapide.

Biblioteca

Biblioteca trebuie dotată cu sală de lectură și fond de carte propriu, corespunzător disciplinelor prevăzute în planurile de învățământ. În domeniul Sănătate, acoperirea bibliografiei cu caracter obligatoriu pentru toate disciplinele din Planul de învățământ se face în format digital pentru toți studenții sau pe suport fizic pentru minimum 50% dintre studenți. Există abonamente la reviste, inclusiv în format electronic și biblioteca trebuie să dispună de un număr de locuri în sălile de lectură egal cu minimum 10% din totalul de studenți sau posibilitatea de a accesa on-line din orice altă locație baza de date electronice a bibliotecii și rețea de calculatoare/tablete/alte dispozitive cu acces la Internet.

Capacitatea spațiilor de învățământ trebuie să fie:

- min. 1 mp loc în sălile de curs;
- min 1,4 mp loc în sălile de seminar;
- min. 1,5 mp loc în sălile de lectură din bibliotecă;
- min. 2,5 mp loc în laboratoare de informatică;
- min. 4 mp loc în laboratoarele disciplinelor cu caracter experimental.

1.1.6 Programul de studii: BALNEOFIZIOKINETOTERAPIE ȘI RECUPERARE**1.1.6.1 Personalul didactic**

Standardele privind personalul didactic sunt cele formulate în legislația în vigoare, cu precizările stabilite în cerințele normative obligatorii privind autorizarea / acreditarea / evaluarea periodică a programelor de studii universitare de licență și în standardele specifice de față, aprobate de Consiliul ARACIS.

Următoarele criterii normative sau standarde se referă la toate posturile didactice constituite pentru programul de studii evaluat, conform unui stat de funcții cumulativ în care se includ posturile întregi sau fracțiunile de posturi, după caz, din toate departamentele colaboratoare; în cazul programelor de studii evaluate în vederea acreditării sau evaluării periodice, statul de funcții trebuie să corespundă situației de fapt din anul universitar în care universitatea a solicitat evaluarea ARACIS sau, după caz, din anul universitar în care se face vizita echipei de evaluare. În cazul evaluării în vederea autorizării, statul de funcții este un stat de funcții previzionat.

1. Posturile didactice sunt constituite conform reglementărilor legale în vigoare, în state de funcții la începutul fiecărui an universitar.
2. Personalul didactic trebuie să îndeplinească cerințele legale pentru ocuparea posturilor și să aibă calificarea și activitatea de cercetare în domeniul disciplinelor postului.
3. Personalul didactic titular în învățământul superior acoperă, într-un an universitar, cel mult trei norme didactice, indiferent de instituția de învățământ în care își desfășoară activitatea.
4. Universitatea trebuie să aibă un plan de formare continuă a personalului didactic.

În domeniul Sănătate, pentru programul de studii *Balneofiziokinetoterapie și recuperare*, raportul cadre didactice/studenti este cel puțin 1/6.

În vederea **evaluării periodice și acreditării** unui program de studii, raportul cadre didactice/studenti trebuie calculat luând în considerare toate cadrele didactice ale programului (cadrele didactice titulare în instituția de învățământ superior respectivă și cadrele didactice asociate) și capacitatea de școlarizare în vigoare.

În vederea **autorizării funcționării provizorii** a unui program de studii, raportul cadre didactice/studenti trebuie calculat luând în considerare toate cadrele didactice (cadrele didactice titulare în învățământul superior și cadrele didactice asociate) din statul de funcții previzionat și capacitatea de școlarizare solicitată de instituție pentru programul de studii respectiv.

Dacă într-o instituție de învățământ superior există programe de studii care au același plan de învățământ, pentru fiecare dintre aceste programe raportul cadre didactice/studenti trebuie calculat luând în considerare toate cadrele didactice ale programului respectiv (titulare și asociate), precum și suma capacităților de școlarizare în vigoare ale acestor programe (de exemplu, suma capacităților de școlarizare a două programe care diferă prin limba de predare), dacă procentul de suprapunere a cadrelor didactice (titulare și asociate) la aceste programe este peste 80%.

În vederea **evaluării periodice și acreditării**, cel puțin 70% din totalul posturilor didactice din statul de funcții, constituite conform normativelor legale, sunt acoperite cu cadre didactice cu norma de bază în universitate sau cu post rezervat. Dintre aceste cadre didactice, cel puțin 25% sunt profesori universitari și conferențieri universitari dar nu mai mult de 50%.

În vederea **autorizării funcționării provizorii**, cel puțin 70% din totalul posturilor didactice din statul de funcții previzionat, constituite conform normativelor legale, sunt acoperite cu cadre didactice titulare în învățământul superior, conform prevederilor legale, iar dintre acestea cel puțin 25% sunt profesori universitari și conferențieri universitari.

Cadrele didactice titulare și asociate se iau în considerare la **acreditarea/evaluarea periodică/autorizarea de funcționare provizorie**, pentru evaluarea fiecărui program de studii din ciclul de licență, indiferent dacă acestea

ocupă posturi întregi sau fracțiuni de posturi din statele de funcții/statele de funcții previzionate ale programului respectiv.

La disciplinele care au corespondent în rețeaua Ministerului Sănătății (în *Nomenclatorul de specialități medicale, medico - dentare și farmaceutice pentru rețeaua de asistență medicală*) pot accede doar persoane care dețin, în funcție de gradul didactic universitar, titlurile de medic/farmacist rezident, specialist sau primar în specialitatea postului. La disciplinele de specialitate care nu au corespondent în rețeaua Ministerului Sănătății pot accede, în condițiile legii, absolvenți ai programului de studii. În domeniul Sănătate, pentru programul de studii *Balneofiziokinetoterapie și recuperare*, instituția încurajează dezvoltarea profesională a absolvenților acestui program de studii pentru a deveni cadre didactice și există absolvenți ai acestor programe de studii angajați cadre didactice titulare, în condițiile legii.

În domeniul Sănătate, pentru programul *Balneofiziokinetoterapie și recuperare*, asistenții universitari care ocupă posturi didactice prin concurs trebuie să aibă pregătire pedagogică atestată sau să absolve un program de pregătire psihopedagogică, în termen de 3 ani de la încheierea contractului de angajare pe perioadă nedeterminată. Pentru alte cadre didactice (inclusiv pentru asistenții universitari pe perioadă determinată) care ocupă posturi prin concurs, această cerință reprezintă o recomandare.

1.1.6.2 Conținutul procesului de învățământ

În domeniul Sănătate, formarea de bază în *Balneofiziokinetoterapie și recuperare* cuprinde în total 3 ani de studii pentru minimum 2500 ore de pregătire teoretică și practică/aplicativă, asigurate de o instituție de învățământ superior, finalizate cu diplomă de licență. Cei trei ani de studii cuprind 180 de credite ECTS (30 credite/semestru). În domeniul Sănătate, nu există forme de învățământ cu frecvență redusă sau la distanță.

În domeniul Sănătate, pentru programul de studii, *Balneofiziokinetoterapie și recuperare* raportul dintre orele de curs și cele de activități practice/aplicative (laboratoare, proiecte, stagii de practică etc.) este 1/2 (33%/67%), respectiv orele de curs reprezintă 33%, iar cele practice/aplicative 67%, cu o abatere de $\pm 10\%$.

Anul universitar va fi structurat pe două semestre a câte 14 săptămâni. Fiecare semestru are câte 30 credite ECTS (*European Credit Transfer and Accumulation System*) pentru disciplinele obligatorii și pentru cele opționale care au devenit obligatorii. În domeniul Sănătate, pentru programul de studii *Balneofiziokinetoterapie și recuperare*, media numărului de ore/ săptămână pe toți anii de studii se situează între 24-28 ore de pregătire teoretică și practică de specialitate.

Principalii indicatori privind organizarea procesului de învățământ la programul de studii de licență *Balneofiziokinetoterapie și recuperare* sunt centralizați în Tabelul 3.

Tabelul 3. Centralizator al indicatorilor privind organizarea procesului de învățământ la programul de studii de licență *Balneofiziokinetoterapie și recuperare*

INDICATOR		Nivel
1.	Durata studiilor la forma de învățământ cu frecvență	6 semestre = 3 ani
2.	Durata unui semestru privind activitatea didactică	14 săptămâni*
3.	Numărul de ore pe săptămână	media numărului de ore/săptămână pe toți anii de studii se situează între 24-28**
4.	Numărul de ore didactice din planul de învățământ pentru întregul ciclu al studiilor de licență	Minimum 2500
5.	Numărul minim total de credite obligatorii	180 ECTS

6.	Numărul minim de credite pe semestru	30 ECTS (la disciplinele obligatorii și la cele opționale care au devenit obligatorii)
7.	Numărul de discipline (obligatorii+opționale) pe semestru	5-15
8.	Durata practicii de specialitate	90 - 120 ore/an (comasate în minimum 3 săptămâni/an), practică de specialitate, în perioada verii, în anii I-III.
9.	Durata pentru elaborarea lucrării de licență	56 de ore
10.	Numărul de credite alocate pentru practica de specialitate	Minimum 2 /an
11.	Numărul de credite alocate (suplimentar) pentru promovarea examenului de Licență	10 ECTS
12.	Numărul de credite alocate educației fizice ca disciplină Obligatorie	Minimum 1 ECTS***
13.	Raportul dintre numărul orelor de curs și cele aplicative (seminare, laboratoare, proiecte, stagii de practică etc.)	Raport 1/2 (33% ore de curs și 67% ore de ore practice/aplicative), cu o abatere de $\pm 10\%$
14.	Echivalența în ore a unui credit ECTS	25 ore
15.	Numărul de săptămâni ale sesiunilor semestriale de examene	Minimum 3 săptămâni
16.	Număr de săptămâni de sesiune restanță	Minimum 1 săptămână
17.	Număr maxim de studenți pe serie	150
18.	Număr maxim de studenți pe grupă IF	În funcție de tipul de disciplină, maximum 15 pentru cele fără stagiul clinic și maximum 10 pentru cele cu stagiul clinic ****
19.	Raportul maxim dintre numărul de studenți și numărul de cadre didactice care desfășoară activități didactice la program	6/1

* Acestea nu cuprind stagiile de practică de specialitate desfășurate comasat în perioada verii.

** Nu sunt incluse în cele 24-28 ore/săptămână orele de gardă și stagiile de practică de specialitate, desfășurate comasat în perioada verii.

*** Creditele se acordă peste cele obligatorii; promovarea disciplinei Educație fizică este obligatorie.

**** **Disciplinele cu stagiul clinic** sunt disciplinele la care activitatea didactică implică interacțiunea directă cu pacientul, indiferent de anul de studii în care se regăsesc acestea. **Disciplinele fără stagiul clinic** sunt disciplinele care nu implică interacțiunea directă cu pacientul.

Planul de învățământ va conține discipline fundamentale, de domeniu, de specialitate și complementare, grupate fiecare în discipline obligatorii, opționale și facultative. Discipline opționale, facultative și cele relevante (DR) pentru pregătirea în domeniu a studenților, disponibile conform opțiunilor instituțiilor, se vor include în una dintre cele 4 categorii: fundamentale, de domeniu, de specialitate și complementare.

Disciplinele din planul de învățământ se grupează după **categoria formativă** și după **opționalitate**.

Tabelul 4. Ponderea orelor disciplinelor de studii în funcție de categoria formativă

Tip disciplină	Notație	Pondere %
Discipline fundamentale și	DF	10-15
Discipline de domeniu	DD	15-20
Discipline de specialitate	DS	55-65
Discipline complementare	DC	5-10
Discipline relevante pentru pregătirea în domeniu a studenților, disponibile conform opțiunilor instituțiilor	DR	Maximum 7 discipline
Total		100%

Tabelul 5. Ponderea orelor de activitate didactică după opționalitatea disciplinelor

Tip disciplină	Notație	Pondere %
Discipline obligatorii	DO	85-95
Discipline opționale (la alegere)	DA	5-15
Total		100%
Discipline facultative	DF	suplimentar acestei structuri

În repartizarea activităților didactice se va respecta raportul 1/2 (33%/67%), respectiv 33% ore de activități de curs și 67% ore de activități practice/aplicative, cu o abatere de $\pm 10\%$.

Instruirea teoretică trebuie să fie echilibrată și concordantă cu instruirea practică, astfel încât cunoștințele și experiența practică să fie dobândite într-un mod adecvat. Instruirea practică trebuie să fie realizată sub supravegherea unor persoane a căror experiență profesională să asigure o pregătire adecvată însușirii de către studenți-a responsabilităților pe care le implică activitățile de recuperare medicală.

În urma pregătirii, diploma de absolvire trebuie să fie garanția:

- însușirii adecvate a cunoștințelor care stau la baza activității de fiziokinetoterapeut;
- cunoașterii adecvate a deontologiei și legislației profesionale;
- cunoașterii aprofundate a funcțiilor biologice, a anatomiei și fiziologiei;
- cunoașterii relațiilor dintre starea de sănătate și mediul fizic și social al omului și al comportamentului acestuia, asigurând astfel, în instituții acreditate, dobândirea abilităților necesare și a unei experiențe adecvate în *balneofiziokinetoterapie și recuperare*, sub îndrumarea unui personal calificat, în vederea:
 - evaluării, aplicării și monitorizării procedurilor și tehnicilor de terapie fizică, asistență kinetică, profilactică și de recuperare motorie, pentru pacienții cu patologie locomotorie posttraumatică sau reumatismală, neurologică, cardiovasculară și respiratorie;
 - evaluării, aplicării și monitorizării procedurilor și tehnicilor de electroterapie, hidroterapie, termoterapie și masaj, pentru pacienții cu patologie locomotorie posttraumatică, reumatismală, neurologică, cardiovasculară și respiratorie;
 - monitorizării stării generale a pacienților din punct de vedere anatomo-funcțional și furnizarea către medicul specialist a informațiilor relevante pentru elaborarea și monitorizarea planurilor terapeutice individuale bazate pe programe de exerciții fizice statice și dinamice, în conformitate cu diagnosticul clinic;
 - aplicării programelor de terapie fizică și recuperare medicală, în scopul refacerii funcțiilor diminuate, creșterii nivelului funcțional sau pentru realizarea unor mecanisme compensatorii;
 - cunoașterii și respectării regulilor de etică și deontologie medicală;
 - aplicării programelor de comunicare, atât în relația cu pacientul, cât și cu ceilalți membri din echipa de recuperare;
 - dezvoltării capacității de participare la formarea personalului medical și a experienței de colaborare optimă cu restul personalului, desfășurării de activități de educație în instituții de învățământ pentru pregătirea viitorilor absolvenți, activități de cercetare și în cadrul programelor de educație continuă.

În domeniul Sănătate, pentru programul de studii *Balneofiziokinetoterapie și recuperare*, planul de învățământ minim, în condițiile respectării prevederilor de mai sus, va cuprinde disciplinele prezentate în continuare:

1.1.6.2.1 Discipline fundamentale (generale)

Nr. crt.	Disciplina	Tipul disciplinei
1.	Anatomie	Obligatorie
2.	Biochimie	Obligatorie
3.	Biofizică	Obligatorie
4.	Fiziologie. Fiziopatologie	Obligatorie
5.	Biologie celulară și moleculară	Opțională
6.	Microbiologie (Bacteriologie. Virusologie. Parazitologie)	Obligatorie
7.	Farmacologie. Farmacologie clinică.	Obligatorie
8.	Histologie. Anatomie patologică.	Obligatorie
9.	Genetică	Opțională
10.	Biomecanică	Obligatorie

1.1.6.2.2 Discipline de domeniu

Nr. crt.	Disciplina	Tipul disciplinei
1.	Boli infecțioase. Epidemiologie	Obligatorie
2.	Dermatovenerologie	Opțională
3.	Nutriție și Dietetică	Obligatorie
4.	Radiologie - imagistică medicală	Obligatorie
5.	Igienă	Obligatorie
6.	Semiologie chirurgicală. Chirurgie generală.	Obligatorie
7.	Semiologie medicală. Medicină internă.	Obligatorie
8.	Oncologie medicală. Îngrijiri paliative	Obligatorie
9.	Urgențe medicale și prim ajutor medical	Obligatorie
10.	Promovarea sănătății	Obligatorie
11.	Sănătate publică și Management	Obligatorie
12.	Nursing general	Obligatorie
13.	Ortopedie și traumatologie	Obligatorie
14.	Reumatologie	Obligatorie
15.	Terapia durerii	Obligatorie
16.	Neurologie	Obligatorie

1.1.6.2.3 Discipline de specialitate

Nr.crt.	Disciplina	Tipul disciplinei
1.	Anatomia aplicată a aparatului locomotor	Obligatorie
2.	Aquagim	Opțională

3.	Balneo-climatologie	Obligatorie
4.		
5.	Electroterapie	Obligatorie
6.	Terapie ocupațională	Obligatorie
7.		
8.	Ergofiziologie	Obligatorie
9.	Evaluare osteoarticulară și musculară	Obligatorie
10.	Recuperare în patologia neurologică	Obligatorie
11.	Recuperare în patologia geriatrică	Obligatorie
12.	Hidrotermoterapie	Obligatorie
13.	Kinetologie	Obligatorie
14.	Kinetoprofilaxie	Obligatorie
15.	Kinetoterapie	Obligatorie
16.	Masoterapie. Tehnici complementare.	Obligatorie
17.	Măsurare și evaluare motrică și somato-funcțională	Obligatorie
18.	Tehnici de reabilitare și reeducare funcțională	Obligatorie
19.	Ortezare și protezare	Obligatorie
20.	Recuperare în Pediatrie	Obligatorie
21.	Programare și planificare în recuperarea medicală	Opțională
22.	Recuperare în patologia reumatologică	Obligatorie
23.	Psihomotricitate - educare și reeducare psihomotrică	Obligatorie
24.	Recuperare în patologia cardiovasculară	Obligatorie
25.	Recuperare în patologia endocrină și metabolică	Obligatorie
26.	Recuperare în patologia respiratorie	Obligatorie
27.	Recuperare în Medicina sportivă	Obligatorie
28.	Recuperare în patologia ortopedică și traumatică	Obligatorie
29.	Recuperare postoperatorie	Obligatorie
30.	Recuperare în patologia uro – genitală și în obstetrică	Obligatorie
31.	Kinetoprofilaxie în obstetrică.	Opțională

1.1.6.2.4 Discipline complementare

Nr. crt.	Disciplinele	Tipul disciplinei
1.	Informatică medicală. Biostatistică	Obligatorie
2.	Limbi moderne	Obligatorie
3.	Științele comportamentului. Psihologie medicală. Sociologie medicală.	Obligatorie
4.	Comunicare medicală	Obligatorie
5.	Metodologia cercetării științifice	Obligatorie
6.	Etică și integritate academică	Opțională
7.	Educația fizică	Obligatorie
8.	Deontologie medicală. Bioetică	Obligatorie

1.1.6.2.5 Alte aspecte privind disciplinele programului de studii

În domeniul Sănătate, pentru programul de studii *Balneofiziokinetoterapie și recuperare*, predarea uneia/mai multor discipline obligatorii/ teme aparținând unor discipline obligatorii dintre cele de mai sus poate avea loc în cadrul altor discipline obligatorii sau în conexiune cu acestea, inclusiv în cadrul unor discipline/ module/ modele integrative ale planului de învățământ.

Instruirea teoretică se realizează în mod echilibrat și coordonat cu instruirea clinică, astfel încât, cunoștințele și competențele prevăzute mai sus să poată fi dobândite în mod corespunzător.

Orice eliminare a unei discipline obligatorii dintre cele de mai sus impune substituirea cu o alta obligatorie, în strânsă legătură cu cea eliminată și înlocuind-o ca nivel de abilități și cunoștințe acumulate. Această înlocuire trebuie probată prin fișa disciplinei nou introdusă și prin rezultatele învățării. Pe lângă disciplinele obligatorii, în fiecare an de studii trebuie să fie oferite discipline opționale. Disciplinele opționale trebuie să fie o completare a disciplinelor obligatorii ale programului de studii sau să ofere cunoștințe și abilități complementare profesiei. Disciplinele opționale trebuie să sprijine posibilitatea conturării unei traiectorii profesionale individuale pentru fiecare student. Acestea nu trebuie să reprezinte repetarea unei discipline obligatorii sau să depășească nivelul de cunoștințe necesar pregătirii de bază în domeniul specialității, respectiv nivelul de pregătire a absolventului cu licență. Planul de învățământ conține una sau mai multe discipline opționale/semestru. Oferta de discipline opționale se prezintă sub formă de pachete (unul sau mai multe) de minimum două discipline. Studentul are obligația de a alege câte o disciplină opțională din fiecare pachet. Pentru fiecare pachet, devine obligatorie disciplina care întrunește cele mai multe opțiuni ale studenților. Pe lângă disciplinele opționale menționate la categoriile DF, DD, DS și DC, institutia de învățământ superior poate avea, pentru programul de studii respectiv, propria oferta de discipline opționale. Fiecărei discipline opționale i se alocă un număr de ore și de credite ECTS (incluse în cele 60 de credite ale anului de studii), în conformitate cu prevederile legale în vigoare. Toate disciplinele dintr-un pachet au același număr de ECTS. Studentul poate opta și pentru alte discipline opționale. În acest caz, acestea pot fi parcurse ca discipline facultative, iar numărul de credite se alocă peste cele 60 anuale și sunt consemnate în Suplimentul la diplomă.

Planul de învățământ al programului de studii universitare *Balneofiziokinetoterapie și recuperare* poate să conțină și discipline facultative. Pentru acestea nu există restricție de număr de ore. Disciplinele facultative se creditează cu credite ECTS, suplimentar față de cele 60 de credite/an (pot fi organizate pentru studenții interesați). Disciplinele facultative pot să completeze pregătirea studentului în arii specifice sau mai puțin specifice domeniului specialității. Acestea figurează în Suplimentul la diplomă.

În domeniul Sănătate, la toate programele de studii din România, indiferent de limba de predare, activitățile didactice care implică însușirea terminologiei de specialitate, precum și interacțiunea directă cu pacientul, se desfășoară în limba română.

1.1.6.3 Conținutul fișelor disciplinelor

Titularii de disciplină întocmesc o fișă a disciplinei. Fișele de disciplină, avizate anual la nivelul departamentului, vor conține:

- date despre program vizând instituția de învățământ superior, facultatea, departamentul, domeniul de studii, ciclul de studii, programul de studii, calificarea obținută prin absolvirea programului de studii;
- date despre disciplină în care vor fi menționate denumirea disciplinei, anul de studii/semestrul, modalitatea de evaluare: E – examen, VP – verificare pe parcurs, C – colocviu, precizând categoria formativă a disciplinei: fundamentală - DF / de domeniu - DD / de specialitate - DS / complementară - DC, precum și obligativitatea disciplinei: obligatorie / opțională / facultativă, de asemenea și titularul/ titularii activităților didactice teoretice și practice/aplicative, în conformitate cu statele de funcții;
- timpul estimat pentru pregătirea studenților în vederea evaluării; se vor preciza atât numărul de ore alocate pe săptămână pentru curs și activități aplicative (lucrări practice/seminare/stagii), cât și numărul de ore necesare studiului individual în vederea pregătirii evaluării;
- precondiții (condiții preliminare) vizând, atât curriculum-ul, cât și competențele necesare;

- condiții specifice pentru desfășurarea activităților teoretice și practice la nivelul disciplinelor;
- competențele specifice profesionale și transversale dobândite de studenți în urma desfășurării activității la disciplină;
- obiectivele generale și specifice ale disciplinei /rezultatele învățării.

Conținutul temelor susținute în cadrul cursurilor și lucrărilor practice/stagiilor trebuie să fie în concordanță cu numărul de ore alocate disciplinei. Vor fi precizate metodele de predare. În fișele disciplinelor trebuie menționate și titlurile bibliografice pe care studenții le pot consulta în cadrul activității individuale. Bibliografia va conține titluri recente, din ultimii 10 ani (dintre care, 50% din ultimii 5 ani), care vor constitui un suport pentru pregătirea teoretică și practică a studenților. Se va preciza modul în care asimilarea cunoștințelor în disciplină va putea fi aplicată în activitatea profesională desfășurată după absolvire. Se va realiza coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunităților epistemice, asociațiilor profesionale și angajatorilor reprezentativi din domeniul aferent programului. Evaluarea va fi prezentată sub formă sintetică, precizând criteriile de evaluare, metodele de evaluare și ponderea din nota finală, standardele minime de performanță pe care studenții le vor demonstra pentru a promova examenul la disciplină.

1.1.6.4 Practica

În domeniul Sănătate, pentru programul de studii *Balneofiziokinetoterapie și recuperare*, sunt prevăzute stagii clinice de specialitate, gărzi, stagii de practică de specialitate, desfășurate comasat în perioada verii, precum și ore destinate elaborării lucrării de licență, în ultimul an de studii.

În maximum doi ani de la intrarea în vigoare a prezentului document, instituțiile de învățământ superior vor introduce în planurile de învățământ, în ultimul semestru al programului de studii, **stagiul profesional** (activitate practică desfășurată comasat cu o durată de minimum 160 ore).

Pentru stagiile clinice de specialitate derulate pe parcursul semestrelor, fiecare la specialitatea respectivă, conform planului de învățământ, gărzi, stagiile de practică de specialitate și stagiul profesional, instituția de învățământ superior face dovada că a încheiat convenții de colaborare, contracte sau alte documente cu bazele clinice de învățământ (secții clinice universitare, unități sanitare, institute, centre de diagnostic și tratament, secții cu paturi, laboratoare, cabinete, centre de recuperare medicală, alte unități de profil aprobate prin mecanisme proprii de către instituția de învățământ) în care sunt precizate: locul și perioada desfășurării activității practice, modul de organizare și îndrumare, responsabilii din partea instituției de învățământ superior și ai bazei clinice de învățământ etc. Stagiile de practică de specialitate au o durată de 90 - 120 ore/an (comasate în minimum 3 săptămâni/an, în perioada verii), în anii I-III. Stagiile de practică de specialitate de vară se vor derula în fiecare an de studii și vor conține în tematică subiecte corelate cu disciplinele studiate în anul respectiv. Tutorii de practică nominalizați pentru stagiile de practică de specialitate, gărzi și stagiul profesional, vor fi cadre didactice la disciplinele de specialitate ale programului și personal calificat cu studii superioare, balneofiziokinetoterapeuți/fiziokinetoterapeuți, având o vechime de minimum 5 ani în domeniu. Pentru stagiile de practică de specialitate și stagiul profesional, fișa disciplinei precizează: obiectivele, tematica, tipurile de activități și eșalonarea pe durata studiilor, sarcinile studentului, resursele disponibile (umane, bibliografice etc.), formele și criteriile de evaluare a rezultatelor învățării.

1.1.6.5 Rezultatele învățării

Instituția de învățământ superior oferă informații și date despre calificările, programele de studii, diplomele, personalul didactic și de cercetare, facilitățile oferite studenților și despre orice aspect de interes pentru public, în general, și pentru studenți, în special (de exemplu: *Regulament de formare profesională a studenților*, *Regulament de acordare a burselor și altor forme de sprijin material pentru studenții la studiile de licență / masterat*).

Competențele profesionale și transversale dobândite de studenți trebuie să le permită la absolvire angajarea pe piața muncii, dezvoltarea unei afaceri proprii sau continuarea studiilor în ciclul următor. Competențele trebuie definite și prezentate într-o secțiune distinctă a Planului de învățământ. Instituția de învățământ superior trebuie

să ofere programe de stimulare a studenților performanți, precum și programe de sprijin a celor cu dificultăți în învățare.

1.1.6.5.1 Evaluarea studenților

Instituția de învățământ superior are un regulament privind evaluarea și notarea studenților care este aplicat în mod riguros și consecvent.

Toate examenele (evaluare orală sau scrisă) se desfășoară în spațiile aferente procesului didactic în prezența cadrului didactic titular de curs și a cel puțin unui alt cadru didactic de specialitate (excepții, situații reglementate special la nivel național). Fiecare activitate didactică, de cercetare sau practică/aplicativă din planul de învățământ al programului de studii se încheie cu o evaluare finală. Rezultatele evaluării se concretizează în note de la 1 la 10, exprimate în numere întregi, nota minimă de promovare fiind 5. Examenul scris constă într-un test grilă sau subiecte redacționale din aria tematică a disciplinei. Trebuie respectată modalitatea de evaluare prevăzută în Fișa disciplinei. Nota înregistrată la evaluarea finală nu poate fi stabilită doar pe baza unui referat redactat de student sau pe baza rezultatelor evaluărilor pe parcurs, cu excepția disciplinelor complementare, la care evaluarea se realizează prin verificare și în timpul semestrului, nu prin examen.

Rezultatele obținute de studenți pe parcursul pregătirii sunt înregistrate în conformitate cu legislația în vigoare, în formulare omologate în acest sens (catalog, registru matricol, supliment la diplomă). Evaluarea studenților se realizează pe bază de criterii de performanță, examinarea asigurând evaluarea cunoștințelor și a abilităților dobândite, în prezența a minimum 2 cadre didactice. Formele de evaluare și atestare a competențelor studentului, prevăzute în planurile de învățământ, sunt examenul (E), colocviul (C) și verificare pe parcurs (VP). Modul de susținere a examenelor – probă scrisă (S), probă orală (O) sau probă scrisă și orală (SO) – se stabilește pentru fiecare disciplină în parte prin Fișa disciplinei și se comunică studenților la începutul fiecărui semestru, de titularul disciplinei. Cel puțin 50% dintre formele de evaluare ale disciplinelor de studii prevăzute în planul de învățământ sunt examene.

În domeniul Sănătate, instituția are reglementată procedura de promovare a studentului dintr-un an de studii în altul, în funcție de creditele de studii (ECTS) acumulate (de minimum 45 de credite, din 60). Nu se acceptă mai mult de 15 credite restante acumulate în cel mult ultimii doi ani de studii. Pentru programele de studii din domeniul Sănătate nu există posibilitatea de promovare a doi ani de studii într-un singur an universitar.

1.1.6.5.2 Elaborarea lucrării de finalizare a studiilor

În domeniul Sănătate, pentru programul de studii *Balneofiziokinetoterapie și recuperare* sunt alocate ore pentru elaborarea lucrării de licență; lucrarea de licență cuprinde elemente specifice programului de studii și este elaborată după metodologia proprie fiecărei instituții.

Activitățile privind dobândirea competențelor necesare elaborării lucrării de licență și elaborarea lucrării de licență se efectuează în ultimii 2 ani de studii, pe tema specifică programului de studii, având prevăzut în Planul de învățământ al ultimului an de studii un număr de minimum 56 de ore.

Lucrarea de licență testează abilitățile de a concepe și realiza o cercetare independentă, precum și de a redacta și prezenta rezultatele cercetării științifice conform regulilor comunității științifice. Tema lucrării de finalizare a studiilor se alege cel mai târziu la începutul primului semestru al ultimului an de studii și poate fi schimbată de maximum 2 ori, cu avizul coordonatorului științific. Lucrarea de licență reprezintă o lucrare cu caracter științific pe care absolventul o realizează și o susține în fața comisiei în vederea obținerii diplomei de licență. Aceasta trebuie să conțină rezultate ale propriilor cercetări și investigații în domeniul temei alese care vor deține ponderea principală în volumul lucrării, să demonstreze familiarizarea cu literatura relevantă pentru tema abordată, rigoare științifică și metodologică, să aibă o structură logică și să fie redactată coerent, în stil științific, iar forma grafică să respecte normele academice specifice domeniului.

În metodologiile sau procedurile interne ale instituției de învățământ sunt prevăzute condițiile de acceptare a lucrărilor de licență. Cadrul didactic coordonator este responsabil, împreună cu candidatul, în legătură cu asigurarea autenticității lucrării. Este recomandabil ca lucrările de licență să fie analizate cu un soft de verificare a similitudinilor; universitățile stabilesc care este procentul de similitudine acceptat.

1.1.6.5 Examenul de licență

Studiile universitare de licență se încheie cu un examen de licență. Examenul de licență se susține în conformitate cu legislația în vigoare, pe baza unei metodologii/unor proceduri proprii aprobate anual de Senatul universității. Examenul de finalizare a studiilor se organizează în două sesiuni anuale. Examenul cuprinde următoarele probe:

- Proba 1 - evaluarea cunoștințelor fundamentale și de specialitate, prin probă scrisă și probă practică;
- Proba 2 - prezentarea și susținerea publică a lucrării de licență.

Tematica și bibliografia probei scrise sunt anunțate cu minimum 6 luni înainte de derularea examenului de licență.

Candidații la examenul de finalizare a studiilor de licență prezintă la înscriere un atestat de competență lingvistică într-o limbă de largă circulație internațională. Nota minimă de promovare, pentru fiecare probă, este 5 (cinci), iar media generală de promovare a examenului de licență este cel puțin 6 (șase).

1.1.6.6 Studenții. Numărul maxim de studenți care pot fi școlarizați

Numărul maxim de studenți care pot fi școlarizați este în conformitate cu hotărârea de guvern privind structura instituțiilor de învățământ superior, în vigoare în anul respectiv, dar și cu respectarea raportului cadre didactice/studenți de cel puțin 1/6. Numărul maxim de studenți care pot fi școlarizați este stabilit prin coroborarea datelor privind resursa umană și baza materială, incluzând resursele educaționale.

În domeniul Sănătate, transferul studenților între instituțiile de învățământ superior, facultăți și specializări se efectuează cu respectarea prevederilor legale în vigoare.

1.1.6.6.1 Admiterea

Admiterea se organizează în conformitate cu *Metodologia-cadru privind organizarea admiterii în ciclurile de studii universitare de licență, de masterat și de doctorat*, cu reglementările legale în vigoare, precum și cu metodologiile proprii ale instituției de învățământ superior.

Instituția de învățământ superior formulează și aplică propria politică, transparentă și riguroasă, a recrutării și admiterii studenților, anunțată public cu cel puțin 6 luni înainte de concursul de admitere și care respectă principiul egalității șanselor tuturor candidaților, fără nicio discriminare. Admiterea se realizează în limita capacitații de școlarizare stabilită de ARACIS și publicată în hotărârea de guvern privind structura instituțiilor de învățământ superior din anul curent.

Candidații se înscriu la concursul de admitere pe baza diplomei de bacalaureat sau a altor acte de studii echivalente, conform legii. Studenții înmatriculați încheie cu instituția un Contract de Studii, în care sunt prevăzute drepturile și obligațiile părților.

În domeniul Sănătate, pentru admiterea la programul de studii *Balneofiziokinetoterapie și recuperare*, candidații vor susține și promova cel puțin o probă scrisă care să evalueze cunoștințele acestora din discipline care au relevanță pentru viitoarea formare a acestora. Pentru studenții internaționali, admiterea la programele de studii se face conform metodologiilor proprii ale instituției de învățământ superior, cu respectarea prevederilor legale în vigoare. Concursul de admitere evaluează în mod unitar cel puțin cunoștințele de Biologie ale candidaților, în scopul verificării existenței nivelului necesar pentru începerea studiilor de *Balneofiziokinetoterapie și recuperare*, în special pentru a asigura baza de cunoștințe necesare pentru aprofundarea și dezvoltarea disciplinelor fundamentale din domeniul Sănătate.

1.1.6.6.2 Criterii privind stabilirea numărului maxim de studenți care pot fi școlarizați

Numărul maxim de studenți pentru programul de studii *Balneofiziokinetoterapie și recuperare* se stabilește, astfel, încât să fie asigurate condițiile optime pentru desfășurarea unui învățământ în domeniul Sănătate, cu respectarea standardelor de calitate prevăzute. Numărul maxim de studenți care pot fi școlarizați (capacitatea de școlarizare) se stabilește pe baza evaluării periodice a programelor de studii, a raportului cadre didactice/studenți și este cel publicat în Monitorul Oficial.

În domeniul Sănătate, pentru programul de studii *Balneofiziokinetoterapie și recuperare*, numărul maxim de studenți care pot fi școlarizați se stabilește, astfel încât raportul cadre didactice /studenți să fie cel puțin 1/6. Numărul maxim de studenți care pot fi școlarizați este stabilit prin coroborarea datelor privind resursa umană și baza materială, incluzând resursele educaționale.

Numărul maxim de studenți în grupă și în serie

Dimensiunile formațiunilor de studii la programul de studii *Balneofiziokinetoterapie și recuperare* sunt stabilite anual de către Senatul universitar, astfel încât să se respecte criteriile unui învățământ centrat pe student, cu un înalt nivel de calitate și standardele ARACIS.

Numărul de studenți pentru o serie de studenți se stabilește de către fiecare universitate/facultate în funcție de dimensiunile sălilor de curs existente, fără să depășească 150 studenți/serie. Grupele de studenți sunt dimensionate diferit, criteriul fiind interacțiunea directă cu pacientul în timpul activității didactice. **Disciplinele cu stagiul clinic** sunt disciplinele la care activitatea didactică implică interacțiunea directă cu pacientul, indiferent de anul de studii în care se regăsesc acestea. **Disciplinele fără stagiul clinic** sunt disciplinele care nu implică interacțiunea directă cu pacientul. Pentru disciplinele fără stagii clinice, numărul de studenți/grupă este de maximum 15. Pentru disciplinele cu stagii clinice, numărul de studenți pe grupă este adaptat spațiilor din bazele clinice de învățământ în care se desfășoară acestea și este de maximum 10. La disciplinele complementare (de exemplu: Limbi moderne etc.) numărul de studenți nu va depăși 25/grupă.

1.1.6.7 Cercetarea științifică

În domeniul Sănătate, personalul didactic și de cercetare propriu trebuie să desfășoare activități de cercetare științifică în domeniul disciplinelor cuprinse în norma didactică pe care o acoperă sau în domenii interdisciplinare, valorificate prin publicații în reviste de specialitate din țară sau din străinătate, comunicări științifice prezentate la sesiuni, simpozioane, conferințe, congrese naționale și/sau internaționale, contracte, expertiză, consultanță pe bază de contracte sau convenții încheiate cu parteneri din țară și străinătate.

Personalul didactic propriu implicat în activități de predare / seminarizare / practice la programul de studii *Balneofiziokinetoterapie și recuperare* trebuie să deruleze activități în concordanță cu strategia de cercetare a instituției, având anual cel puțin o publicație sau o realizare didactică ori științifică în domeniul disciplinelor predate.

Facultatea trebuie să organizeze periodic, cu cadrele didactice, cercetătorii și absolvenții, sesiuni științifice, simpozioane, conferințe, mese rotunde în domeniul disciplinelor din programul de studii, iar comunicările trebuie să fie publicate în buletine științifice cu ISBN, ISSN sau în volume dedicate manifestării științifice organizate. Universitatea trebuie să dispună de cel puțin un centru de cercetare științifică în domeniu cu rezultate recunoscute de comunitatea științifică, de editură proprie pentru publicații cu ISSN și ISBN. Dotarea laboratoarelor trebuie să corespundă exigențelor temelor abordate. Echipamentele existente trebuie să permită realizarea unor cercetări recunoscute pe plan național și internațional.

1.1.6.8 Baza materială

În domeniul Sănătate, pentru programul de studii *Balneofiziokinetoterapie și recuperare*, baza materială trebuie să cuprindă spații de învățământ corespunzătoare, dotate conform activității didactice desfășurate și cerințelor normative obligatorii; pentru fiecare amfiteatru, trebuie să existe: tablă, videoproiector, ecran de proiecție.

Dotarea minimală generală pentru disciplinele planului de învățământ constă în:

- aparatură specifică necesară procesului didactic;
- materiale necesare pregătirii, conservării și prezentării materialului didactic;
- trusă de prim ajutor;
- material didactic (animale de laborator, culturi microbiene etc.);
- spații care să respecte regulile de protecția muncii;
- rețea de calculatoare/tablete/alte dispozitive cu acces la Internet și un sistem multimedia;
- resurse / softuri specifice care să permită studenților să lucreze efectiv;
- dotări cu aparatură specifică;
- material didactic specific (piese, mulaje etc.).

Dotări minimale pentru disciplina Anatomie și Anatomia aplicată a aparatului locomotor, Histologie, Biologie celulară și moleculară, Anatomie patologică:

* **Anatomie**

- laborator conservare cadavre (minimum o masă de disecție și un cadavru la 2-3 grupe) și facilități pentru păstrarea cadavrelor (frigidere pentru preparate anatomice) **sau** material didactic video și laborator 3D de anatomie virtuală;
- material didactic specific: ex: piese, mulaje; colecție de lame;
- softuri specifice;
- sală microscopie;
- programe 3D - e learning;
- rețea de calculatoare/tablete/alte dispozitive cu acces la internet;
- colecție de lame scanate;
- sistem de scanare lame dotat cu program de examinare *e-school*.

* **pentru disciplinele Histologie și Anatomie patologică:**

- microscopie / studenți = 1/3 (montate pe mese cu sursă de lumină);
- 2 microtoame / departament și 4 cuțite microtom / departament sau acces;
- videoproiector și ecran / sală;
- pentru anatomia patologică: rețea de calculatoare/tablete/alte dispozitive cu acces la colecție de lame scanate sau săli cu mese de necropsie, minimum 1 la 3 grupe, cu 2 truse de necropsie;
- 2 microscopie de cercetare, sau acces, pentru fiecare dintre aceste discipline;
- centrifugă ultracentrifugă sau acces;
- colecție lame;
- laborator preparare lame;
- criostat sau acces;
- sistem de scanare lame dotat cu program de examinare *e-school*.

* **pentru Biologie moleculară:** hotă cu flux laminar, hotă sterilă, termostat, sistem de apă ultrapură, agitator de plăci, distilatoare și bidistilatoare, analizator genetic, centrifugi termostate, stație PCR, secventiator, ultracongelator (- 86⁰), ph-metre, camera de creștere, etuve etc. sau acces;

- softuri specifice educaționale.

Dotări minimale pentru disciplinele Fiziologie, Fiziopatologie, Farmacologie, Farmacologie clinică:

- aparatură de înregistrare pentru principalele sisteme și organe, pentru fenomene electrice și mecanice, *software* Medical - licențe pentru: coagulare, fiziologie sangvină, fiziologie respiratorie, cardiovasculară, renală, nervoasă, musculară, endocrină etc ;
- instrumentar și aparatură de laborator pentru biochimie, hematologie etc.;
- analizator semiautomat de biochimie, spectrofotometru - UV;
- băi de organe, termostate etc.;
- aparatură pentru explorări funcționale (EKG, EEG, EMG, spirometrie etc.);
- biobază sau acces.

Dotări minimale pentru disciplinele: Biofizică, Biochimie, Genetică:

- instrumente detectoare fotoelectrice (fotometru, colorimetru, spectrofotometru, spectrofoto-colorimetru) și bioelectrice (EKG, EEG, EMG) la laboratorul de biofizică;

- aparat de electroforeză, pompă de vid, centrifugă, ultracentrifugă;
- microscop de cercetare sau acces;
- echipamente de cercetare specifice sau acces;
- instrumentar și materiale care să permită studenților lucrul individual;
- microscop cu fluorescență.
- instrumentar și aparatură de laborator pentru biochimie;
- softuri specifice.

Dotări minimale pentru disciplina Informatică medicală. Biostatistică:

- minimum un calculator (terminal) la 2 studenți.

Dotări minimale pentru disciplina Microbiologie (Bacteriologie. Virusologie. Parazitologie):

- un microscop / 3 studenți;
- un microscop cu fluorescență / sală;
- termostat / sală și câte o etuvă, un pupinel, un autoclav / punct de lucru;
- câte o balanță analitică și o baie de electroforeză;
- câte o baie de apă cu agitator și o centrifugă / sală;
- colecție de lame specifice;
- laborator preparare lame, culturi etc. pentru specialități, dotate corespunzător.

Disciplinele clinice medicale și chirurgicale vor fi dotate astfel:

- toate disciplinele cu stagiul clinic vor avea baze clinice de învățământ în folosire exclusivă; instituția de învățământ superior încheie cu acestea un contract de colaborare; o bază clinică de învățământ (respectiv, entitatea juridică din care aceasta face parte) încheie contract de colaborare cu o singură instituție de învățământ superior;
- 3 studenți/pat la fiecare disciplină cu stagiul clinic; stagiile clinice se desfășoară obligatoriu la specialitatea respectivă, prevăzută în planul de învățământ;
- posibilități de investigație minimală (vezi lista de mai jos).

Dotări minimale pentru disciplinele medicale:

- electrocardiografie, ecocardiografie, spirometrie, radiologie, endoscopie, ecografie abdominală la câte una dintre disciplinele din cursul programului de studii;
- aparatură imagistică, în concordanță cu planul de învățământ;
- simulatoare pentru manevre medicale (în dotarea Centrelor de Simulare).

Dotări minimale pentru disciplinele chirurgicale:

- video-biblioteca (cu patologie chirurgicală).

La disciplinele fără stagiul clinic, săli de demonstrație și posibilități tehnice de prezentare de cazuri clinice ilustrative.

Dotări minimale pentru disciplinele de specialitate:

Săli pentru demonstrații, dotate cu:

- instrumente de măsurare a amplitudinii articulare (goniometre, înclinometre) și a forței musculare (dinamometre de diverse tipuri);
- perne/rulouri de poziționare de diverse forme și dimensiuni;
- mingi medicinale, mingi Pezzi de diverse dimensiuni;
- placă de echilibru;
- cușcă Rocher sau structuri modulare pentru montaje de scripeți/suspensii și accesorii (chingi corzi, cleme, scripeți, contragreutăți etc.);
- aparate de electroterapie (ultrasunete, curenți interferențiali, TENS, laserterapie, stimulare musculară etc);
- sisteme de hidroterapie;
- mese terapeutice de masaj, o masă la maximum 2 studenți;
- echipamente și ajutoare tehnice pentru reeducarea echilibrului și a mersului;

- echipamente de analiză a mișcărilor și a posturii corporale;
- echipamente pentru recuperarea prehensiunii;
- echipamente pentru tonifiere musculară.

Biblioteca

Biblioteca trebuie dotată cu sală de lectură și fond de carte propriu, corespunzător disciplinelor prevăzute în planurile de învățământ. În domeniul Sănătate, acoperirea bibliografiei cu caracter obligatoriu pentru toate disciplinele din planul de învățământ se realizează în format digital pentru toți studenții sau pe suport fizic pentru minimum 50% dintre studenți.

Trebuie să existe abonamente la reviste, inclusiv în format electronic. Biblioteca trebuie să dispună de un număr de locuri în sălile de lectură egal cu minimum 10% din numărul total de studenți sau să existe posibilitatea de a accesa *on-line* baza de date electronice a bibliotecii (din orice altă locație), precum și rețea de calculatoare/tablete/alte dispozitive cu acces la Internet.

Capacitatea spațiilor de învățământ trebuie să fie:

- min. 1 mp/loc în sălile de curs;
- min. 1.4 mp/loc în sălile de seminar;
- min. 1.5 mp/loc în sălile de lectură din bibliotecă;
- min. 2.5 mp/loc în laboratoare de informatică;
- min. 4 mp/loc în laboratoarele disciplinelor cu caracter experimental.

Alte observații specifice domeniului sau programelor de studii:

În domeniul Sănătate, pentru programul de studii *Balneofiziokinetoterapie și recuperare* trebuie să existe o colaborare între instituția de învățământ superior, Ministerul Sănătății, Colegiul Medicilor din România și Colegiul Fizioterapeuților din România, în scopul orientării profesionale și inserției pe piața muncii a absolvenților.

1.1.7 Programul de studii: AUDIOLOGIE ȘI PROTEZARE AUDITIVĂ**1.1.7.1 Personalul didactic**

Standardele privind personalul didactic sunt cele formulate în legislația în vigoare, cu precizările stabilite în cerințele normative obligatorii privind autorizarea /acreditarea/ evaluarea periodică a programelor de studii universitare de licență și în standardele specifice de față, aprobate de Consiliul ARACIS.

Următoarele criterii normative sau standarde se referă la toate posturile didactice constituite pentru programul de studii evaluat, conform unui stat de funcții cumulativ în care se includ posturile întregi sau fracțiunile de posturi, după caz, din toate departamentele colaboratoare; în cazul programelor de studii evaluate în vederea acreditării sau evaluării periodice, statul de funcții trebuie să corespundă situației de fapt din anul universitar în care universitatea a solicitat evaluarea ARACIS sau, după caz, din anul universitar în care se face vizita echipei de evaluare. În cazul evaluării în vederea autorizării, statul de funcții este un stat de funcții previzionat.

1. Posturile didactice sunt constituite conform reglementărilor legale în vigoare, în state de funcții la începutul fiecărui an universitar.
2. Personalul didactic trebuie să îndeplinească cerințele legale pentru ocuparea posturilor și să aibă calificarea și activitatea de cercetare în domeniul disciplinelor postului.
3. Personalul didactic titular în învățământul superior acoperă, într-un an universitar, cel mult trei norme didactice, indiferent de instituția de învățământ în care își desfășoară activitatea.
4. Universitatea trebuie să aibă un plan de formare continuă a personalului didactic.

În domeniul Sănătate, pentru programul de studii *Audiologie și protezare auditivă*, raportul cadre didactice/studenți este cel puțin 1/6.

În vederea **evaluării periodice și acreditării** unui program de studii, raportul cadre didactice/studenți trebuie calculat luând în considerare toate cadrele didactice ale programului (cadrele didactice titulare în instituția de învățământ superior respectivă și cadrele didactice asociate) și capacitatea de școlarizare în vigoare.

În vederea **autorizării funcționării provizorii** a unui program de studii, raportul cadre didactice/studenți trebuie calculat luând în considerare toate cadrele didactice (cadrele didactice titulare în învățământul superior și cadrele didactice asociate) din statul de funcții previzionat și capacitatea de școlarizare solicitată de instituție pentru programul de studii respectiv.

Dacă într-o instituție de învățământ superior există programe de studii care au același plan de învățământ, pentru fiecare dintre aceste programe raportul cadre didactice/studenți trebuie calculat luând în considerare toate cadrele didactice ale programului respectiv (titulare și asociate), precum și suma capacităților de școlarizare în vigoare ale acestor programe (de exemplu, suma capacităților de școlarizare a două programe care diferă prin limba de predare), dacă procentul de suprapunere a cadrelor didactice (titulare și asociate) la aceste programe este peste 80%.

În vederea **evaluării periodice și acreditării**, cel puțin 70% din totalul posturilor didactice din statul de funcții, constituite conform normativelor legale, sunt acoperite cu cadre didactice cu norma de bază în universitate sau cu post rezervat. Dintre aceste cadre didactice, cel puțin 25% sunt profesori universitari și conferențieri universitari dar nu mai mult de 50%.

În vederea **autorizării funcționării provizorii**, cel puțin 70% din totalul posturilor didactice din statul de funcții previzionat, constituite conform normativelor legale, sunt acoperite cu cadre didactice titulare în învățământul superior, conform prevederilor legale, iar dintre acestea cel puțin 25% sunt profesori universitari și conferențieri universitari.

Cadrele didactice titulare și asociate se iau în considerare la **acreditarea/evaluarea periodică/autorizarea de funcționare provizorie**, pentru evaluarea fiecărui program de studii din ciclul de licență, indiferent dacă acestea

ocupă posturi întregi sau fracțiuni de posturi din statele de funcții/statele de funcții previzionate ale programului respectiv.

La disciplinele care au corespondent în rețeaua Ministerului Sănătății (în *Nomenclatorul de specialități medicale, medico - dentare și farmaceutice pentru rețeaua de asistență medicală*), pot accede doar persoane care dețin, în funcție de gradul didactic universitar, titlurile de medic/farmacist rezident, specialist sau primar în specialitatea postului. La disciplinele de specialitate care nu au corespondent în rețeaua Ministerului Sănătății pot accede, în condițiile legii, absolvenți ai programului de studii. În domeniul Sănătate, pentru programul de studii *Audiologie și protezare auditivă*, instituția încurajează dezvoltarea profesională a specialiștilor pentru a deveni cadre didactice și există absolvenți ai acestor programe de studii angajați cadre didactice titulare, în condițiile legii.

În domeniul Sănătate, pentru programul *Audiologie și protezare auditivă*, asistenții universitari care ocupă posturi didactice prin concurs trebuie să aibă pregătire pedagogică atestată sau să absolva un program de pregătire psihopedagogică în termen de 3 ani de la încheierea contractului de angajare pe perioadă nedeterminată. Pentru alte cadre didactice (inclusiv pentru asistenții universitari pe perioadă determinată) care ocupă posturi prin concurs, această cerință reprezintă o recomandare.

1.1.7.2 Conținutul procesului de învățământ

În domeniul Sănătate, formarea de bază în *Audiologie și protezare auditivă* se face pe parcursul a 3 ani și minimum 2500 ore (180 credite) de instruire teoretică și practică/aplicativă, asigurate de o instituție de învățământ superior, finalizate cu diplomă de licență. Perioada de instruire teoretică (curs) reprezintă 33%, iar cea de activități practice/aplicative 67% din perioada minimă de formare, cu o abatere de $\pm 10\%$. În domeniul Sănătate, nu există forme de învățământ cu frecvență redusă sau la distanță.

Anul universitar va fi structurat pe două semestre a câte 14 săptămâni, cu 24-28 ore/ săptămână (media numărului de ore/ săptămână pe toți anii de studii) de pregătire teoretică și practică/aplicativă, la care se adaugă săptămânile de practică de specialitate. Fiecare semestru are câte 30 credite de studii ECTS pentru disciplinele obligatorii și cele opționale care au devenit obligatorii.

Stagiile de practică de specialitate desfășurate comasat în perioada verii, organizate în afara celor 28 de săptămâni, vor avea durata de 90 - 120 ore/an (comasate în minimum 3 săptămâni/an, în perioada verii), în anii I-III. Stagiile de practică de specialitate se vor derula în fiecare an de studii (3 stagii) și vor conține în tematică subiecte corelate cu disciplinele studiate în anul respectiv.

În domeniul Sănătate, pentru programul de studii *Audiologie și protezare auditivă*, conținutul tematic al disciplinelor de studii trebuie actualizat continuu, în concordanță cu rezultatele cercetării din domeniul respectiv la nivel internațional. Planul de învățământ minim al programului de studii va fi în concordanță cu reglementările naționale și europene în vigoare. Instruirea teoretică trebuie să fie echilibrată și coordonată cu instruirea practică, în așa fel încât, cunoștințele și experiența practică să fie dobândite într-un mod adecvat. Instruirea practică trebuie să fie realizată sub supravegherea unor persoane a căror experiență profesională să asigure o pregătire adecvată însușirii de către studenți a responsabilităților implicate în activitățile absolvenților.

În urma pregătirii diploma trebuie să fie garanția:

- participării la examinarea otoscopică și video-otoscopică a urechii
- recunoașterii patologiei urechii externe și a urechii medii care poate influența testele auditive și protezarea auditivă;
- capacității de a efectua testele auditive subiective și obiective la adult și copil și a capacității de a le interpreta;
- stabilirii tipului și gradului de hipoacuzie în vederea diagnosticului medical și a prescripției medicale;
- analizării particularităților anatomo-fiziologice și psihoacustice a pacienților în vederea protezării auditive;
- recomandării tipurilor de protezare indicate pacientului în urma prescripției medicale;
- efectuării de probe protetice pentru pacient;
- efectuării amprentelor de conduct auditiv extern și confecționării olivelor și carcaselor pentru dispozitivele protetice;

- ✓ protezării cu proteze auditive convenționale,
- ✓ stabilirii parametrilor de funcționare a aparatului auditiv;
- ✓ efectuării de intervenții de service pentru aparatele auditive - după obținerea unui atestat de la producător sau importator;
- ✓ adaptării protezelor auditive implantabile numai după obținerea unui atestat pentru fiecare tip de proteză implantabilă;
- ✓ testării auditive de screening pentru toate categoriile de vârstă;
- ✓ efectuării investigațiilor funcției aparatului vestibular și interpretarea rezultatelor.
- ✓ gestionării bazelor teoretice și legislative ale sistemelor de sănătate operaționale în România precum și a celor manageriale vizând cabinetul laboratorului de audiologie și protezare auditivă;
- ✓ utilizării adecvate a computerului și a programelor computerizate specifice de adaptare (reglaj) a protezelor auditive;
- ✓ aplicării principiilor de evidență contabilă cerute de legislația specifică.

Principalii indicatori privind organizarea procesului de învățământ la programul de studii de licență *Audiologie și protezare auditivă* sunt centralizați în Tabelul 3.

Tabelul 3. Centralizator al indicatorilor privind organizarea procesului de învățământ la programul de studii de licență *Audiologie și protezare auditivă*

	INDICATOR	Revizuit
1.	Durata studiilor la forma de învățământ cu frecvență	6 semestre = 3 ani
2.	Durata unui semestru privind activitatea didactică	14 săptămâni*
3.	Numărul de ore pe săptămână	media numărului de ore/ săptămână pe toți anii de studii se situează între 24-28**
4.	Numărul de ore didactice din planul de învățământ pentru întregul ciclu al studiilor de licență	Minimum 2500
5.	Numărul minim total de credite obligatorii	180 ECTS
6.	Numărul minim de credite pe semestru	30 ECTS (la disciplinele obligatorii și la cele opționale care au devenit obligatorii)
7.	Numărul de discipline (obligatorii+opționale) pe semestru	5-15
8.	Durata practicii de specialitate	90 - 120 ore/an (comasate în minimum 3 săptămâni/an, în perioada verii), practică de specialitate, în anii I-III.
9.	Durata pentru elaborarea lucrării de licență	Minimum 56 de ore
10.	Numărul de credite alocate pentru practica de specialitate	Minimum 2 credite /an
11.	Numărul de credite alocate (suplimentar) pentru promovarea examenului de licență	10 ECTS
12.	Numărul de credite alocate educației fizice ca disciplină obligatorie	Minimum 1 ECTS***
13.	Raportul dintre numărul orelor de curs și cele aplicative (seminarii, laboratoare, proiecte, stagii de practică etc.)	1/2 (orele de curs reprezintă 33%, iar cele aplicative 67%), cu o abatere de ± 10%
14.	Echivalența în ore a unui credit ECTS	25 ore
15.	Numărul de săptămâni ale sesiunilor semestriale de examene	Minimum 3 săptămâni
16.	Număr de săptămâni de sesiune de restanță	Minimum 1 săptămână
17.	Număr maxim de studenți pe serie	Maximum 150
18.	Număr maxim de studenți pe grupă IF	În funcție de tipul de disciplină, maximum 15 pentru cele fără stagiu clinic și maximum 10 pentru cele cu

		stagiul clinic ****
19.	Raportul maxim dintre numărul de studenți și numărul de cadre didactice care desfășoară activități didactice la program	6/1

* Acestea nu cuprind stagiile de practică de specialitate, desfășurate comasat în perioada verii.

** Nu sunt incluse în cele 24-28 ore/săptămână orele de gardă și stagiile de practică de specialitate, desfășurate comasat în perioada verii.

*** Creditele se acordă peste cele obligatorii; promovarea disciplinei Educație fizică este obligatorie.

**** **Disciplinele cu stagiul clinic** sunt disciplinele la care activitatea didactică implică interacțiunea directă cu pacientul, indiferent de anul de studii în care se regăsesc acestea. **Disciplinele fără stagiul clinic** sunt disciplinele care nu implică interacțiunea directă cu pacientul.

Planul de învățământ va conține discipline fundamentale, de domeniu, de specialitate și complementare, grupate fiecare în discipline obligatorii, opționale și facultative. Disciplinele opționale, facultative și cele relevante (DR) pentru pregătirea în domeniu a studenților, disponibile conform opțiunilor instituțiilor, se vor include în una dintre cele 4 categorii: fundamentale, de domeniu, de specialitate și complementare.

Disciplinele din planul de învățământ se grupează după **categoria formativă** și după **opționalitate**.

Tabelul 4. Ponderea orelor disciplinelor de studii în funcție de categoria formativă

Tip disciplină*	Notație	Pondere %
Discipline fundamentale	DF	10-15
Discipline de domeniu	DD	15-20
Discipline de specialitate	DS	55-65
Discipline complementare	DC	5-10
Discipline relevante pentru pregătirea în domeniu a studenților, disponibile conform opțiunilor instituțiilor	DR	Maximum 7 discipline
Total		100%

Tabelul 5. Ponderea orelor de activitate didactică după opționalitatea disciplinelor

Tip disciplină	Notație	Pondere %
Discipline obligatorii	DO	85-95
Discipline opționale (la alegere)	DA	5-15
Discipline facultative	DF	suplimentar acestei structuri
Total		100% +DF

În domeniul Sănătate, pentru programul de studii *Audiologie și protezare auditivă*, planul de învățământ minim, în condițiile respectării prevederilor de mai sus, va cuprinde disciplinele prezentate în continuare:

1.1.7.2.1 Discipline fundamentale (generale)

Nr. crt.	Disciplina	Tipul disciplinei (obligatorie / opțională/ facultativă)
1.	Anatomie	Obligatorie
2.	Biochimie	Opțională
3.	Biofizică	Obligatorie
4.	Fiziologie. Fiziopatologie	Obligatorie
5.	Biologie celulară și moleculară	Opțională
6.	Microbiologie (Bacteriologie. Virusologie. Parazitologie)	Obligatorie
7.	Farmacologie	Opțională

8.	Histologie. Anatomie patologică	Obligatorie
9.	Genetică	Obligatorie
10.	Electronică	Obligatorie
11.	Fizică generală, acustică și electricitate	Obligatorie
12.	Matematică aplicată	Obligatorie

1.1.7.2.2 *Discipline de domeniu*

Nr. crt.	Disciplina	Tipul disciplinei (obligatorie/ opțională/ facultativă)
1.	Medicină internă	Obligatorie
2.	Chirurgie generală	Obligatorie
3.	Igienă	Obligatorie
4.	Sănătate publică și Management	Obligatorie
5.	Boli infecțioase. Epidemiologie	Obligatorie
6.	Promovarea sănătății	Obligatorie
7.	Originea și dezvoltarea limbajului	Obligatorie

1.1.7.2.3 *Discipline de specialitate*

Nr. crt.	Disciplina	Tipul disciplinei
1.	Acustică industrială, audiologie ocupațională, protecția contra zgomotului	Obligatorie
2.	Aparate de corecție auditivă	Obligatorie
3.	Audiologie protetică și metode de adaptare a protezei	Obligatorie
4.	Audiometrie	Obligatorie
5.	Biomateriale	Obligatorie
6.	Biometrologie	Obligatorie
7.	Otorinolaringologie (ORL) - Audiologie clinică. Vestibulologie clinică.	Obligatorie
8.	Legislație socială și sanitară. Aspecte juridice ale profesiei	Obligatorie
9.	Lingvistică și fonetică	Obligatorie
10.	Metrologia echipamentelor audiologice	Obligatorie
11.	Nursing general	Obligatorie
12.	Tehnologia reabilitării auditive	Obligatorie
13.	Psihologia deficientului auditiv	Obligatorie
14.	Semiologia aparatului audio – fonator	Obligatorie

1.1.7.2.4 *Discipline complementare*

Nr. crt.	Disciplinele	Tipul disciplinei (obligatorie/ opțională// facultativă)
1.	Informatică medicală. Biostatistică	Obligatorie
2.	Metodologia cercetării științifice	Obligatorie
3.	Științele comportamentului. Psihologie medicală. Sociologie medicală.	Obligatorie
4.	Limbi moderne	Obligatorie
5.	Educație fizică	Obligatorie
6.	Comunicare medicală ((inclusiv, elemente de limbaj mimico - gestual)	Obligatorie
7.	Deontologie medicală. Bioetică	Obligatorie
8.	etică și integritate academică	Opțională

1.1.7.2.5 Alte aspecte privind disciplinele programului de studii

În domeniul Sănătate, pentru programul de studii *Audiologie și protezare auditivă*, predarea uneia/mai multor discipline obligatorii/ teme aparținând unor discipline obligatorii dintre cele de mai sus poate avea loc în cadrul altor discipline obligatorii sau în conexiune cu acestea, inclusiv în cadrul unor discipline/ module/ modele integrative ale planului de învățământ.

Orice eliminare a unei discipline obligatorii dintre cele de mai sus impune substituirea cu o alta obligatorie, în strânsă legătură cu cea eliminată și înlocuind-o ca nivel de abilități și cunoștințe acumulate. Această înlocuire trebuie probată prin fișa disciplinei nou introdusă și prin rezultatele învățării. Instruirea teoretică se face în mod echilibrat și coordonat cu instruirea practică, astfel încât, cunoștințele și competențele prevăzute mai sus să poată fi dobândite în mod corespunzător.

Pe lângă disciplinele obligatorii, în fiecare an de studii trebuie să fie oferite discipline opționale. Disciplinele opționale trebuie să fie o completare a disciplinelor obligatorii ale programului de studii sau să ofere cunoștințe și abilități complementare profesiei. Disciplinele opționale trebuie să sprijine posibilitatea conturării unei traiectorii profesionale individuale pentru fiecare student. Acestea nu trebuie să reprezinte repetarea unei discipline obligatorii sau să depășească nivelul de cunoștințe necesar pregătirii de bază în *Audiologie și protezare auditivă*, respectiv nivelul de pregătire a absolventului cu licență. Planul de învățământ conține una sau mai multe discipline opționale/semestru. Oferta de discipline opționale se prezintă sub formă de pachete (unul sau mai multe) de minimum două discipline. Studentul are obligația de a alege câte o disciplină opțională din fiecare pachet. Pentru fiecare pachet, devine obligatorie disciplina care întrunește cele mai multe opțiuni ale studenților. Pe langa disciplinele optionale menționate la categoriile DF, DD, DS și DC, institutia de învățământ superior poate avea, pentru programul de studii respectiv, propria oferta de discipline optionale. Fiecărei discipline opționale i se alocă un număr de ore și de credite ECTS (incluse în cele 60 de credite ale anului de studii), în conformitate cu prevederile legale în vigoare. Toate disciplinele dintr-un pachet au același număr de ECTS. Studentul poate opta și pentru alte discipline opționale. În acest caz, acestea pot fi parcurse ca discipline facultative, iar numărul de credite se alocă peste cele 60 anuale și sunt consemnate în Suplimentul la diplomă.

Planul de învățământ al programului de studii de licență *Audiologie și protezare auditivă* poate să conțină și discipline facultative. Pentru acestea nu există restricție de număr de ore. Disciplinele facultative se creditează cu credite ECTS suplimentar față de cele 60 de credite/an (pot fi organizate pentru studenții interesați). Disciplinele facultative pot să completeze pregătirea studentului la programul de studii *Audiologie și protezare auditivă* în arii specifice sau mai puțin specifice domeniului specialității. Acestea figurează în Suplimentul la diplomă.

În domeniul Sănătate, instituția are reglementată procedura de promovare a studentului dintr-un an de studii în altul, în funcție de creditele de studii (ECTS) acumulate (de minimum 45 de credite, din 60). Nu se acceptă mai mult de 15 credite restante acumulate în cel mult ultimii doi ani de studii.

Pentru programele de studii din domeniul Sănătate nu există posibilitatea de promovare a doi ani de studii într-un singur an universitar.

În domeniul Sănătate, la toate programele de studii din România, indiferent de limba de predare, activitățile didactice care implică însușirea terminologiei de specialitate, precum și interacțiunea directă cu pacientul, se desfășoară în limba română.

1.1.7.3 Conținutul fișelor disciplinelor

Titularii de disciplină întocmesc o fișă a disciplinei.

Fișele de disciplină, avizate anual la nivelul departamentului, vor conține:

- date despre program vizând instituția de învățământ superior, facultatea, departamentul, domeniul de studii, ciclul de studii, programul de studii, calificarea obținută prin absolvirea programului de studii;
- date despre disciplină în care vor fi menționate denumirea disciplinei, anul de studii/semestrul, modalitatea de evaluare: E – examen, VP – verificare pe parcurs, C – colocviu, precizând categoria formativă a

disciplinei: fundamentală - DF / de domeniu - DD / de specialitate - DS / complementară - DC, precum și obligativitatea disciplinei: obligatorie / opțională / facultativă, de asemenea și titularul/ titularii activităților didactice teoretice și practice/ aplicative, în conformitate cu statele de funcții;

- timpul estimat pentru pregătirea studenților în vederea evaluării: se vor preciza atât numărul de ore alocate pe săptămână pentru activități teoretice și aplicative (lucrări practice/stagii) cât și numărul de ore necesare studiului individual în vederea pregătirii examenului;
- precondiții (condiții preliminare) vizând, atât *curriculum-ul*, cât și competențele necesare;
- condiții specifice pentru desfășurarea activităților teoretice și practice la nivelul disciplinelor;
- competențele specifice profesionale și transversale dobândite de studenți în urma desfășurării activității la disciplină;
- obiectivele generale și specifice ale disciplinei /rezultatele învățării.

Conținutul temelor susținute în cadrul activităților teoretice și lucrărilor practice/ stagiilor trebuie să fie în concordanță cu numărul de ore alocate disciplinei. Vor fi precizate metodele de predare. În fișele disciplinelor trebuie menționate și titlurile bibliografice pe care studenții le pot consulta în cadrul activității individuale. Bibliografia va conține titluri recente, din ultimii 10 ani (dintre care, 50% din ultimii 5 ani), care vor constitui un suport pentru pregătirea teoretică și practică a studenților. Se va preciza modul în care asimilarea cunoștințelor în disciplină va putea fi aplicată în activitatea profesională desfășurată după absolvire. Se va realiza coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunităților epistemice, asociațiilor profesionale și angajatorilor reprezentativi din domeniul programului.

Evaluarea va fi prezentată sub formă sintetică precizând criteriile de evaluare, metodele de evaluare și ponderea din nota finală, standardele minime de performanță pe care studenții le vor demonstra pentru a promova examenul la disciplina studiată

1.1.7.4 Practica

În domeniul Sănătate, pentru programul de studii *Audiologie și protezare auditivă*, sunt prevăzute stagii clinice de specialitate, gărzi, stagii de practică de specialitate, desfășurate comasat în perioada verii, precum și ore destinate elaborării lucrării de licență, în ultimul an de studii.

În maximum doi ani de la intrarea în vigoare a prezentului document, instituțiile de învățământ superior vor introduce în planurile de învățământ, în ultimul semestru al programului de studii, **stagiul profesional** (activitate practică desfășurată comasat cu o durată de minimum 160 ore).

Pentru stagiile clinice de specialitate derulate pe parcursul semestrelor, fiecare la specialitatea respectivă și gărzi, precum și pentru stagiile de practică de specialitate desfășurate comasat în perioada verii și stagiul profesional, instituția de învățământ superior face dovada că a încheiat convenții de colaborare, contracte sau alte documente cu bazele clinice de învățământ (secții clinice universitare, unități sanitare, institute, centre de diagnostic și tratament, secții cu paturi, laboratoare, cabinete, alte unități de profil aprobate prin mecanisme proprii de către instituția de învățământ) în care sunt precizate: locul și perioada desfășurării activității practice, modul de organizare și îndrumare, responsabilii din partea instituției de învățământ superior și ai bazei clinice de învățământ etc. Pentru stagiile de practică de specialitate și stagiul profesional, vor fi nominalizați tutori de practică: cadre didactice ale programului de studii la discipline de specialitate și personal calificat cu studii superioare având o vechime de minimum 5 ani în domeniul *Audiologie și protezare auditivă*.

Pentru practica de specialitate și stagiul profesional, fișa disciplinei precizează: obiectivele, tematica, tipurile de activități și eșalonarea pe durata studiilor, sarcinile studentului, resursele disponibile (umane, bibliografice etc.), formele și criteriile de evaluare a rezultatelor învățării. Stagiile de practică de specialitate au o durată de 90 - 120 ore/an (comasate în minimum 3 săptămâni/an, în perioada verii), în anii I-III și vor conține în tematică subiecte corelate cu disciplinele studiate în anul respectiv.

1.1.7.5 Rezultatele învățării

Instituția de învățământ superior oferă informații și date despre calificările, programele de studii, diplomele, personalul didactic și de cercetare, facilitățile oferite studenților și despre orice aspect de interes pentru public, în general, și pentru studenți, în special (de exemplu: *Regulament de formare profesională a studenților*, *Regulament de acordare a burselor și altor forme de sprijin material pentru studenții la studiile de licență/masterat*)

Competențele profesionale și transversale dobândite de studenți trebuie să le permită la absolvire angajarea pe piața muncii, dezvoltarea unei afaceri proprii sau continuarea studiilor în ciclul următor. Competențele trebuie definite și prezentate într-o secțiune distinctă a Planului de învățământ. Instituția de învățământ superior trebuie să ofere programe de stimulare a studenților performanți, precum și programe de sprijin a celor cu dificultăți în învățare.

1.1.7.5.1 Evaluarea studenților

Instituția de învățământ superior trebuie să aibă un regulament privind evaluarea și notarea studenților care este aplicat în mod riguros și consecvent. Evaluarea studenților se realizează pe bază de criterii de performanță, examinarea asigurând evaluarea cunoștințelor și a abilităților dobândite, în prezența a minimum 2 cadre didactice.

Toate examenele (evaluare orală sau scrisă) se desfășoară în spațiile aferente procesului didactic în prezența cadrului didactic titular de curs și a cel puțin unui alt cadru didactic de specialitate (excepții, situații reglementate special la nivel național). Fiecare activitate didactică, de cercetare sau practică/aplicativă din planul de învățământ al programului de studii se încheie cu o evaluare finală. Rezultatele evaluării se concretizează în note de la 1 la 10, exprimate în numere întregi, nota minimă de promovare fiind 5.

Examenul scris constă într-un test grilă sau subiecte redacționale din aria tematică a disciplinei. Trebuie respectată modalitatea de examinare prevăzută în Fișa disciplinei. Formele de evaluare și atestare a competențelor studentului, prevăzute în planurile de învățământ, sunt examenul (E), colocviul (C) și verificarea pe parcurs (VP). Modul de susținere a examenelor – probă scrisă (S), probă orală (O) sau probă scrisă și orală (SO) – se stabilește pentru fiecare disciplină în parte prin Fișa disciplinei și se comunică studenților la începutul fiecărui semestru, de titularul disciplinei. Cel puțin 50% dintre formele de evaluare a disciplinelor de studii prevăzute în planul de învățământ sunt examene.

Nota înregistrată la evaluarea finală nu poate fi stabilită doar pe baza unui referat redactat de student sau pe baza rezultatelor evaluărilor pe parcurs, cu excepția disciplinelor complementare, la care evaluarea se poate realiza prin verificare în timpul semestrului. Rezultatele obținute de studenți pe parcursul pregătirii sunt înregistrate în conformitate cu legislația în vigoare, în formulare omologate în acest sens (catalog, registru matricol, supliment la diplomă).

1.1.7.5.2 Elaborarea lucrării de finalizare a studiilor

În domeniul Sănătate, pentru programul de studii *Audiologie și protezare auditivă*, sunt alocate ore pentru elaborarea lucrării de licență; lucrarea de licență cuprinde elemente specifice programului de studii și este elaborată după metodologia proprie fiecărei instituții.

Activitățile privind dobândirea competențelor necesare elaborării lucrării de licență și elaborarea lucrării de licență se efectuează în ultimii 2 ani de studii, pe tema specifică programului de studii, având prevăzut în Planul de învățământ al ultimului an de studii un număr de minimum 56 de ore.

Lucrarea de licență testează abilitățile de a concepe și a realiza o cercetare independentă, precum și de a redacta și prezenta rezultatele cercetării conform regulilor comunității științifice. Tema lucrării de finalizare a studiilor se alege cel mai târziu la începutul primului semestru al ultimului an de studii și poate fi schimbată de maximum 2 ori, cu avizul coordonatorului științific. Lucrarea de licență reprezintă o lucrare cu caracter științific pe care absolventul o realizează și o susține în fața comisiei în vederea obținerii diplomei de licență. Aceasta trebuie să

conține rezultate ale propriilor cercetări și investigații în domeniul temei alese, care vor deține ponderea principală în volumul lucrării, să demonstreze familiarizarea cu literatura relevantă pentru tema abordată, rigoare științifică și metodologică, să aibă o structură logică și să fie redactată coerent, în stil științific, iar forma grafică să respecte normele academice specifice domeniului.

În metodologiile sau procedurile interne ale instituției de învățământ sunt prevăzute condițiile de acceptare a lucrărilor de licență. Cadrul didactic coordonator al lucrării de diplomă este responsabil, împreună cu candidatul, în legătură cu asigurarea autenticității lucrării. Este recomandabil ca lucrările de licență să fie analizate cu un soft de verificare a similitudinilor; universitățile stabilesc care este procentul de similitudine acceptat.

1.1.7.5 Examenul de licență

Studiile universitare de licență se încheie cu examenul de licență care se susține, în conformitate cu legislația în vigoare, pe baza unei metodologii/ unor proceduri proprii, aprobate anual de Senatul universitar. Examenul de finalizare a studiilor se organizează în două sesiuni anuale. Examenul de licență cuprinde două probe:

a) Proba 1 - de evaluare a cunoștințelor fundamentale și de specialitate, cel puțin prin proba scrisă; proba 1 poate conține și o evaluare practică;

b) Proba 2 - prezentarea și susținerea publică a lucrării de licență.

Tematica și bibliografia probei scrise sunt anunțate cu minimum 6 luni înainte de derularea examenului de licență.

Candidații la examenul de finalizare a studiilor de licență prezintă la înscriere un atestat de competență lingvistică într-o limbă de largă circulație internațională. Nota minimă de promovare, pentru fiecare probă, este 5 (cinci), iar media generală de promovare a examenului de licență este cel puțin 6 (șase).

1.1.7.6 Studenții. Numărul maxim de studenți care pot fi școlarizați

Numărul maxim de studenți care pot fi școlarizați este în conformitate cu prevederile hotărârii de guvern privind structura instituțiilor de învățământ superior, în vigoare în anul respectiv, dar și cu respectarea raportului cadre didactice/studenți de cel puțin 1/6. Numărul maxim de studenți care pot fi școlarizați este stabilit prin coroborarea datelor privind resursa umană și baza materială incluzând resursele educaționale. În domeniul Sănătate, transferul studenților între instituțiile de învățământ superior, facultăți și specializări se efectuează cu respectarea prevederilor legale în vigoare.

1.1.7.6.1 Admiterea

Admiterea se organizează în conformitate cu *Metodologia-cadru privind organizarea admiterii în ciclurile de studii universitare de licență, de masterat și de doctorat*, cu reglementările legale în vigoare, precum și cu metodologiile proprii ale instituției de învățământ superior. Instituția de învățământ superior formulează și aplică propria politică, transparentă și riguroasă, a recrutării și admiterii studenților, anunțată public cu cel puțin 6 luni înainte de concursul de admitere și care respectă principiul egalității șanselor tuturor candidaților, fără nicio discriminare. Admiterea se face în limita capacității de școlarizare stabilită de ARACIS și publicată în hotărârea de guvern privind structura instituțiilor de învățământ superior din anul curent.

Candidații se înscriu la concursul de admitere pe baza diplomei de bacalaureat sau altor acte de studii echivalente, conform legii. Studenții înmatriculați încheie cu instituția un Contract de Studii, în care sunt prevăzute drepturile și obligațiile părților.

În domeniul Sănătate, pentru admiterea la programul de studii *Audiologie și protezare auditivă* candidații vor susține și promova cel puțin o probă scrisă care să evalueze cunoștințele acestora din discipline care au relevanță pentru viitoarea formare a acestora. Pentru studenții internaționali, admiterea la programele de studii se face conform metodologiilor proprii ale instituției de învățământ superior, cu respectarea prevederilor legale în vigoare. Concursul de admitere evaluează în mod unitar cunoștințele de Biologie sau Fizică ale candidaților, în scopul verificării nivelului necesar pentru începerea studiilor de *Audiologie și protezare auditivă*, pentru a asigura baza de cunoștințe necesare pentru aprofundarea și dezvoltarea disciplinelor fundamentale în domeniu.

1.1.7.6.2 Criterii privind stabilirea numărului maxim de studenți care pot fi școlarizați

În domeniul Sănătate, pentru programul de studii *Audiologie și protezare auditivă*, numărul maxim de studenți care pot fi școlarizați (capacitatea de școlarizare) se stabilește astfel încât raportul cadre didactice /studenți să fie cel puțin 1/6. Numărul maxim de studenți care pot fi școlarizați este stabilit prin coroborarea datelor privind resursa umană și baza materială, incluzând resursele educaționale.

Numărul maxim de studenți în grupă și în serie

Numărul maxim de studenți pentru programul de studii *Audiologie și protezare auditivă* se stabilește astfel încât să fie asigurate condițiile optime pentru desfășurarea învățământului medical, cu respectarea standardelor de calitate prevăzute. Numărul maxim de studenți care pot fi școlarizați (capacitatea de școlarizare) se stabilește pe baza evaluării periodice a programelor de studii, a raportului cadre didactice/studenți și este cel publicat în Monitorul Oficial. Dimensiunile formațiunilor de studii la programul de studii *Audiologie și protezare auditivă* sunt stabilite anual de către Senatul universitar, astfel încât, să se respecte criteriile unui învățământ centrat pe student cu un înalt nivel de calitate și standardele ARACIS.

Numărul de studenți pentru o serie de studenți se stabilește de către fiecare universitate/facultate în funcție de dimensiunile sălilor de curs existente, fără să depășească 150 studenți/serie. Grupele de studenți sunt dimensionate diferit, criteriul fiind interacțiunea directă cu pacientul în timpul activității didactice. **Disciplinele cu stagiul clinic** sunt disciplinele la care activitatea didactică implică interacțiunea directă cu pacientul, indiferent de anul de studii în care se regăsesc acestea. **Disciplinele fără stagiul clinic** sunt disciplinele care nu implică interacțiunea directă cu pacientul. Pentru disciplinele fără stagii clinice, numărul de studenți/grupă este de maximum 15. Pentru disciplinele cu stagii clinice, numărul de studenți pe grupă este adaptat spațiilor din bazele clinice de învățământ în care se desfășoară acestea și este de maximum 10. La disciplinele complementare (de exemplu: Limbi moderne etc.), numărul de studenți nu va depăși 25/grupă.

1.1.7.7 Cercetarea științifică

În domeniul Sănătate, personalul didactic și de cercetare propriu trebuie să desfășoare activități de cercetare științifică în domeniul disciplinelor cuprinse în norma didactică pe care o acoperă sau în domenii interdisciplinare, valorificate prin publicații în reviste de specialitate din țară sau din străinătate, comunicări științifice prezentate la sesiuni, simpozioane, conferințe, congrese naționale și /sau internaționale, contracte, expertiză, consultanță pe bază de contracte sau convenții încheiate cu parteneri din țară și străinătate.

Personalul didactic propriu implicat în activități de predare / seminarizare / practice la programul de studii *Audiologie și protezare auditivă* trebuie să deruleze activități în concordanță cu strategia de cercetare a instituției având anual cel puțin o publicație sau o realizare didactică ori științifică în domeniul disciplinelor predate.

Facultatea trebuie să organizeze periodic, cu cadrele didactice, cercetătorii și absolvenții, sesiuni științifice, simpozioane, conferințe, mese rotunde în domeniul disciplinelor din programul de studii, iar comunicările sunt publicate în buletine științifice cu ISBN, ISSN sau în volume dedicate manifestării științifice organizate. Universitatea trebuie să dispună de un centru de cercetare științifică în domeniu cu rezultate recunoscute de comunitatea științifică, de editură proprie pentru publicații cu ISSN și ISBN. Dotarea laboratoarelor trebuie să corespundă exigențelor temelor abordate. Echipamentele existente trebuie să permită realizarea unor cercetări recunoscute pe plan național și internațional.

1.1.7.8 Baza materială

În domeniul Sănătate, pentru programul de studii *Audiologie și protezare auditivă*, baza materială trebuie să cuprindă spații de învățământ corespunzătoare, dotate conform activității didactice desfășurate și a cerințelor normative obligatorii. În domeniul Sănătate, pentru programul de studii *Audiologie și protezare auditivă*, fiecare amfiteatru (sau fiecare disciplină) trebuie să fie dotat corespunzător activității didactice desfășurate: tablă, videoproiector, ecran de proiecție.

Dotarea minimală generală pentru disciplinele planului de învățământ constă în:

- aparatură specifică necesară procesului didactic;
- materiale necesare pregătirii, conservării și prezentării materialului didactic;
- trusă de prim ajutor;
- material didactic (animale de laborator, culturi microbiene etc.);
- spații care să respecte regulile de protecția muncii;
- rețea de calculatoare/tablete/alte dispozitive cu acces la Internet și un sistem multimedia;
- resurse / softuri specifice care să permită studenților să lucreze efectiv;
- dotări cu aparatură specifică;
- material didactic specific (piese, mulaje etc.).

1. Dotarea minimală specifică pentru disciplinele Anatomie, Histologie, Biologie celulară și Moleculară, Anatomie patologică:

* **Anatomie**

- laborator conservare cadavre (minimum o masă de disecție și un cadavru la 2-3 grupe) și facilități pentru păstrarea cadavrelor (frigidere pentru preparate anatomice) **sau** material didactic video și laborator 3D de anatomie virtuală;
- material didactic specific: ex: piese, mulaje; colecție de lame;
- softuri specifice;
- sală microscopie;
- programe 3D - e learning;
- rețea de calculatoare/tablete/alte dispozitive cu acces la internet;
- colecție de lame scanate;
- sistem de scanare lame dotat cu program de examinare *e-school*.

* **pentru disciplinele Histologie și Anatomie patologică:**

- microscopie / studenți = 1/3 (montate pe mese cu sursă de lumină);
- 2 microtoame / departament și 4 cuțite microtom / departament sau acces;
- videoproiector și ecran / sală;
- pentru anatomia patologică: rețea de calculatoare/tablete/alte dispozitive cu acces la colecție de lame scanate sau săli cu mese de necropsie, minimum 1 la 3 grupe, cu 2 truse de necropsie;
- 2 microscopie de cercetare, sau acces, pentru fiecare dintre aceste discipline;
- centrifugă ultracentrifugă sau acces;
- colecție lame;
- laborator preparare lame;
- criostat sau acces;
- sistem de scanare lame dotat cu program de examinare *e-school*.

* **pentru Biologie moleculară:**

- hotă cu flux laminar, hotă sterilă, termostat, sistem de apă ultrapură, agitator de plăci, distilatoare și bidistilatoare, analizator genetic, centrifugi termostate, stație PCR, secventiator, ultracongelator (- 86⁰), ph-metre, camera de creștere, etuve etc. sau acces;
- softuri specifice educaționale.

2. Dotări minimale pentru disciplinele: Fiziologie, Fiziopatologie, Farmacologie

- aparatură de înregistrare pentru principalele sisteme și organe, pentru fenomene electrice și mecanice; *software* Medical - licențe pentru: procesul de hemostază, coagulare, fiziologia sanguină, fiziologie respiratorie, cardiovasculară, renală, nervoasă, musculară, endocrină etc.;
- instrumentar și aparatură de laborator pentru biochimie, hematologie etc.;
- analizator semi-automat de biochimie, spectrofotometru – UV;
- băi de organe, termostate etc.;
- echipamente pentru explorări funcționale (EKG, EEG, EMG, spirometrie etc.);
- biobază sau acces.

3. Dotări minimale pentru disciplinele: Biofizică, Biochimie, Genetică:

- instrumente detectoare fotoelectrice (fotometru, colorimetru, spectrofotometru, spectrofoto-colorimetru) și bioelectrice (EKG, EEG, EMG) la laboratorul de biofizică;
- aparat de electroforeză, pompă de vid, centrifugă, ultracentrifugă;
- microscop de cercetare sau acces;
- echipamente de cercetare specifice sau acces;
- instrumentar și materiale care să permită studenților lucrul individual;
- microscop cu fluorescență.
- instrumentar și aparatură de laborator pentru biochimie;
- softuri specifice.

4. Dotări minimale pentru informatică medicală și Biostatistică:

- minimum un calculator (terminal) la 2 studenți;
- softuri de biostatistică.

5. Dotări pentru disciplinele Microbiologie (Bacteriologie, Virusologie, Parazitologie):

- un microscop / 3 studenți;
- un microscop cu fluorescență / sală;
- termostat / sală și câte o etuvă, un pupinel, un autoclav / punct de lucru;
- câte o balanță analitică și o baie de electroforeză;
- câte o baie de apă cu agitator și o centrifugă / sală;
- colecție de lame specifice;
- laborator preparare lame, culturi etc., pentru specialități, dotate corespunzător;
- softuri specifice.

6. Dotări minimale disciplina Nursing

Săli de demonstrație conținând:

- manechinele pentru efectuarea tehnicilor de îngrijire, de resuscitare;
- simulatoare;
- softuri;
- mulaje didactice;
- materiale consumabile pentru efectuarea tehnicilor de nursing;
- pat și noptieră de spital.

Toate disciplinele cu stagiul clinic vor avea baze clinice de învățământ în folosire exclusivă; instituția de învățământ superior încheie cu acestea un contract de colaborare. O bază clinică de învățământ (respectiv, entitatea juridică din care aceasta face parte) încheie contract de colaborare cu o singură instituție de învățământ superior.

7. Disciplinele clinice medicale și chirurgicale vor fi dotate astfel:

- 3 studenți/pat la fiecare disciplină cu stagiul clinic; stagiile se desfășoară obligatoriu la specialitatea respectivă prevăzută în planul de învățământ;
- posibilități de investigație minimală (vezi lista de mai jos);

La disciplinele fără stagiul clinic, săli de demonstrație și posibilități tehnice de prezentare de cazuri clinice ilustrative (baze clinice de specialitate).

7a. Dotări pentru disciplinele clinice medicale:

- echipamente care să permită înregistrări și interpretări (electrocardiografie, ecocardiografie, spirometrie, radiologie, endoscopie, ecografie abdominală) la minimum una dintre disciplinele din planul de învățământ;
- aparatură imagistică, în concordanță cu planul de învățământ;
- simulatoare pentru manevre medicale (în dotarea Centrelor de Simulare).

7b. Dotări pentru disciplinele chirurgicale:

- la disciplina otorinolaringologie, săli de demonstrație;

- simulatoare pentru diverse manevre chirurgicale (în dotarea Centrelor de Simulare);
- sistem video de transmitere *live* din sălile de operație;
- video-bibliotecă (cu patologie chirurgicală).

8. Dotări pentru disciplinele de specialitate:

Echipamente și dispozitive

- 1) audiometre;
- 2) calculator cu programul NOAH inclus;
- 3) diapazon;
- 4) dispozitive de testare a aparatelor auditive (Audiomaster, Fonix FP40, Aurical);
- 5) liste de cuvinte imprimate pe suport magnetic;
- 6) micromotor;
- 7) microscop;
- 8) mulajul urechii, ureche artificială;
- 9) multimetre;
- 10) otoscop;
- 11) sistem audio (pentru investigații în câmp liber);
- 12) stație de lipit;
- 13) stetoclip;
- 14) timpanometru;
- 15) trusă șurubelnițe;
- 16) unitate de programare a aparatelor auditive conectată la calculator HI-PRO.

Biblioteca

Biblioteca trebuie dotată cu sală de lectură și fond de carte propriu, corespunzător disciplinelor prevăzute în planurile de învățământ.

În domeniul Sănătate, acoperirea bibliografiei cu caracter obligatoriu pentru toate disciplinele din planul de învățământ se face în format digital pentru toți studenții sau pe suport fizic pentru minimum 50% dintre studenți. Trebuie să existe abonamente la reviste, inclusiv în format electronic și biblioteca trebuie să dispună de un număr de locuri în sălile de lectură egal cu minimum 10% din totalul de studenți sau posibilitatea de a accesa *on-line* din orice altă locație baza de date electronice a bibliotecii și rețea de calculatoare/tablete/alte dispozitive cu acces la Internet.

Capacitatea spațiilor de învățământ trebuie să fie:

- min. 1 mp/loc în sălile de curs;
- min. 1,4 mp/loc în sălile de seminar;
- min. 1,5 mp/loc în sălile de lectură din biblioteci;
- min. 2,5 mp/loc în laboratoare de informatică;
- min. 4 mp/loc în laboratoarele disciplinelor cu caracter experimental.

Alte observații specifice domeniului sau programelor de studii

În domeniul Sănătate, pentru programul de studii *Audiologie și protezare auditivă* trebuie să existe o colaborare între instituția de învățământ superior, Ministerul Sănătății și Asociația Audiologilor din România, în scopul orientării profesionale și inserției pe piața muncii a absolvenților.

1.1.8 Programul de studii: NUTRIȚIE ȘI DIETETICĂ**1.1.8.1 Personalul didactic**

Standardele privind personalul didactic sunt cele formulate în legislația în vigoare, cu precizările stabilite în cerințele normative obligatorii privind autorizarea/ acreditarea /evaluarea periodică a programelor de studii universitare de licență și în standardele specifice de față, aprobate de Consiliul ARACIS.

Următoarele criterii normative sau standarde se referă la toate posturile didactice constituite pentru programul de studii evaluat, conform unui stat de funcții cumulativ în care se includ posturile întregi sau fracțiunile de posturi, după caz, din toate departamentele colaboratoare; în cazul programelor de studii evaluate în vederea acreditării sau evaluării periodice statul de funcții trebuie să corespundă situației de fapt din anul universitar în care universitatea a solicitat evaluarea ARACIS sau, după caz, din anul universitar în care se face vizita echipei de evaluare. În cazul evaluării în vederea autorizării, statul de funcții este un stat de funcții previzionat.

1. Posturile didactice sunt constituite conform reglementărilor legale în vigoare, în state de funcții la începutul fiecărui an universitar.
2. Personalul didactic trebuie să îndeplinească cerințele legale pentru ocuparea posturilor și să aibă calificarea și activitatea de cercetare în domeniul disciplinelor postului.
3. Personalul didactic titular în învățământul superior acoperă, într-un an universitar, cel mult trei norme didactice, indiferent de instituția de învățământ în care își desfășoară activitatea.
4. Universitatea trebuie să aibă un plan de formare continuă a personalului didactic.

În domeniul Sănătate, pentru programul de studii *Nutriție și dietetică*, raportul cadre didactice/studenti este cel puțin 1/6.

În vederea **evaluării periodice și acreditării** unui program de studii, raportul cadre didactice/studenti trebuie calculat luând în considerare toate cadrele didactice ale programului (cadrele didactice titulare în instituția de învățământ superior respectivă și cadrele didactice asociate) și capacitatea de școlarizare în vigoare.

În vederea **autorizării funcționării provizorii** a unui program de studii, raportul cadre didactice/studenti trebuie calculat luând în considerare toate cadrele didactice (cadrele didactice titulare în învățământul superior și cadrele didactice asociate) din statul de funcții previzionat și capacitatea de școlarizare solicitată de instituție pentru programul de studii respectiv.

Dacă într-o instituție de învățământ superior există programe de studii care au același plan de învățământ, pentru fiecare dintre aceste programe raportul cadre didactice/studenti trebuie calculat luând în considerare toate cadrele didactice ale programului respectiv (titulare și asociate), precum și suma capacităților de școlarizare în vigoare ale acestor programe (de exemplu, suma capacităților de școlarizare a două programe care diferă prin limba de predare), dacă procentul de suprapunere a cadrelor didactice (titulare și asociate) la aceste programe este peste 80%.

În vederea **evaluării periodice și acreditării**, cel puțin 70% din totalul posturilor didactice din statul de funcții, constituite conform normativelor legale, sunt acoperite cu cadre didactice cu norma de bază în universitate sau cu post rezervat. Dintre aceste cadre didactice, cel puțin 25% sunt profesori universitari și conferențieri universitari dar nu mai mult de 50%.

În vederea **autorizării funcționării provizorii**, cel puțin 70% din totalul posturilor didactice din statul de funcții previzionat, constituite conform normativelor legale, sunt acoperite cu cadre didactice titulare în învățământul superior, conform prevederilor legale, iar dintre acestea cel puțin 25% sunt profesori universitari și conferențieri universitari.

Cadrele didactice titulare și asociate se iau în considerare la **acreditarea/evaluarea periodică/autorizarea de funcționare provizorie**, pentru evaluarea fiecărui program de studii din ciclul de licență, indiferent dacă acestea

ocupă posturi întregi sau fracțiuni de posturi din statele de funcții/statele de funcții previzionate ale programului respectiv.

La disciplinele care au corespondent în rețeaua Ministerului Sănătății (*în Nomenclatorul de specialități medicale, medico-dentare și farmaceutice pentru rețeaua de asistență medicală*) pot accede persoanele care dețin, în funcție de gradul didactic universitar, titlurile de medic rezident/farmacist rezident, medic specialist sau medic primar în specialitatea postului. La disciplinele de specialitate care nu au corespondent în rețeaua Ministerului Sănătății pot accede, în condițiile legii, absolvenții ai programului de studii. În domeniul Sănătate, pentru programul de studii *Nutriție și dietetică*, instituția încurajează dezvoltarea profesională a absolvenților programului de studii pentru a deveni cadre didactice și există absolvenți ai acestor programe de studii angajați cadre didactice titulare, în condițiile legii..

În domeniul Sănătate, asistenții universitari care ocupă posturi didactice prin concurs trebuie să aibă pregătire pedagogică atestată sau să aibă absolvit un program de pregătire psihopedagogică, în termen de 3 ani de la încheierea contractului de angajare pe perioadă nedeterminată. Pentru alte cadre didactice (inclusiv pentru asistenții universitari pe perioadă determinată) care ocupă posturi prin concurs, această cerință reprezintă o recomandare.

1.1.8.2 Conținutul procesului de învățământ

În domeniul Sănătate, formarea de bază în *Nutriție și Dietetică*, cuprinde în total 3 ani de studii și minimum 2500 ore (180 credite ECTS) de pregătire teoretică și practică/aplicativă, asigurate de o instituție de învățământ superior, finalizată cu diplomă de licență.

Pentru programul de studii *Nutriție și Dietetică*, raportul dintre orele de curs și cele de activități practice/aplicative (laboratoare, proiecte, stagii de practică etc.) este de 1/ 2, (33%/67%), respectiv orele de curs reprezintă 33% iar cele aplicative 67%, cu o abatere de $\pm 10\%$. Conținutul tematic al disciplinelor de studii trebuie actualizat continuu, în concordanță cu rezultatele cercetării din domeniul respectiv la nivel internațional. Pentru programul de studii *Nutriție și Dietetică*, nu există învățământ cu frecvență redusă sau la distanță.

Principalii indicatori privind procesul de învățământ ai programului de studii de licență *Nutriție și Dietetică* sunt centralizați în Tabelul 3.

Tabelul 3. Centralizator al indicatorilor privind organizarea procesului de învățământ la programul de studii de licență *Nutriție și Dietetică*

INDICATOR		Nivel
1.	Durata studiilor la forma de învățământ cu frecvență	6 semestre = 3 ani
2.	Durata unui semestru privind activitatea didactică*	14 săptămâni*
3.	Numărul de ore pe săptămână	media numărului de ore/săptămână pe toți anii de studii se situează între 24-28**
4.	Numărul de ore didactice din planul de învățământ pentru întregul ciclu al studiilor de licență	Minimum 2500
5.	Numărul minim total de credite obligatorii	180 ECTS
6.	Numărul minim de credite pe semestru	30 ECTS (la disciplinele obligatorii și la cele optionale care au devenit obligatorii)
7.	Numărul de discipline (obligatorii+opționale) pe semestru	5-15
8.	Durata practicii de specialitate	90 - 120 ore/an (comasate în minimum 3 săptămâni/an, în perioada verii), în anii I-III.

9.	Durata pentru elaborarea lucrării de licență	56 de ore
10.	Numărul de credite alocate pentru practica de specialitate	Minimum 2 /an
11.	Numărul de credite alocate (suplimentar) pentru promovarea examenului de	10 ECTS
12.	Numărul de credite alocate educației fizice ca disciplină obligatorie	Minimum 1 ECTS***
13.	Raportul dintre numărul orelor de curs și cele aplicative (seminarii, laboratoare, proiecte, stagii de practică etc.)	Raport 1/ 2 (orele de curs reprezintă 33% iar cele practice/aplicative 67%), cu o abatere de $\pm 10\%$
14.	Echivalența în ore a unui credit ECTS	25 ore
15.	Numărul de săptămâni ale sesiunilor semestriale de examene	Minimum 3 săptămâni
16.	Număr de săptămâni sesiune restanță	Minimum 1 săptămână
17.	Număr maxim studenți pe serie	Maximum 150
18.	Număr maxim studenți pe grupă IF	În funcție de tipul de disciplină, maximum 15 pentru cele fără stagiul clinic și maximum 10 pentru cele cu stagiul clinic
19.	Raportul maxim dintre numărul de studenți și numărul de cadre didactice care desfășoară activități didactice la program	6/1

*, **Acestea nu cuprind stagiile de practică de specialitate, desfășurate comasat pe perioada verii

*** Creditele se acordă peste cele obligatorii; promovarea disciplinei Educație fizică este obligatorie.

**** **Disciplinele cu stagiul clinic** sunt disciplinele la care activitatea didactică implică interacțiunea directă cu pacientul, indiferent de anul de studii în care se regăsesc acestea. **Disciplinele fără stagiul clinic** sunt disciplinele care nu implică interacțiunea directă cu pacientul.

Planul de învățământ trebuie să conțină discipline fundamentale, de domeniu, de specialitate și complementare, grupate fiecare în discipline obligatorii, opționale și facultative.

Discipline opționale, facultative și cele relevante (DR) pentru pregătirea în domeniu a studenților, disponibile conform opțiunilor instituțiilor, se vor include în una dintre cele 4 categorii: fundamentale, de domeniu, de specialitate și complementare.

Disciplinele din planul de învățământ se grupează după categoria formativă și după opționalitate.

Tabelul 4. Ponderea orelor disciplinelor de studii în funcție de categoria formative

Tip disciplină	Notăție	Pondere %
Discipline fundamentale	DF	10-15
Discipline de domeniu	DD	15-20
Discipline de specialitate	DS	55-65
Discipline complementare	DC	5-10
Discipline relevante pentru pregătirea în domeniu a studenților, disponibile conform opțiunilor instituțiilor	DR	Maximum 7 discipline
Total		100%

Tabelul 5. Ponderea orelor de activitate didactică după opționalitatea disciplinelor

Tip disciplină	Notație	Pondere %
Discipline obligatorii	DO	85-95
Discipline opționale (la alegere)	DA	5-15%
Discipline facultative	DF	suplimentar acestei structuri
Total		100% + DF

Anul universitar este structurat pe două semestre a câte 14 săptămâni, cu 24-28 ore / săptămână (media numărului de ore/ săptămână pe toți anii de studii) de pregătire teoretică și practică/ aplicativă, la care se adaugă săptămânile de practică de specialitate. Stagiile de practică de specialitate se desfășoară comasat în perioada verii, 3 stagii în total (câte unul în fiecare an de studii) cu câte 4 săptămâni (8h/zi, 5 zile pe săptămână). Fiecare semestru are câte 30 credite de studii ECTS pentru disciplinele obligatorii și cele opționale care au devenit obligatorii.

Instruirea teoretică trebuie să fie echilibrată și coordonată cu instruirea practică, în așa fel încât, cunoștințele și experiența practică să fie dobândite într-un mod adecvat. Instruirea practică trebuie să fie realizată sub supravegherea unor persoane a căror experiență profesională să asigure o pregătire adecvată însușirii de către studenți a responsabilităților implicate în activitățile specifice profesiei.

În domeniul Sănătate, pentru programul de studii *Nutritie și Dietetică*, curriculum-ul minim, în condițiile respectării prevederilor de mai sus, va cuprinde disciplinele prezentate în continuare:

1.1.8.2.1 Discipline fundamentale (generale)

Nr. crt.	Disciplina	Tipul disciplinei
1.	Anatomie	Obligatorie
2.	Biochimie	Obligatorie
3.	Biofizică	Opțională
4.	Fiziologie. Fiziopatologie	Obligatorie
5.	Biologie celulară și moleculară	Opțională
6.	Microbiologie (Bacteriologie. Virusologie. Parazitologie)	Obligatorie
7.	Farmacologie	Obligatorie
8.	Histologie. Anatomie patologică	Obligatorie
9.	Genetică	Obligatorie
10.	Chimie generală	Obligatorie

1.1.8.2.2 Discipline de domeniu

Nr.	Disciplina	Tipul disciplinei
1.	Pediatrie	Obligatorie
2.	Semiologie și patologie medicală	Obligatorie
3.	Semiologie și patologie chirurgicală	Obligatorie
4.	Sănătate publică și management	Obligatorie
5.	Igienă	Obligatorie
6.	Boli infecțioase	Obligatorie
7.	Epidemiologie	Obligatorie
8.	Promovarea sănătății și educație terapeutică nutrițională	Obligatorie
9.	Urgențe medicale și prim ajutor medical	Obligatorie
10.	Endocrinologie. Diabet zaharat, nutriție și boli metabolice.	Obligatorie

1.1.8.2.3 Discipline de specialitate

Nr. crt.	Disciplina	Tipul disciplinei
1.	Aditivi alimentari, nutraceutice și alimente funcționale	Obligatorie
2.	Bazele nutriției	Obligatorie
3.	Chimia alimentelor	Obligatorie
4.	Dietoterapie în patologia neurologică și psihiatrică	Obligatorie
5.	Dietoterapie și particularități de îngrijire în afecțiuni metabolice și nutriționale	Obligatorie
6.	Dietoterapie și particularități de îngrijire în patologia endocrină	Obligatorie
7.	Dietoterapie și particularități de îngrijire în patologia chirurgicală	Obligatorie
8.	Dietoterapie și particularități de îngrijire în patologia medicală	Obligatorie
9.	Dietoterapie în intoleranțe și alergii alimentare	Obligatorie
10.	Dietoterapie și particularități de îngrijire în patologia infecțioasă	Obligatorie
11.	Dietoterapie și particularități de îngrijire în patologia neoplazică	Obligatorie
12.	Fitoterapie	Obligatorie
13.	Igiena alimentației și siguranța alimentului	Obligatorie
14.	Legislație, principii de administrație și organizare a serviciilor de Nutriție	Obligatorie
15.	Nutri genetică și nutri genomică	Obligatorie
16.	Nutriția copilului sănătos și a celui bolnav	Obligatorie
17.	Nutriția mamei (în presarcină, sarcină și alăptare)	Obligatorie
18.	Nutriția omului sănătos. Nutriție vegetariană	Obligatorie
19.	Nutriția sportivului	Obligatorie
20.	Nutriție artificială (nutriție enterală și parenterală)	Obligatorie
21.	Nutriție comunitară	Obligatorie
22.	Tehnologie alimentară – gastrotehnice	Obligatorie
23.	Toxicologie alimentară	Obligatorie
24.	Evaluarea nutrițională	Obligatorie
25.	Consiliere în nutriție	Obligatorie

1.1.8.2.4 Discipline complementare

Nr. crt.	Disciplinele	Tipul disciplinei
1.	Informatică medicală. Biostatistică.	Obligatorie
2.	Metodologia cercetării științifice	Obligatorie
3.	Științele comportamentului. Sociologie medicală. Psihologie medicală.	Obligatorie
4.	Comunicare medicală	Obligatorie
5.	Educație fizică	Obligatorie
6.	Limbi moderne	Obligatorie

7.	Bioetică și Deontologie medicală.	Obligatorie
8.	Etică și integritate academică	Opțională

1.1.8.2.5 Alte aspecte privind disciplinele programului de studii

În domeniul Sănătate, pentru programul de studii *Nutriție și dietetică*, predarea uneia sau mai multor discipline obligatorii/ teme aparținând unor discipline obligatorii dintre cele menționate poate avea loc în cadrul altor discipline obligatorii sau în conexiune cu acestea, inclusiv în cadrul unui model integrativ al planului de învățământ.

Instruirea teoretică se face în mod echilibrat și coordonat cu instruirea practică, astfel încât cunoștințele și competențele prevăzute mai sus să poată fi dobândite în mod corespunzător. Orice eliminare a unei discipline obligatorii dintre cele de mai sus impune substituirea cu o alta obligatorie, în strânsă legătură cu cea eliminată și înlocuind-o ca nivel de abilități și cunoștințe acumulate. Aceasta înlocuire trebuie probată prin fișa disciplinei nou introdusă și prin rezultatele învățării.

Pe lângă disciplinele obligatorii, în fiecare an de studii trebuie să fie oferite și discipline opționale. Disciplinele opționale trebuie să sprijine posibilitatea conturării unei traiectorii profesionale individuale pentru fiecare student. Disciplinele opționale trebuie să fie o completare a disciplinelor obligatorii ale programului de studii sau să ofere cunoștințe și abilități complementare profesiei. Studentul poate opta și pentru alte discipline opționale. În acest caz, acestea pot fi parcurse ca discipline facultative, iar numărul de credite se alocă peste cele 60 anuale și sunt consemnate în Suplimentul la diplomă. Planul de învățământ conține una sau mai multe discipline opționale/semestru. Oferta de discipline opționale se prezintă sub formă de pachete (unul sau mai multe) de minimum două discipline. Studentul are obligația de a alege câte o disciplină opțională din fiecare pachet. Pentru fiecare pachet, devine obligatorie disciplina care întrunește cele mai multe opțiuni ale studenților. Pe lângă disciplinele opționale menționate la categoriile DF, DD, DS și DC, instituția de învățământ superior poate avea, pentru programul de studii respectiv, propria oferta de discipline opționale. Fiecărei discipline opționale i se alocă un număr de ore și de credite ECTS (incluse în cele 60 de credite ale anului de studii), în conformitate cu prevederile legale în vigoare. Toate disciplinele dintr-un pachet au același număr de ECTS. Studentul poate opta și pentru alte discipline opționale. În acest caz, acestea pot fi parcurse ca discipline facultative, iar numărul de credite se alocă peste cele 60 anuale și sunt consemnate în Suplimentul la diplomă.

Planul de învățământ al programului de studii de licență *Nutriție și dietetică* poate să conțină și discipline facultative. Pentru acestea nu există restricție de număr de ore; disciplinele facultative se creditează cu credite ECTS suplimentar față de cele 60 de credite obligatorii/an, (pot fi organizate suplimentar, pentru studenții interesați). Disciplinele facultative pot să completeze pregătirea studentului în arii specifice, sau mai puțin specifice, domeniului specialității. Acestea figurează în Suplimentul la diplomă a studentului.

Pentru programele de studii din domeniul Sănătate, nu există posibilitatea de promovare a doi ani de studii într-un singur an universitar. În domeniul Sănătate, instituția are reglementată procedura de promovare a studentului dintr-un an de studii în altul, în funcție de creditele de studii (ECTS) acumulate (de minimum 45 de credite, din 60). Nu se acceptă mai mult de 15 credite restante, acumulate în cel mult ultimii doi ani de studii.

În domeniul Sănătate, la toate programele de studii din România, indiferent de limba de predare, activitățile didactice care implică însușirea terminologiei de specialitate, precum și interacțiunea directă cu pacientul se desfășoară în limba română.

1.1.8.3 Conținutul fișelor disciplinelor

Titularii de disciplină întocmesc o fișă a disciplinei. Fișele de disciplină, avizate anual la nivelul departamentului, vor conține:

- date despre program vizând instituția de învățământ superior, facultatea, departamentul, domeniul de studii, ciclul de studii, programul de studii, calificarea obținută prin absolvirea programului de studii;

- date despre disciplină în care vor fi menționate denumirea disciplinei, anul de studii/semestrul, modalitatea de evaluare: E – examen, VP – verificare pe parcurs, C – colocviu, precizând categoria formativă a disciplinei: fundamentală - DF / de domeniu - DD / de specialitate - DS / complementară - DC, precum și obligativitatea disciplinei: obligatorie / opțională / facultativă, de asemenea și titularul/titularii activităților didactice teoretice și practice/aplicative, în conformitate cu statele de funcții;
- timpul estimat pentru pregătirea studenților în vederea evaluării: se vor preciza atât numărul de ore alocate pe săptămână pentru activități teoretice și aplicative (lucrări practice/stagii), cât și numărul de ore necesare studiului individual în vederea pregătirii examenului;
- precondiții (condiții preliminare) vizând, atât *curriculum*-ul, cât și competențele necesare;
- condiții specifice pentru desfășurarea activităților teoretice și practice la nivelul disciplinelor;
- competențele specifice profesionale și transversale dobândite de studenți în urma desfășurării activității la disciplină;
- obiectivele generale și specifice ale disciplinei /rezultatele învățării.
- conținutul temelor susținute în cadrul activităților teoretice și lucrărilor practice/stagiilor trebuie să fie în concordanță cu numărul de ore alocate disciplinei.

Vor fi precizate metodele de predare. În fișele disciplinelor trebuie menționate și titlurile bibliografice pe care studenții le pot consulta în cadrul activității individuale. Bibliografia va conține titluri recente, din ultimii 10 ani (dintre care, 50% din ultimii 5 ani), care vor constitui un suport pentru pregătirea teoretică și practică a studenților. Se va preciza modul în care asimilarea cunoștințelor în disciplină va putea fi aplicată în activitatea profesională desfășurată după absolvire. Se va realiza coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunităților epistemice, asociațiilor profesionale și angajatorilor reprezentativi din domeniul aferent programului.

Evaluarea va fi prezentată sub formă sintetică, precizând criteriile de evaluare, metodele de evaluare și ponderea din nota finală, standardele minime de performanță pe care studenții le vor demonstra pentru a promova examenul la disciplina respectivă.

1.1.8.4 Practica

În domeniul Sănătate, pentru programul de studii *Nutriție și dietetică*, sunt prevăzute stagii clinice de specialitate, stagii de practică de specialitate desfășurate comasat în perioada verii, precum și ore destinate elaborării lucrării de licență, în ultimul an de studii.

În maximum doi ani de la intrarea în vigoare a prezentului document, instituțiile de învățământ superior vor introduce în planurile de învățământ, în ultimul semestru al programului de studii, **stagiul profesional** (activitate practică desfășurată comasat cu o durată de minimum 160 ore).

Pentru stagiile clinice de specialitate derulate pe parcursul semestrelor, fiecare la specialitatea respectivă, stagiile de practică de specialitate și stagiul profesional, instituția de învățământ superior face dovada că a încheiat convenții de colaborare, contracte sau alte documente cu bazele clinice de învățământ (secții clinice universitare, unități sanitare, institute, centre de diagnostic și tratament, secții cu paturi, laboratoare, cabinete și alte unități de profil aprobate prin mecanisme proprii de către instituția de învățământ) în care sunt precizate: locul și perioada desfășurării activității practice, modul de organizare și îndrumare, responsabilii din partea instituției de învățământ și ai bazei clinice de învățământ etc.

Stagiile de practică de specialitate și stagiul profesional sunt îndrumate de tutori de practică: cadre didactice ale programului de studii *Nutriție și dietetică* la discipline de specialitate și personal calificat cu studii superioare, cu minimum 5 ani vechime în domeniul programului. Stagiile de practică de specialitate au o durată de 90 - 120 ore/an (comasate în minimum 3 săptămâni/an, în perioada verii), în anii I-III și se vor derula în fiecare an de studii și vor conține în tematică subiecte corelate cu disciplinele studiate în anul respectiv. Pentru practica de specialitate și stagiul profesional, fișa disciplinei precizează: obiectivele, tematica, tipurile de activități și eșalonarea pe durata studiilor, sarcinile studentului, resursele disponibile (umane, bibliografice etc.), formele și criteriile de evaluare a rezultatelor învățării.

1.1.8.5 Rezultatele învățării

Instituția de învățământ superior oferă informații și date despre calificările, programele de studii, diplomele, personalul didactic și de cercetare, facilitățile oferite studenților și despre orice aspect de interes pentru public, în general, și pentru studenți, în special (de exemplu: *Regulament de formare profesională a studenților*, *Regulament de acordare a burselor și altor forme de sprijin material pentru studenții la studiile de licență / masterat*).

Competențele profesionale și transversale dobândite de studenți trebuie să le permită la absolvire angajarea pe piața muncii, dezvoltarea unei afaceri proprii sau continuarea studiilor în ciclul următor. Competențele trebuie definite pentru și prezentate într-o secțiune distinctă a Planului de învățământ. Instituția de învățământ trebuie să ofere programe de stimulare a studenților performanți, precum și programe de sprijin a celor cu dificultăți în învățare.

1.1.8.5.1 Evaluarea studenților

Instituția de învățământ are un regulament privind evaluarea și notarea studenților care este aplicat în mod riguros și consecvent. Evaluarea studenților se realizează pe bază de criterii de performanță, examinarea asigurând evaluarea cunoștințelor și abilităților dobândite, în prezența a minimum 2 cadre didactice.

Toate examenele (evaluare orală sau scrisă) se desfășoară în spațiile aferente procesului didactic în prezența cadrului didactic titular de curs și a cel puțin unui alt cadru didactic de specialitate (exceptii, situații reglementate special la nivel național). Fiecare activitate didactică, de cercetare sau practică cuprinsă în planul de învățământ al unui program de studii se încheie cu o evaluare finală. Rezultatele evaluării se concretizează în note de la 1 la 10, exprimate în numere întregi, nota minimă de promovare fiind 5.

Examenul scris constă într-un test grilă sau subiecte redacționale din aria tematică a disciplinei. Trebuie respectată modalitatea de evaluare prevăzută în Fișa disciplinei. Nota înregistrată la evaluarea finală nu poate fi stabilită doar pe baza unui referat redactat de student sau pe baza rezultatelor evaluărilor pe parcurs, cu excepția disciplinelor complementare la care evaluarea se realizează prin verificare și nu prin examen și la care evaluarea se poate face și pe parcursul semestrului.

Rezultatele obținute de studenți pe parcursul pregătirii sunt înregistrate în conformitate cu legislația în vigoare, în formulare omologate în acest sens (cataloge, registre matricole, suplimentul la diplomă). Evaluarea studenților se realizează pe bază de criterii de performanță, examinarea asigurând evaluarea cunoștințelor și a deprinderilor dobândite, în prezența a minim 2 cadre didactice. Formele de evaluare și atestare a competențelor studentului, prevăzute în planurile de învățământ, sunt examenul (E), colocviul (C) și verificare pe parcurs (VP). Modul de susținere a examenelor – probă scrisă (S), probă orală (O) sau probă scrisă și orală (SO) – se stabilește pentru fiecare disciplină în parte prin Fișa disciplinei și se comunică studenților la începutul fiecărui semestru, de titularul disciplinei. Cel puțin 50% din formele de evaluare ale disciplinelor de studii prevăzute în planul de învățământ sunt examene.

Pentru programele de studii din domeniul Sănătate nu există posibilitatea de promovare a doi ani de studii într-un singur an.

1.1.8.5.2 Elaborarea lucrării de finalizare a studiilor

În domeniul Sănătate, pentru programul de studii *Nutriție și dietetică*, sunt alocate ore pentru elaborarea lucrării de licență; lucrarea de licență cuprinde elemente specifice programului de studii și este elaborată după metodologia proprie fiecărei instituții. Tema lucrării de finalizare a studiilor se alege cel mai târziu la începutul primului semestru al ultimului an de studii și poate fi schimbată de maximum 2 ori, cu avizul coordonatorului științific.

Activitățile privind dobândirea competențelor necesare elaborării lucrării de licență și elaborarea lucrării de licență se efectuează în ultimii 2 ani de studii, pe tema specifică programului de studii, având prevăzut în Planul de învățământ al ultimului an de studii un număr de minimum 56 de ore.

Lucrarea de licență reprezintă o lucrare cu caracter științific pe care absolventul o realizează și o susține în fața comisiei în vederea obținerii diplomei de licență. Lucrarea de licență testează abilitățile de a concepe și realiza o cercetare independentă precum și de a redacta și prezenta rezultatele cercetării conform regulilor comunității științifice. Aceasta trebuie să conțină rezultate ale propriilor cercetări și investigații în domeniul temei alese care vor deține ponderea principală în volumul lucrării ; trebuie să demonstreze familiarizarea cu literatura relevantă pentru tema abordată ; trebuie să demonstreze rigoare științifică și metodologică; trebuie să aibă o structură logică și să fie redactată coerent, în stil științific, iar forma grafică să respecte normele academice specifice domeniului.

În metodologiile/procedurile interne ale instituției de învățământ sunt prevăzute condițiile de acceptare a lucrărilor de licență. Cadrul didactic coordonator este responsabil, împreună cu candidatul, de asigurarea autenticității lucrării. Este recomandat ca lucrările de licență să fie analizate cu un *soft* de verificare a similitudinilor; universitățile stabilesc care este procentul de similitudine acceptat.

1.1.8.5.3 Examenul de licență

Studiile universitare de licență se încheie cu un examen de licență care se susține în conformitate cu legislația în vigoare, pe baza unei metodologii/unor proceduri proprii, aprobate anual de Senatul universității. Examenul de finalizare a studiilor se organizează în două sesiuni anuale. Examenul cuprinde următoarele probe:

- Proba 1 - evaluarea cunoștințelor fundamentale și de specialitate, cel puțin prin proba scrisă; proba 1 poate conține și o evaluare practică;
- Proba 2 - prezentarea și susținerea publică a lucrării de licență.

Tematica și bibliografia probei scrise sunt anunțate cu minimum 6 luni înainte de derularea examenului de licență.

Candidații la examenul de finalizare a studiilor de licență prezintă la înscriere un atestat de competență lingvistică într-o limbă de largă circulație internațională. Nota minimă de promovare, pentru fiecare probă, este 5 (cinci), iar media generală de promovare a examenului de licență este cel puțin 6 (șase).

1.1.8.6 Studenții. Numărul maxim de studenți care pot fi școlarizați

Numărul maxim de studenți care pot fi școlarizați este în conformitate cu hotărârea de guvern privind structura instituțiilor de învățământ superior, în vigoare în anul respectiv, dar și cu respectarea raportului cadre didactice/studenți de cel puțin 1/6. Numărul maxim de studenți care pot fi școlarizați este stabilit prin coroborarea datelor privind resursa umană și baza materială, incluzând resursele educaționale. În domeniul Sănătate, transferul studenților între instituțiile de învățământ superior, facultăți și specializări se efectuează cu respectarea prevederilor legale în vigoare.

1.1.8.6.1 Admiterea

Admiterea se organizează în conformitate cu *Metodologia-cadru privind organizarea admiterii în ciclurile de studii universitare de licență, de masterat și de doctorat*, cu reglementările legale în vigoare, precum și cu metodologiile proprii ale instituției de învățământ superior.

Instituția de învățământ superior formulează și aplică propria politică, transparentă și riguroasă, a recrutării și admiterii studenților, anunțată public cu cel puțin 6 luni înainte de concursul de admitere și care respectă principiul egalității șanselor tuturor candidaților, fără nicio discriminare.-Admiterea se face în limita capacității de școlarizare stabilită de ARACIS și publicată în Hotărârea de Guvern privind structura instituțiilor de învățământ superior din anul curent.

Candidații se înscriu la concursul de admitere pe baza diplomei de bacalaureat sau altor acte de studii echivalente, conform legii. Studenții înmatriculați încheie cu instituția un Contract de studii, în care sunt prevăzute

drepturile și obligațiile părților. Pentru admiterea la programul de studii *Nutriție și Dietetică*, candidații vor susține și promova cel puțin o probă scrisă care să evalueze cunoștințele acestora din discipline care au relevanță pentru viitoarea formare a acestora. Pentru studenții internaționali, admiterea la programele de studii se face conform metodologiilor proprii ale instituției de învățământ superior, cu respectarea prevederilor legale în vigoare. Concursul de admitere evaluează în mod unitar cunoștințele de Biologie și/sau Chimie ale candidaților, în scopul verificării nivelului necesar pentru începerea studiilor de Nutriție și dietetică pentru a asigura baza de cunoștințe necesare pentru aprofundarea și dezvoltarea disciplinelor fundamentale în domeniu.

1.1.8.6.2 Criterii privind stabilirea numărului maxim de studenți care pot fi școlarizați

În domeniul Sănătate, pentru programul de studii Nutriție și dietetică, numărul maxim de studenți care pot fi școlarizați se stabilește astfel încât raportul cadre didactice /studenți să fie de cel puțin 1/6. Numărul maxim de studenți care pot fi școlarizați este stabilit prin coroborarea datelor privind resursa umană și baza materială, incluzând resursele educaționale. Dimensiunile formațiunilor de studii la programul de studii Nutriție și dietetică sunt stabilite anual de către Senatul Universitar, astfel încât să se respecte criteriile unui învățământ centrat pe student cu un nivel de calitate și standardele ARACIS.

Numărul maxim de studenți într-o serie de studii este de 150 studenți. Grupele de studenți sunt dimensionate diferit, criteriul fiind interacțiunea directă cu pacientul în timpul activității didactice. **Disciplinele cu stagiu clinic** sunt disciplinele la care activitatea didactică implică interacțiunea directă cu pacientul, indiferent de anul de studii în care se regăsesc acestea. **Disciplinele fără stagiu clinic** sunt disciplinele care nu implică interacțiunea directă cu pacientul. Pentru disciplinele fără stagii clinice, numărul maxim de studenți/grupă este de 15. Pentru disciplinele cu stagii clinice, numărul maxim de studenți pe grupă este adaptat spațiilor din bazele clinice de învățământ în care se desfășoară acestea și este de maximum 10 studenți/grupă. La activitățile practice de la disciplinele complementare (de exemplu: Limbi moderne etc.), numărul de studenți nu va depăși 25/grupă.

1.1.8.7 Cercetarea științifică

În domeniul Sănătate, personalul didactic și de cercetare propriu trebuie să desfășoare activități de cercetare științifică în domeniul disciplinelor cuprinse în norma didactică pe care o acoperă sau în domenii interdisciplinare, valorificate prin publicații în reviste de specialitate din țară, recunoscute sau din străinătate, comunicări științifice prezentate la sesiuni, simpozioane, conferințe, congrese naționale și /sau internaționale, contracte, expertiză, consultanță pe bază de contracte sau convenții încheiate cu parteneri din țară și străinătate.

Personalul didactic propriu implicat în activități de predare / seminarizare / practice la programul de studii Nutriție și dietetică trebuie să deruleze activități în concordanță cu strategia de cercetare a instituției având anual cel puțin o publicație sau o realizare didactică ori științifică în domeniul disciplinelor predate.

Facultatea trebuie să organizeze periodic, cu cadrele didactice, cercetătorii și absolvenții, sesiuni științifice, simpozioane, conferințe, mese rotunde în domeniul disciplinelor din programul de studii, iar comunicările să fie publicate în buletine științifice cu ISBN, ISSN sau în volume dedicate manifestării științifice. Universitatea trebuie să dispună de cel puțin un centru de cercetare științifică în domeniu cu rezultate recunoscute de comunitatea științifică, de editură proprie pentru publicații cu ISSN și ISBN. Dotarea laboratoarelor trebuie să corespundă exigențelor temelor abordate. Echipamentele existente permit realizarea unor cercetări recunoscute pe plan național și internațional.

1.1.8.8 Baza materială

În domeniul Sănătate, pentru programul de studii *Nutriție și Dietetică*, baza materială trebuie să cuprindă spații de învățământ corespunzătoare dotate conform necesităților activităților didactice desfășurate și a cerințelor normative obligatorii; pentru fiecare amfiteatru: tablă, videoproiector, ecran de proiecție.

Dotarea minimală pentru disciplinele din planul de învățământ constă în:

- aparatură specifică necesară procesului didactic;

- materiale necesare pregătirii, conservării și prezentării materialului didactic;
- trusă de prim ajutor;
- material didactic (animale de laborator, culturi microbiene etc.);
- spații care să respecte regulile de protecția muncii;
- rețea de calculatoare/tablete/alte dispozitive cu acces la Internet și un sistem multimedia;
- resurse / softuri specifice care să permită studenților să lucreze efectiv;
- dotări cu aparatură specifică;
- material didactic specific (piese, mulaje etc.).

Dotări minimale pentru disciplina Anatomie, Histologie, Biologie celulară și moleculară, Anatomie patologică:

*** Anatomie**

- laborator conservare cadavre (minimum o masă de disecție și un cadavru la 2-3 grupe) și facilități pentru păstrarea cadavrelor (frigidera pentru preparate anatomice) sau material didactic video și laborator 3D de anatomie virtuală;
- material didactic specific: ex: piese, mulaje; colecție de lame;
- softuri specifice;
- sală microscopie;
- programe 3D - e learning;
- rețea de calculatoare/tablete/alte dispozitive cu acces la internet;
- colecție de lame scanate;
- sistem de scanare lame dotat cu program de examinare *e-school*.

*** pentru disciplinele Histologie și Anatomie patologică:**

- microscopie / studenți = 1/3 (montate pe mese cu sursă de lumină);
- 2 microtoame / departament și 4 cuțite microtom / departament sau acces;
- videoproiector și ecran / sală;
- pentru anatomia patologică: rețea de calculatoare/tablete/alte dispozitive cu acces la colecție de lame scanate sau săli cu mese de necropsie, minimum 1 la 3 grupe, cu 2 truse de necropsie;
- 2 microscopie de cercetare, sau acces, pentru fiecare dintre aceste discipline;
- centrifugă ultracentrifugă sau acces;
- colecție lame;
- laborator preparare lame;
- criostat sau acces;
- sistem de scanare lame dotat cu program de examinare *e-school*.

*** pentru Biologie moleculară:**

- hotă cu flux laminar, hotă sterilă, termostat, sistem de apă ultrapură, agitator de plăci, distilatoare și bidistilatoare, analizator genetic, centrifugi termostate, stație PCR, secventiator, ultracongelator (- 86⁰), pH-metre, camera de creștere, etuve etc. sau acces;
- softuri specifice educaționale.

Dotări minimale pentru disciplinele Fiziologie, Fiziopatologie, Farmacologie:

- aparatură de înregistrare pentru principalele sisteme și organe, pentru fenomene electrice și mecanice; *software* Medical - licențe pentru: procesul de hemostază, coagulare, fiziologia sanguină, fiziologie respiratorie, cardiovasculară, renală, nervoasă, musculară, endocrina etc.;
- instrumentar și aparatură de laborator pentru biochimie, hematologie etc.;
- analizator semi-automat de biochimie, spectrofotometru – UV;
- băi de organe, termostate etc.;
- echipamente pentru explorări funcționale (EKG, EEG, EMG, spirometrie etc.);
- biobază sau acces.

Dotări minimale pentru disciplinele: Biofizică, Biochimie, Genetică:

- instrumente detectoare fotoelectrice (fotometru, colorimetru, spectrofotometru, spectrofoto-colorimetru) și

- bioelectrice (EKG, EEG, EMG) la laboratorul de biofizică;
- aparat de electroforeză, pompă de vid, centrifugă, ultracentrifugă;
- microscop de cercetare sau acces;
- echipamente de cercetare specifice sau acces;
- instrumentar și materiale care să permită studenților lucrul individual;
- microscop cu fluorescență.
- instrumentar și aparatură de laborator pentru biochimie;
- softuri specifice.

Dotări minimale pentru Informatică medicală și Biostatistică:

- minimum un calculator (terminal) la 2 studenți;
- softuri biostatistică.

Dotări minimale pentru disciplina Microbiologie (Bacteriologie. Virusologie. Parazitologie)

- un microscop / 3 studenți;
- un microscop cu fluorescență / sală;
- termostat / sală și câte o etuvă, un pupinel, un autoclav / punct de lucru;
- câte o balanță analitică și o baie de electroforeză;
- câte o baie de apă cu agitator și o centrifugă / sală;
- colecție de lame specifice;
- laborator preparare lame, culturi etc., pentru specialități, dotate corespunzător.

Disciplinele clinice medicale și chirurgicale vor fi dotate astfel:

- toate disciplinele cu stagiul clinic vor avea baze clinice de învățământ în folosire exclusivă; instituția de învățământ superior încheie cu acestea un contract de colaborare; o bază clinică de învățământ (respectiv, entitatea juridică din care aceasta face parte) încheie contract de colaborare cu o singură instituție de învățământ superior;
- 3 studenți/pat la fiecare disciplină cu stagiul clinic; stagiile clinice se desfășoară obligatoriu la specialitatea respectivă, prevăzută în planul de învățământ;
- posibilități de a demonstra investigații minimale;

La disciplinele fără stagiul clinic, săli de demonstrație și posibilități tehnice de prezentare de cazuri -ilustrative.

Dotări minimale pentru disciplinele specifice programului de studii (Tehnologie alimentară, Gastrotehnie, Chimia alimentelor, Bazele nutriției, Nutriția omului sănătos etc.) pentru care instituția de învățământ încheie convenții/ contracte cu unități de servicii în domeniul alimentației publice sau alte instituții specializate (cantine ale unităților sanitare, restaurante care asigură dotările și practica: bucătărie cu dotare minimă gastrotehniei, analizei alimentelor, depozitarii alimentelor, veselă, frigider, cuptor, masă de gătit etc.), laborator de antropometrie și compoziție corporală (cântare, bioimpedanță electrică etc.).

Biblioteca

Biblioteca trebuie dotată cu sală de lectură și fond de carte propriu, corespunzător disciplinelor prevăzute în planurile de învățământ.

În domeniul Sănătate, acoperirea bibliografiei cu caracter obligatoriu pentru toate disciplinele din planul de învățământ se face în format digital pentru toți studenții sau pe suport fizic pentru minimum 50% dintre studenți.

Trebuie să existe abonamente la reviste, inclusiv în format electronic. Biblioteca trebuie să dispună de un număr de locuri în sălile de lectură egal cu minimum 10% din numărul total de studenți sau să existe posibilitatea de a accesa *on-line* baza de date electronice a bibliotecii (din orice altă locație), precum și rețea de calculatoare/tablete/alte dispozitive cu acces la Internet.

Capacitatea spațiilor de învățământ trebuie să fie:

- min. 1 mp loc în sălile de curs;

- min. 1,4 mp loc în sălile de seminar;
- min. 1,5 mp loc în sălile de lectură din biblioteci;
- min. 2,5 mp loc în laboratoare de informatică;
- min. 4 mp loc în laboratoarele disciplinelor cu caracter experimental.

1.2 Domeniul de licență: SĂNĂTATE – DSU/DM MEDICINĂ DENTARĂ

Conform *Nomenclatorului domeniilor și al specializărilor/programelor de studii universitare*, în domeniul de studii universitare de licență (DL 10, 20) **SĂNĂTATE –MEDICINĂ DENTARĂ** la care se adresează standardele sunt incluse următoarele programe de studii / specializări prezentate în *Tabelul 2*:

**Tabelul 2. Programele de studii/specializările din domeniul de licență:
SĂNĂTATE_ MEDICINĂ DENTARĂ**

Cod de DL (ECTS)	DOMENIUL DE LICENȚĂ	PROGRAMUL DE STUDII (PS) / SPECIALIZAREA (S)	Nr. credite
10	Sănătate	Medicină Dentară*	360
20	Sănătate	Tehnică dentară	180
		Asistență dentară	180
		Asistență de profilaxie stomatologică	180

Conform *Nomenclatorului domeniilor și al specializărilor/programelor de studii universitare și a structurii instituțiilor de învățământ superior pentru anul universitar, în vigoare*.

Programele de studii se diferențiază prin conținutul curricular.

Programele de studii sunt definite prin misiune și prin competențele (rezultate ale învățării) prevăzute să fie dobândite de absolvenți, conform planurilor de învățământ și fișelor disciplinelor, precum și a reglementărilor sectoriale și legislației specifice, pentru programele de studiu reglementate sectorial.

Pentru inițierea unui nou program de studii, cu o denumire nouă și o calificare nouă, precum și pentru elaborarea de noi standarde specifice, este necesar un plan de învățământ care să difere cu minimum 20% din punct de vedere al disciplinelor de specialitate față de cele ale programelor de studii pentru care există standarde aprobate.

1.2.1 Programul de studii: Medicină Dentară

1.2.1.1 Personalul didactic

Standardele privind personalul didactic sunt cele formulate în legislația în vigoare, cu precizările stabilite în cerințele normative obligatorii privind autorizarea / acreditarea / evaluarea periodică a programelor de studii universitare de licență și în standardele specifice de față, aprobate de Consiliul ARACIS.

Următoarele criterii normative sau standarde se referă la toate posturile didactice constituite pentru programul de studii evaluat, conform unui stat de funcții cumulativ în care se includ posturile întregi sau fracțiunile de posturi, după caz, din toate departamentele colaboratoare; în cazul programelor de studii evaluate în vederea acreditării sau evaluării periodice, statul de funcții trebuie să corespundă situației de fapt din anul universitar în care universitatea a solicitat evaluarea ARACIS sau, după caz, din anul universitar în care se face vizita echipei de evaluare. În cazul evaluării în vederea autorizării, statul de funcții este un stat de funcții previzionat.

1. Posturile didactice sunt constituite conform reglementărilor legale în vigoare, în state de funcții la începutul fiecărui an universitar.
2. Personalul didactic trebuie să îndeplinească cerințele legale pentru ocuparea posturilor și să aibă calificarea și activitatea de cercetare în domeniul disciplinelor postului.
3. Personalul didactic titular în învățământul superior acoperă, într-un an universitar, cel mult trei norme didactice, indiferent de instituția de învățământ în care își desfășoară activitatea.
4. Universitatea trebuie să aibă un plan de formare continuă a personalului didactic.

În domeniul Sănătate, pentru programul de studii *Medicină Dentară*, raportul cadre didactice/studenti este cel puțin 1/6.

În vederea **evaluării periodice și acreditării** unui program de studii, raportul cadre didactice/studenti trebuie calculat luând în considerare toate cadrele didactice ale programului (cadrele didactice titulare în instituția de învățământ superior respectivă și cadrele didactice asociate) și capacitatea de școlarizare în vigoare.

În vederea **autorizării funcționării provizorii** a unui program de studii, raportul cadre didactice/studenti trebuie calculat luând în considerare toate cadrele didactice (cadrele didactice titulare în învățământul superior și cadrele didactice asociate) din statul de funcții previzionat și capacitatea de școlarizare solicitată de instituție pentru programul de studii respectiv.

Dacă într-o instituție de învățământ superior există programe de studii care au același plan de învățământ, pentru fiecare dintre aceste programe raportul cadre didactice/studenti trebuie calculat luând în considerare toate cadrele didactice ale programului respectiv (titulare și asociate), precum și suma capacităților de școlarizare în vigoare ale acestor programe (de exemplu, suma capacităților de școlarizare a două programe care diferă prin limba de predare), dacă procentul de suprapunere a cadrelor didactice (titulare și asociate) la aceste programe este peste 80%.

În vederea **evaluării periodice și acreditării**, cel puțin 70% din totalul posturilor didactice din statul de funcții, constituite conform normativelor legale, sunt acoperite cu cadre didactice cu norma de bază în universitate sau cu post rezervat. Dintre aceste cadre didactice, cel puțin 25% sunt profesori universitari și conferențieri universitari dar nu mai mult de 50%.

În vederea **autorizării funcționării provizorii**, cel puțin 70% din totalul posturilor didactice din statul de funcții previzionat, constituite conform normativelor legale, sunt acoperite cu cadre didactice titulare în învățământul superior, conform prevederilor legale, iar dintre acestea cel puțin 25% sunt profesori universitari și conferențieri universitari.

Cadrele didactice titulare și asociate se iau în considerare la **acreditarea/evaluarea periodică/autorizarea de funcționare provizorie**, pentru evaluarea fiecărui program de studii din ciclul de licență, indiferent dacă acestea ocupă posturi întregi sau fracțiuni de posturi din statele de funcții/statele de funcții previzionate ale programului

respectiv.

În domeniul Sănătate, la programul de studii Medicină dentară, asistenții universitari care ocupă posturi didactice prin concurs trebuie să aibă pregătire pedagogică atestată sau să absolute un program de pregătire psihopedagogică în termen de 3 ani de la încheierea contractului de angajare pe perioadă nedeterminată. Pentru alte cadre didactice care ocupa posturi prin concurs, inclusiv pentru asistenții universitari pe perioadă determinată, această cerință reprezintă o recomandare.

La disciplinele care au corespondent în rețeaua Ministerului Săătății (în *Nomenclatorul de specialități medicale, medico - dentare și farmaceutice pentru rețeaua de asistență medicală*), pot accede doar persoane care dețin, în funcție de gradul didactic universitar, titlurile de medic/farmacist rezident, specialist sau primar în specialitatea postului.

În domeniul Sănătate, formarea de bază de medic stomatolog, conferă competențele necesare pentru toate activitățile de prevenire, diagnostic și tratament privind afecțiunile aparatului dento-maxilar (carii, parodontopatii, anomalii etc.) (conform directivei 2005/36/CE).

1.2.1.2 Conținutul procesului de învățământ

În domeniul Sănătate, formarea de bază în Medicină Dentară cuprinde în total șase ani de studii pentru minimum 5.500 de ore de pregătire teoretică și practică asigurate de o instituție de învățământ superior, finalizate cu diplomă de licență. Cei șase ani de studii cuprind 360 de credite ECTS (30 credite/semestru). În domeniul Sănătate, nu există forme de învățământ cu frecvență redusă sau la distanță.

În domeniul Sănătate, pentru programul de studii Medicină Dentară, raportul dintre orele de curs și cele de activități practice/aplicative (laboratoare, proiecte, stagii de practică etc.) este de 1/2 (33%/67%), respectiv orele de curs reprezintă 33%, iar cele practice/aplicative 67%, cu o abatere de $\pm 10\%$.

În domeniul Sănătate, formarea de bază în Medicină Dentară oferă garanția că absolventul a dobândit următoarele cunoștințe și competențe:

- cunoștințele corespunzătoare despre științele pe care se bazează medicina dentară și o bună înțelegere a principiilor de funcționare a aparatului dento-maxilar, precum și integrarea acestuia în organism;
- cunoștințele corespunzătoare despre structura, funcțiile și comportamentul persoanelor sănătoase și bolnave, precum și relațiile dintre starea de sănătate și mediul social și fizic al ființei umane;
- cunoștințele corespunzătoare despre disciplinele și practicile clinice, inclusiv cele din medicină;
- dobândirea abilităților practice în tratarea afecțiunilor aparatului dento-maxilar la toate categoriile de vârstă;
- experiență clinică utilă în prevenția tuturor afecțiunilor aparatului dento-maxilar.

Anul universitar va fi structurat pe două semestre a câte 14 săptămâni. Fiecare semestru are câte 30 credite de studii ECTS pentru disciplinele obligatorii și cele opționale care au devenit obligatorii. În domeniul Sănătate, pentru programul de studii Medicină Dentară numărul mediu de ore/ săptămână este între 28-29 (media numărului de ore/ săptămână pe toți anii de studii), cu respectarea numărului total de ore prevăzut în directiva 36 CE din 2005 (5500 ore de pregătire teoretică și practică de specialitate).

În domeniul Sănătate, pentru programul de studii Medicină Dentară, conținutul tematic al disciplinelor de studii trebuie actualizat continuu, în concordanță cu rezultatele cercetării din domeniul respectiv la nivel internațional.

Pentru programul de studii Medicină Dentară, planul de învățământ minim în condițiile respectării prevederilor de mai sus, va cuprinde disciplinele prezentate în continuare. Principalii indicatori privind organizarea procesului de învățământ la programul de studii de licență Medicină Dentară sunt centralizați în *Tabelul 3*.

Tabelul 3. Centralizator al indicatorilor privind organizarea procesului de învățământ la programul de studii de licență Medicină Dentară

INDICA	Nivel
1 Durata studiilor la forma de învățământ cu frecvență	12 semestre = 6 ani
2. Durata unui semestru privind activitatea didactică	14 săptămâni*
3. Numărul de ore pe săptămână	media numărului de ore/săptămână pe toți anii de studii se situează între 28-29**
4. Numărul de ore de activitate organizată conform planului de învățământ pentru întregul ciclu al studiilor de licență	Minimum 5500
5. Numărul minim total de credite obligatorii	360 ECTS
6. Numărul minim de credite pe semestre	30 ECTS (la disciplinele obligatorii și la cele opționale care au devenit obligatorii)
7. Numărul de discipline (obligatorii+opționale) pe semestru	5-15
8. Durata practicii de specialitate	130 - 160 ore/an (comasate în minimum 3 săptămâni, în perioada verii), stagiul de practică de specialitate, în anii I-V
9. Durata pentru elaborarea lucrării de licență	56 ore
10. Numărul de credite alocate pentru practica de specialitate	Minimum 2 ECTS /an
11. Numărul de credite alocate (suplimentar) pentru promovarea examenului de	10 ECTS
12. Numărul de credite alocate educației fizice ca disciplină obligatorie	Minimum 1 ECTS***
13. Raportul dintre numărul orelor de curs și cele aplicative (seminarii, laboratoare, proiecte, stagii de practică etc.)	1/2 (33%/67%), respectiv orele de curs reprezintă 33%, iar cele practice/aplicative 67%, cu o abatere de ± 10%
14. Echivalența în ore a unui credit ECTS	25 ore
15. Numărul de săptămâni ale sesiunilor semestriale de examene	Minimum 3 săptămâni
16. Număr de săptămâni de sesiune de restanță	Minimum 1 săptămână
17. Număr maxim de studenți pe serie	150
18. Număr maxim de studenți pe grupă IF	În funcție de tipul de disciplină, maximum 15 pentru cele fără stagiul clinic și maximum 10 pentru cele cu stagiul clinic ****
19. Raportul maxim dintre numărul de studenți și numărul de cadre didactice care desfășoară activități didactice la program	6/1

*, ** Acestea nu cuprind stagiile de practică de specialitate, desfășurate comasat în perioada verii

*** Creditele se acordă peste cele obligatorii; promovarea disciplinei Educație fizică este obligatorie.

**** **Disciplinele cu stagiul clinic** sunt disciplinele la care activitatea didactică implică interacțiunea directă cu pacientul, indiferent de anul de studii în care se regăsesc acestea. **Disciplinele fără stagiul clinic** sunt disciplinele care nu implică interacțiunea directă cu pacientul.

Planul de învățământ va conține discipline fundamentale, de domeniu, de specialitate și complementare, grupate

fiecare în discipline obligatorii, opționale și facultative. Discipline opționale, facultative și cele relevante (DR) pentru pregătirea în domeniu a studenților, disponibile conform opțiunilor instituțiilor, se vor include în una dintre cele 4 categorii: fundamentale, de domeniu, de specialitate și complementare.

Disciplinele din planul de învățământ se grupează după *categoria formativă* și după *opționalitate*.

Tabelul 4. Ponderea orelor disciplinelor de studii în funcție de categoria formativă

Tip disciplină	Notăție	Pondere %
Discipline fundamentale	DF	15-20
Discipline de domeniu	DD	10-15
Discipline de specialitate	DS	60-70
Discipline complementare	DC	5-10
Discipline relevante pentru pregătirea în domeniu a studenților, disponibile conform opțiunilor instituțiilor	DR	Maximum 7 discipline
Total		100%

Tabelul 5. Ponderea orelor de activitate didactică după opționalitatea disciplinelor

Tip disciplină	Notăție	Pondere %
Discipline obligatorii	DO	85-95
Discipline opționale (la alegere)	DA	5-15
Discipline facultative	DF	suplimentar acestei structuri
Total		100%

În domeniul Sănătate, pentru programul de studii Medicină Dentară, *curriculum*-ul minim, în condițiile respectării prevederilor de mai sus, va cuprinde disciplinele prezentate în continuare:

1.2.1.2.1 Discipline fundamentale (generale)

Nr. crt.	Disciplina	Tipul disciplinei
1.	Anatomie și Embriologie	Obligatorie
2.	Biochimie	Obligatorie
3.	Biofizică	Obligatorie
4.	Farmacologie	Obligatorie
5.	Fiziologie	Obligatorie
6.	Fiziopatologie. Imunologie.	Obligatorie
7.	Histologie (inclusiv Citologie)	Obligatorie
8.	Microbiologie (Bacteriologie. Virusologie. Parazitologie.)	Obligatorie
9.	Genetică	Obligatorie
10.	Anatomie Patologică	Obligatorie
11.	Biologie celulara si moleculara	Obligatorie

1.2.1.2.2 Discipline de domeniu

Nr. crt.	Disciplina	Tipul disciplinei
1.	Medicină Internă	Obligatorie
2.	Boli infecțioase. Epidemiologie.	Obligatorie
3.	Chirurgie Generală. Anestezie și terapie intensivă	Obligatorie
4.	Dermatovenerologie	Obligatorie
5.	Endocrinologie	Obligatorie
6.	Radiologie – imagistică medicală	Obligatorie
7.	Igienă	Obligatorie
8.	Alergologie și imunologie clinică	Obligatorie
9.	Promovarea sănătății	Obligatorie
10.	Neurologie	Obligatorie
11.	Oftalmologie	Obligatorie
12.	Otorinolaringologie (ORL)	Obligatorie
13.	Pediatrie	Obligatorie
14.	Psihiatrie	Obligatorie
15.	Medicină legală	Obligatorie

1.2.1.2.3 Discipline de specialitate

Nr. crt.	Disciplina	Tipul disciplinei
1.	Anestezie și sedare în stomatologie	Obligatorie
2.	Biochimia cavității orale	Obligatorie
3.	Chirurgie orală și maxilo-facială	Obligatorie
4.	Endodonție	Obligatorie
5.	Estetica dentară	Obligatorie
6.	Materiale Dentare	Obligatorie
7.	Fizioterapie în medicina dentară	Obligatorie
8.	Morfologia dinților și a arcadei dentare	Obligatorie
9.	Ocluzologie	Obligatorie
10.	Odontoterapie restauratoare (Stomatologie conservativă)	Obligatorie
11.	Organizare și legislație profesională	Obligatorie
12.	Ortodonție și Ortopedie-Dento-Facială	Obligatorie
13.	Parodontologie	Obligatorie
14.	Patologie orală	Obligatorie
15.	Pedodonție	Obligatorie
16.	Prevenție oro-dentară (Stomatologie preventivă)	Obligatorie
17.	Implantologie stomatologică	Obligatorie
18.	Protetică dentară	Obligatorie
19.	Radiologie - imagistică în stomatologie	Obligatorie
20.	Sănătate orală și comunitară	Obligatorie

21.	Tehnologia protezelor dentare	Obligatorie
22.	Urgențe medico-chirurgicale în stomatologie Prim ajutor medical	Obligatorie Obligatorie
23.	Reabilitare orală	Obligatorie

1.2.1.2.4 Discipline complementare

	Disciplinele	Tipul disciplinei
1.	Etica și Integritate academică	Obligatorie
2.	Științele comportamentului. Psihologie medicală. Sociologie medicală. Comunicare medicală.	Obligatorie
3.	Informatică medicală și biostatistică	Obligatorie
4.	Limbi moderne/ limba română	Obligatorie
5.	Educație fizică	Obligatorie
6.	Managementul cabinetului dentar. Ergonomie.	Obligatorie
7.	Metodologia cercetării științifice	Obligatorie
8.	Deontologie medicală. Bioetică.	Obligatorie

1.2.1.2.5 Alte aspecte privind disciplinele programului de studii Medicină dentară

În domeniul Sănătate, pentru programul de studii Medicină Dentară, predarea uneia/mai multor discipline obligatorii/ teme aparținând unor discipline poate avea loc în cadrul celorlalte discipline sau în conexiune cu acestea, inclusiv în cadrul unor discipline/ module/ modele integrative ale planului de învățământ.

Instruirea teoretică se face în mod echilibrat și coordonat cu instruirea clinică, astfel încât, cunoștințele și competențele prevăzute mai sus să poată fi dobândite în mod corespunzător.

Orice eliminare a unei discipline obligatorii dintre cele de mai sus impune substituirea cu o alta obligatorie, în strânsă legătură cu cea eliminată și înlocuind-o ca nivel de abilități și cunoștințe acumulate. Această înlocuire trebuie probată prin fișa disciplinei nou introdusă și prin rezultatele învățării.

Pe lângă disciplinele obligatorii, în fiecare an de studii trebuie oferite discipline opționale. Disciplinele opționale trebuie să fie o completare a disciplinelor obligatorii ale programului de studii sau să ofere cunoștințe și abilități complementare profesiei. Disciplinele opționale trebuie să sprijine posibilitatea conturării unei traiectorii profesionale individuale pentru fiecare student. Acestea nu trebuie să reprezinte repetarea unei discipline obligatorii sau să depășească nivelul de cunoștințe necesar pregătirii de bază în medicină dentară, respectiv nivelul de pregătire a absolventului cu licență. Planul de învățământ conține una sau mai multe discipline opționale/semestru. Oferta de discipline opționale se prezintă în pachete de minimum două discipline. Studentul are obligația de a alege câte o disciplină opțională din fiecare pachet. Devine obligatorie disciplina care întrunește cele mai multe opțiuni. Pe langa disciplinele opționale menționate la categoriile DF, DD, DS și DC, institutia de învățământ superior poate avea, pentru programul de studii respectiv, propria oferta de discipline opționale. Fiecărei discipline opționale i se alocă un număr de ore și de credite ECTS (incluse în cele 60 de credite ale anului de studii), în conformitate cu prevederile legale în vigoare. Toate disciplinele dintr-un pachet au același număr de ECTS. Studentul poate opta și pentru alte discipline opționale. În acest caz, acestea pot fi parcurse ca discipline facultative, iar numărul de credite se alocă peste cele 60 anuale și sunt consemnate în Suplimentul la diplomă.

Planul de învățământ al programului de studii de licență Medicină Dentară poate să conțină și discipline facultative. Pentru acestea nu există restricție de număr de ore; disciplinele facultative se creditează cu credite ECTS, suplimentar față de cele 60 de credite pe an, (pot fi organizate pentru studenții interesați). Disciplinele

facultative pot să completeze pregătirea studentului la Medicină Dentară în arii specifice, sau mai puțin specifice domeniului specialității. Acestea figurează în Suplimentul la diplomă.

În domeniul Sănătate, instituția are reglementată procedura de promovare a studentului dintr-un an de studii în altul, în funcție de creditele de studii (ECTS) acumulate (de minimum 45 de credite, din 60). Nu se acceptă mai mult de 15 credite restante, acumulate în cel mult ultimii doi ani de studii. Pentru programele de studii din domeniul Sănătate, nu există posibilitatea de promovare a doi ani de studii într-un singur an universitar.

În domeniul Sănătate, la toate programele de studii din România, indiferent de limba de predare, activitățile didactice care implică însușirea terminologiei de specialitate, precum și interacțiunea directă cu pacientul, se desfășoară în limba română.

În domeniul Sănătate, formarea de bază de medic stomatolog trebuie să asigure cel puțin îndeplinirea cerințelor prevăzute în Directiva 36 CE din 2005 pentru Medicină Dentară, adaptate la progresul științific și tehnic, dar fără modificarea principiilor legislative existente privind sistemul de profesii în ceea ce privește formarea și condițiile de acces ale persoanelor fizice.

În domeniul Sănătate, pentru programul de studii Medicină Dentară realizarea balanței optime între profilele medical și stomatologic se face astfel încât disciplinele de profil dentar să acopere cel puțin 2/3, iar cele de profil medical maximum 1/3 din totalul de activități.

1.2.1.3 Conținutul fișelor disciplinelor

Titularii de disciplină întocmesc o fișă a disciplinei. Fișele de disciplină, avizate anual la nivelul departamentului, vor conține:

- Date despre program vizând instituția de învățământ superior, facultatea, departamentul, domeniul de studii, ciclul de studii, programul de studii, calificarea obținută prin absolvirea programului de studii.
- Date despre disciplină în care vor fi menționate denumirea disciplinei, anul de studii/semestrul, modalitatea de evaluare: E – examen, VP – verificare pe parcurs, C – colocviu, precizând categoria formativă a disciplinei: fundamentală - DF / de domeniu - DD / de specialitate - DS / complementară - DC, precum și obligativitatea disciplinei: obligatorie/opțională/facultativă, de asemenea și titularul/titularii activităților didactice teoretice și practice, în conformitate cu statele de funcții.
- Timpul estimat pentru pregătirea studenților în vederea evaluării. Se vor preciza atât numărul de ore alocate pe săptămână pentru curs și activități practice/aplicative (lucrări practice/stagii), cât și numărul de ore necesare studiului individual în vederea pregătirii examenului.
- Precondiții (condiții preliminare) vizând, atât *curriculum*-ul, cât și competențele necesare.
- Condiții specifice pentru desfășurarea activităților teoretice și practice la nivelul disciplinelor.
- Competențele specifice profesionale și transversale dobândite de studenți în urma desfășurării activității la disciplină.
- obiectivele generale și specifice ale disciplinei /rezultatele învățării.

Conținutul temelor susținute în cadrul activităților teoretice și lucrărilor practice/stagiilor în concordanță cu numărul de ore alocate disciplinei. Vor fi precizate metodele de predare. În fișele disciplinelor trebuie menționate și titlurile bibliografice pe care studenții le pot consulta în cadrul activității individuale. Bibliografia va conține titluri recente, din ultimii 10 ani (dintre care, 50% din ultimii 5 ani), care vor constitui un suport pentru pregătirea teoretică și practică a studenților. Se va preciza modul în care asimilarea cunoștințelor în disciplină va putea fi aplicată în activitatea profesională desfășurată după absolvire. Se va realiza coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunităților epistemice, asociațiilor profesionale și angajatorilor reprezentativi din domeniul aferent programului. Evaluarea va fi prezentată sub formă sintetică, precizând criteriile de evaluare, metodele de evaluare și ponderea din nota finală, standardele minime de performanță pe care studenții le vor demonstra pentru a promova examenul la disciplină.

1.2.1.4 Practica

În domeniul Sănătate, pentru programul de studii Medicină Dentară, sunt prevăzute stagiile clinice de specialitate, stagii de practică de specialitate, desfășurate comasat în perioada verii, precum și stagii pentru elaborarea lucrării de licență în ultimul an de studii.

În maximum doi ani de la intrarea în vigoare a prezentului document, instituțiile de învățământ superior vor introduce în planurile de învățământ, în ultimul semestru al programului de studii, **stagiul profesional** (activitate practică desfășurată comasat cu o durată de minimum 160 ore).

Pentru stagiile clinice de specialitate derulate pe parcursul semestrelor, fiecare la specialitatea respectivă, stagiile de practică de specialitate și stagiul profesional, instituția de învățământ superior face dovada că a încheiat convenții de colaborare, contracte sau alte documente cu bazele clinice de învățământ (secții clinice universitare, unități sanitare, institute, centre de diagnostic și tratament, secții cu paturi, laboratoare, cabinete, alte unități de profil aprobate prin mecanisme proprii de către instituția de învățământ) în care sunt precizate: locul și perioada desfășurării activității practice, modul de organizare și îndrumare, responsabilii din partea instituției de învățământ și ai bazei clinice de învățământ etc.

Stagiile de practică de specialitate se desfășoară în perioada verii, la finele anilor I-V, având o durată de 130-160 ore/an (comasate în minimum 3 săptămâni/an). Practica de specialitate și stagiul profesional au specificitate pentru învățământul de Medicină Dentară, se desfășoară comasat la discipline de specialitate și în cabinete medicale individuale, fiind coordonate de tutori de practică: cadre didactice ale programului de studii *Medicină dentară* la discipline de specialitate și medici stomatologi specialiști/primari din cabinete medicale individuale cu care instituția de învățământ superior a încheiat contracte de colaborare și care au o vechime de minimum 5 ani în domeniul Stomatologiei.

- Anul I- Practică de specialitate, în spitale, unități sanitare, cabinete medicale
- Anul II- Practică de specialitate, Tehnologia Protezelor Dentare și Materiale Dentare
- Anul III - Practică de specialitate, Odontoterapie și Protetică
- Anul IV - Practică de specialitate, Anestezie și sedare în stomatologie, Odontoterapie restauratoare, Protetică, Pedodontie
- Anul V - Practică de specialitate Parodontologie, Ortodontie și Ortopedie Dento-Facială, Endodontie

Pentru stagiile de practică de specialitate și stagiul profesional, fișa disciplinei precizează: obiectivele, tematica, tipurile de activități și eșalonarea pe durata studiilor, sarcinile studentului, resursele disponibile (umane, bibliografice etc.) formele și criteriile de evaluare a rezultatelor învățării.

1.2.1.5 Rezultatele învățării

Instituția de învățământ oferă informații și date despre calificările, programele de studii, diplomele, personalul didactic și de cercetare, facilitățile oferite studenților și despre orice aspect de interes pentru public, în general și pentru studenți, în special (de exemplu: *Regulament de formare profesională a studenților*, *Regulament de acordare a burselor și altor forme de sprijin material pentru studenții la studiile de licență / masterat*).

Competențele profesionale și transversale dobândite de studenți trebuie să le permită la absolvire angajarea pe piața muncii, dezvoltarea unei afaceri proprii sau continuarea studiilor în ciclul următor. Competențele trebuie definite și prezentate într-o secțiune distinctă a Planului de învățământ. Instituția de învățământ trebuie să ofere programe de stimulare a studenților performanți, precum și programe de sprijin a celor cu dificultăți în învățare.

1.2.1.5.1 Evaluarea studenților

Instituția de învățământ trebuie să aibă un regulament privind evaluarea și notarea studenților care este aplicat în

mod riguros și consecvent.

Toate examenele (evaluare orală sau scrisă) se desfășoară în spațiile aferente procesului didactic în prezența cadrului didactic titular de curs și a cel puțin unui alt cadru didactic de specialitate (exceptii, situații reglementate special la nivel național). Evaluarea studenților se realizează pe bază de criterii de performanță, examinarea asigurând evaluarea cunoștințelor și a deprinderilor dobândite, în prezența a minimum 2 cadre didactice. Fiecare activitate didactică, de cercetare sau aplicativă cuprinsă în planul de învățământ al programului de studii se încheie cu o evaluare finală. Rezultatele evaluării se concretizează în note de la 1 la 10, exprimate în numere întregi, nota minimă de promovare fiind 5.

Examenul scris constă într-un test grilă sau subiecte redacționale din aria tematică a disciplinei. Trebuie respectată modalitatea de evaluare prevăzută în Fișa disciplinei. Formele de verificare și atestare a competențelor studentului, prevăzute în planurile de învățământ, sunt examenul (E), colocviul (C) și verificare pe parcurs (VP). Modul de susținere a examenelor – probă scrisă (S), probă orală (O) sau probă scrisă și orală (SO) – se stabilește pentru fiecare disciplină în parte prin Fișa disciplinei și se comunică studenților la începutul fiecărui semestru, de titularul disciplinei. Cel puțin 50% dintre formele de evaluare ale disciplinelor de studii prevăzute în planul de învățământ sunt examene.

Nota înregistrată la evaluarea finală nu poate fi stabilită doar pe baza unui referat redactat de student sau pe baza rezultatelor evaluărilor pe parcurs, cu excepția disciplinelor complementare la care evaluarea se realizează prin verificare și în timpul semestrului, nu prin examen. Rezultatele obținute de studenți pe parcursul pregătirii sunt înregistrate în conformitate cu legislația în vigoare, în formulare omologate în acest sens (cataloge, registre matricole, supliment la diplomă).

1.2.1.5.2 Elaborarea lucrării de finalizare a studiilor

Lucrarea de licență cuprinde elemente specifice domeniului Sănătate – Medicină Dentară și este elaborată după metodologia proprie a fiecărei instituții.

Lucrarea de licență testează abilitățile de a concepe și a realiza o cercetare independentă, precum și de a redacta și prezenta rezultatele cercetării conform regulilor comunității științifice. Activitățile privind dobândirea competențelor necesare elaborării lucrării de licență și elaborarea lucrării de licență se efectuează în ultimii 2 ani de studii, pe tema specifică programului de studii, având prevăzut în Planul de învățământ al ultimului an de studii un număr de minimum 56 de ore. Tema lucrării de finalizare a studiilor se alege cel mai târziu la începutul primului semestru al ultimului an de studii și poate fi schimbată de maximum 2 ori, cu avizul coordonatorului științific. Lucrarea de licență reprezintă o lucrare cu caracter științific pe care absolventul o realizează și o susține în fața comisiei în vederea obținerii diplomei de licență. Aceasta trebuie să conțină rezultate ale propriilor cercetări și investigații în domeniul temei alese care vor deține ponderea principală în volumul lucrării, să demonstreze familiarizarea cu literatura relevantă pentru tema abordată, rigoare științifică și metodologică, să aibă o structură logică și să fie redactată coerent, în stil științific, iar forma grafică să respecte normele academice specifice domeniului.

În metodologiile sau procedurile interne ale instituției de învățământ, sunt prevăzute condițiile de acceptare a lucrărilor de licență. Cadrul didactic coordonator este responsabil, împreună cu candidatul, de asigurarea autenticității lucrării. Este recomandabil ca lucrările de licență să fie analizate cu un *soft* de verificare a similitudinilor; universitățile stabilesc procentul de similitudine acceptat.

1.2.1.5.3 Examenul de licență

Studiile universitare de licență se încheie cu un examen de licență. Examenul de licență se susține în conformitate cu legislația în vigoare, pe baza unei metodologii/unor proceduri proprii aprobate anual de Senatul universității. Examenul de finalizare a studiilor se organizează în două sesiuni anuale. Examenul de licență cuprinde următoarele probe:

a) Proba 1 - evaluarea cunoștințelor fundamentale și de specialitate, cel puțin prin proba scrisă (proba scrisă are și o componentă națională, cu subiecte din tematica de rezidențiat); proba 1 conține și o evaluare practică;
b) Proba 2 - prezentarea și susținerea publică a lucrării de licență.
Tematica și bibliografia probei scrise sunt anunțate cu minimum 6 luni înainte de derularea examenului de licență.

Candidații la examenul de finalizare a studiilor de licență prezintă la înscriere un atestat de competență lingvistică într-o limbă de largă circulație internațională. Nota minimă de promovare, pentru fiecare probă, este 5 (cinci), iar media generală de promovare a examenului de licență este cel puțin 6 (șase).

1.2.1.6 Studenții. Numărul maxim de studenți care pot fi școlarizați

Numărul maxim de studenți care pot fi școlarizați este în conformitate cu hotărârea de guvern privind structura instituțiilor de învățământ superior, în vigoare în anul respectiv, dar și cu respectarea raportului cadre didactice/studenți de cel puțin 1/6.

Numărul maxim de studenți care pot fi școlarizați este stabilit prin coroborarea datelor privind resursa umană și baza materială, incluzând resursele educaționale. În domeniul Sănătate, transferul studenților între instituțiile de învățământ superior, facultăți și specializări se efectuează cu respectarea prevederilor legale în vigoare.

În domeniul Sănătate, pentru programul de studii *Medicină Dentară*, există o colaborare între instituția de învățământ superior, Ministerul Sănătății și Colegiul Medicilor Stomatologi, în scopul orientării profesionale și inserției pe piața muncii a absolvenților. În domeniul Sănătate, pentru programul de studii *Medicină Dentară*, activitățile profesionale de medic stomatolog sunt exercitate cu titlurile profesionale încorporate în anexa V punctul 5.3.2. din Directiva 2005/36/CE. În domeniul Sănătate, pentru programul de studii *Medicină Dentară* universitatea poate solicita de la Colegiul Medicilor Stomatologi din România sau alte instituții medicale publice sau private date privind inserția pe piața muncii a absolvenților.

1.2.1.6.1 Admiterea

Metodologia-cadru privind organizarea admiterii în ciclurile de studii universitare de licență, de masterat și de doctorat, cu reglementările legale în vigoare, precum și cu metodologiile proprii ale instituției.

Instituția de învățământ superior formulează și aplică propria politică, transparentă și riguroasă, a recrutării și admiterii studenților, anunțată public cu cel puțin 6 luni înainte de concursul de admitere și care respectă principiul egalității șanselor tuturor candidaților, fără nici o discriminare.

Admiterea se face în limita capacității de școlarizare stabilită de ARACIS și publicată în hotărârea de guvern privind structura instituțiilor de învățământ superior din anul curent. Candidații se înscriu la concursul de admitere pe baza diplomei de bacalaureat sau altor acte de studii echivalente, conform legii. Studenții înmatriculați încheie cu instituția un Contract de Studii în care sunt prevăzute drepturile și obligațiile părților.

În domeniul Sănătate, pentru admiterea la programul de studii *Medicină Dentară*, candidații vor susține și promova cel puțin o probă scrisă care să evalueze cunoștințele acestora din discipline care au relevanță pentru viitoarea formare a acestora. Pentru studenții internaționali, admiterea la programele de studii se face conform metodologiilor proprii ale instituției de învățământ superior, cu respectarea prevederilor legale în vigoare. Concursul de admitere evaluează în mod unitar cunoștințele de Biologie și Chimie/Fizică ale candidaților, în scopul verificării nivelului necesar pentru începerea studiilor de *Medicină Dentară*, pentru a asigura baza de cunoștințe necesare pentru aprofundarea și dezvoltarea disciplinelor fundamentale în domeniu.

1.2.1.6.2 Criterii privind stabilirea numărului maxim de studenți care pot fi școlarizați

În domeniul Sănătate, pentru programul de studii Stomatologie, numărul maxim de studenți se stabilește astfel încât raportul cadre didactice/studenți să fie de cel puțin 1/6. Numărul maxim de studenți care pot fi școlarizați este stabilit prin coroborarea datelor privind resursa umană și baza materială, incluzând resursele educaționale.

Numărul maxim de studenți în grupă și în serie

Numărul maxim de studenți pentru programul de studii Medicină Dentară se stabilește astfel încât să fie asigurate condițiile optime pentru desfășurarea unui învățământ medical, cu respectarea standardelor de calitate prevăzute. Numărul maxim de studenți care pot fi școlarizați (capacitatea de școlarizare) se stabilește pe baza evaluării periodice a programelor de studii, a raportului cadre didactice/studenți și este cea publicată în Monitorul Oficial. Dimensiunile formațiilor de studii la programul de studii Medicină Dentară, sunt stabilite anual de către Senatul Universitar, astfel încât, să se respecte criteriile unui învățământ centrat pe student cu un înalt nivel de calitate și standardele ARACIS.

Numărul de studenți pentru o serie se stabilește de către fiecare universitate/facultate, în funcție de dimensiunile sălilor de curs existente, fără să depășească 150 studenți/serie. În domeniul Sănătate, pentru programul de studii Medicină Dentară, Grupele de studenți sunt dimensionate diferit, criteriul fiind interacțiunea directă cu pacientul în timpul activității didactice. **Disciplinele cu stagiul clinic** sunt disciplinele la care activitatea didactică implică interacțiunea directă cu pacientul, indiferent de anul de studii în care se regăsesc acestea. **Disciplinele fără stagiul clinic** sunt disciplinele care nu implică interacțiunea directă cu pacientul. Pentru disciplinele fără stagii clinice, numărul de studenți/grupă este de maximum 15. Pentru disciplinele cu stagii clinice, numărul de studenți pe grupă este adaptat spațiilor din bazele clinice de învățământ în care se desfășoară acestea și este de maximum 10. La disciplinele complementare (de exemplu: Limbi moderne etc.), numărul de studenți nu va depăși 25/grupă.

1.2.1.7 Cercetarea științifică

În domeniul Sănătate, personalul didactic și de cercetare propriu, trebuie să desfășoare activități de cercetare științifică în domeniul disciplinelor cuprinse în norma didactică pe care o acoperă sau în domenii interdisciplinare, valorificate prin publicații în reviste de specialitate din țară sau din străinătate, comunicări științifice prezentate la sesiuni, simpozioane, conferințe, congrese naționale și/sau internaționale, contracte, expertiză, consultanță pe bază de contracte sau convenții încheiate cu parteneri din țară și străinătate.

Personalul didactic propriu implicat în activități de predare, seminarizare sau practice la programul de studii Medicină Dentară trebuie să deruleze activități în concordanță cu strategia de cercetare a instituției având anual cel puțin o publicație sau o realizare didactică ori științifică în domeniul disciplinelor predate.

Facultatea trebuie să organizeze periodic cu cadrele didactice, cercetătorii și absolvenții, sesiuni științifice, simpozioane, conferințe, mese rotunde în domeniul disciplinelor din programul de studii, iar comunicările trebuie să fie publicate în buletine științifice cu ISBN, ISSN sau în volume dedicate manifestării științifice. Universitatea trebuie să dispună de un centru de cercetare științifică în domeniu cu rezultate recunoscute de comunitatea științifică, de editură proprie pentru publicații cu ISSN și ISBN. Dotarea laboratoarelor trebuie să corespundă exigențelor temelor abordate. Echipamentele existente trebuie să permită realizarea unor cercetări recunoscute pe plan național și internațional.

1.2.1.8 Baza materială

În domeniul Sănătate, pentru programul de studii Medicină Dentară fiecare amfiteatru (sau fiecare disciplină) trebuie să fie dotat/ă corespunzător activității didactice desfășurate, conform cerințelor normative obligatorii.

În domeniul Sănătate, pentru programul de studii Medicină Dentară, se asigură un minim de 1, de Tehnologia protezelor dentare și de Materiale dentare dotate corespunzător.

În domeniul Sănătate, pentru programul de studii Medicină Dentară, baza materială trebuie să cuprindă spații de învățământ corespunzătoare, dotate conform activității didactice desfășurate și a cerințelor normative obligatorii; pentru fiecare amfiteatru: tablă, videoproiector, ecran de proiecție.

Dotarea minimală generală pentru disciplinele planului de învățământ constă în:

- aparatură specifică necesară procesului didactic;
- materiale necesare pregătirii, conservării și prezentării materialului didactic;
- trusă de prim ajutor;
- material didactic (animale de laborator, culturi microbiene etc.);
- spații care să respecte regulile de protecția muncii;
- rețea de calculatoare/tablete/alte dispozitive cu acces la Internet și un sistem multimedia;
- resurse / softuri care să permită studenților să lucreze efectiv;
- dotări cu aparatură specifică;
- material didactic specific (piese, mulaje etc.).

Dotări minimale pentru disciplina Anatomie:

- laborator conservare cadavre și facilități pentru păstrarea cadavrelor (frigidere pentru preparate anatomice);
- minimum o masă de disecție și un cadavru la 2-3 grupe;
- muzeu cu piese anatomice;
- material didactic video - laborator 3D de anatomie virtuală; programe 3D - e learning
- rețea de calculatoare/tablete/alte dispozitive cu acces la Internet.

Dotări minimale pentru disciplinele: Histologie, Biologie celulară și Moleculară, Anatomie patologică:

- microscop / studenți = 1/3
- (montate pe mese cu sursă de lumină);
- 2 microtoame / departament și 4 cuțite microtom / departament;
- videoproiector și ecran / sală;
- pentru anatomia patologică: rețea de calculatoare/tablete/alte dispozitive cu acces la colecție de lame scanate sau săli cu mese de necropsie, minimum 1 la 3 grupe, cu 2 truse de necropsie;
- 2 microscop de cercetare (sau acces), pentru fiecare dintre aceste discipline;
- centrifugă ultracentrifugă;
- colecție lame;
- laborator preparare lame;
- criostat.

Pentru toate cele 3 discipline, Sistem de scanare lame dotat cu program de examinare *e-school*.

* Pentru Biologie moleculară:

- hotă cu flux laminar, hotă sterilă, termostat, sistem de apă ultrapură, agitator de plăci, distilatoare și bidistilatoare, analizator genetic, centrifugi termostate, stație PCR, secventiator, ultracongelator (- 86⁰), ph-metre, camera de creștere, etuve etc.

Dotări minimale pentru disciplinele Fiziologie, Fiziopatologie, Farmacologie:

- aparatură de înregistrare pentru principalele sisteme și organe, pentru fenomene electrice și mecanice; *software* Medical - licențe pentru : procesul de hemostază, coagulare, fiziologia sanguină, fiziologie respiratorie, cardiovasculară, renala, nervoasă, musculară, endocrina etc.
- instrumentar și aparatură de laborator pentru biochimie, hematologie etc.;
- analizator semi-automat de biochimie, spectrofotometru – UV;
- băi de organe, termostate etc.;
- echipamente pentru explorări funcționale (EKG, EEG, EMG, spirometrie etc.);
- biobază sau acces.

Dotări minimale pentru disciplinele: Biofizică, Biochimie, Genetică:

- instrumente detectoare fotoelectrice (fotometru, colorimetru, spectrofotometru, spectrofoto-colorimetru) și bioelectrice (EKG, EEG, EMG) la laboratorul de biofizică;
- aparat de electroforeză, pompă de vid, centrifugă, ultracentrifugă;
- microscop de cercetare sau acces;
- echipamente de cercetare specifice sau acces;
- instrumentar și materiale care să permită studenților lucrul individual;
- microscop cu fluorescență.
- instrumentar și aparatură de laborator pentru biochimie;
- softuri specifice.

Dotări minimale pentru Informatică medicală și Biostatistică:

- minimum un calculator (terminal) la 2 studenți;
- softuri de biostatistică.

Dotări minimale pentru disciplina Microbiologie (Bacteriologie. Virusologie. Parazitologie):

- un microscop / 3 studenți;
- un microscop cu fluorescență / sală;
- termostat / sală și câte o etuvă, un pupinel, un autoclav / punct de lucru;
- câte o balanță analitică și o baie de electroforeză;
- câte o baie de apă cu agitator și o centrifugă / sală;
- colecție de lame specifice;
- laborator preparare lame, culturi etc., pentru specialități, dotate corespunzător.

Disciplinele clinice medicale și chirurgicale vor fi dotate astfel:

- toate disciplinele cu stagiul clinic vor avea **baze clinice de învățământ** în folosire exclusivă; instituția de învățământ superior încheie cu acestea un contract de colaborare; o bază clinică de învățământ (respectiv, entitatea juridică din care aceasta face parte) încheie contract de colaborare cu o singură instituție de învățământ superior;
- 3 studenți/pat la fiecare disciplină cu stagiul clinic; stagiile clinice se desfășoară obligatoriu la specialitatea respectivă, prevăzută în planul de învățământ;
- posibilități de investigație minimală.

a. Dotări minimale pentru disciplinele medicale:

- echipamente care să permită înregistrări și interpretări de electrocardiografie, ecocardiografie, spirometrie, radiologie, endoscopie, ecografie abdominală, la minimum una dintre disciplinele din planul de învățământ.
- aparatură imagistică, în concordanță cu planul de învățământ;
- simulatoare pentru manevre medicale (în dotarea Centrelor de Simulare);

b. Dotări minimale pentru disciplinele chirurgicale:

- la disciplinele: oftalmologie, otorinolaringologie - săli de demonstrație;
- simulatoare pentru diverse manevre chirurgicale (în dotarea Centrelor de Simulare);
- sistem video de transmitere *live* din sălile de operație;
- video-biblioteca (cu patologii chirurgicale).

La disciplinele fără stagiul clinic, trebuie să existe săli de demonstrație și posibilități tehnice de prezentare de cazuri clinice ilustrative.

Listă dotări specifice pentru disciplinele de Stomatologie**1. Chirurgia orală și maxilo-facială și Anestezie și sedare în Stomatologie:**

- unitate de lucru - 4 studenți;
- sală de operații ambulatorii dento-alveolare;

- săli de operații chirurgie OMF aseptice și septic;
- paturi de spital pentru chirurgia OMF.

2. Odontologia și Endodonția, Parodontologia, Protetica Dentară, Prevenția dentară, Pedodonția, Ortodonția și ODF, Practica de specialitate odonto-stomatologică: unități de lucru pentru lucrări neclinice (simulatoare): câte una la 4 studenți; unități pentru lucrări clinice: câte una la 4 studenți;

3. Tehnologia protezelor și Materiale dentare:

- laboratoare cu 1,5 mp/ student;
- locuri de lucru individuale (câte unul la 3 studenți) dotate cu mobilier și instrumentar specific.

Biblioteca

Biblioteca trebuie dotată cu sală de lectură și fond de carte propriu, corespunzător disciplinelor prevăzute în planurile de învățământ, pe cicluri de studii universitare (licență și masterat).

În domeniul Sănătate, acoperirea bibliografiei cu caracter obligatoriu pentru toate disciplinele din planul de învățământ se face în format digital pentru toți studenții sau pe suport fizic pentru minimum 50% dintre studenți. Trebuie să existe abonamente la reviste, inclusiv în format electronic.

Biblioteca trebuie să dispună de un număr de locuri în sălile de lectură egal cu minimum 10% din numărul total de studenți sau să existe posibilitatea de a accesa *on-line* baza de date electronice a bibliotecii (din orice altă locație), precum și rețea de calculatoare/tablete/alte dispozitive cu acces la Internet.

Capacitatea spațiilor de învățământ trebuie să fie:

- min. 1 mp/loc în sălile de curs;
- min 1,4 mp/loc în sălile de seminar;
- min. 1,5 mp/loc în sălile de lectură din bibliotecă;
- min. 2,5 mp/loc în laboratoare de informatică;
- min. 4 mp/loc în laboratoarele disciplinelor cu caracter experimental.

1.2.2 Programul de studii: TEHNICĂ DENTARĂ**1.2.2.1 Personalul didactic**

Standardele privind personalul didactic sunt cele formulate în legislația în vigoare, cu precizările stabilite în cerințele normative obligatorii privind autorizarea/acreditarea/ evaluarea periodică a programelor de studii universitare de licență și în standardele specifice de față, aprobate de Consiliul ARACIS.

Următoarele criterii normative standarde se referă la toate posturile didactice constituite pentru programul de studii evaluat, conform unui stat de funcții cumulativ în care se includ posturile întregi sau fracțiunile de posturi, după caz, din toate departamentele colaboratoare; în cazul programelor de studii evaluate în vederea acreditării sau evaluării periodice, statul de funcții trebuie să corespundă situației de fapt din anul universitar în care universitatea a solicitat evaluarea ARACIS, sau după caz, din anul universitar în care se face vizita echipei de evaluare. În cazul evaluării în vederea autorizării, statul de funcții este un stat de funcții previzionat.

1. Posturile didactice sunt constituite conform reglementărilor legale în vigoare, în state de funcții la începutul fiecărui an universitar.
2. Personalul didactic trebuie să îndeplinească cerințele legale pentru ocuparea posturilor și să aibă calificarea și activitatea de cercetare în domeniul disciplinelor postului.
3. Personalul didactic titular în învățământul superior acoperă, într-un an universitar, cel mult trei norme didactice, indiferent de instituția de învățământ în care își desfășoară activitatea.
4. Universitatea trebuie să aibă un plan de formare continuă a personalului didactic.

În domeniul Sănătate, pentru programul de studii *Tehnică Dentară*, raportul cadre didactice/studenti este cel puțin 1/6.

În vederea **evaluării periodice și acreditării** unui program de studii, raportul cadre didactice/studenti trebuie calculat luând în considerare toate cadrele didactice ale programului (cadrele didactice titulare în instituția de învățământ superior respectivă și cadrele didactice asociate) și capacitatea de școlarizare în vigoare.

În vederea **autorizării funcționării provizorii** a unui program de studii, raportul cadre didactice/studenti trebuie calculat luând în considerare toate cadrele didactice (cadrele didactice titulare în învățământul superior și cadrele didactice asociate) din statul de funcții previzionat și capacitatea de școlarizare solicitată de instituție pentru programul de studii respectiv.

Dacă într-o instituție de învățământ superior există programe de studii care au același plan de învățământ, pentru fiecare dintre aceste programe raportul cadre didactice/studenti trebuie calculat luând în considerare toate cadrele didactice ale programului respectiv (titulare și asociate), precum și suma capacităților de școlarizare în vigoare ale acestor programe (de exemplu, suma capacităților de școlarizare a două programe care diferă prin limba de predare), dacă procentul de suprapunere a cadrelor didactice (titulare și asociate) la aceste programe este peste 80%.

În vederea **evaluării periodice și acreditării**, cel puțin 70% din totalul posturilor didactice din statul de funcții, constituite conform normativelor legale, sunt acoperite cu cadre didactice cu norma de bază în universitate sau cu post rezervat. Dintre aceste cadre didactice, cel puțin 25% sunt profesori universitari și conferențieri universitari dar nu mai mult de 50%.

În vederea **autorizării funcționării provizorii**, cel puțin 70% din totalul posturilor didactice din statul de funcții previzionat, constituite conform normativelor legale, sunt acoperite cu cadre didactice titulare în învățământul superior, conform prevederilor legale, iar dintre acestea cel puțin 25% sunt profesori universitari și conferențieri universitari.

Cadrele didactice titulare și asociate se iau în considerare la **acreditarea/evaluarea periodică/autorizarea de funcționare provizorie**, pentru evaluarea fiecărui program de studii din ciclul de licență, indiferent dacă acestea ocupă posturi întregi sau fracțiuni de posturi din statele de funcții/statele de funcții previzionate ale programului respectiv.

Asistenții universitari care ocupă posturi didactice prin concurs trebuie să aibă pregătire pedagogică atestată sau să absolva un program de pregătire psihopedagogică în termen de 3 ani de la încheierea contractului de angajare pe perioadă nedeterminată. Pentru alte cadre didactice (inclusiv pentru asistenții universitari pe perioadă determinată) care ocupă posturi prin concurs, această cerință reprezintă o recomandare.

În domeniul Sănătate, la disciplinele care au corespondent în rețeaua Ministerului Sănătății (în *Nomenclatorul de specialități medicale, medico - dentare și farmaceutice pentru rețeaua de asistență medicală*), pot accede doar persoane care dețin, în funcție de gradul didactic universitar, titlurile de medic/ farmacist rezident, specialist sau primar în specialitatea postului. La disciplinele de specialitate care nu au corespondent în rețeaua Ministerului Sănătății pot accede, în condițiile legii, absolvenții ai programului de studii. Instituția încurajează dezvoltarea profesională a absolvenților pentru a deveni cadre didactice și există absolvenți ai acestor programe de studii angajați cadre didactice titulare, în condițiile legii.

1.2.2.2 Conținutul procesului de învățământ

În domeniul Sănătate, formarea de bază în *Tehnică Dentară* cuprinde în total 3 ani de studii pentru minimum 2500 de ore de instruire teoretică și practică/aplicativă asigurate de o instituție de învățământ superior, finalizate cu diplomă de licență. Cei 3 ani de studii cuprind 180 de credite ECTS (*European Credit Transfer and Accumulation System*), 30 credite/semestru. În domeniul Sănătate, nu există forme de învățământ cu frecvență redusă sau la distanță.

În domeniul Sănătate, pentru programul de studii *Tehnică Dentară*, raportul dintre orele de curs și cele de activități practice/aplicative (laboratoare, proiecte, stagii de practică etc.) este de 1/2 (33%/67%), respectiv orele de curs reprezintă 33%, iar cele aplicative 67%, cu o abatere de $\pm 10\%$.

Anul universitar va fi structurat pe două semestre a câte 14 săptămâni. Fiecare semestru are câte 30 credite de studii ECTS pentru disciplinele obligatorii și cele opționale care au devenit obligatorii. În domeniul Sănătate, pentru programul de studii *Tehnică Dentară*, numărul mediu de ore pe săptămână este între 24-28 (2500 de ore de pregătire teoretică și practică de specialitate).

În domeniul Sănătate, pentru programul de studii *Tehnică Dentară*, conținutul tematic al disciplinelor de studii trebuie actualizat continuu, în concordanță cu rezultatele cercetării din domeniul respectiv la nivel internațional.

Principalii indicatori privind procesul de învățământ ai programului de studii de licență *Tehnică Dentară* sunt centralizați în Tabelul 3.

Tabelul 3. Centralizator al indicatorilor privind organizarea procesului de învățământ la programul de studii de licență *Tehnică Dentară*

INDICATOR	Nivel
1. Durata studiilor la forma de învățământ cu frecvență	6 semestre = 3 ani
2. Durata unui semestru privind activitatea didactică	14 săptămâni*
3. Numărul de ore pe săptămână	media numărului de ore/săptămână pe toți anii de studii se situează între 24 - 28**
4. Numărul de ore de activitate organizată conform planului de învățământ pentru întregul ciclu al studiilor de licență	Minimum 2500

5. Numărul minim total de credite obligatorii	180 credite ECTS
6. Numărul minim de credite pe semestru	30 credite ECTS
7. Numărul de discipline (obligatorii+opționale) pe semestru	5 – 15
8. Durata practicii de specialitate	90 - 120 ore/an (comasate în minimum 3 săptămâni/an, în perioada verii), în anii I-III.
9. Durata pentru elaborarea lucrării de licență	Minimum 56 ore
10. Numărul de credite alocate pentru practica de specialitate	Minimum 2 credite ECTS/ an
11. Numărul de credite alocate (suplimentar) pentru promovarea examenului de licență	10 credite ECTS
12. Numărul de credite alocate educației fizice ca disciplină obligatorie	Minimum 1 credit ECTS***
13. Raportul dintre numărul orelor de curs și cele aplicative (seminare, laboratoare, proiecte, stagii de practică etc.)	1/2 (orele de curs reprezintă 33%, iar cele de activități practice/aplicative 67%), cu o abatere de ± 10%
14. Echivalența în ore a unui credit ECTS	25 ore
15. Numărul de săptămâni ale sesiunilor semestriale de examene	Minimum 3 săptămâni
16. Număr de săptămâni pe sesiune restanță	Minimum 1 săptămână
17. Număr maxim de studenți pe serie	Maximum 150
18. Număr maxim de studenți pe grupă IF	În funcție de tipul de disciplină, maximum 15 pentru cele fără stagiul clinic și maximum 10 pentru cele cu stagiul clinic ****
19. Raportul maxim dintre numărul de studenți și numărul de cadre didactice care desfășoară activități didactice la program	6/1

*; ** Acestea nu cuprind stagiile de practică de specialitate, desfășurate comasat în perioada verii

*** Creditele se acordă peste cele obligatorii; promovarea disciplinei Educație fizică este obligatorie.

**** **Disciplinele cu stagiul clinic** sunt disciplinele la care activitatea didactică implică interacțiunea directă cu pacientul, indiferent de anul de studii în care se regăsesc acestea. **Disciplinele fără stagiul clinic** sunt disciplinele care nu implică interacțiunea directă cu pacientul.

Planul de învățământ va conține discipline fundamentale, de domeniu, de specialitate și complementare, grupate fiecare în discipline obligatorii, opționale și facultative. Discipline opționale, facultative și cele relevante pentru pregătirea în domeniu a studenților, disponibile conform opțiunilor instituțiilor, se vor include în una dintre cele 4 categorii: fundamentale, de domeniu, de specialitate, complementare.

Disciplinele din planul de învățământ se grupează după **categoria formativă** și după **opționalitate**.

Tabelul 4. Ponderea orelor disciplinelor de studii în funcție de categoria formativă

Tip disciplină	Notăție	Pondere %
Discipline fundamentale	DF	10-15

Discipline de domeniu	DD	10 – 15
Discipline de specialitate	DS	60 – 70
Discipline complementare	DC	5-10
Discipline relevante pentru pregătirea în domeniu a studenților, disponibile conform opțiunilor instituțiilor	DR	Maximum 7 discipline
Total		100%

Tabelul 5. Ponderea orelor de activitate didactică după opționalitatea disciplinelor

Tip disciplină	Notăție	Pondere %
Discipline obligatorii	DO	85-95
Discipline opționale (la alegere)	DA	5-15
Discipline facultative	DF	suplimentar acestei structuri
Total		100% +DF

În domeniul Sănătate, pentru programul de studii *Tehnică Dentară*, realizarea balanței optime între disciplinele de profil medical și cele de profil stomatologic (de specialitate) se face astfel încât disciplinele de profil stomatologic să acopere cel puțin 2/3, iar cele medicale maximum 1/3, din bugetul total de activități.

Din bugetul total al timpului de studii, minimum 2/3 (67%) trebuie să fie reprezentat de activitățile practice (lucrări practice de laborator, practica în instituții de profil ale sistemului de sănătate) pentru formarea unor competențe și deprinderi de bază, iar restul de maximum 1/3 (33%) de activitățile teoretice (cursuri), cu o abatere de $\pm 10\%$.

În domeniul Sănătate, pentru programul de studii *Tehnică Dentară*, planul de învățământ minim, în condițiile respectării prevederilor de mai sus, va cuprinde disciplinele prezentate în continuare.

1.2.2.2.1 Discipline fundamentale (generale)

Nr. crt.	Disciplina	Tipul disciplinei
1.	Anatomie	Obligatorie
2.	Biochimie	Obligatorie
3.	Biofizică	Obligatorie
4.	Fiziologie. Fiziopatologie	Obligatorie
5.	Farmacologie	Obligatorie
6.	Microbiologie (Bacteriologie. Virusologie. Parazitologie.)	Obligatorie
7.	Histologie. Anatomie patologică	Obligatorie

1.2.2.2.2 Discipline de domeniu

Nr. crt.	Disciplina	Tipul disciplinei (obligatorie/ opțională/ facultativă)
1.	Boli infecțioase Epidemiologie	Obligatorie Obligatorie
2.	Dermatovenerologie	Obligatorie
3.	Igienă	Obligatorie

4.	Alergologie și Imunologie clinică	Obligatorie
5.	Medicină internă	Obligatorie
6.	Neurologie	Obligatorie
7.	Oftalmologie	Obligatorie
8.	Otorinolaringologie (ORL)	Obligatorie
9.	Pediatrie	Obligatorie
10.	Psihiatrie	Obligatorie
11.	Primul ajutor medical	Obligatorie

1.2.2.2.3 Discipline de specialitate

Nr. crt.	Disciplina	Tipul disciplinei (obligatorie/opțională/facultativă)
1.	Instrumentar și aparatură de laborator	Obligatorie
2.	Materiale utilizate în tehnica dentară	Obligatorie
3.	Morfologia dinților și a arcadelor dentare	Obligatorie
4.	Tehnologia aparatelor ortodontice	Obligatorie
5.	Tehnologia dispozitivelor chirurgicale	Obligatorie
6.	Tehnologia protezelor dentare fixe (unidentare/punți dentare)	Obligatorie
7.	Tehnologia protezelor metalo-ceramice și integral ceramice	Obligatorie
8.	Tehnologia protezelor mobilizabile și a protezelor totale	Obligatorie
9.	Tehnologia protezelor dentare pe implanturi	Obligatorie
10.	Endodonție	Obligatorie
11.	Odontoterapie	Obligatorie
12.	Chirurgie orală și maxilo-facială	Obligatorie
13.	Ocluzologie	Obligatorie
14.	Ortodonție și Ortopedie dento-facială	Obligatorie
15.	Parodontologie	Obligatorie
16.	Protetică dentară	Obligatorie
17.	Estetică dentară	Obligatorie
18.	Organizarea laboratorului de tehnică dentară, ergonomie și Legislație profesională	Obligatorie

1.2.2.2.4 Discipline complementare

Nr. crt.	Disciplinele	Tipul disciplinei (obligatorie/ opțională/facultativă)
1.	Metodologia cercetării științifice	Obligatorie
2.	Științele comportamentului. Psihologie medicală. Sociologie medicală. Comunicare medicală.	Obligatorie
3.	Informatică Medicală și Biostatistică	Obligatorie
4.	Etică și integritate academică	Opțională
5.	Bioetică și Deontologie medicală	Obligatorie
6.	Limbi moderne	Obligatorie
7.	Educație fizică	Obligatorie

1.2.2.2.5 Alte aspecte privind disciplinele programului de studii

În domeniul Sănătate, pentru programul de studii **Tehnică Dentară**, predarea uneia/mai multor discipline obligatorii/ teme aparținând unor discipline obligatorii dintre cele de mai sus poate avea loc în cadrul altor discipline obligatorii sau în conexiune cu acestea, inclusiv în cadrul unor discipline/ module/ modele integrative ale planului de învățământ.

Orice eliminare a unei discipline obligatorii dintre cele de mai sus impune substituirea cu o alta obligatorie, în strânsă legătură cu cea eliminată și înlocuind-o ca nivel de abilități și cunoștințe acumulate. Această înlocuire trebuie probată prin fișa disciplinei nou introdusă și prin rezultatele învățării. Instruirea teoretică se face în mod echilibrat și coordonat cu instruirea practică, astfel încât cunoștințele și competențele prevăzute mai sus să poată fi dobândite în mod corespunzător.

Pe lângă disciplinele obligatorii, în fiecare an de studii trebuie să fie oferite și discipline opționale. Disciplinele opționale trebuie să fie o completare a disciplinelor obligatorii ale programului de studii sau să ofere cunoștințe și abilități complementare profesiei. Disciplinele opționale trebuie să sprijine posibilitatea conturării unei traiectorii profesionale individuale pentru fiecare student. Acestea nu trebuie să reprezinte repetarea unei discipline obligatorii sau să depășească nivelul de cunoștințe necesar pregătirii de bază, respectiv nivelul de pregătire a absolventului cu licență. Planul de învățământ conține una sau mai multe discipline opționale/semestru. Oferta de discipline opționale se prezintă sub formă de pachete (unul sau mai multe) de minimum două discipline. Studentul are obligația de a alege câte o disciplină opțională din fiecare pachet. Pentru fiecare pachet, devine obligatorie disciplina care întrunește cele mai multe opțiuni ale studenților. Pe lângă disciplinele opționale menționate la categoriile DF, DD, DS și DC, instituția de învățământ superior poate avea, pentru programul de studii respectiv, propria oferta de discipline opționale. Fiecărei discipline opționale i se alocă un număr de ore și de credite ECTS (incluse în cele 60 de credite ale anului de studii), în conformitate cu prevederile legale în vigoare. Toate disciplinele dintr-un pachet au același număr de ECTS. Studentul poate opta și pentru alte discipline opționale. În acest caz, acestea pot fi parcurse ca discipline facultative, iar numărul de credite se alocă peste cele 60 anuale și sunt consemnate în Suplimentul la diplomă.

Planul de învățământ al programului de studii universitare de licență – **Tehnică Dentară** poate să conțină și discipline facultative. Pentru acestea nu există restricție de număr ore. Disciplinele facultative se creditează cu credite ECTS suplimentar față de cele 60 de credite/an (pot fi organizate pentru studenții interesați). Disciplinele facultative pot să completeze pregătirea studentului la **Tehnică Dentară** în arii specifice sau mai puțin specifice, domeniului specialității. Acestea figurează în -Suplimentul la diplomă.

În domeniul Sănătate, instituția are reglementată procedura de promovare a studentului dintr-un an de studii în altul, în funcție de creditele de studii (ECTS) acumulate (de minimum 45 de credite, din 60). Nu se acceptă

mai mult de 15 credite restante acumulate în cel mult ultimii 2 ani de ani de studii. Pentru programele de studii din domeniul Sănătate nu există posibilitatea de promovare a doi ani de studii într-un singur an universitar.

În domeniul Sănătate, la toate programele de studii din România, indiferent de limba de predare, activitățile didactice care implică însușirea terminologiei de specialitate, precum și interacțiunea directă cu pacientul, se desfășoară în limba română.

1.2.2.3 Conținutul fișelor disciplinelor

Titularii de disciplină întocmesc o fișă a disciplinei. Fișele de disciplină, avizate anual la nivelul departamentului, vor conține:

- date despre program vizând instituția de învățământ superior, facultatea, departamentul, domeniul de studii, ciclul de studii, programul de studii, calificarea obținută prin absolvirea programului de studii.
- date despre disciplină în care vor fi menționate denumirea disciplinei, anul de studii/semestrul, modalitatea de evaluare: E – examen, VP – verificare pe parcurs, C – colocviu, precizând categoria formativă a disciplinei: fundamentală - DF / de domeniu - DD / de specialitate - DS / complementară - DC, precum și obligativitatea disciplinei: obligatorie / opțională / facultativă, de asemenea și titularul/titularii activităților didactice teoretice și practice, în conformitate cu statele de funcții.
- timpul estimat pentru pregătirea studenților în vederea evaluării. Se vor preciza atât numărul de ore alocate pe săptămână pentru activități teoretice și practice (lucrări practice/stagii), cât și numărul de ore necesare studiului individual în vederea pregătirii examenului;
- precondiții (condiții preliminare) vizând, atât *curriculum*-ul, cât și competențele necesare;
- condiții specifice pentru desfășurarea activităților teoretice și practice la nivelul disciplinelor;
- competențele specifice profesionale și transversale dobândite de studenți în urma desfășurării activității la disciplină;
- obiectivele generale și specifice ale disciplinei /rezultatele învățării.

Conținutul temelor susținute în cadrul activităților teoretice și lucrărilor practice/stagiilor trebuie să fie în concordanță cu numărul de ore alocate disciplinei. Vor fi precizate metodele de predare. În fișele disciplinelor trebuie menționate și titlurile bibliografice pe care studenții le pot consulta în cadrul activității individuale. Bibliografia va conține titluri recente, din ultimii 10 ani (dintre care, 50% din ultimii 5 ani), care vor constitui un suport pentru pregătirea teoretică și practică a studenților. Se va preciza modul în care asimilarea cunoștințelor în disciplină va putea fi aplicată în activitatea profesională desfășurată după absolvire. Se va realiza coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunităților epistemice, asociațiilor profesionale și angajatorilor reprezentativi din domeniul aferent programului. Evaluarea va fi prezentată sub formă sintetică, precizând criteriile de evaluare, metodele de evaluare și ponderea din nota finală, standardele minime de performanță pe care studenții trebuie să le însușească pentru a promova examenul la disciplina respectivă.

1.2.2.4 Practica

În domeniul Sănătate, pentru programul de studii **Tehnică dentară**, sunt prevăzute stagii clinice de specialitate, stagii de practică de specialitate desfășurate comasat în perioada verii, precum și ore destinate elaborării lucrării de licență, în ultimul an de studii.

În maximum doi ani de la intrarea în vigoare a prezentului document, instituțiile de învățământ superior vor introduce în planurile de învățământ, în ultimul semestru al programului de studii, **stagiul profesional** (activitate practică desfășurată comasat cu o durată de minimum 160 ore).

Pentru stagiile clinice de specialitate derulate în timpul semestrelor, fiecare la specialitatea respectivă, stagiile de practică de specialitate și stagiul profesional, instituția de învățământ superior face dovada că a încheiat convenții de colaborare, contracte sau alte documente cu bazele clinice de învățământ (secții clinice universitare, unități sanitare, institute, centre de diagnostic și tratament, secții cu paturi, laboratoare, cabinete, alte unități de profil aprobate prin mecanisme proprii de către instituția de învățământ) în care sunt precizate:

locul și perioada desfășurării activității/stagiilor practice, modul de organizare și îndrumare, responsabilii din partea instituției de învățământ superior și ai bazei clinice de învățământ etc.

Stagiile de practică de specialitate se desfășoară comasat la finele anilor I-III. Stagiile de practică de specialitate de vară se vor derula în fiecare an de studii și vor conține în tematică subiecte corelate cu disciplinele studiate în anul respectiv. Stagiile de practică de specialitate au o durată de 90 - 120 ore/an (comasate în minimum 3 săptămâni/an, în perioada verii), în anii I-III. Pentru practica de specialitate desfășurată comasat în perioada verii și stagiul profesional, vor fi nominalizați tutori de practică: cadre didactice ale programului Tehnică dentară la discipline de specialitate sau personal calificat cu studii superioare și o vechime de minimum 5 ani în domeniul Tehnicii dentare. Pentru stagiile de practică de specialitate și stagiul profesional, fișa disciplinei precizează: obiectivele, tematica, tipurile de activități și eșalonarea pe durata studiilor, sarcinile studentului, resursele disponibile (umane, bibliografice etc.), formele și criteriile de evaluare a rezultatelor învățării.

1.2.2.5 Rezultatele învățării

Instituția de învățământ oferă informații și date despre calificările, programele de studii, diplomele, personalul didactic și de cercetare, facilitățile oferite studenților și despre orice aspect de interes pentru public, în general, și pentru studenți, în special (de exemplu: *Regulament de formare profesională a studenților*, *Regulament de acordare a burselor și altor forme de sprijin material pentru studenții la studiile de licență / masterat etc.*).

Competențele profesionale și transversale dobândite de studenți trebuie să le permită la absolvire angajarea pe piața muncii, dezvoltarea unei afaceri proprii sau continuarea studiilor în ciclul următor. Competențele trebuie definite și prezentate într-o secțiune distinctă a Planului de învățământ. Instituția de învățământ trebuie să ofere programe de stimulare a studenților performanți precum și programe de sprijin a celor cu dificultăți în învățare.

1.2.2.5.1 Evaluarea studenților

Instituția de învățământ superior are un regulament privind evaluarea și notarea studenților care este aplicat în mod riguros și consecvent.

Evaluarea studenților se realizează pe bază de criterii de performanță, examinarea asigurând evaluarea cunoștințelor și a abilităților dobândite, în prezența a minimum 2 cadre didactice. Toate examenele (evaluare orală sau scrisă) se desfășoară în spațiile aferente procesului didactic în prezența cadrului didactic titular de curs și a cel puțin unui alt cadru didactic de specialitate (excepții, situații reglementate special la nivel național). Fiecare activitate didactică, de cercetare sau practică/aplicativă din planul de învățământ al programului de studii se încheie cu o evaluare finală. Rezultatele evaluării se concretizează în note de la 1 la 10, exprimate în numere întregi, nota minimă de promovare fiind 5.

Examenul scris constă într-un test grilă sau subiecte redacționale din aria tematică a disciplinei. Trebuie respectată modalitatea de evaluare prevăzută în Fișa disciplinei. Formele de evaluare și atestare a competențelor studentului, prevăzute în planurile de învățământ, sunt examenul (E), colocviul (C) și verificarea pe parcurs (VP). Modul de susținere a examenelor – probă scrisă (S), probă orală (O) sau probă scrisă și orală (SO) – se stabilește pentru fiecare disciplină în parte prin Fișa disciplinei și se comunică studenților la începutul fiecărui semestru, de titularul disciplinei. Cel puțin 50% dintre formele de evaluare a disciplinelor de studii prevăzute în planul de învățământ sunt examene.

Nota înregistrată la evaluarea finală nu poate fi stabilită doar pe baza unui referat redactat de student sau pe baza rezultatelor evaluărilor pe parcurs, cu excepția disciplinelor complementare la care evaluarea se realizează prin verificare și în timpul semestrului, nu prin examen. Rezultatele obținute de studenți pe parcursul pregătirii sunt înregistrate în conformitate cu legislația în vigoare, în formulare omologate în acest sens (catalog, registru matricol, supliment la diplomă).

1.2.2.5.2 Elaborarea lucrării de finalizare a studiilor

În domeniul Sănătate, pentru programul de studii **Tehnică dentară**, sunt alocate ore pentru elaborarea lucrării de licență; lucrarea de licență cuprinde elemente specifice programului de studii și este elaborată după metodologia proprie fiecărei instituții.

Activitățile privind dobândirea competențelor necesare elaborării lucrării de licență și elaborarea lucrării de licență se efectuează în ultimii 2 ani de studii, pe tema specifică programului de studii, având prevăzut în Planul de învățământ al ultimului an de studii un număr de minimum 56 de ore.

Lucrarea de licență testează abilitățile de a concepe și realiza o cercetare independentă, precum și de a redacta și prezenta rezultatele cercetării conform regulilor comunității științifice. Tema lucrării de finalizare a studiilor se alege cel mai târziu la începutul primului semestru al ultimului an de studii și poate fi schimbată de maximum 2 ori, cu avizul coordonatorului științific. Lucrarea de licență reprezintă o lucrare cu caracter științific pe care absolventul o realizează și o susține în fața comisiei în vederea obținerii diplomei de licență.

Aceasta trebuie să conțină rezultate ale propriilor cercetări și investigații în domeniul temei alese care vor deține ponderea principală în volumul lucrării, să demonstreze familiarizarea cu literatura relevantă pentru tema abordată, rigoare științifică și metodologică, să aibă o structură logică și să fie redactată coerent, în stil științific, iar forma grafică să respecte normele academice specifice domeniului.

În metodologiile, procedurile interne ale instituției de învățământ sunt prevăzute condițiile de acceptare a lucrărilor de licență. Cadrul didactic coordonator este responsabil, împreună cu candidatul, de asigurarea autenticității lucrării. Este recomandabil ca lucrările de licență să fie analizate cu un *soft* de verificare a similitudinilor; universitățile stabilesc procentul de similitudine acceptat.

1.2.2.5.3 Examenul de licență

Studiile universitare de licență se încheie cu examenul de licență care se susține, în conformitate cu legislația în vigoare, pe baza unei metodologii/ unor proceduri proprii, aprobate anual de Senatul universitar. Examenul de finalizare a studiilor se organizează în două sesiuni anuale. Examenul de licență la programul de studii Tehnică dentară cuprinde următoarele probe:

- a) Proba 1 - evaluarea cunoștințelor fundamentale și de specialitate prin probă scrisă și probă practică;
- b) Proba 2 - prezentarea și susținerea publică a lucrării de licență.

Tematica și bibliografia probei scrise sunt anunțate cu minimum 6 luni înainte de derularea examenului de licență.

Candidații la examenul de finalizare a studiilor de licență prezintă la înscriere un atestat de competență lingvistică într-o limbă de largă circulație internațională. Nota minimă de promovare pentru fiecare probă este 5 (cinci), iar media generală de promovare a examenului de licență este cel puțin 6 (șase).

1.2.2.6 Studenții. Numărul maxim de studenți care pot fi școlarizați

Numărul maxim de studenți care pot fi școlarizați este în conformitate cu hotărârea de guvern privind structura instituțiilor de învățământ superior, în vigoare în anul respectiv, dar și cu respectarea raportului cadre didactice/studenți de cel puțin 1/6.

Numărul maxim de studenți care pot fi școlarizați este stabilit prin coroborarea datelor privind resursa umană și baza materială, incluzând resursele educaționale. În domeniul Sănătate, transferul studenților între instituțiile de învățământ superior, facultăți și specializări se efectuează cu respectarea prevederilor legale în vigoare.

1.2.2.6.1 Admiterea

Admiterea se organizează în conformitate cu *Metodologia-cadru privind organizarea admiterii în ciclurile de studii universitare de licență, de masterat și de doctorat*, cu reglementările legale în vigoare, precum și cu metodologiile proprii ale instituției de învățământ superior.

Instituția de învățământ superior formulează și aplică propria politică, transparentă și riguroasă, a recrutării și admiterii studenților, anunțată public cu cel puțin 6 luni înainte de concursul de admitere și care respectă principiul egalității șanselor tuturor candidaților, fără nicio discriminare.

Admiterea se face în limita capacității de școlarizare stabilită de ARACIS și publicată în hotărârea de guvern privind structura instituțiilor de învățământ superior din anul curent. Candidații se înscriu la concursul de admitere pe baza diplomei de bacalaureat sau altor acte de studii echivalente, conform legii. Studenții înmatriculați încheie cu instituția un Contract de Studii în care sunt prevăzute drepturile și obligațiile părților.

În domeniul Sănătate, pentru admiterea la programul de studii *Tehnică dentară* candidații vor susține și promova cel puțin o probă scrisă care să evalueze cunoștințele acestora din discipline care au relevanță pentru viitoarea formare. Pentru studenții internaționali, admiterea la programele de studii se face conform metodologiilor proprii ale instituției de învățământ superior, cu respectarea prevederilor legale în vigoare. Concursul de admitere evaluează în mod unitar cunoștințele de Biologie și/sau Chimie ale candidaților, în scopul verificării existenței nivelului necesar pentru începerea studiilor de **Tehnică dentară**, în special pentru a asigura baza de cunoștințe necesare pentru aprofundarea și dezvoltarea disciplinelor fundamentale în domeniul **Tehnicii dentare**.

1.2.2.6.2 Criterii privind stabilirea numărului maxim de studenți care pot fi școlarizați

În domeniul Sănătate, pentru programul de studii *Tehnică dentară* numărul maxim de studenți care pot fi școlarizați (capacitatea de școlarizare) se stabilește astfel încât raportul cadre didactice /studenți să fie de cel puțin 1/6.

Numărul maxim de studenți care pot fi școlarizați este stabilit prin coroborarea datelor privind resursa umană și baza materială, incluzând resursele educaționale.

Numărul maxim de studenți în grupă și în serie

Numărul maxim de studenți pentru programul de studii **Tehnică Dentară** se stabilește astfel încât să fie asigurate condițiile optime pentru desfășurarea învățământului medical, cu respectarea standardelor de calitate prevăzute. Numărul maxim de studenți care pot fi școlarizați se stabilește pe baza evaluării periodice a programelor de studii, a raportului cadre didactice/studenți și este cel publicat în Monitorul Oficial.

Dimensiunile formațiilor de studii la programul de studii **Tehnică Dentară** sunt stabilite anual de către Senatul universitar, astfel încât să se respecte criteriile unui învățământ centrat pe student cu un înalt nivel de calitate și standardele ARACIS. Numărul de studenți pentru o serie de studenți se stabilește de către fiecare universitate/facultate în funcție de dimensiunile sălilor de curs existente, fără să depășească 150 studenți/serie.

Grupele de studenți sunt dimensionate diferit, criteriul fiind interacțiunea directă cu pacientul în timpul activității didactice. **Disciplinele cu stagiul clinic** sunt disciplinele la care activitatea didactică implică interacțiunea directă cu pacientul, indiferent de anul de studii în care se regăsesc acestea. **Disciplinele fără stagiul clinic** sunt disciplinele care nu implică interacțiunea directă cu pacientul. Pentru disciplinele fără stagii clinice, numărul de studenți/grupă este de maximum 15. Pentru disciplinele cu stagii clinice, numărul de studenți pe grupă este adaptat spațiilor din bazele clinice de învățământ în care se desfășoară acestea și este de maximum 10. La disciplinele complementare (de exemplu: Limbi moderne etc.), numărul de studenți nu trebuie să depășească 25/grupă.

1.2.2.7 Cercetarea științifică

În domeniul Sănătate, personalul didactic și de cercetare propriu trebuie să desfășoare activități de cercetare științifică în domeniul disciplinelor cuprinse în norma didactică pe care o acoperă sau în domenii interdisciplinare, valorificate prin publicații în reviste de specialitate din țară sau din străinătate, comunicări științifice prezentate la sesiuni, simpozioane, conferințe, congrese naționale și /sau internaționale, contracte, expertiză, consultanță pe bază de contracte sau convenții încheiate cu parteneri din țară și străinătate.

Personalul didactic propriu implicat în activități de predare / seminarizare / practice la programul de studii **Tehnică dentară** trebuie să deruleze activități în concordanță cu strategia de cercetare a instituției, având anual cel puțin o publicație sau o realizare didactică ori științifică în domeniul disciplinelor predate.

Facultatea trebuie să organizeze periodic, cu cadrele didactice, cercetătorii și absolvenții, sesiuni științifice, simpozioane, conferințe, mese rotunde în domeniul disciplinelor din programul de studii, iar comunicările trebuie să fie publicate în buletine științifice cu ISBN, ISSN sau în volume dedicate manifestării științifice. Universitatea trebuie să dispună de cel puțin un centru de cercetare științifică în domeniu cu rezultate recunoscute de comunitatea științifică, de editură proprie pentru publicații cu ISSN și ISBN. Dotarea laboratoarelor trebuie să corespundă exigențelor temelor abordate. Echipamentele existente trebuie să permită realizarea unor cercetări recunoscute pe plan național și internațional.

1.2.2.8 Baza materială

În domeniul Sănătate, pentru programul de studii **Tehnică dentară**, baza materială trebuie să cuprindă spații de învățământ corespunzătoare dotate conform activității didactice desfășurate și a cerințelor normative obligatorii; pentru fiecare amfiteatru: tablă, videoproiector, ecran de proiecție.

Dotarea minimală pentru disciplinele planului de învățământ constă în:

- aparatură specifică necesară procesului didactic;
- materiale necesare pregătirii, conservării și prezentării materialului didactic;
- trusă de prim ajutor;
- material didactic (animale de laborator, culturi microbiene etc.);
- spații care să respecte regulile de protecția muncii;
- rețea de calculatoare/tablete/alte dispozitive cu acces la Internet și un sistem multimedia;
- resurse / softuri specifice care să permită studenților să lucreze efectiv;
- dotări cu aparatură specifică;
- material didactic specific (piese, mulaje etc.).

Dotări minimale pentru disciplina Anatomie, Histologie, Anatomie patologică:

* *Anatomie*

- laborator conservare cadavre (minimum o masă de disecție și un cadavru la 2-3 grupe) și facilități pentru păstrarea cadavrelor (frigidere pentru preparate anatomice) **sau** material didactic video și laborator 3D de anatomie virtuală;
- material didactic specific: ex: piese, mulaje; colecție de lame;
- softuri specifice;
- sală microscopie;
- programe 3D - e learning;
- rețea de calculatoare/tablete/alte dispozitive cu acces la internet;
- colecție de lame scanate;
- sistem de scanare lame dotat cu program de examinare *e-school*.

* *pentru disciplinele Histologie și Anatomie patologică:*

- microscopie / studenți = 1/3 (montate pe mese cu sursă de lumină);

- 2 microtoame / departament și 4 cuțite microtom / departament sau acces;
- videoproiector și ecran / sală;
- pentru anatomia patologică: rețea de calculatoare/tablete/alte dispozitive cu acces la colecție de lame scanate sau săli cu mese de necropsie, minimum 1 la 3 grupe, cu 2 truse de necropsie;
- 2 microscop de cercetare, sau acces, pentru fiecare dintre aceste discipline;
- centrifugă ultracentrifugă sau acces;
- colecție lame;
- laborator preparare lame;
- criostat sau acces;
- sistem de scanare lame dotat cu program de examinare *e-school*.

Dotări minimale pentru disciplinele Fiziologie, Fiziopatologie, Farmacologie:

- aparatură de înregistrare pentru principalele sisteme și organe, pentru fenomene electrice și mecanice; *software* Medical - licențe pentru : procesul de hemostază, coagulare, fiziologia sanguină, fiziologie respiratorie, cardiovasculară, renală, nervoasă, musculară, endocrina etc.
- instrumentar și aparatură de laborator pentru biochimie, hematologie etc.;
- analizator semi-automat de biochimie, spectrofotometru – UV;
- băi de organe, termostate etc.;
- echipamente pentru explorări funcționale (EKG, EEG, EMG, spirometrie etc.);
- biobază sau acces.

Dotări minimale pentru disciplinele: Biofizică, Biochimie, Genetică:

- instrumente detectoare fotoelectrice (fotometru, colorimetru, spectrofotometru, spectrofoto-colorimetru) și bioelectrice (EKG, EEG, EMG) la laboratorul de biofizică;
- aparat de electroforeză, pompă de vid, centrifugă, ultracentrifugă;
- microscop de cercetare sau acces;
- echipamente de cercetare specifice sau acces;
- instrumentar și materiale care să permită studenților lucrul individual;
- microscop cu fluorescență.
- instrumentar și aparatură de laborator pentru biochimie;
- softuri specifice.

Dotări minimale pentru Informatică medicală și Biostatistică:

- minimum un calculator (terminal) la 2 studenți;
- softuri biostatistică.

Dotări minimale pentru disciplina Microbiologie (Bacteriologie. Virusologie. Parazitologie):

- un microscop / 3 studenți;
- un microscop cu fluorescență / sală;
- termostat / sală și câte o etuvă, un pupinel, un autoclav / punct de lucru;
- câte o balanță analitică și o baie de electroforeză;
- câte o baie de apă cu agitator și o centrifugă / sală;
- colecție de lame specifice;
- laborator preparare lame, culturi etc., pentru specialități, dotate corespunzător.

Disciplinele clinice medicale și chirurgicale vor fi dotate astfel:

- toate disciplinele cu stagiul clinic vor avea **baze clinice de învățământ** în folosire exclusivă; instituția de învățământ superior încheie cu acestea un contract de colaborare; o bază clinică de învățământ (respectiv, entitatea juridică din care aceasta face parte) încheie contract de colaborare cu o singură instituție de învățământ superior;
- 3 studenți/pat la fiecare disciplină cu stagiul clinic; stagiile clinice se desfășoară obligatoriu la specialitatea respectivă, prevăzută în planul de învățământ;
- posibilități de investigație minimală (vezi lista de mai jos).

a. Dotări pentru disciplinele medicale:

- echipamente care să permită înregistrări și interpretări (electrocardiografie, ecocardiografie, spirometrie, radiologie, endoscopie, ecografie abdominală) la minimum una dintre disciplinele din planul de învățământ.
- aparatură imagistică, în concordanță cu planul de învățământ;
- simulatoare pentru manevre medicale (în dotarea Centrelor de Simulare).

b. Dotări pentru disciplinele chirurgicale:

- la disciplinele: oftalmologie, otorinolaringologie - săli de demonstrație;
- simulatoare pentru diverse manevre chirurgicale (în dotarea Centrelor de Simulare);
- -sistem video de transmitere *live* din sălile de operație;
- -video-biblioteca (cu patologie chirurgicală).

La disciplinele fără stagiu clinic, trebuie să existe săli de demonstrație și posibilități tehnice de prezentare de cazuri clinice ilustrative.

7. Dotări minimale pentru disciplinele de specialitate**Materiale dentare și Morfologia dinților și aradelor dentare:**

- laboratoare cu 1,5 mp/ student;
- locuri de lucru individual (câte unul la 3 studenți) dotate cu mobilier și instrumentar specific.

Dotări specifice minimale pentru disciplinele programului Tehnică dentară**1. Dotări specifice minimale pentru disciplina Tehnologia protezelor dentare:**

- masă de lucru racordată la sursă electrică și de gaz;
- aparatură și instalații pentru topire și turnare;
- paralelografe;
- sablatoare;
- un motor de tehnică dentară /4 studenți;
- un motor pentru lustruit proteze;
- un cuptor de încălzire;
- un tehnician dentar demonstrator la fiecare grupă de cursanți;
- un cuptor pentru ars mase ceramice;
- aliaje pentru ars mase ceramice;
- masa ceramica specifica;
- freze (pentru prelucrat mase ceramice, pentru prelucrat și lustruit etc.).

2. Dotări minimale pentru disciplina Tehnologia protezelor metalo-ceramice și integral ceramice:

- masă de lucru racordată la sursă electrică și de gaz;
- un cuptor pentru ars mase ceramice;
- un motor de tehnică dentară/4 studenți;
- aliaje pentru ars mase ceramice;
- masa ceramica specifica;
- freze diamantate pentru prelucrat mase ceramice;
- un demonstrator la fiecare grupă de studenți.

3. Dotări minimale pentru disciplina Tehnologia aparatelor ortodontice și Tehnologia dispozitivelor chirurgicale:

- masă de lucru racordată la sursă electrică și de gaz;
- masă pentru turnat modele;

- soclator;
 - motor de prelucrare, finisare, lustruire;
 - oală baropolimerizabilă;
- instrumentar și materiale specifice (clești, freze, șuruburi ortodontice, sârmă ortodontică etc.).

Biblioteca

Biblioteca trebuie dotată cu sală de lectură și fond de carte propriu, corespunzător disciplinelor prevăzute în planurile de învățământ.

În domeniul Sănătate, acoperirea bibliografiei cu caracter obligatoriu pentru toate disciplinele din planul de învățământ se face în format digital pentru toți studenții sau pe suport fizic pentru minimum 50% dintre studenți. Trebuie să existe abonamente la reviste, inclusiv în format electronic. Biblioteca trebuie să dispună de un număr de locuri în sălile de lectură egal cu minimum 10% din numărul total de studenți sau să existe posibilitatea de a accesa *on-line* baza de date electronice a bibliotecii (din orice altă locație), precum și rețea de calculatoare/tablete/alte dispozitive cu acces la Internet.

Capacitatea spațiilor de învățământ trebuie să fie:

- min. 1 mp/loc în sălile de curs;
- min 1,4 mp/loc în sălile de seminar;
- min. 1,5 mp/loc în sălile de lectură din biblioteci;
- min. 2,5 mp/loc în laboratoare de informatică;
- min. 4 mp/loc în laboratoarele disciplinelor cu caracter experimental.

Alte observații specifice domeniului sau programelor de studii

În domeniul Sănătate, pentru programul de studii *Tehnică Dentară*, trebuie să existe o colaborare între instituția de învățământ superior, Ministerul Sănătății și Ordinul Asistenților Medicali Generaliști, Moașelor și Asistenților Medicali din România, în scopul orientării profesionale și inserției pe piața muncii a absolvenților.

1.2.3 Programul de studii: ASISTENȚĂ DENTARĂ

1.2.3.1 Personalul didactic

Standardele privind personalul didactic sunt cele formulate în legislația în vigoare, cu precizările stabilite în cerințele normative obligatorii privind autorizarea / acreditarea / evaluarea periodică a programelor de studii universitare de licență și în standardele specifice de față, aprobate de Consiliul ARACIS.

Următoarele criterii normative sau standarde se referă la toate posturile didactice constituite pentru programul de studii evaluat, conform unui stat de funcții cumulativ în care se includ posturile întregi sau fracțiunile de posturi, după caz, din toate departamentele colaboratoare; în cazul programelor de studii evaluate în vederea acreditării sau evaluării periodice, statul de funcții trebuie să corespundă situației de fapt din anul universitar în care universitatea a solicitat evaluarea ARACIS sau, după caz, din anul universitar în care se face vizita echipei de evaluare. În cazul evaluării în vederea autorizării, statul de funcții este un stat de funcții previzionat.

1. Posturile didactice sunt constituite conform reglementărilor legale în vigoare, în state de funcții la începutul fiecărui an universitar.
2. Personalul didactic trebuie să îndeplinească cerințele legale pentru ocuparea posturilor și să aibă calificarea și activitatea de cercetare în domeniul disciplinelor postului.
3. Personalul didactic titular în învățământul superior acoperă, într-un an universitar, cel mult trei norme didactice, indiferent de instituția de învățământ în care își desfășoară activitatea.
4. Universitatea trebuie să aibă un plan de formare continuă a personalului didactic.

În domeniul Sănătate, pentru programul de studii **Asistență Dentară**, raportul cadre didactice/studenti este cel puțin 1/6.

În vederea **evaluării periodice și acreditării** unui program de studii, raportul cadre didactice/studenti trebuie calculat luând în considerare toate cadrele didactice ale programului (cadrele didactice titulare în instituția de învățământ superior respectivă și cadrele didactice asociate) și capacitatea de școlarizare în vigoare.

În vederea **autorizării funcționării provizorii** a unui program de studii, raportul cadre didactice/studenti trebuie calculat luând în considerare toate cadrele didactice (cadrele didactice titulare în învățământul superior și cadrele didactice asociate) din statul de funcții previzionat și capacitatea de școlarizare solicitată de instituție pentru programul de studii respectiv.

Dacă într-o instituție de învățământ superior există programe de studii care au același plan de învățământ, pentru fiecare dintre aceste programe raportul cadre didactice/studenti trebuie calculat luând în considerare toate cadrele didactice ale programului respectiv (titulare și asociate), precum și suma capacităților de școlarizare în vigoare ale acestor programe (de exemplu, suma capacităților de școlarizare a două programe care diferă prin limba de predare), dacă procentul de suprapunere a cadrelor didactice (titulare și asociate) la aceste programe este peste 80%.

În vederea **evaluării periodice și acreditării**, cel puțin 70% din totalul posturilor didactice din statul de funcții, constituite conform normativelor legale, sunt acoperite cu cadre didactice cu norma de bază în universitate sau cu post rezervat. Dintre aceste cadre didactice, cel puțin 25% sunt profesori universitari și conferențieri universitari dar nu mai mult de 50%.

În vederea **autorizării funcționării provizorii**, cel puțin 70% din totalul posturilor didactice din statul de funcții previzionat, constituite conform normativelor legale, sunt acoperite cu cadre didactice titulare în învățământul superior, conform prevederilor legale, iar dintre acestea cel puțin 25% sunt profesori universitari și conferențieri universitari.

Cadrele didactice titulare și asociate se iau în considerare la **acreditarea/evaluarea periodică/autorizarea de funcționare provizorie**, pentru evaluarea fiecărui program de studii din ciclul de licență, indiferent dacă acestea ocupă posturi întregi sau fracțiuni de posturi din statele de funcții/statele de funcții previzionate ale programului respectiv.

În domeniul Sănătate, pentru programul **Asistență Dentară**, asistenții universitari care ocupă posturi didactice prin concurs trebuie să aibă pregătire pedagogică atestată sau să absolve un program de pregătire psiho-pedagogică în termen de 3 ani de la încheierea contractului de angajare pe perioadă nedeterminată. Pentru alte cadre didactice (inclusiv pentru asistenții universitari pe perioadă determinată) care ocupă posturi prin concurs, această cerință reprezintă o recomandare.

În domeniul Sănătate, la disciplinele care au corespondent în rețeaua Ministerului Sănătății (în *Nomenclatorul de specialități medicale, medico - dentare și farmaceutice pentru rețeaua de asistență medicală*), pot accede doar persoane care dețin, în funcție de gradul didactic universitar, titlurile de medic farmacist rezident, specialist sau primar în specialitatea postului. La disciplinele de specialitate care nu au corespondent în rețeaua Ministerului Sănătății pot accede, în condițiile legii, absolvenții ai programului de studii. Instituția încurajează dezvoltarea profesională a absolvenților pentru a deveni cadre didactice și există absolvenți ai acestor programe de studii angajați cadre didactice titulare, în condițiile legii.

1.2.3.2 Conținutul procesului de învățământ

În domeniul Sănătate, formarea de bază în **Asistență Dentară** cuprinde în total 3 ani de studii pentru minimum 2500 de ore de instruire teoretică și practică/aplicativă asigurate de o instituție de învățământ superior, finalizate cu diplomă de licență. Cei 3 ani de studii cuprind 180 de credite ECTS (30 credite/semestru). În domeniul Sănătate, nu există forme de învățământ cu frecvență redusă sau la distanță.

În domeniul Sănătate, pentru programul de studii **Asistență Dentară**, raportul dintre orele de curs și cele de activități practice/aplicative (laboratoare, proiecte, stagii de practică etc.) este de 1/2 (33%/67%), respectiv orele de curs reprezintă 33%, iar cele aplicative 67%, cu o abatere de $\pm 10\%$.

Anul universitar va fi structurat pe două semestre a câte 14 săptămâni. Fiecare semestru are câte 30 credite de studii ECTS pentru disciplinele obligatorii și cele opționale care au devenit obligatorii. În domeniul Sănătate, pentru programul de studii **Asistență Dentară**, media numărului de ore/ săptămână pe toți anii de studii se situează între 24-28 și 2500 ore de pregătire teoretică și practică de specialitate.

Principalii indicatori privind organizarea procesului de învățământ la programul de studii de licență **Asistență Dentară** sunt centralizați în *Tabelul 3*.

Tabelul 3. Centralizator al indicatorilor privind organizarea procesului de învățământ la programul de studii de licență Asistență Dentară

INDICATOR	Nivel
1. Durata studiilor la forma de învățământ cu frecvență	6 semestre = 3 ani
2. Durata unui semestru privind activitatea didactică	14 săptămâni*
3. Numărul de ore pe săptămână	media numărului de ore/ săptămână pe toți anii de studii se situează între 24-28**
4. Numărul de ore de activitate organizată conform planului de învățământ pentru întregul ciclu al studiilor de licență	Minimum 2500
5. Numărul minim total de credite obligatorii	180 ECTS
6. Numărul minim de credite pe semestru	30 ECTS (la disciplinele

	obligatorii și la cele opționale care au devenit obligatorii)
7. Numărul de discipline (obligatorii+opționale) pe semestru	5-15
8. Durata practicii de specialitate	90 - 120 ore/an (comasate în minimum 3 săptămâni/an, în perioada verii), în anii I-III.
9. Durata pentru elaborarea lucrării de licență	minimum 56 de ore
10. Numărul de credite alocate pentru practica de specialitate	Minimum 2 credite ECTS/ an
11. Numărul de credite alocate (suplimentar) pentru promovarea examenului de licență	10 credite ECTS
12. Numărul de credite alocate educației fizice ca disciplină obligatorie	Minimum 1 ECTS***
13. Raportul dintre numărul orelor de curs și cele aplicative (seminare, laboratoare, proiecte, stagii de practică etc.)	1/2 (33% ore de curs și 67% ore de activități practice/aplicative)cu o abatere de ± 10%
14. Echivalența în ore a unui credit ECTS	25 ore
15. Numărul de săptămâni ale sesiunilor semestriale de examene	Minimum 3 săptămâni
16. Număr de săptămâni de sesiune de restanță	Minimum 1 săptămână
17. Număr maxim de studenți pe serie	Maximum 150
18. Număr maxim de studenți pe grupă IF	În funcție de tipul de disciplină, maximum 15 pentru cele fără stagii clinic și maximum 10 pentru cele cu stagii clinic ****
19. Raportul maxim dintre numărul de studenți și numărul de cadre didactice care desfășoară activități didactice la program	6/1

*, ** Acestea nu cuprind stagiile de practică de specialitate, desfășurate comasat în perioada verii

*** Creditele se acordă peste cele obligatorii; promovarea disciplinei Educație fizică este obligatorie.

**** **Disciplinele cu stagii clinic** sunt disciplinele la care activitatea didactică implică interacțiunea directă cu pacientul, indiferent de anul de studii în care se regăsesc acestea. **Disciplinele fără stagii clinic** sunt disciplinele care nu implică interacțiunea directă cu pacientul.

Planul de învățământ va conține discipline fundamentale, de domeniu, de specialitate și complementare, grupate fiecare în discipline obligatorii, opționale și facultative. Discipline opționale, facultative și cele relevante (DR) pentru pregătirea în domeniu a studenților, disponibile conform opțiunilor instituțiilor, se vor include în una dintre cele 4 categorii: fundamentale, de domeniu, de specialitate și complementare.

Disciplinele din planul de învățământ se grupează după *categoria formativă* și după *opționalitate*.

Tabelul 4. Ponderea orelor disciplinelor de studii în funcție de categoria formativă

Tip disciplină	Notație	Pondere %
Discipline fundamentale	DF	10-15
Discipline de domeniu	DD	10-15
Discipline de specialitate	DS	60-70
Discipline complementare	DC	5-10
Discipline relevante pentru pregătirea în domeniu a studenților, disponibile conform opțiunilor instituțiilor	DR	Maximum 7 discipline
Total		100%

Tabelul 5. Ponderea orelor de activitate didactică după opționalitatea disciplinelor

Tip disciplină	Notăție	Pondere %
Discipline obligatorii	DO	85-95
Discipline opționale (la alegere)	DA	5-15
Discipline facultative	DF	suplimentar acestei structuri
Total		100% + DF

În domeniul Sănătate, pentru programul de studii *Asistență Dentară*, planul de învățământ minim, în condițiile respectării prevederilor de mai sus, va cuprinde disciplinele prezentate în continuare:

1.2.3.2.1 Discipline fundamentale (generale)

Nr. crt.	Disciplina	Tipul disciplinei
1.	Anatomie	Obligatorie
2.	Biochimie	Obligatorie
3.	Biofizică	Obligatorie
4.	Fiziologie. Fiziopatologie	Obligatorie
5.	Farmacologie	Obligatorie
6.	Microbiologie (Bacteriologie. Virusologie. Parazitologie.)	Obligatorie
7.	Histologie. Anatomie patologică	Obligatorie
8.	Genetică	Obligatorie

1.2.3.2.2 Discipline de domeniu

Nr. crt.	Disciplina	Tipul disciplinei
1.	Boli infecțioase. Epidemiologie	Obligatorie
2.	Chirurgie generală. Anestezie și terapie intensivă.	Obligatorie
3.	Dermatovenerologie	Obligatorie
4.	Endocrinologie	Obligatorie
5.	Igienă	Obligatorie
6.	Alergologie și Imunologie clinică	Obligatorie
7.	Medicină Internă. Recuperare medicală.	Obligatorie
8.	Neurologie	Obligatorie

9.	Oftalmologie	Obligatorie
10.	Otorinolaringologie (ORL)	Obligatorie
11.	Pediatrie	Obligatorie
12.	Psihiatrie	Obligatorie
13.	Urgențe medico-chirurgicale. Prim ajutor medical.	Obligatorie
14.	Promovarea sănătății	Obligatorie

1.2.3.2.3 Discipline de specialitate

Nr. crt.	Disciplina	Tipul disciplinei
1.	Chirurgie orală și maxilo-facială. Anestezie și sedare în stomatologie.	Obligatorie Obligatorie
2.	Materiale dentare	Obligatorie
3.	Morfologia dinților și arcadelor dentare	Obligatorie
4.	Odontoterapie	Obligatorie
5.	Endodonție	Obligatorie
6.	Ortodonție și Ortopedie dento-facială	Obligatorie
7.	Parodontologie	Obligatorie
8.	Pedodonție	Obligatorie
9.	Protetică dentară	Obligatorie
10.	Implantologie	Obligatorie
11.	Prevenție stomatologică	Obligatorie
12.	Radiologie stomatologică	Obligatorie
13.	Sănătate orală și comunitară	Obligatorie
14.	Nursing general (Tehnici de îngrijire a omului sănătos și a bolnavului)	Obligatorie
15.	Organizare și Legislație profesională	Obligatorie
16.	Urgențe în Medicina Dentară	Obligatorie

1.2.3.2.4 Discipline complementare

Nr. crt.	Disciplinele	Tipul disciplinei
1.	Metodologia cercetării științifice	Obligatorie
2.	Științele comportamentului. Psihologie medicală. Sociologie medicală. Comunicare medicală.	Obligatorie
3.	Informatică Medicală și Biostatistică	Obligatorie
4.	etică și integritate academică	Opțională
5.	Bioetică. Deontologie medicală.	Obligatorie
6.	Limbi moderne	Obligatorie
7.	Educație fizică	Obligatorie
8.	Ergonomie și Managementul Cabinetului Dentar	Obligatorie

1.2.3.2.5 Alte aspecte privind disciplinele programului de studii

În domeniul Sănătate, pentru programul de studii **Asistență Dentară**, predarea uneia/mai multor discipline obligatorii/ teme aparținând unor discipline obligatorii dintre cele de mai sus poate avea loc în cadrul altor discipline obligatorii sau în conexiune cu acestea, inclusiv în cadrul unor discipline/ module/ modele integrative ale planului de învățământ.

Orice eliminare a unei discipline obligatorii dintre cele de mai sus impune substituirea cu o alta obligatorie, în strânsă legătură cu cea eliminată și înlocuind-o ca nivel de abilități și cunoștințe acumulate. Această înlocuire trebuie probată prin fișa disciplinei nou introdusă și prin rezultatele învățării. Instruirea teoretică se face în mod echilibrat și coordonat cu instruirea clinică, astfel încât cunoștințele și competențele prevăzute mai sus să poată fi dobândite în mod corespunzător.

Pe lângă disciplinele obligatorii, în fiecare an de studii trebuie să fie oferite și discipline opționale. Disciplinele opționale trebuie să fie o completare a disciplinelor obligatorii ale programului de studii sau să ofere cunoștințe și abilități complementare profesiei. Disciplinele opționale trebuie să sprijine posibilitatea conturării unei traiectorii profesionale individuale pentru fiecare student. Acestea nu trebuie să reprezinte repetarea unei discipline obligatorii sau să depășească nivelul de cunoștințe necesar pregătirii de bază, respectiv nivelul de pregătire a absolventului cu licență. Planul de învățământ conține una sau mai multe discipline opționale/semestru. Oferta de discipline opționale se prezintă sub formă de pachete (unul sau mai multe) de minimum două discipline. Studentul are obligația de a alege câte o disciplină opțională din fiecare pachet. Pentru fiecare pachet, devine obligatorie disciplina care întrunește cele mai multe opțiuni ale studenților. Pe langa disciplinele optionale menționate la categoriile DF, DD, DS și DC, instituția de învățământ superior poate avea, pentru programul de studii respectiv, propria oferta de discipline optionale. Fiecărei discipline opționale i se alocă un număr de ore și de credite ECTS (incluse în cele 60 de credite ale anului de studii), în conformitate cu prevederile legale în vigoare. Toate disciplinele dintr-un pachet au același număr de ECTS. Studentul poate opta și pentru alte discipline opționale. În acest caz, acestea pot fi parcurse ca discipline facultative, iar numărul de credite se alocă peste cele 60 anuale și sunt consemnate în Suplimentul la diplomă.

Planul de învățământ al programului de studii universitare de licență *Asistență Dentară* poate să conțină și discipline facultative. Pentru acestea nu există restricție de număr ore. Disciplinele facultative se creditează cu credite ECTS suplimentar față de cele 60 de credite/an (pot fi organizate pentru studenții interesați). Disciplinele facultative pot să completeze pregătirea studentului la *Asistență Dentară* în arii specifice sau mai puțin specifice, domeniului specialității. Acestea figurează în foaia matricolă a studentului.

În domeniul Sănătate, instituția are reglementată procedura de promovare a studentului dintr-un an de studii în altul, în funcție de creditele de studii (ECTS) acumulate (de minimum 45 de credite, din 60). Nu se acceptă mai mult de 15 credite restante acumulate în cel mult ultimii 2 ani de ani de studii. Pentru programele de studii din domeniul Sănătate nu există posibilitatea de promovare a doi ani de studii într-un singur an universitar.

În domeniul Sănătate, la toate programele de studii din România, indiferent de limba de predare, activitățile didactice care implică însușirea terminologiei de specialitate, precum și interacțiunea directă cu pacientul, se desfășoară în limba română.

1.2.3.3 Conținutul fișelor disciplinelor

Titularii de disciplină întocmesc o fișă a disciplinei. Fișele de disciplină, avizate anual la nivelul departamentului, vor conține:

- date despre program vizând instituția de învățământ superior, facultatea, departamentul, domeniul de studii, ciclul de studii, programul de studii, calificarea obținută prin absolvirea programului de studii.
- date despre disciplină în care vor fi menționate denumirea disciplinei, anul de studii/semestrul, modalitatea de evaluare: E – examen, VP – verificare pe parcurs, C – colocviu, precizând categoria formativă a disciplinei: fundamentală - DF / de domeniu - DD / de specialitate - DS / complementară - DC, precum și obligativitatea disciplinei: obligatorie / opțională / facultativă, de asemenea și

- titularul/titularii activităților didactice teoretice și practice, în conformitate cu statele de funcții.
- timpul estimat pentru pregătirea studenților în vederea evaluării. Se vor preciza atât numărul de ore alocate pe săptămână pentru activități teoretice și practice (lucrări practice/stagii), cât și numărul de ore necesare studiului individual în vederea pregătirii examenului;
- precondiții (condiții preliminare) vizând, atât *curriculum*-ul, cât și competențele necesare;
- condiții specifice pentru desfășurarea activităților teoretice și practice la nivelul disciplinelor;
- competențele specifice profesionale și transversale dobândite de studenți în urma desfășurării activității la disciplină;
- obiectivele generale și specifice ale disciplinei /rezultatele învățării.

Conținutul temelor susținute în cadrul activităților teoretice și lucrărilor practice/stagiilor trebuie să fie în concordanță cu numărul de ore alocate disciplinei. Vor fi precizate metodele de predare. În fișele disciplinelor trebuie menționate și titlurile bibliografice pe care studenții le pot consulta în cadrul activității individuale. Bibliografia va conține titluri recente, din ultimii 10 ani (dintre care, 50% din ultimii 5 ani), care vor constitui un suport pentru pregătirea teoretică și practică a studenților. Se va preciza modul în care asimilarea cunoștințelor în disciplină va putea fi aplicată în activitatea profesională desfășurată după absolvire. Se va realiza coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunităților epistemice, asociațiilor profesionale și angajatorilor reprezentativi din domeniul aferent programului. Evaluarea va fi prezentată sub formă sintetică, precizând criteriile de evaluare, metodele de evaluare și ponderea din nota finală, standardele minime de performanță pe care studenții trebuie să le însușească pentru a promova examenul la disciplina respectivă.

1.2.3.4 Practica

În domeniul Sănătate, pentru programul de studii *Asistență Dentară* sunt prevăzute stagii clinice de specialitate, stagii de practică de specialitate desfășurate comasat în perioada verii, precum și ore destinate elaborării lucrării de licență, în ultimul an de studii.

În maximum doi ani de la intrarea în vigoare a prezentului document, instituțiile de învățământ superior vor introduce în planurile de învățământ, în ultimul semestru al programului de studii, **stagiul profesional** (activitate practică desfășurată comasat cu o durată de minimum 160 ore).

Pentru stagiile clinice de specialitate derulate în timpul semestrelor, fiecare la specialitatea respectivă, stagiile de practică de specialitate și stagiul profesional, instituția de învățământ superior face dovada că a încheiat convenții de colaborare, contracte sau alte documente cu bazele clinice de învățământ (secții clinice universitare, unități sanitare, institute, centre de diagnostic și tratament, secții cu paturi, laboratoare, cabinete, alte unități de profil aprobate prin mecanisme proprii de către instituția de învățământ) în care sunt precizate: locul și perioada desfășurării activității/stagiilor practice, modul de organizare și îndrumare, responsabilii din partea instituției de învățământ superior și ai bazei clinice de învățământ etc.

Stagiile de practică de specialitate se desfășoară comasat la finele anilor I-III. Stagiile de practică de specialitate de vară au o durată de 90 - 120 ore/an (comasate în minimum 3 săptămâni/an, în perioada verii) și se vor derula în fiecare an de studii și vor conține în tematică subiecte corelate cu disciplinele studiate în anul respectiv.

Pentru practica de specialitate, desfășurată comasat în perioada verii și stagiul profesional, vor fi nominalizați tutori de practică. Aceștia pot fi: cadre didactice ale programului de studii *Asistență Dentară* la discipline de specialitate, medici stomatologi specialiști/primari, personal calificat cu studii superioare cu o vechime de minimum 5 ani în domeniu. Pentru stagiile de practică de specialitate și stagiul profesional, fișa disciplinei precizează: obiectivele, tematica, tipurile de activități și eșalonarea pe durata studiilor, sarcinile studentului, resursele disponibile (umane, bibliografice etc.), formele și criteriile de evaluare a rezultatelor învățării.

1.2.3.5 Rezultatele învățării

Instituția de învățământ oferă informații și date despre calificările, programele de studii, diplomele, personalul didactic și de cercetare, facilitățile oferite studenților și despre orice aspect de interes pentru public, în general, și pentru studenți, în special (de exemplu: *Regulament de formare profesională a studenților*, *Regulament de acordare a bursei și altor forme de sprijin material pentru studenții la studiile de licență / masterat etc.*).

Competențele profesionale și transversale dobândite de studenți trebuie să le permită la absolvire angajarea pe piața muncii, dezvoltarea unei afaceri proprii sau continuarea studiilor în ciclul următor. Competențele trebuie definite și prezentate într-o secțiune distinctă a Planului de învățământ. Instituția de învățământ trebuie să ofere programe de stimulare a studenților performanți precum și programe de sprijin a celor cu dificultăți în învățare.

1.2.3.5.1 Evaluarea studenților

Instituția de învățământ are un regulament privind evaluarea și notarea studenților care este aplicat în mod riguros și consecvent. Evaluarea studenților se realizează pe bază de criterii de performanță, examinarea asigurând evaluarea cunoștințelor și a abilităților dobândite, în prezența a minimum 2 cadre didactice.

Toate examenele (evaluare orală sau scrisă) se desfășoară în spațiile aferente procesului didactic în prezența cadrului didactic titular de curs și a cel puțin unui alt cadru didactic de specialitate (excepții, situații reglementate special la nivel național). Fiecare activitate didactică, de cercetare sau practică/aplicativă din planul de învățământ al programului de studii se încheie cu o evaluare finală. Rezultatele evaluării se concretizează în note de la 1 la 10, exprimate în numere întregi, nota minimă de promovare fiind 5.

Examenul scris constă într-un test grilă sau subiecte redacționale din aria tematică a disciplinei. Trebuie respectată modalitatea de evaluare prevăzută în Fișa disciplinei. Formele de evaluare și atestare a competențelor studentului, prevăzute în planurile de învățământ, sunt examenul (E), colocviul (C) și verificarea pe parcurs (VP). Modul de susținere a examenelor – probă scrisă (S), probă orală (O) sau probă scrisă și orală (SO) – se stabilește pentru fiecare disciplină în parte prin Fișa disciplinei și se comunică studenților la începutul fiecărui semestru, de titularul disciplinei. Cel puțin 50% dintre formele de evaluare a disciplinelor de studii prevăzute în planul de învățământ sunt examene.

Nota înregistrată la evaluarea finală nu poate fi stabilită doar pe baza unui referat redactat de student sau pe baza rezultatelor evaluărilor pe parcurs, cu excepția disciplinelor complementare la care evaluarea se poate realiza și prin verificare în timpul semestrului, nu prin examen. Rezultatele obținute de studenți pe parcursul pregătirii sunt înregistrate în conformitate cu legislația în vigoare, în formulare omologate în acest sens (catalog, registru matricol, supliment la diplomă).

1.2.3.5.2 Elaborarea lucrării de finalizare a studiilor

În domeniul Sănătate, pentru programul de studii *Asistență Dentară*, sunt alocate ore pentru elaborarea lucrării de licență; lucrarea de licență cuprinde elemente specifice programului de studii și este elaborată după metodologia proprie fiecărei instituții.

Activitățile privind dobândirea competențelor necesare elaborării lucrării de licență și elaborarea lucrării de licență se efectuează în ultimii 2 ani de studii, pe tema specifică programului de studii, având prevăzut în Planul de învățământ al ultimului an de studii un număr de minimum 56 de ore.

Lucrarea de licență testează abilitățile de a concepe și realiza o cercetare independentă, precum și de a redacta și prezenta rezultatele cercetării conform regulilor comunității științifice. Tema lucrării de finalizare a studiilor se alege cel mai târziu la începutul primului semestru al ultimului an de studii și poate fi schimbată de

maximum 2 ori, cu avizul coordonatorului științific. Lucrarea de licență reprezintă o lucrare cu caracter științific pe care absolventul o realizează și o susține în fața comisiei în vederea obținerii diplomei de licență.

Aceasta trebuie să conțină rezultate ale propriilor cercetări și investigații în domeniul temei alese care vor deține ponderea principală în volumul lucrării, să demonstreze familiarizarea cu literatura relevantă pentru tema abordată, rigoare științifică și metodologică, să aibă o structură logică și să fie redactată coerent, în stil științific, iar forma grafică să respecte normele academice specifice domeniului.

În metodologiile/procedurile interne ale instituției de învățământ sunt prevăzute condițiile de acceptare a lucrărilor de licență. Cadrul didactic coordonator este responsabil, împreună cu candidatul, de asigurarea autenticității lucrării. Este recomandabil ca lucrările de licență să fie analizate cu un *soft* de verificare a similitudinilor; universitățile stabilesc procentul de similitudine acceptat.

1.2.3.5.3 Examenul de licență

Studiile universitare de licență se încheie cu examenul de licență care se susține, în conformitate cu legislația în vigoare, pe baza unei metodologii/unor proceduri proprii, aprobate anual de Senatul universitar. Examenul de finalizare a studiilor se organizează în două sesiuni anuale. Examenul de licență pentru programul Asistență Dentară cuprinde următoarele probe:

- Proba 1 - evaluarea cunoștințelor fundamentale și de specialitate prin probă scrisă și probă practică;
- Proba 2 - prezentarea și susținerea publică a lucrării de licență.

Tematica și bibliografia probei scrise sunt anunțate cu minimum 6 luni înainte de derularea examenului de licență.

Candidații la examenul de finalizare a studiilor de licență prezintă la înscriere un atestat de competență lingvistică într-o limbă de largă circulație internațională. Nota minimă de promovare pentru fiecare probă este 5 (cinci), iar media generală de promovare a examenului de licență este cel puțin 6 (șase).

1.2.3.6 Studenții. Numărul maxim de studenți care pot fi școlarizați

Numărul maxim de studenți care pot fi școlarizați este în conformitate cu hotărârea de guvern privind structura instituțiilor de învățământ superior, în vigoare în anul respectiv, dar și cu respectarea raportului cadre didactice/studenți de cel puțin 1/6. Numărul maxim de studenți care pot fi școlarizați este stabilit prin coroborarea datelor privind resursa umană și baza materială, incluzând resursele educaționale. În domeniul Sănătate, transferul studenților între instituțiile de învățământ superior, facultăți și specializări se efectuează cu respectarea prevederilor legale în vigoare.

1.2.3.6.1 Admiterea

Admiterea se organizează în conformitate cu *Metodologia-cadru privind organizarea admiterii în ciclurile de studii universitare de licență, de masterat și de doctorat*, cu reglementările legale în vigoare, precum și cu metodologiile proprii ale instituției de învățământ superior.

Instituția de învățământ superior formulează și aplică propria politică, transparentă și riguroasă, a recrutării și admiterii studenților, anunțată public cu cel puțin 6 luni înainte de concursul de admitere și care respectă principiul egalității șanselor tuturor candidaților, fără nicio discriminare. Admiterea se face în limita capacității de școlarizare stabilită de ARACIS și publicată în hotărârea de guvern privind structura instituțiilor de învățământ superior din anul curent.

Candidații se înscriu la concursul de admitere pe baza diplomei de bacalaureat sau altor acte de studii echivalente, conform legii. Studenții înmatriculați încheie cu instituția un Contract de Studii în care sunt prevăzute drepturile și obligațiile părților.

În domeniul Sănătate, admiterea studenților la programul de studii *Asistență Dentară* se face prin cel puțin o

probă scrisă care să evalueze cunoștințele candidaților din discipline care au relevanță pentru viitoarea formare a acestora. Pentru studenții internaționali, admiterea la programele de studii se face conform metodologiilor proprii ale instituției de învățământ superior, cu respectarea prevederilor legale în vigoare. Concursul de admitere evaluează în mod unitar cunoștințele de Biologie și/sau Chimie ale candidaților, în scopul verificării existenței nivelului necesar pentru începerea studiilor de *Asistență Dentară*, în special pentru a asigura baza de cunoștințe necesare pentru aprofundarea și dezvoltarea disciplinelor fundamentale în domeniul *Asistenței Dentare*.

1.2.3.6.2 Criterii privind stabilirea numărului maxim de studenți care pot fi școlarizați

În domeniul Sănătate, pentru programul de studii *Asistență Dentară* numărul maxim de studenți care pot fi școlarizați se stabilește astfel încât raportul cadre didactice /studenți să fie de cel puțin 1/6.

Numărul maxim de studenți care pot fi școlarizați este stabilit prin coroborarea datelor privind resursa umană și baza materială, incluzând resursele educaționale.

Numărul maxim de studenți în grupă și în serie

Numărul maxim de studenți pentru programul de studii *Asistență Dentară* se stabilește astfel încât să fie asigurate condițiile optime pentru desfășurarea învățământului medical, cu respectarea standardelor de calitate prevăzute. Numărul maxim de studenți care pot fi școlarizați (capacitatea de școlarizare) se stabilește pe baza evaluării periodice a programelor de studii, a raportului cadre didactice/studenți și este cel publicat în Monitorul Oficial.

Dimensiunile formațiilor de studii la programul de studii *Asistență Dentară* sunt stabilite anual de către Senatul universitar, astfel încât să se respecte criteriile unui învățământ centrat pe student cu un înalt nivel de calitate și standardele ARACIS. Numărul de studenți pentru o serie de studenți se stabilește de către fiecare universitate/facultate în funcție de dimensiunile sălilor de curs existente, fără să depășească 150 studenți/serie.

Grupele de studenți sunt dimensionate diferit, criteriul fiind interacțiunea directă cu pacientul în timpul activității didactice. **Disciplinele cu stagiul clinic** sunt disciplinele la care activitatea didactică implică interacțiunea directă cu pacientul, indiferent de anul de studii în care se regăsesc acestea. **Disciplinele fără stagiul clinic** sunt disciplinele care nu implică interacțiunea directă cu pacientul. Pentru disciplinele fără stagii clinice, numărul de studenți/grupă este de maximum 15. Pentru disciplinele cu stagii clinice, numărul de studenți pe grupă este adaptat spațiilor din bazele clinice de învățământ în care se desfășoară acestea și este de maximum 10. La disciplinele complementare (de exemplu: Limbi moderne etc.), numărul de studenți nu trebuie să depășească 25/grupă.

1.2.3.7 Cercetarea științifică

În domeniul Sănătate, personalul didactic și de cercetare propriu trebuie să desfășoare activități de cercetare științifică în domeniul disciplinelor cuprinse în norma didactică pe care o acoperă sau în domenii interdisciplinare, valorificate prin publicații în reviste de specialitate din țară sau din străinătate, comunicări științifice prezentate la sesiuni, simpozioane, conferințe, congrese naționale și /sau internaționale, contracte, expertiză, consultanță pe bază de contracte sau convenții încheiate cu parteneri din țară și străinătate.

Personalul didactic propriu implicat în activități de predare/seminarizare/practice la programul de studii *Asistență dentară* trebuie să deruleze activități în concordanță cu strategia de cercetare a instituției, având anual cel puțin o publicație sau o realizare didactică ori științifică în domeniul disciplinelor predate.

Facultatea trebuie să organizeze periodic, cu cadrele didactice, cercetătorii și absolvenții, sesiuni științifice, simpozioane, conferințe, mese rotunde în domeniul disciplinelor din programul de studii, iar comunicările trebuie să fie publicate în buletine științifice cu ISBN, ISSN sau în volume dedicate manifestării științifice. Universitatea trebuie să dispună de cel puțin un centru de cercetare științifică în domeniu cu

rezultate recunoscute de comunitatea științifică, de editură proprie pentru publicații cu ISSN și ISBN. Dotarea laboratoarelor trebuie să corespundă exigențelor temelor abordate. Echipamentele existente trebuie să permită realizarea unor cercetări recunoscute pe plan național și internațional.

1.2.3.8 Baza materială

În domeniul Sănătate, pentru programul de studii *Asistență Dentară*, baza materială trebuie să cuprindă spații de învățământ corespunzătoare dotate conform activității didactice desfășurate și a cerințelor normative obligatorii; pentru fiecare amfiteatru: tablă, videoproiector, ecran de proiecție.

Dotarea minimală generală pentru disciplinele planului de învățământ constă în:

- aparatură specifică necesară procesului didactic;
- materiale necesare pregătirii, conservării și prezentării materialului didactic;
- trusă de prim ajutor;
- material didactic (animale de laborator, culturi microbiene etc.);
- spații care să respecte regulile de protecția muncii;
- rețea de calculatoare/tablete/alte dispozitive cu acces la Internet și un sistem multimedia;
- resurse / softuri specifice care să permită studenților să lucreze efectiv;
- dotări cu aparatură specifică;
- material didactic specific (piese, mulaje etc.).

Dotări minimale pentru disciplina Anatomie

- laborator conservare cadavre și facilități pentru păstrarea cadavrelor (frigidere pentru preparate anatomice);
- minimum o masă de disecție și un cadavru la 2-3 grupe;
- muzeu cu piese anatomice;
- material didactic video - laborator 3D de anatomie virtuală; programe 3D - e learning
- rețea de calculatoare/tablete/alte dispozitive cu acces la Internet.

Dotări minimale pentru disciplina Anatomie, Histologie, Anatomie patologică:

* Anatomie

- laborator conservare cadavre (minimum o masă de disecție și un cadavru la 2-3 grupe) și facilități pentru păstrarea cadavrelor (frigidere pentru preparate anatomice) **sau** material didactic video și laborator 3D de anatomie virtuală;
- material didactic specific: ex: piese, mulaje; colecție de lame;
- softuri specifice;
- sală microscopie;
- programe 3D - e learning;
- rețea de calculatoare/tablete/alte dispozitive cu acces la internet;
- colecție de lame scanate;
- sistem de scanare lame dotat cu program de examinare e-school.

* pentru disciplinele Histologie și Anatomie patologică:

- microscopie / studenți = 1/3 (montate pe mese cu sursă de lumină);
- 2 microtoame / departament și 4 cuțite microtom / departament sau acces;
- videoproiector și ecran / sală;
- pentru anatomia patologică: rețea de calculatoare/tablete/alte dispozitive cu acces la colecție de lame scanate sau săli cu mese de necropsie, minimum 1 la 3 grupe, cu 2 truse de necropsie;
- 2 microscopie de cercetare, sau acces, pentru fiecare dintre aceste discipline;
- centrifugă ultracentrifugă sau acces;
- colecție lame;
- laborator preparare lame;

- criostat sau acces;
- sistem de scanare lame dotat cu program de examinare *e-school*.

Dotări minimale pentru disciplinele Fiziologie, Fiziopatologie, Farmacologie:

- aparatură de înregistrare pentru principalele sisteme și organe, pentru fenomene electrice și mecanice; *software* Medical - licențe pentru : procesul de hemostază, coagulare, fiziologia sanguină, fiziologie respiratorie, cardiovasculară, renală, nervoasă, musculară, endocrina etc.;
- instrumentar și aparatură de laborator pentru biochimie, hematologie etc.;
- analizator semi-automat de biochimie, spectrofotometru – UV;
- băi de organe, termostate etc.;
- echipamente pentru explorări funcționale (EKG, EEG, EMG, spirometrie etc.);
- biobază sau acces.

Dotări minimale pentru disciplinele: Biofizică, Biochimie, Genetică:

- instrumente detectoare fotoelectrice (fotometru, colorimetru, spectrofotometru, spectrofotocolorimetru) și bioelectrice (EKG, EEG, EMG) la laboratorul de biofizică;
- aparat de electroforeză, pompă de vid, centrifugă, ultracentrifugă;
- microscop de cercetare sau acces;
- echipamente de cercetare specifice sau acces;
- instrumentar și materiale care să permită studenților lucrul individual;
- microscop cu fluorescență.
- instrumentar și aparatură de laborator pentru biochimie;
- softuri specifice.

Dotări minimale pentru Informatică medicală și Biostatistică:

- minimum un calculator (terminal) la 2 studenți;
- softuri de biostatistică.

Dotări minimale pentru disciplina Microbiologie (Bacteriologie. Virusologie. Parazitologie)

- un microscop / 3 studenți;
- un microscop cu fluorescență / sală;
- termostat / sală și câte o etuvă, un pupinel, un autoclav / punct de lucru;
- câte o balanță analitică și o baie de electroforeză;
- câte o baie de apă cu agitator și o centrifugă / sală;
- colecție de lame specifice;
- laborator preparare lame, culturi etc., pentru specialități, dotate corespunzător.

Disciplinele clinice medicale și chirurgicale vor fi dotate astfel:

- toate disciplinele cu stagiul clinic vor avea **baze clinice de învățământ** în folosire exclusivă; instituția de învățământ superior încheie cu acestea un contract de colaborare; o bază clinică de învățământ (respectiv, entitatea juridică din care aceasta face parte) încheie contract de colaborare cu o singură instituție de învățământ superior.
- 3 studenți/pat la fiecare disciplină cu stagiul clinic; stagiile clinice se desfășoară obligatoriu la specialitatea respectivă, prevăzută în planul de învățământ;
- posibilități de investigație minimală.

a. Dotări pentru disciplinele medicale:

- echipamente care să permită înregistrări și interpretări (electrocardiografie, ecocardiografie, spirometrie, radiologie, endoscopie, ecografie abdominală) la minimum una dintre disciplinele din planul de învățământ.
- aparatură imagistică, în concordanță cu planul de învățământ;
- simulatoare pentru manevre medicale (în dotarea Centrelor de Simulare).

b. Dotări pentru disciplinele chirurgicale:

- la disciplinele: oftalmologie, otorinolaringologie - săli de demonstrație;
- simulatoare pentru diverse manevre chirurgicale (în dotarea Centrelor de Simulare);
- sistem video de transmitere *live* din sălile de operație;
- video-biblioteca (cu patologie chirurgicală).

La disciplinele fără stagiul clinic, trebuie să existe săli de demonstrație și posibilități tehnice de prezentare de cazuri clinice ilustrative.

Dotări minimale pentru disciplinele de specialitate stomatologice:**1. Chirurgia orală și maxilo-facială, Anestezia și sedarea în stomatologie**

- sală de operații ambulatorii dento-alveolare;
- săli de operații chirurgie OMF aseptice și septic; unitate de lucru - 2 studenți;
- paturi de spital pentru chirurgia OMF.

2. Odontoterapia, Endodonția, Parodontologia, Protetica dentară, Prevenție stomatologică, Pedodonția, Ortodonția și ODF, Practica de specialitate: unități de lucru pentru lucrări neclinice (simulatoare): câte una la 2 studenți; unități pentru lucrări clinice: câte una la 2 studenți.

3. Materiale dentare și Morfologia dinților și arcașelor dentare:

- laboratoare cu 1,5 mp/ student;
- locuri de lucru individual (câte unul la 3 studenți) dotate cu mobilier și instrumentar specific.

Biblioteca

Biblioteca trebuie dotată cu sală de lectură și fond de carte propriu, corespunzător disciplinelor prevăzute în planurile de învățământ.

În domeniul Sănătate, acoperirea bibliografiei cu caracter obligatoriu pentru toate disciplinele din planul de învățământ se face în format digital pentru toți studenții sau pe suport fizic pentru minimum 50% dintre studenți.

Trebuie să existe abonamente la reviste, inclusiv în format electronic. Biblioteca trebuie să dispună de un număr de locuri în sălile de lectură egal cu minimum 10% din numărul total de studenți sau să existe posibilitatea de a accesa *on-line* baza de date electronice a bibliotecii (din orice altă locație), precum și rețea de calculatoare/tablete/alte dispozitive cu acces la Internet.

Capacitatea spațiilor de învățământ trebuie să fie:

- min. 1 mp/loc în sălile de curs;
- min. 1,4 mp/loc în sălile de seminar;
- min. 1,5 mp/loc în sălile de lectură din bibliotecă;
- min. 2,5 mp/loc în laboratoare de informatică;
- min. 4 mp/loc în laboratoarele disciplinelor cu caracter experimental.

Alte observații specifice domeniului sau programelor de studii

În domeniul Sănătate, pentru programul de studii *Asistență Dentară*, trebuie să existe o colaborare între instituția de învățământ superior, Ministerul Sănătății și Ordinul Asistenților Medicali Generaliști, Moașelor și Asistenților Medicali din România, în scopul orientării profesionale și inserției pe piața muncii a absolvenților.

1.2.4 Programul de studii: ASISTENȚĂ DE PROFILAXIE STOMATOLOGICĂ**1.2.4.1 Personalul didactic**

Standardele privind personalul didactic sunt cele formulate în legislația în vigoare, cu precizările stabilite în cerințele normative obligatorii privind autorizarea / acreditarea / evaluarea periodică a programelor de studii universitare de licență și în standardele specifice de față, aprobate de Consiliul ARACIS.

Următoarele criterii normative sau standarde se referă la toate posturile didactice constituite pentru programul de studii evaluat, conform unui stat de funcții cumulativ în care se includ posturile întregi sau fracțiunile de posturi, după caz, din toate departamentele colaboratoare; în cazul programelor de studii evaluate în vederea acreditării sau evaluării periodice, statul de funcții trebuie să corespundă situației de fapt din anul universitar în care universitatea a solicitat evaluarea ARACIS sau, după caz, din anul universitar în care se face vizita echipei de evaluare. În cazul evaluării în vederea autorizării, statul de funcții este un stat de funcții previzionat.

1. Posturile didactice sunt constituite conform reglementărilor legale în vigoare, în state de funcții la începutul fiecărui an universitar.
2. Personalul didactic trebuie să îndeplinească cerințele legale pentru ocuparea posturilor și să aibă calificarea și activitatea de cercetare în domeniul disciplinelor postului.
3. Personalul didactic titular în învățământul superior acoperă, într-un an universitar, cel mult trei norme didactice, indiferent de instituția de învățământ în care își desfășoară activitatea.
4. Universitatea trebuie să aibă un plan de formare continuă a personalului didactic.

În domeniul Sănătate, pentru programul de studii **Asistență de profilaxie stomatologică**, raportul cadre didactice/studenti este cel puțin 1/6.

În vederea **evaluării periodice și acreditării** unui program de studii, raportul cadre didactice/studenti trebuie calculat luând în considerare toate cadrele didactice ale programului (cadrele didactice titulare în instituția de învățământ superior respectivă și cadrele didactice asociate) și capacitatea de școlarizare în vigoare.

În vederea **autorizării funcționării provizorii** a unui program de studii, raportul cadre didactice/studenti trebuie calculat luând în considerare toate cadrele didactice (cadrele didactice titulare în învățământul superior și cadrele didactice asociate) din statul de funcții previzionat și capacitatea de școlarizare solicitată de instituție pentru programul de studii respectiv.

Dacă într-o instituție de învățământ superior există programe de studii care au același plan de învățământ, pentru fiecare dintre aceste programe raportul cadre didactice/studenti trebuie calculat luând în considerare toate cadrele didactice ale programului respectiv (titulare și asociate), precum și suma capacităților de școlarizare în vigoare ale acestor programe (de exemplu, suma capacităților de școlarizare a două programe care diferă prin limba de predare), dacă procentul de suprapunere a cadrelor didactice (titulare și asociate) la aceste programe este peste 80%.

În vederea **evaluării periodice și acreditării**, cel puțin 70% din totalul posturilor didactice din statul de funcții, constituite conform normativelor legale, sunt acoperite cu cadre didactice cu norma de bază în universitate sau cu post rezervat. Dintre aceste cadre didactice, cel puțin 25% sunt profesori universitari și conferențieri universitari dar nu mai mult de 50%.

În vederea **autorizării funcționării provizorii**, cel puțin 70% din totalul posturilor didactice din statul de funcții previzionat, constituite conform normativelor legale, sunt acoperite cu cadre didactice titulare în învățământul superior, conform prevederilor legale, iar dintre acestea cel puțin 25% sunt profesori universitari și conferențieri universitari.

Cadrele didactice titulare și asociate se iau în considerare la **acreditarea/evaluarea periodică/autorizarea de funcționare provizorie**, pentru evaluarea fiecărui program de studii din ciclul de licență, indiferent dacă acestea ocupă posturi întregi sau fracțiuni de posturi din statele de funcții/statele de funcții previzionate ale programului respectiv.

În domeniul Sănătate, pentru programul **Asistență de profilaxie stomatologică**, asistenții universitari care ocupă posturi didactice prin concurs trebuie să aibă pregătire pedagogică atestată sau să aibă absolvit un program de pregătire psihopedagogică în termen de 3 ani de la încheierea contractului de angajare pe perioadă nedeterminată. Pentru alte cadre didactice (inclusiv pentru asistenții universitari pe perioadă determinată) care ocupă posturi prin concurs, această cerință reprezintă o recomandare.

La disciplinele care au corespondent în rețeaua Ministerului Sănătății (în *Nomenclatorul de specialități medicale, medico - dentare și farmaceutice pentru rețeaua de asistență medicală*), pot accede doar persoane care dețin, în funcție de gradul didactic universitar, titlurile de medic farmacist rezident, specialist sau primar în specialitatea postului. La disciplinele de specialitate care nu au corespondent în rețeaua Ministerului Sănătății pot accede, în condițiile legii, absolvenții ai programului de studii.

Instituția încurajează dezvoltarea profesională a absolvenților pentru a deveni cadre didactice și există absolvenți ai acestor programe de studii angajați cadre didactice titulare, în condițiile legii.

1.2.4.2 Conținutul procesului de învățământ

În domeniul Sănătate, formarea de bază în **Asistență de profilaxie stomatologică** cuprinde în total 3 ani de studii pentru minimum 2500 de ore de instruire teoretică și practică aplicativă asigurate de o instituție de învățământ superior, finalizate cu diplomă de licență. Cei 3 ani de studii cuprind 180 de credite ECTS (30 credite/semestru). În domeniul Sănătate, nu există forme de învățământ cu frecvență redusă sau la distanță.

În domeniul Sănătate, pentru programul de studii **Asistență de profilaxie stomatologică**, raportul dintre orele de curs și cele de activități practice/aplicative (laboratoare, proiecte, stagii de practică etc.) este de 1/2 (33%/67%), respectiv orele de curs reprezintă 33%, iar cele aplicative 67%, cu o abatere de $\pm 10\%$. Anul universitar va fi structurat pe două semestre a câte 14 săptămâni.

Fiecare semestru are câte 30 credite de studii ECTS pentru disciplinele obligatorii și cele opționale care au devenit obligatorii. În domeniul Sănătate, pentru programul de studii **Asistență de profilaxie stomatologică**, media numărului de ore/ săptămână pe toți anii de studii între 24-28, numărul total de ore de pregătire teoretică și practică de specialitate fiind de 2500.

Principalii indicatori privind organizarea procesului de învățământ la programul de studii de licență **Asistență de profilaxie stomatologică** sunt centralizați în *Tabelul 3*.

Tabelul 3. Centralizator al indicatorilor privind organizarea procesului de învățământ la programul de studii de licență *Asistență de profilaxie stomatologică*

INDICATOR	Nivel
1. Durata studiilor la forma de învățământ cu frecvență	6 semestre = 3 ani
2. Durata unui semestru privind activitatea didactică	14 săptămâni*
3. Numărul de ore pe săptămână	media numărului de ore/ săptămână pe toți anii de studii se situează între 24-28**
4. Numărul de ore de activitate organizată conform planului de învățământ pentru întregul ciclu al studiilor de licență	Minimum 2500
5. Numărul minim total de credite obligatorii	180 ECTS

6. Numărul minim de credite pe semestru	30 ECTS (la disciplinele obligatorii și la cele opționale care au devenit obligatorii)
7. Numărul de discipline (obligatorii+opționale) pe semestru	5-15
8. Durata practicii de specialitate	90 - 120 ore/an (comasate în minimum 3 săptămâni/an, în perioada verii), în anii I-III.
9. Durata pentru elaborarea lucrării de licență	Minimum 56 de ore.
10. Numărul de credite alocate pentru practica de specialitate	Minimum 2 credite ECTS/ an
11. Numărul de credite alocate (suplimentar) pentru promovarea examenului de licență	10 credite ECTS
12. Numărul de credite alocate educației fizice ca disciplină obligatorie	Minimum 1 ECTS****
13. Raportul dintre numărul orelor de curs și cele aplicative (seminare, laboratoare, proiecte, stagii de practică etc.)	1/2 (33% ore de curs și 67% ore de activități practice/aplicative) cu o abatere de $\pm 10\%$
14. Echivalența în ore a unui credit ECTS	25 ore
15. Numărul de săptămâni ale sesiunilor semestriale de examene	Minimum 3 săptămâni
16. Număr de săptămâni de sesiune de restanță	Minimum 1 săptămână
17. Număr maxim de studenți pe serie	Maximum 150
18. Număr maxim de studenți pe grupă IF	În funcție de tipul de disciplină, maximum 15 pentru cele fără stagiu clinic și maximum 10 pentru cele cu stagiu clinic *****
19. Raportul maxim dintre numărul de studenți și numărul de cadre didactice care desfășoară activități didactice la program	6/1

*, ** Acestea nu cuprind stagiile de practică de specialitate.

*** Creditele se acordă peste cele obligatorii; promovarea disciplinei Educație fizică este obligatorie.

**** **Disciplinele cu stagiu clinic** sunt disciplinele la care activitatea didactică implică interacțiunea directă cu pacientul, indiferent de anul de studii în care se regăsesc acestea. **Disciplinele fără stagiu clinic** sunt disciplinele care nu implică interacțiunea directă cu pacientul.

Planul de învățământ va conține discipline fundamentale, de domeniu, de specialitate și complementare, grupate fiecare în discipline obligatorii, opționale și facultative. Discipline opționale, facultative și cele relevante (DR) pentru pregătirea în domeniu a studenților, disponibile conform opțiunilor instituțiilor, se vor include în una dintre cele 4 categorii: fundamentale, de domeniu, de specialitate și complementare.

Disciplinele din planul de învățământ se grupează după **categoria formativă** și după **opționalitate**.

Tabelul 4. Ponderea orelor disciplinelor de studii în funcție de categoria formativă

Tip disciplină	Notăție	Pondere %
Discipline fundamentale	DF	10-15
Discipline de domeniu	DD	10-15
Discipline de specialitate	DS	60-70
Discipline complementare	DC	5-10

Discipline relevante pentru pregătirea în domeniu a studenților, disponibile conform opțiunilor instituțiilor	DR	Maximum 7 discipline
Total		100%

Tabelul 5. Ponderea orelor de activitate didactică după opționalitatea disciplinelor

Tip disciplină	Notăție	Pondere %
Discipline obligatorii	DO	85-95
Discipline opționale (la alegere)	DA	5-15
Discipline facultative	DF	suplimentar acestei structuri
Total		100% +DF

În domeniul Sănătate, pentru programul de studii *Asistență de profilaxie stomatologică*, planul de învățământ minim, în condițiile respectării prevederilor de mai sus, va cuprinde disciplinele prezentate în continuare:

1.2.4.2.1 Discipline fundamentale (generale)

Nr. crt.	Disciplina	Tipul disciplinei
1.	Anatomie	Obligatorie
2.	Biochimie	Obligatorie
3.	Biofizică	Obligatorie
4.	Fiziologie. Fiziopatologie	Obligatorie
5.	Farmacologie	Obligatorie
6.	Microbiologie (Bacteriologie. Virusologie. Parazitologie)	Obligatorie
7.	Histologie. Anatomie-patologică	Obligatorie
8.	Genetică	Obligatorie

1.2.4.2.2 Discipline de domeniu

Nr. crt.	Disciplina	Tipul disciplinei
1.	Boli infecțioase. Epidemiologie	Obligatorie
2.	Chirurgie generală. Anestezie și terapie intensivă.	Obligatorie
3.	Dermatovenerologie	Obligatorie
4.	Endocrinologie	Obligatorie
5.	Igienă. Igiena Alimentației	Obligatorie
6.	Alergologie și Imunologie clinică	Obligatorie
7.	Medicină Internă	Obligatorie
8.	Neurologie	Obligatorie
9.	Oftalmologie	Obligatorie
10.	Otorinolaringologie (ORL)	Obligatorie
11.	Pediatrie	Obligatorie

12.	Psihiatrie	Obligatorie
13.	Urgențe medico-chirurgicale. Prim Ajutor Medical	Obligatorie
14.	Promovarea sănătății	Obligatorie

1.2.4.2.3 Discipline de specialitate

Nr. crt	Disciplina	Tipul disciplinei
1.	Chirurgie orală și maxilo-facială	Obligatorie
2.	Anesteziologie în Medicina dentară	Obligatorie
3.	Urgențe în Medicina Dentară	Obligatorie
4.	Educație pentru sănătatea orală	Obligatorie
5.	Materiale dentare	Obligatorie
6.	Morfologia dinților și arcadelor dentare	Obligatorie
7.	Endodonție	Obligatorie
8.	Odontoterapie	Obligatorie
9.	Ortodonție și ortopedie dento-facială (ODF)	Obligatorie
10.	Parodontologie	Obligatorie
11.	Pedodonție	Obligatorie
12.	Prevenție stomatologică	Obligatorie
13.	Protetică dentară	Obligatorie
14.	Radiologie stomatologică	Obligatorie
15.	Sănătate orală și stomatologie comunitară	Obligatorie
16.	Profilaxia stomatologică la copii	Obligatorie
17.	Profilaxia stomatologică la pacienții cu aparate ortodontice	Obligatorie
18.	Profilaxia stomatologică la pacienții cu lucrări protetice (fixe, mobile, pe implanturi)	Obligatorie
19.	Profilaxia stomatologică la persoanele cu nevoi speciale	Obligatorie
20.	Nursing general (Tehnici de îngrijire a omului sănătos și a bolnavului)	Obligatorie
21.	Organizare și Legislație profesională	Obligatorie

1.2.4.2.4 Discipline complementare

Nr. crt.	Disciplinele	Tipul disciplinei
1.	Metodologia cercetării științifice	Obligatorie
2.	Științele comportamentului. Psihologie medicală. Sociologie medicală. Comunicare medicală.	Obligatorie
3.	Informatică Medicală și Biostatistică	Obligatorie
4.	etică și integritate academică	Opțională
5.	Bioetică. Deontologie medicală.	Obligatorie

6.	Limbi moderne	Obligatorie
7.	Educație fizică	Obligatorie
8.	Ergonomie. Managementul Cabinetului Dentar.	Obligatorie

1.2.4.2.5 Alte aspecte privind disciplinele programului de studii

În domeniul Sănătate, pentru programul de studii **Asistență de profilaxie stomatologică**, predarea uneia/mai multor discipline obligatorii/ teme aparținând unor discipline obligatorii dintre cele de mai sus poate avea loc în cadrul altor discipline obligatorii sau în conexiune cu acestea, inclusiv în cadrul unor discipline/ module/ modele integrative ale planului de învățământ.

Orice eliminare a unei discipline obligatorii dintre cele de mai sus impune substituirea cu o alta obligatorie, în strânsă legătură cu cea eliminată și înlocuind-o ca nivel de abilități și cunoștințe acumulate. Această înlocuire trebuie probată prin fișa disciplinei nou introdusă și prin rezultatele învățării. Instruirea teoretică se face în mod echilibrat și coordonat cu instruirea clinică, astfel încât cunoștințele și competențele prevăzute mai sus să poată fi dobândite în mod corespunzător.

Pe lângă disciplinele obligatorii, fiecărui an de studii și se pot asocia oferte de discipline opționale. Disciplinele opționale trebuie să fie o completare a disciplinelor obligatorii ale programului de studii sau să ofere cunoștințe și abilități complementare profesiei. Disciplinele opționale trebuie să sprijine posibilitatea conturării unei traiectorii profesionale individuale pentru fiecare student. Acestea nu trebuie să reprezinte repetarea a unei discipline obligatorii sau să depășească nivelul de cunoștințe necesar pregătirii de bază, respectiv nivelul de pregătire a absolventului cu licență. Planul de învățământ conține una sau mai multe discipline opționale/semestru. Oferta de discipline opționale se prezintă sub formă de pachete (unul sau mai multe) de minimum două discipline. Studentul are obligația de a alege câte o disciplină opțională din fiecare pachet. Pentru fiecare pachet, devine obligatorie disciplina care întrunește cele mai multe opțiuni ale studenților. Pe langa disciplinele opționale menționate la categoriile DF, DD, DS și DC, instituția de învățământ superior poate avea, pentru programul de studii respectiv, propria oferta de discipline opționale. Fiecărei discipline opționale i se alocă un număr de ore și de credite ECTS (incluse în cele 60 de credite ale anului de studii), în conformitate cu prevederile legale în vigoare. Toate disciplinele dintr-un pachet au același număr de ECTS. Studentul poate opta și pentru alte discipline opționale. În acest caz, acestea pot fi parcurse ca discipline facultative, iar numărul de credite se alocă peste cele 60 anuale și sunt consemnate în Suplimentul la diplomă.

Planul de învățământ al programului de studii universitare de licență – **Asistență de profilaxie stomatologică** poate să conțină și discipline facultative. Pentru acestea nu există restricție de număr ore. Disciplinele facultative se creditează cu credite ECTS suplimentar față de cele 60 de credite/an (pot fi organizate pentru studenții interesați). Disciplinele facultative pot să completeze pregătirea studentului la **Asistență de profilaxie stomatologică** în arii specifice sau mai puțin specifice, domeniului specialității. Acestea figurează în foaia matricolă a studentului.

În domeniul Sănătate, instituția are reglementată procedura de promovare a studentului dintr-un an de studii în altul, în funcție de creditele de studii (ECTS) acumulate (de minimum 45 de credite, din 60). Nu se acceptă mai mult de 15 credite restante acumulate în cel mult ultimii 2 ani de ani de studii. Pentru programele de studii din domeniul Sănătate nu există posibilitatea de promovare a doi ani de studii într-un singur an universitar.

În domeniul Sănătate, la toate programele de studii din România, indiferent de limba de predare, activitățile didactice care implică însușirea terminologiei de specialitate, precum și interacțiunea directă cu pacientul, se desfășoară în limba română.

1.2.4.3 Conținutul fișelor disciplinelor

Titularii de disciplină întocmesc o fișă a disciplinei. Fișele disciplinelor avizate anual la nivelul departamentului, vor conține:

- date despre program vizând instituția de învățământ superior, facultatea, departamentul, domeniul de studii, ciclul de studii, programul de studii, calificarea obținută prin absolvirea programului de studii.
- date despre disciplină în care vor fi menționate denumirea disciplinei, anul de studii/semestrul, modalitatea de evaluare: E – examen, VP – verificare pe parcurs, C – colocviu, precizând categoria formativă a disciplinei: fundamentală - DF / de domeniu - DD / de specialitate - DS / complementară - DC, precum și obligativitatea disciplinei: obligatorie / opțională / facultativă, de asemenea și titularul/titularii activităților didactice teoretice și practice, în conformitate cu statele de funcții.
- timpul estimat pentru pregătirea studenților în vederea evaluării. Se vor preciza atât numărul de ore alocate pe săptămână pentru activități teoretice și practice (lucrări practice/stagii), cât și numărul de ore necesare studiului individual în vederea pregătirii examenului;
- precondiții (condiții preliminare) vizând, atât *curriculum*-ul, cât și competențele necesare;
- condiții specifice pentru desfășurarea activităților teoretice și practice la nivelul disciplinelor;
- competențele specifice profesionale și transversale dobândite de studenți în urma desfășurării activității la disciplină;
- obiectivele generale și specifice ale disciplinei /rezultatele învățării.

Conținutul temelor susținute în cadrul activităților teoretice și lucrărilor practice/stagiilor trebuie să fie în concordanță cu numărul de ore alocate disciplinei. Vor fi precizate metodele de predare. În fișele disciplinelor trebuie menționate și titlurile bibliografice pe care studenții le pot consulta în cadrul activității individuale. Bibliografia va conține titluri recente, din ultimii 10 ani (dintre care, 50% din ultimii 5 ani), care vor constitui un suport pentru pregătirea teoretică și practică a studenților. Se va preciza modul în care asimilarea cunoștințelor în disciplină va putea fi aplicată în activitatea profesională desfășurată după absolvire. Se va realiza coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunităților epistemice, asociațiilor profesionale și angajatorilor reprezentativi din domeniul aferent programului. Evaluarea va fi prezentată sub formă sintetică, precizând criteriile de evaluare, metodele de evaluare și ponderea din nota finală, standardele minime de performanță pe care studenții trebuie să le însușească pentru a promova examenul la disciplina respectivă.

1.2.4.4 Practica

În domeniul Sănătate, pentru programul de studii **Asistență de profilaxie stomatologică**, sunt prevăzute stagii clinice de specialitate derulate în timpul semestrelor, stagii de practică de specialitate, precum și ore destinate elaborării lucrării de licență, în ultimul an de studii.

În maximum doi ani de la intrarea în vigoare a prezentului document, instituțiile de învățământ superior vor introduce în planurile de învățământ, în ultimul semestru al programului de studii, **stagiul profesional** (activitate practică desfășurată comasat cu o durată de minimum 160 ore).

Pentru stagiile clinice de specialitate derulate în timpul semestrelor, fiecare la specialitatea respectivă, pentru stagiile de practică de specialitate și stagiul profesional, instituția de învățământ superior face dovada că a încheiat convenții de colaborare, contracte sau alte documente cu bazele clinice de învățământ (secții clinice universitare, unități sanitare, institute, centre de diagnostic și tratament, secții cu paturi, laboratoare, cabinete, alte unități de profil aprobate prin mecanisme proprii de către instituția de învățământ) în care sunt precizate: locul și perioada desfășurării activității/ stagiilor practice, modul de organizare și îndrumare, responsabilii din partea instituției de învățământ superior și ai bazei clinice de învățământ etc.

Stagiile de practică de specialitate se desfășoară comasat la finele anilor I-III. Stagiile de practică de specialitate de vară au o durată de 90 - 120 ore/an (comasate în minimum 3 săptămâni/an, în perioada verii) și se vor derula în fiecare an de studii și vor conține în tematică subiecte corelate cu disciplinele studiate în anul respectiv. Pentru practica de specialitate desfășurată comasat în perioada verii și stagiul profesional, vor

fi nominalizați tutori de practică. Aceștia pot fi: cadre didactice ale programului **Asistență de profilaxie stomatologică** la discipline de specialitate și personal calificat cu studii superioare și o vechime de minimum 5 ani în domeniul **Asistenței de profilaxie stomatologică**. Pentru stagiile de practică de specialitate și stagiul profesional, fișa disciplinei precizează: obiectivele, tematica, tipurile de activități și eșalonarea pe durata studiilor, sarcinile studentului, resursele disponibile (umane, bibliografice etc.), formele și criteriile de evaluare a rezultatelor învățării.

1.2.4.5 Rezultatele învățării

Instituția de învățământ oferă informații și date despre calificările, programele de studii, diplomele, personalul didactic și de cercetare, facilitățile oferite studenților și despre orice aspect de interes pentru public, în general, și pentru studenți, în special (de exemplu: *Regulament de formare profesională a studenților, Regulament de acordare a burselor și altor forme de sprijin material pentru studenții la studiile de licență / masterat etc.*).

Competențele profesionale și transversale dobândite de studenți trebuie să le permită la absolvire angajarea pe piața muncii, dezvoltarea unei afaceri proprii sau continuarea studiilor în ciclul următor. Competențele trebuie definite și prezentate într-o secțiune distinctă a Planului de învățământ. Instituția de învățământ trebuie să ofere programe de stimulare a studenților performanți precum și programe de sprijin a celor cu dificultăți în învățare.

1.2.4.5.1 Evaluarea studenților

Instituția de învățământ are un regulament privind evaluarea și notarea studenților care este aplicat în mod riguros și consecvent. Evaluarea studenților se realizează pe bază de criterii de performanță, examinarea asigurând evaluarea cunoștințelor și a abilităților dobândite, în prezența a minimum 2 cadre didactice.

Toate examenele (evaluare orală sau scrisă) se desfășoară în spațiile aferente procesului didactic în prezența cadrului didactic titular de curs și a cel puțin unui alt cadru didactic de specialitate (excepții, situații reglementate special la nivel național). Fiecare activitate didactică, de cercetare sau practică/aplicativă din planul de învățământ al programului de studii se încheie cu o evaluare finală. Rezultatele evaluării se concretizează în note de la 1 la 10, exprimate în numere întregi, nota minimă de promovare fiind 5.

Examenul scris constă într-un test grilă sau subiecte redacționale din aria tematică a disciplinei. Trebuie respectată modalitatea de examinare prevăzută în Fișa disciplinei. Formele de evaluare și atestare a competențelor studentului, prevăzute în planurile de învățământ, sunt examenul (E), colocviul (C) și verificarea pe parcurs (VP). Modul de susținere a examenelor – probă scrisă (S), probă orală (O) sau probă scrisă și orală (SO) – se stabilește pentru fiecare disciplină în parte prin Fișa disciplinei și se comunică studenților la începutul fiecărui semestru, de titularul disciplinei. Cel puțin 50% dintre formele de evaluare a disciplinelor de studii prevăzute în planul de învățământ sunt examene.

Nota înregistrată la evaluarea finală nu poate fi stabilită doar pe baza unui referat redactat de student sau pe baza rezultatelor evaluărilor pe parcurs, cu excepția disciplinelor complementare la care evaluarea se poate face și în timpul semestrelor. Rezultatele obținute de studenți pe parcursul pregătirii sunt înregistrate în conformitate cu legislația în vigoare, în formulare omologate în acest sens (catalog, registru matricol, supliment la diplomă).

1.2.4.5.2 Elaborarea lucrării de finalizare a studiilor

În domeniul Sănătate, pentru programul de studii **Asistență de profilaxie stomatologică**, sunt alocate ore pentru elaborarea lucrării de licență; lucrarea de licență cuprinde elemente specifice programului de studii și este elaborată după metodologia proprie fiecărei instituții.

Elaborarea lucrării de licență se efectuează în ultimii 2 ani de studii, pe tema specifică programului de studii,

având prevăzut în Planul de învățământ al ultimului an de studii un număr de minimum 56 de ore.

Lucrarea de licență testează abilitățile de a concepe și realiza o cercetare independentă, precum și de a redacta și prezenta rezultatele cercetării conform regulilor comunității științifice. Tema lucrării de finalizare a studiilor se alege cel mai târziu la începutul primului semestru al ultimului an de studii și poate fi schimbată de maximum 2 ori, cu avizul coordonatorului științific. Lucrarea de licență reprezintă o lucrare cu caracter științific pe care absolventul o realizează și o susține în fața comisiei în vederea obținerii diplomei de licență. Aceasta trebuie să conțină rezultate ale propriilor cercetări și investigații în domeniul temei alese care vor deține ponderea principală în volumul lucrării, să demonstreze familiarizarea cu literatura relevantă pentru tema abordată, rigoare științifică și metodologică, să aibă o structură logică și să fie redactată coerent, în stil științific, iar forma grafică să respecte normele academice specifice domeniului.

În metodologiile/procedurile interne ale instituției de învățământ sunt prevăzute condițiile de acceptare a lucrărilor de licență. Cadrul didactic coordonator este responsabil, împreună cu candidatul, de asigurarea autenticității lucrării. Este recomandabil ca lucrările de licență să fie analizate cu un *soft* de verificare a similitudinilor; universitățile stabilesc procentul de similitudine acceptat.

1.2.4.5.3 Examenul de licență

Studiile universitare de licență se încheie cu examenul de licență care se susține, în conformitate cu legislația în vigoare, pe baza unei metodologii/unor proceduri proprii, aprobate anual de Senatul universitar. Examenul de finalizare a studiilor se organizează în două sesiuni anuale. Examenul de licență cuprinde următoarele probe:

- a) Proba 1 - evaluarea cunoștințelor fundamentale și de specialitate, prin probă scrisă și probă practică;
- b) Proba 2 - prezentarea și susținerea publică a lucrării de licență.

Tematica și bibliografia probei scrise sunt anunțate cu minimum 6 luni înainte de derularea examenului de licență.

Candidații la examenul de finalizare a studiilor de licență prezintă la înscriere un atestat de competență lingvistică într-o limbă de largă circulație internațională. Nota minimă de promovare pentru fiecare probă este 5 (cinci), iar media generală de promovare a examenului de licență este cel puțin 6 (șase).

1.2.4.6 Studenții. Numărul maxim de studenți care pot fi școlarizați

Numărul maxim de studenți care pot fi școlarizați (capacitatea de școlarizare) este în conformitate cu hotărârea de guvern privind structura instituțiilor de învățământ superior, în vigoare în anul respectiv, dar și cu respectarea raportului cadre didactice/studenți de cel puțin 1/6. Numărul maxim de studenți care pot fi școlarizați este stabilit prin coroborarea datelor privind resursa umană și baza materială, incluzând resursele educaționale. În domeniul Sănătate, transferul studenților între instituțiile de învățământ superior, facultăți și specializări se efectuează cu respectarea prevederilor legale în vigoare.

1.2.4.6.1 Admiterea

Admiterea se organizează în conformitate cu *Metodologia-cadru privind organizarea admiterii în ciclurile de studii universitare de licență, de masterat și de doctorat*, cu reglementările legale în vigoare, precum și cu metodologiile proprii ale instituției de învățământ superior. Instituția de învățământ superior formulează și aplică propria politică, transparentă și riguroasă, a recrutării și admiterii studenților, anunțată public cu cel puțin 6 luni înainte de concursul de admitere și care respectă principiul egalității șanselor tuturor candidaților, fără nicio discriminare. Admiterea se face în limita capacității de școlarizare stabilită de ARACIS și publicată în hotărârea de guvern privind structura instituțiilor de învățământ superior din anul curent.

Candidații se înscriu la concursul de admitere pe baza diplomei de bacalaureat sau altor acte de studii echivalente, conform legii. Studenții înmatriculați încheie cu instituția un Contract de Studii în care sunt

prevăzute drepturile și obligațiile părților.

În domeniul Sănătate, admiterea studenților la programul de studii **Asistență de profilaxie stomatologică** se face prin cel puțin o probă scrisă care să evalueze cunoștințele candidaților din discipline care au relevanță pentru viitoarea formare a acestora. Pentru studenții internaționali, admiterea la programele de studii se face conform metodologiilor proprii ale instituției de învățământ superior, cu respectarea prevederilor legale în vigoare. Concursul de admitere evaluează în mod unitar cunoștințele de Biologie și/sau Chimie ale candidaților, în scopul verificării existenței nivelului necesar pentru începerea studiilor de **Asistență de profilaxie stomatologică**, în special pentru a asigura baza de cunoștințe necesare pentru aprofundarea și dezvoltarea disciplinelor fundamentale în domeniul **Asistenței de profilaxie stomatologică**.

1.2.4.6.2 Criterii privind stabilirea numărului maxim de studenți care pot fi școlarizați

În domeniul Sănătate, pentru programul de studii **Asistență de profilaxie stomatologică** numărul maxim de studenți care pot fi școlarizați se stabilește astfel încât raportul cadre didactice /studenți să fie cel puțin 1/6. Numărul maxim de studenți care pot fi școlarizați este stabilit prin coroborarea datelor privind resursa umană și baza materială, incluzând resursele educaționale.

Numărul maxim de studenți în grupă și în serie

Numărul maxim de studenți pentru programul de studii **Asistență de profilaxie stomatologică** se stabilește astfel încât să fie asigurate condițiile optime pentru desfășurarea învățământului medical, cu respectarea standardelor de calitate prevăzute. Numărul maxim de studenți care pot fi școlarizați (capacitatea de școlarizare) se stabilește pe baza evaluării periodice a programelor de studii, a raportului cadre didactice/studenți și este cel publicat în Monitorul Oficial.

Dimensiunile formațiunilor de studii la programul de studii **Asistență de profilaxie stomatologică** sunt stabilite anual de către Senatul universitar, astfel încât să se respecte criteriile unui învățământ centrat pe student cu un înalt nivel de calitate și standardele ARACIS. Numărul de studenți pentru o serie de studenți se stabilește de către fiecare universitate/facultate în funcție de dimensiunile sălilor de curs existente, fără să depășească 150 studenți/serie.

Grupele de studenți sunt dimensionate diferit, criteriul fiind interacțiunea directă cu pacientul în timpul activității didactice. **Disciplinele cu stagiul clinic** sunt disciplinele la care activitatea didactică implică interacțiunea directă cu pacientul, indiferent de anul de studii în care se regăsesc acestea. **Disciplinele fără stagiul clinic** sunt disciplinele care nu implică interacțiunea directă cu pacientul. Pentru disciplinele fără stagii clinice, numărul de studenți/grupă este de maximum 15. Pentru disciplinele cu stagii clinice, numărul de studenți pe grupă este adaptat spațiilor din bazele clinice de învățământ în care se desfășoară acestea și este de maximum 10. La disciplinele complementare (de exemplu: Limbi moderne etc.), numărul de studenți nu trebuie să depășească 25/grupă.

1.2.4.7 Cercetarea științifică

În domeniul Sănătate, personalul didactic și de cercetare propriu trebuie să desfășoare activități de cercetare științifică în domeniul disciplinelor cuprinse în norma didactică pe care o acoperă sau în domenii interdisciplinare, valorificate prin publicații în reviste de specialitate din țară sau din străinătate, comunicări științifice prezentate la sesiuni, simpozioane, conferințe, congrese naționale și /sau internaționale, contracte, expertiză, consultanță pe bază de contracte sau convenții încheiate cu parteneri din țară și străinătate.

Personalul didactic propriu implicat în activități de predare/seminarizare/practice la programul de studii **Asistență de profilaxie stomatologică** trebuie să deruleze activități în concordanță cu strategia de cercetare a instituției, având anual cel puțin o publicație sau o realizare didactică ori științifică în domeniul disciplinelor predate.

Facultatea trebuie să organizeze periodic, cu cadrele didactice, cercetătorii și absolvenții, sesiuni științifice, simpozioane, conferințe, mese rotunde în domeniul disciplinelor din programul de studii, iar comunicările trebuie să fie publicate în buletine științifice cu ISBN, ISSN sau în volume dedicate manifestării științifice. Universitatea trebuie să dispună de cel puțin un centru de cercetare științifică în domeniu cu rezultate recunoscute de comunitatea științifică, de editură proprie pentru publicații cu ISSN și ISBN. Dotarea laboratoarelor trebuie să corespundă exigențelor temelor abordate. Echipamentele existente trebuie să permită realizarea unor cercetări recunoscute pe plan național și internațional.

1.2.4.8 Baza materială

În domeniul Sănătate, pentru programul de studii **Asistență profilaxie stomatologică**, baza materială trebuie să cuprindă spații de învățământ corespunzătoare dotate conform activității didactice desfășurate și a cerințelor normative obligatorii; pentru fiecare amfiteatru: tablă, videoproiector, ecran de proiecție.

Dotarea minimală pentru disciplinele planului de învățământ constă în:

- aparatură specifică necesară procesului didactic;
- materiale necesare pregătirii, conservării și prezentării materialului didactic;
- trusă de prim ajutor;
- material didactic (animale de laborator, culturi microbiene etc.);
- spații care să respecte regulile de protecția muncii;
- rețea de calculatoare/tablete/alte dispozitive cu acces la Internet și un sistem multimedia;
- resurse / softuri specifice care să permită studenților să lucreze efectiv;
- dotări cu aparatură specifică;
- material didactic specific (piese, mulaje etc.).

Dotări minimale pentru disciplina Anatomie, Histologie, Anatomie patologică:

* *Anatomie*

- laborator conservare cadavre (minimum o masă de disecție și un cadavru la 2-3 grupe) și facilități pentru păstrarea cadavrelor (frigidere pentru preparate anatomice) **sau** material didactic video și laborator 3D de anatomie virtuala;
- material didactic specific: ex: piese, mulaje; colecție de lame;
- softuri specifice;
- sală microscopie;
- programe 3D - e learning;
- rețea de calculatoare/tablete/alte dispozitive cu acces la internet;
- colecție de lame scanate;
- sistem de scanare lame dotat cu program de examinare *e-school*.

* *pentru disciplinele Histologie și Anatomie patologică:*

- microscop / studenți = 1/3 (montate pe mese cu sursă de lumină);
- 2 microtoame / departament și 4 cuțite microtom / departament sau acces;
- videoproiector și ecran / sală;
- pentru anatomia patologică: rețea de calculatoare/tablete/alte dispozitive cu acces la colecție de lame scanate sau săli cu mese de necropsie, minimum 1 la 3 grupe, cu 2 truse de necropsie;
- 2 microscopie de cercetare, sau acces, pentru fiecare dintre aceste discipline;
- centrifugă ultracentrifugă sau acces;
- colecție lame;
- laborator preparare lame;
- criostat sau acces;
- sistem de scanare lame dotat cu program de examinare *e-school*.

Dotări minimale pentru disciplinele Fiziologie, Fiziopatologie, Farmacologie:

- aparatură de înregistrare pentru principalele sisteme și organe, pentru fenomene electrice și mecanice; *software* Medical - licențe pentru : procesul de hemostază, coagulare, fiziologia sanguină, fiziologie respiratorie, cardiovasculară, renală, nervoasă, musculară, endocrina etc.;
- instrumentar și aparatură de laborator pentru biochimie, hematologie etc.;
- analizator semi-automat de biochimie, spectrofotometru – UV;
- băi de organe, termostate etc.;
- echipamente pentru explorări funcționale (EKG, EEG, EMG, spirometrie etc.);
- biobază sau acces.

Dotări minimale pentru disciplinele: Biofizică, Biochimie, Genetică:

- instrumente detectoare fotoelectrice (fotometru, colorimetru, spectrofotometru, spectrofoto-colorimetru) și bioelectrice (EKG, EEG, EMG) la laboratorul de biofizică;
- aparat de electroforeză, pompă de vid, centrifugă, ultracentrifugă;
- microscop de cercetare sau acces;
- echipamente de cercetare specifice sau acces;
- instrumentar și materiale care să permită studenților lucrul individual;
- microscop cu fluorescență.
- instrumentar și aparatură de laborator pentru biochimie;
- softuri specifice.

Dotări minimale pentru Informatică medicală și Biostatistică:

- minimum un calculator (terminal) la 2 studenți;
- softuri de biostatistică.

Dotări minimale pentru disciplina Microbiologie (Bacteriologie. Virusologie. Parazitologie):

- un microscop / 3 studenți;
- un microscop cu fluorescență / sală;
- termostat / sală și câte o etuvă, un pupinel, un autoclav / punct de lucru;
- câte o balanță analitică și o baie de electroforeză;
- câte o baie de apă cu agitator și o centrifugă / sală;
- colecție de lame specifice;
- laborator preparare lame, culturi etc., pentru specialități, dotate corespunzător.

Disciplinele clinice medicale și chirurgicale vor fi dotate astfel:

- toate disciplinele cu stagiul clinic vor avea baze clinice de învățământ în folosire exclusivă; instituția de învățământ superior încheie cu acestea un contract de colaborare; o bază clinică de învățământ (respectiv, entitatea juridică din care aceasta face parte) încheie contract de colaborare cu o singură instituție de învățământ superior;
- 3 studenți/pat la fiecare disciplină cu stagiul clinic; stagiile clinice se desfășoară obligatoriu la specialitatea respectivă, prevăzută în planul de învățământ;
- posibilități de investigație minimală (vezi lista de mai jos).

a. Dotări pentru disciplinele medicale:

- echipamente care să permită înregistrări și interpretări (electrocardiografie, ecocardiografie, spirometrie, radiologie, endoscopie, ecografie abdominală) la minimum una dintre disciplinele din planul de învățământ;
- aparatură imagistică, în concordanță cu planul de învățământ;
- simulatoare pentru manevre medicale (în dotarea Centrelor de Simulare).

b. Dotări pentru disciplinele chirurgicale:

- la disciplinele: oftalmologie, otorinolaringologie - săli de demonstrație;
- simulatoare pentru diverse manevre chirurgicale (în dotarea Centrelor de Simulare);
- sistem video de transmitere *live* din sălile de operație;

- video-bibliotecă (cu patologie chirurgicală).

La disciplinele fără stagiu clinic, trebuie să existe săli de demonstrație și posibilități tehnice de prezentare de cazuri clinice ilustrative.

Dotări minimale pentru disciplinele de specialitate stomatologice:

8.1. Chirurgia oro-maxilo-facială. Anestezie și sedarea în stomatologie:

- sală de operații ambulatorii dento-alveolare;
- săli de operații chirurgie OMF aseptice și septic; unitate de lucru - 2 studenți;
- paturi de spital pentru chirurgie orală și maxilo-facială (OMF).

8.2. Odontoterapia și Endodonția, Parodontologia, Protetica dentară, Prevenție stomatologică, Pedodontia, Ortodontia și ODF, Practica de specialitate: unități de lucru pentru lucrări neclinice (simulatoare): câte una la 4 studenți; unități pentru lucrări clinice: câte una la 2 studenți.

8.3. Materiale dentare și Morfologia dinților și arcașelor dentare:

- laboratoare cu 1,5 mp/ student;
- locuri de lucru individual (câte unul la 3 studenți) dotate cu mobilier și instrumentar specific.

Biblioteca

Biblioteca trebuie dotată cu sală de lectură și fond de carte propriu, corespunzător disciplinelor prevăzute în planurile de învățământ, pe cicluri de studii universitare (licență și masterat).

În domeniul Sănătate, acoperirea bibliografiei cu caracter obligatoriu pentru toate disciplinele din planul de învățământ se face în format digital pentru toți studenții sau pe suport fizic pentru minimum 50% dintre studenți.

Trebuie să existe abonamente la reviste, inclusiv în format electronic. Biblioteca trebuie să dispună de un număr de locuri în sălile de lectură egal cu minimum 10% din numărul total de studenți sau să existe posibilitatea de a accesa *on-line* baza de date electronice a bibliotecii (din orice altă locație), precum și rețea de calculatoare/tablete/alte dispozitive cu acces la Internet.

Capacitatea spațiilor de învățământ trebuie să fie:

- min. 1 mp/loc în sălile de curs;
- min. 1,4 mp/loc în sălile de seminar;
- min. 1,5 mp/loc în sălile de lectură din bibliotecă;
- min. 2,5 mp/loc în laboratoare de informatică;
- min. 4 mp/loc în laboratoarele disciplinelor cu caracter experimental.

Alte observații specifice domeniului sau programelor de studii

În domeniul Sănătate, pentru programul de studii *Asistență de profilaxie stomatologică*, trebuie să existe o colaborare între instituția de învățământ superior, Ministerul Sănătății și Ordinul Asistenților Medicali Generaliști, Moașelor și Asistenților Medicali din România, în scopul orientării profesionale și inserției pe piața muncii a absolvenților.

1.1 Domeniul de licență: Sănătate – DSU/DM Farmacie

Conform *Nomenclatorului domeniilor și al specializărilor/ programelor de studii universitare*, în domeniul de studii universitare de licență (DL 10, 20) SĂNĂTATE din domeniul de doctorat/masterat FARMACIE la care se adresează standardele sunt incluse următoarele programe de studii/specializări prezentate în *Tabelul XX*:

Tabelul XX. Programele de studii/specializările din domeniul de licență: SĂNĂTATE

Co d	DOMENIUL LICENȚĂ	DE PROGRAMUL DE STUDII (PS) / SPECIALIZAREA (S)	Nr. de credite (ECTS)DL
10	Sănătate	Farmacie*	300
20	Sănătate	Asistență de Farmacie	180
		Cosmetică medicală și tehnologia produsului cosmetic	180

*Specializări reglementate sectorial în cadrul Uniunii Europene

Programele de studii se diferențiază prin conținutul curricular.

Programele de studii sunt definite prin misiune și prin competențele (rezultate ale învățării) prevăzute să fie dobândite de absolvenți, conform planurilor de învățământ și fișelor disciplinelor, precum și a reglementărilor sectoriale și legislației specifice, pentru programele de studiu reglementate sectorial.

Pentru inițierea unui nou program de studii, cu o denumire nouă și o calificare nouă, precum și pentru elaborarea de noi standarde specifice, este necesar un plan de învățământ care să difere cu minimum 20% din punct de vedere al disciplinelor de specialitate față de cele ale programelor de studii pentru care există standarde aprobate.

1.2.5 Programul de studii: FARMACIE**1.2.5.1 Personalul didactic**

Standardele privind personalul didactic sunt cele formulate în legislația în vigoare, cu precizările stabilite în cerințele normative obligatorii privind autorizarea / acreditarea / evaluarea periodică a programelor de studii universitare de licență și în standardele specifice de față, aprobate de Consiliul ARACIS.

Următoarele criterii normative sau standarde se referă la toate posturile didactice constituite pentru programul de studii evaluat, conform unui stat de funcții cumulativ în care se includ posturile întregi sau fracțiunile de posturi, după caz, din toate departamentele colaboratoare; în cazul programelor de studii evaluate în vederea acreditării sau evaluării periodice, statul de funcții trebuie să corespundă situației de fapt din anul universitar în care universitatea a solicitat evaluarea ARACIS sau, după caz, din anul universitar în care se face vizita echipei de evaluare. În cazul evaluării în vederea autorizării, statul de funcții este un stat de funcții previzionat.

1. Posturile didactice sunt constituite conform reglementărilor legale în vigoare, în state de funcții la începutul fiecărui an universitar.
2. Personalul didactic trebuie să îndeplinească cerințele legale pentru ocuparea posturilor și să aibă calificarea și activitatea de cercetare în domeniul disciplinelor postului.
3. Personalul didactic titular în învățământul superior acoperă, într-un an universitar, cel mult trei norme didactice, indiferent de instituția de învățământ în care își desfășoară activitatea.
4. Universitatea trebuie să aibă un plan de formare continuă a personalului didactic.

În domeniul Sănătate, pentru programul de studii *Farmacie*, raportul cadre didactice/studenti este cel puțin 1/6.

În vederea **evaluării periodice și acreditării** unui program de studii, raportul cadre didactice/studenti trebuie calculat luând în considerare toate cadrele didactice ale programului (cadrele didactice titulare în instituția de învățământ superior respectivă și cadrele didactice asociate) și capacitatea de școlarizare în vigoare.

În vederea **autorizării funcționării provizorii** a unui program de studii, raportul cadre didactice/studenti trebuie calculat luând în considerare toate cadrele didactice (cadrele didactice titulare în învățământul superior și cadrele didactice asociate) din statul de funcții previzionat și capacitatea de școlarizare solicitată de instituție pentru programul de studii respectiv.

Dacă într-o instituție de învățământ superior există programe de studii care au același plan de învățământ, pentru fiecare dintre aceste programe raportul cadre didactice/studenti trebuie calculat luând în considerare toate cadrele didactice ale programului respectiv (titulare și asociate), precum și suma capacităților de școlarizare în vigoare ale acestor programe (de exemplu, suma capacităților de școlarizare a două programe care diferă prin limba de predare), dacă procentul de suprapunere a cadrelor didactice (titulare și asociate) la aceste programe este peste 80%.

În vederea **evaluării periodice și acreditării**, cel puțin 70% din totalul posturilor didactice din statul de funcții, constituite conform normativelor legale, sunt acoperite cu cadre didactice cu norma de bază în universitate sau cu post rezervat. Dintre aceste cadre didactice, cel puțin 25% sunt profesori universitari și conferențieri universitari dar nu mai mult de 50%.

În vederea **autorizării funcționării provizorii**, cel puțin 70% din totalul posturilor didactice din statul de funcții previzionat, constituite conform normativelor legale, sunt acoperite cu cadre didactice titulare în învățământul superior, conform prevederilor legale, iar dintre acestea cel puțin 25% sunt profesori universitari și conferențieri universitari.

Cadrele didactice titulare și asociate se iau în considerare la **acreditarea/evaluarea periodică/autorizarea de funcționare provizorie**, pentru evaluarea fiecărui program de studii din ciclul de licență, indiferent dacă acestea ocupă posturi întregi sau fracțiuni de posturi din statele de funcții/statele de funcții previzionate ale programului respectiv.

În domeniul Sănătate, pentru programul Farmacie, asistenții universitari care ocupă posturi didactice prin concurs trebuie să aibă pregătire pedagogică atestată sau să aibă absolvit un program de pregătire psihopedagogică în termen de 3 ani de la încheierea contractului de angajare pe perioadă nedeterminată. Pentru alte cadre didactice (inclusiv pentru asistenții universitari pe perioadă determinată) care ocupă posturi prin concurs, această cerință reprezintă o recomandare.

La disciplinele care au corespondent în rețeaua Ministerului Sănătății (în *Nomenclatorul de specialități medicale, medico - dentare și farmaceutice pentru rețeaua de asistență medicală*), pot accede doar persoane care dețin, în funcție de gradul didactic universitar, titlurile de medic/farmacist rezident, specialist sau primar în specialitatea postului.

1.2.5.2 Conținutul procesului de învățământ

În domeniul Sănătate, formarea de bază în Farmacie cuprinde în total cinci ani de studii pentru minimum 4.500 de ore de pregătire teoretică și practică/aplicativă asigurate de o instituție de învățământ superior, finalizate cu diplomă de licență. În domeniul Sănătate, nu există forme de învățământ cu frecvență redusă sau la distanță. În domeniul Sănătate, pentru programul de studii *Farmacie*, raportul dintre orele de curs și cele de activități practice/aplicative (laboratoare, proiecte, stagii de practică etc.) este de 1/2 (33%/67%), respectiv orele de curs reprezintă 33%, iar cele aplicative 67%, cu o abatere de $\pm 10\%$.

Anul universitar va fi structurat pe două semestre a câte 14 săptămâni. Fiecare semestru are câte 30 credite de studii ECTS pentru disciplinele obligatorii și pentru cele opționale care au devenit obligatorii. În domeniul Sănătate, pentru programul de studii Farmacie, media numărului de ore/ săptămână pe toți anii de studii se situează între 28-29, cu respectarea numărului total de ore prevăzut de legislația europeană în vigoare.

În domeniul Sănătate, pentru programul de studii Farmacie, conținutul tematic al disciplinelor de studii trebuie actualizat continuu, în concordanță cu rezultatele cercetării din domeniul respectiv la nivel internațional. Principalii indicatori privind organizarea procesului de învățământ la programul de studii de licență Farmacie sunt centralizați în Tabelul 3.

Tabelul 3. Centralizator al indicatorilor privind organizarea procesului de învățământ la programul de studii de licență Farmacie

INDICATOR	Nivel
1. Durata studiilor la forma de învățământ cu frecvență	10 semestre = 5 ani
2. Durata unui semestru privind activitatea didactică	14 săptămâni*
3. Numărul de ore pe săptămână	media numărului de ore/ săptămână pe toți anii de studii se situează între 28-29**
4. Numărul de ore de activitate organizată conform planului de învățământ pentru întregul ciclu al studiilor de licență	Minimum 4500
5. Numărul minim total de credite obligatorii	300 ECTS
6. Numărul minim de credite pe semestru	30 ECTS (la disciplinele obligatorii și la cele opționale care au devenit obligatorii)
7. Numărul de discipline (obligatorii+opționale) pe semestru	5-15
8. Durata practicii de specialitate	- practica de specialitate, 60 - 120 ore/an, comasate în minimum 2 săptămâni/an, în perioada verii, anii I – IV; - stagiul profesional, minimum 780 ore comasate în semestrul 10 și în perioada de vară imediat următoare (minimum 26 săptămâni).
9. Durata pentru elaborarea lucrării de licență	Minimum 56 de ore
10. Numărul de credite alocate pentru practica de specialitate (pentru	Minimum 2/an
11. Numărul de credite alocate (suplimentar) pentru promovarea	10 ECTS
12. Numărul de credite alocate educației fizice ca disciplină obligatorie	Minimum 1 ECTS ***

13. Raportul dintre numărul orelor de curs și cele aplicative (seminarii, laboratoare, proiecte, stagii de practică etc.)	1/2 (orele de curs reprezintă 33%, iar cele aplicative 67%), cu o abatere de $\pm 10\%$
14. Echivalența în ore a unui credit ECTS	25 ore
15. Numărul de săptămâni ale sesiunilor semestriale de examene	Minimum 3 săptămâni
16. Număr de săptămâni de sesiune de restanță	Minimum 1 săptămână
17. Număr maxim de studenți pe serie	150
18. Număr maxim studenți pe grupă IF	În funcție de tipul de disciplină, maximum 15 pentru cele fără stagiu clinic și maximum 10 pentru cele cu stagiu clinic ****
19. Raportul maxim dintre numărul de studenți și numărul de cadre didactice care desfășoară activități didactice la program	6/1

*, ** Acestea nu cuprind stagiile de practica de specialitate, desfășurată comasat în perioada verii, la finele anilor I-IV.

*** Creditele se acordă peste cele obligatorii; promovarea disciplinei Educație fizică este obligatorie.

**** **Disciplinele cu stagiu clinic** sunt disciplinele la care activitatea didactică implică interacțiunea directă cu pacientul, indiferent de anul de studii în care se regăsesc acestea. **Disciplinele fără stagiu clinic** sunt disciplinele care nu implică interacțiunea directă cu pacientul.

Planul de învățământ conține discipline fundamentale, de domeniu, de specialitate și complementare, grupate fiecare în discipline obligatorii, opționale și facultative. Discipline opționale, facultative și cele relevante (DR) pentru pregătirea în domeniu a studenților, disponibile conform opțiunilor instituțiilor, se vor include în una dintre cele 4 categorii: fundamentale, de domeniu, de specialitate și complementare.

Disciplinele din planul de învățământ se grupează după **categoria formativă** și după **opționalitate**.

Tabelul 4. Ponderea orelor disciplinelor de studiu în funcție de categoria formativă

Tip disciplină	Notăție	Pondere %
Discipline fundamentale	DF	10-15
Discipline de domeniu	DD	15-20
Discipline de specialitate	DS	55-65
Discipline complementare	DC	5-10
Discipline relevante pentru pregătirea în domeniu a studenților, disponibile conform opțiunilor instituțiilor	DR	Maximum 7 discipline
Total		100%

Tabelul 5. Ponderea orelor de activitate didactică după opționalitatea disciplinelor

Tip disciplină	Notăție	Pondere %
Discipline obligatorii	DO	85- 95
Discipline opționale (la alegere)	DA	5-15
Discipline facultative	DF	suplimentar acestei structuri
Total		100% +DF

În domeniul Sănătate, pentru programul de studii Farmacie, durata studiilor este de 5 ani, cu minimum 4500 de ore de pregătire teoretică și practică/aplicativă asigurate de o instituție de învățământ superior, finalizate cu diplomă de licență. În domeniul Sănătate, nu există forme de învățământ cu frecvență redusă sau la distanță.

Din bugetul total al timpului de studii, 67 % trebuie să reprezinte activități practice/ aplicative (lucrări practice de laborator, practică în instituții ale sistemului de sănătate, seminarii etc.), pentru formarea unor competențe și abilități de specialitate, iar restul de 33% activității de curs, cu o abatere de $\pm 10\%$. Instruirea practică trebuie să fie realizată sub supravegherea unor persoane a căror experiență profesională să asigure o pregătire adecvată însușirii de către studenți a responsabilităților implicate în activitățile profesiei de farmacist.

În domeniul Sănătate, pentru programul de studii Farmacie, planul de învățământ minim, în condițiile respectării prevederilor de mai sus, va cuprinde disciplinele prezentate în continuare:

1.2.5.2.1 Discipline fundamentale (generale)

Nr. crt.	Disciplina	Tipul disciplinei
1.	Anatomie umană*	Obligatorie
2.	Fiziologie umană.* Fiziopatologie.	Obligatorie
3.	Microbiologie (Bacteriologie. Virusologie. Parazitologie)*	Obligatorie
4.	Biologie* celulară și moleculară	Obligatorie
5.	Chimie generală și anorganică*	Obligatorie
6.	Chimie organică*	Obligatorie
7.	Chimie – fizică	Obligatorie
8.	Fizică* farmaceutică	Obligatorie

* Discipline prevăzute în Directiva CEE 36/2005

1.2.5.2.2 Discipline de domeniu

Nr.crt.	Disciplina	Tipul disciplinei
1.	Imunologie	Obligatorie
2.	Semiologie medicală	Obligatorie
3.	Prim-ajutor și Urgențe medicale	Obligatorie
4.	Terminologie medicală*	Obligatorie
5.	Chimie analitică* și instrumentală	Obligatorie
6.	Botanică* farmaceutică	Obligatorie

7.	Biochimie farmaceutică*	Obligatorie
8.	Sănătate publică și management	Obligatorie

*Discipline prevazute in Directiva CEE 36/2005

1.2.5.2.3 Discipline de specialitate

Nr. crt.	Disciplina	Tipul disciplinei
1.	Analiza medicamentului*	Obligatorie
2.	Biofarmacie	Obligatorie
3.	Chimia factorilor de mediu, igienă, nutriție	Obligatorie
4.	Chimie farmaceutică* și terapeutică	Obligatorie
5.	Dermato-farmacie și cosmetologie	Obligatorie
6.	Farmacie clinică	Obligatorie
7.	Farmacognozie*	Obligatorie
8.	Farmacologie*	Obligatorie
9.	Farmacoterapie*	Obligatorie
10.	Farmacovigilență	Opțională
11.	Fitoterapie	Opțională
12.	Industria medicamentului și biotehnologii	Obligatorie
13.	Legislație farmaceutică*	Obligatorie
14.	Medicamente biologice	Obligatorie
15.	Medicamente homeopate și medicamente veterinare	Optională
16.	Produse tehnico-medicale	Obligatorie
17.	Tehnologie farmaceutică*	Obligatorie
18.	Toxicologie*	Obligatorie

1.2.5.2.4 Discipline complementare

Nr. crt.	Disciplinele	Tipul disciplinei
1.	Matematică – informatică. Informatică medicală. Biostatistică.	Obligatorie
2.	Limbi moderne	Obligatorie
3.	Metodologia cercetării științifice	Obligatorie
4.	Management și marketing farmaceutic	Obligatorie
5.	Etică și integritate academică	Obligatorie
6.	Educația fizică	Obligatorie
7.	Științele comportamentului.	Obligatorie
8.	Asistență farmaceutică. Comunicare medicală.	Obligatorie
9.	Bioetică. Deontologie.	Obligatorie

1.2.5.2.5 Alte aspecte privind disciplinele programului de studii Farmacie

În domeniul Sănătate, pentru programul de studii Farmacie, predarea uneia/mai multor discipline obligatorii/ teme aparținând unor discipline obligatorii dintre cele de mai sus poate avea loc în cadrul altor discipline obligatorii sau în conexiune cu acestea, inclusiv în cadrul unor discipline/ module/ modele integrative ale planului de învățământ.

Orice eliminare a unei discipline obligatorii dintre cele de mai sus impune substituirea cu o alta obligatorie, în strânsă legătură cu cea eliminată și înlocuind-o ca nivel de abilități și cunoștințe acumulate. Această înlocuire trebuie probată prin fișa disciplinei nou introdusă și prin rezultatele învățării. Instruirea teoretică se face în mod echilibrat și coordonat cu instruirea clinică, astfel încât, cunoștințele și competențele prevăzute mai sus să poată fi dobândite în mod corespunzător.

Pe lângă disciplinele obligatorii, în fiecare an de studii trebuie să fie oferite și discipline opționale. Disciplinele opționale trebuie să fie o completare a disciplinelor obligatorii ale programului de studii sau să ofere cunoștințe și abilități complementare profesiei. Disciplinele opționale trebuie să sprijine posibilitatea conturării unei traiectorii profesionale individuale pentru fiecare student. Acestea nu trebuie să reprezinte repetarea unei discipline obligatorii sau să depășească nivelul de cunoștințe necesar pregătirii de bază în farmacie, respectiv nivelul de pregătire a absolventului cu licență. Planul de învățământ conține una sau mai multe discipline opționale/semestru. Oferta de discipline opționale se prezintă sub formă de pachete (unul sau mai multe) de minimum două discipline. Studentul are obligația de a alege câte o disciplină opțională din fiecare pachet. Pentru fiecare pachet, devine obligatorie disciplina care întrunește cele mai multe opțiuni ale studenților. Pe langa disciplinele opționale menționate la categoriile DF, DD, DS și DC, institutia de învățământ superior poate avea, pentru programul de studii respectiv, propria oferta de discipline opționale. Fiecărei discipline opționale i se alocă un număr de ore și de credite ECTS (incluse în cele 60 de credite ale anului de studii), în conformitate cu prevederile legale în vigoare. Toate disciplinele dintr-un pachet au același număr de ECTS. Studentul poate opta și pentru alte discipline opționale. În acest caz, acestea pot fi parcurse ca discipline facultative, iar numărul de credite se alocă peste cele 60 anuale și sunt consemnate în Suplimentul la diplomă.

Planul de învățământ al programului de studii de licență Farmacie poate să conțină și discipline facultative. Pentru acestea nu există restricție de număr de ore. Disciplinele facultative se creditează cu credite ECTS suplimentar față de cele 60 de credite/an (pot fi organizate pentru studenții interesați). Disciplinele facultative pot să completeze pregătirea studentului la Farmacie în arii specifice sau mai puțin specifice domeniului specialității. Acestea figurează în Suplimentul la diplomă.

În domeniul Sănătate, instituția are reglementată procedura de promovare a studentului dintr-un an de studii în altul, în funcție de creditele de studii (ECTS) acumulate (de minimum 45 de credite, din 60). Nu se acceptă mai mult de 15 credite restante acumulate în cel mult ultimii doi ani de studii. Pentru programele de studii din domeniul Sănătate, nu există posibilitatea de promovare a doi ani de studii într-un singur an universitar.

În domeniul Sănătate, la toate programele de studii din România, indiferent de limba de predare, activitățile didactice care implică însușirea terminologiei de specialitate, precum și interacțiunea directă cu pacientul, se desfășoară în limba română.

1.2.5.3 Conținutul fișelor disciplinelor

Titularii de disciplină întocmesc o fișă a disciplinei. Fișele de disciplină, avizate anual la nivelul departamentului, vor conține:

- date despre program vizând instituția de învățământ superior, facultatea, departamentul, domeniul de studii, ciclul de studii, programul de studii, calificarea obținută prin absolvirea programului de studii;
- date despre disciplină în care vor fi menționate denumirea disciplinei, anul de studii/semestrul, modalitatea de evaluare: E – examen, VP – verificare pe parcurs, C – colocviu, precizând categoria formativă a disciplinei: fundamentală - DF / de domeniu - DD / de specialitate - DS / complementară - DC, precum și obligativitatea disciplinei: obligatorie / opțională / facultativă, de asemenea și

- titularul/ titularii activităților didactice teoretice și practice, în conformitate cu statele de funcții;
- timpul estimat pentru pregătirea studenților în vederea evaluării: se vor preciza atât numărul de ore alocate pe săptămână pentru activități teoretice și practice (lucrări practice/stagii), cât și numărul de ore necesare studiului individual în vederea pregătirii examenului;
- condițiile (condiții preliminare) vizând atât curriculum-ul cât și competențele necesare;
- condițiile specifice pentru desfășurarea activităților teoretice și practice la nivelul disciplinelor;
- competențele specifice profesionale și transversale dobândite de studenți în urma desfășurării activității la disciplină;
- obiectivele generale și specifice ale disciplinei /rezultatele învățării.
- conținutul temelor susținute în cadrul cursurilor și lucrărilor practice/stagii în concordanță cu numărul de ore alocate disciplinei.

Vor fi precizate metodele de predare. În fișele disciplinelor trebuie menționate și titlurile bibliografice pe care studenții le pot consulta în cadrul activității individuale. Bibliografia va conține titluri recente, din ultimii 10 ani (dintre care, 50% din ultimii 5 ani), care vor constitui un suport pentru pregătirea teoretică și practică a studenților. Se va preciza modul în care asimilarea cunoștințelor în disciplină va putea fi aplicată în activitatea profesională desfășurată după absolvire. Se va realiza coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunităților epistemice, asociațiilor profesionale și angajatorilor reprezentativi din domeniul aferent programului. Evaluarea va fi prezentată sub formă sintetică, precizând criteriile de evaluare, metodele de evaluare și ponderea din nota finală, standardele minime de performanță pe care studenții le vor demonstra pentru a promova examenul la disciplină.

1.2.5.4 Practica

În domeniul Sănătate, pentru programul de studii Farmacie, sunt prevăzute: stagii de practică de specialitate desfășurate comasat în perioada verii, stagiul profesional, stagii clinice de specialitate (se desfășoară obligatoriu la specialitatea respectivă prevăzută în planul de învățământ), precum și ore destinate elaborării lucrării de licență.

La programul de studii *Farmacie*, practica de specialitate cuprinde minimum 60 - 120 ore/an, comasate în minimum 2 săptămâni/an, în perioada verii, anii I - IV. Stagiul profesional cuprinde minimum 780 ore, comasate în semestrul 10 și în perioada de vară imediat următoare, însumând minimum 26 săptămâni. Se asigură astfel, împreună cu pregătirea teoretică, numărul minim de 4500 ore de pregătire teoretică și practică. Practica de specialitate se desfășoară în farmacii comunitare sau de spital. Practica de specialitate de la finele anului IV se desfășoară în farmacii comunitare, laboratoare clinice, depozite de farmacie, în industria de medicamente și preparate cosmetice, farmacii de spital. Stagiile de practică de specialitate de vară vor conține în tematică subiecte corelate cu disciplinele studiate în anul respectiv. Stagiul profesional (practică de specialitate în perioadă compactă de minimum 6 luni) se desfășoară în farmacia comunitară și/sau farmacia de spital.

Pentru stagiile de practică de specialitate, stagiul profesional și stagiile clinice de specialitate, instituția de învățământ superior face dovada că a încheiat convenții de colaborare, contracte sau alte documente cu bazele de practică de învățământ de profil (farmacii comunitare sau de spital, laboratoare clinice, depozite de farmacie, unități de profil din industria de medicamente și preparate cosmetice etc.) și cu bazele clinice de învățământ (secții clinice universitare, unități sanitare, institute, centre de diagnostic și tratament, secții cu paturi, laboratoare, cabinete, alte unități de profil aprobate prin mecanisme proprii de către instituția de învățământ). În aceste convenții de colaborare/ contracte/alte documente trebuie precizate locul și perioada desfășurării activității/stagiilor practice, modul de organizare și îndrumare, responsabilii din partea instituției de învățământ superior și ai bazei clinice de învățământ sau ai bazei de practică de învățământ de profil.

Stagiile de practică de specialitate și stagiul profesional sunt îndrumate de tutori de practică. Aceștia pot fi cadre didactice (farmaciști) ale programului de studii, precum și farmaciști/farmaciști specialiști sau personal calificat cu studii superioare din bazele de practică de învățământ de profil autorizate, cu o vechime de minimum 5 ani în domeniul Farmacie. Pentru stagiile de practică de specialitate și pentru stagiul profesional, fișa disciplinei precizează: obiectivele, tematica, tipurile de activități și eșalonarea pe durata studiilor, sarcinile studentului, resursele disponibile (umane, bibliografice etc.) formele și criteriile de evaluare a rezultatelor învățării.

1.2.5.5 Rezultatele învățării

Instituția de învățământ oferă informații și date despre calificările, programele de studii, diplomele, personalul didactic și de cercetare, facilitățile oferite studenților și despre orice aspect de interes pentru public, în general, și pentru studenți, în special (de exemplu: *Regulament de formare profesională a studenților*, *Regulament de acordare a burselor și altor forme de sprijin material pentru studenții la studiile de licență / masterat*).

Competențele profesionale și transversale dobândite de studenți trebuie să le permită la absolvire angajarea pe piața muncii, dezvoltarea unei afaceri proprii sau continuarea studiilor în ciclul următor. Competențele trebuie definite și prezentate într-o secțiune distinctă a Planului de învățământ. Instituția de învățământ trebuie să ofere programe de stimulare a studenților performanți, precum și programe de sprijin a celor cu dificultăți în învățare.

1.2.5.5.1 Evaluarea studenților

Instituția de învățământ are un regulament privind evaluarea și notarea studenților care este aplicat în mod riguros și consecvent. Evaluarea studenților se realizează pe bază de criterii de performanță, examinarea asigurând evaluarea cunoștințelor și a abilităților dobândite, în prezența a minimum 2 cadre didactice.

Toate examenele (evaluare orală sau scrisă) se desfășoară în spațiile aferente procesului didactic în prezența cadrului didactic titular de curs și a cel puțin unui alt cadru didactic de specialitate (excepții, situații reglementate special la nivel național). Fiecare activitate didactică, de cercetare sau practică cuprinsă în planul de învățământ al unui program de studii se încheie cu o evaluare finală. Rezultatele evaluării se concretizează în note de la 1 la 10, exprimate în numere întregi, nota minimă de promovare fiind 5.

Examenul scris constă într-un test grilă sau subiecte redacționale din aria tematică a disciplinei. Trebuie respectată modalitatea de evaluare prevăzută în Fișa disciplinei. Formele de evaluare și atestare a competențelor studentului, prevăzute în planurile de învățământ, sunt examenul (E), colocviul (C) și verificarea pe parcurs (VP). Modul de susținere a examenelor – probă scrisă (S), probă orală (O) sau probă scrisă și orală (SO) – se stabilește pentru fiecare disciplină în parte prin Fișa disciplinei și se comunică studenților la începutul fiecărui semestru, de titularul disciplinei. Cel puțin 50% dintre formele de evaluare a disciplinelor de studii prevăzute în planul de învățământ sunt examene.

Nota obținută la evaluarea finală, pentru disciplinele prevăzute cu examen, ca formă de evaluare, nu poate fi stabilită doar pe baza unui referat redactat de student sau pe baza rezultatelor evaluărilor pe parcurs, cu excepția disciplinelor complementare la care evaluarea se realizează prin verificare și în timpul semestrului, nu prin examen. Rezultatele obținute de studenți pe parcursul pregătirii sunt înregistrate, în conformitate cu legislația în vigoare, în formulare omologate (cataloge, registre matricole, supliment la diplomă).

1.2.5.5.2 Elaborarea lucrării de finalizare a studiilor

În domeniul Sănătate, pentru programul de studii Farmacie sunt alocate ore pentru elaborarea lucrării de licență; lucrarea de licență cuprinde elemente specifice programului de studii și este elaborată după metodologia proprie fiecărei instituții.

Activitățile privind dobândirea competențelor necesare elaborării lucrării de licență și elaborarea lucrării de licență se efectuează în ultimii 2 ani de studii, pe tema specifică programului de studii, având prevăzut în Planul de învățământ al ultimului an de studii un număr de minimum 56 de ore.

Lucrarea de licență testează abilitățile de a concepe și realiza o cercetare independentă, precum și de a redacta și prezenta rezultatele cercetării conform regulilor comunității științifice. Tema lucrării de finalizare a studiilor se alege cel mai târziu la începutul primului semestru al ultimului an de studii și poate fi schimbată de maximum 2 ori, cu avizul coordonatorului științific. Lucrarea de licență reprezintă o lucrare cu caracter științific pe care absolventul o realizează și o susține în fața comisiei în vederea obținerii diplomei de licență. Aceasta trebuie să conțină rezultate ale propriilor cercetări și investigații în domeniul temei alese care vor deține ponderea principală în volumul lucrării, să demonstreze familiarizarea cu literatura relevantă pentru tema abordată, rigoare științifică și metodologică, să aibă o structură logică și să fie redactată coerent, în stil științific, iar forma grafică să respecte normele academice specifice domeniului.

În metodologiile/procedurile interne ale instituției de învățământ sunt prevăzute condițiile de acceptare a lucrărilor de licență. Cadrul didactic coordonator este responsabil, împreună cu candidatul, în legătură cu asigurarea autenticității lucrării. Este recomandabil ca lucrările de licență să fie analizate cu un soft de verificare a similitudinilor; universitățile stabilesc procentul de similitudine acceptat.

1.2.5.5 Examenul de licență

Studiile universitare de licență se încheie cu un examen de licență care se susține, în conformitate cu legislația în vigoare, pe baza unei metodologii/unor proceduri proprii aprobate anual de Senatul universității. Examenul de finalizare a studiilor se organizează în două sesiuni anuale. Examenul cuprinde următoarele probe:

a) Proba 1 - evaluarea cunoștințelor fundamentale și de specialitate, cel puțin prin proba scrisă (proba scrisă are și o componentă națională, cu subiecte din tematica de rezidențiat); proba 1 poate conține și o evaluare practică;

b) Proba 2 - prezentarea și susținerea publică a lucrării de licență.

Tematica și bibliografia probei scrise sunt anunțate cu minimum 6 luni înainte de derularea examenului de licență.

Candidații la examenul de finalizare a studiilor de licență prezintă la înscriere un atestat de competență lingvistică într-o limbă de largă circulație internațională. Nota minimă de promovare, pentru fiecare probă, este 5 (cinci), iar media generală de promovare a examenului de licență este cel puțin 6 (șase).

1.2.5.6 Studenții. Numărul maxim de studenți care pot fi școlarizați

Numărul maxim de studenți care pot fi școlarizați (capacitatea de școlarizare) este în conformitate cu hotărârea de guvern privind structura instituțiilor de învățământ superior, în vigoare în anul respectiv, dar și cu respectarea raportului cadre didactice/studenți de cel puțin 1/6. Numărul maxim de studenți care pot fi școlarizați este stabilit prin coroborarea datelor privind resursa umană și baza materială, incluzând resursele educaționale. În domeniul Sănătate, transferul studenților între instituțiile de învățământ superior, facultăți și specializări se efectuează cu respectarea prevederilor legale în vigoare.

1.2.5.6.1 Admiterea

Admiterea se organizează în conformitate cu *Metodologia-cadru privind organizarea admiterii în ciclurile de studii universitare de licență, de masterat și de doctorat*, cu reglementările legale în vigoare, precum și cu metodologiile proprii ale instituției. Instituția de învățământ superior formulează și aplică o politică transparentă și riguroasă a recrutării și admiterii studenților, anunțată public cu cel puțin 6 luni înainte de concursul de admitere și care respectă principiul egalității șanselor tuturor candidaților, fără nicio discriminare.

Admiterea se face în limita capacității de școlarizare stabilită de ARACIS și publicată în hotărârea de guvern

privind structura instituțiilor de învățământ superior din anul curent. Candidații se înscriu la concursul de admitere pe baza diplomei de bacalaureat sau altor acte de studii echivalente, conform legii. Studenții înmatriculați încheie cu instituția un Contract de studii, în care sunt prevăzute drepturile și obligațiile părților.

În domeniul Sănătate, pentru admiterea la programul de studii *Farmacie* candidații vor susține și promova cel puțin o probă scrisă care să evalueze cunoștințele acestora din discipline care au relevanță pentru viitoarea formare a acestora. Pentru studenții internaționali, admiterea la programele de studii se face conform metodologiilor proprii ale instituției de învățământ superior, cu respectarea prevederilor legale în vigoare. Concursul de admitere evaluează în mod unitar cunoștințele de Biologie și/sau Chimie ale candidaților, în scopul verificării nivelului necesar pentru începerea studiilor de Farmacie, pentru a asigura baza de cunoștințe necesare pentru aprofundarea și dezvoltarea disciplinelor fundamentale în domeniul Farmacie.

1.2.5.6.2 Criterii privind stabilirea numărului maxim de studenți care pot fi școlarizați

În domeniul Sănătate, pentru programul de studii *Farmacie*, numărul maxim de studenți care pot fi școlarizați (capacitatea de școlarizare) se stabilește astfel încât raportul cadre didactice /studenți să fie cel puțin 1/6.

Numărul maxim de studenți care pot fi școlarizați este stabilit prin coroborarea datelor privind resursa umană și baza materială, incluzând resursele educaționale.

Numărul maxim de studenți în grupă și în serie

Numărul maxim de studenți în grupă și în serie pentru programul de studii *Farmacie* se stabilește astfel încât să fie asigurate condițiile optime pentru desfășurarea învățământului farmaceutic, cu respectarea standardelor de calitate prevăzute. Numărul maxim de studenți care pot fi școlarizați se stabilește pe baza evaluării periodice a programelor de studii, a raportului cadre didactice/studenți și este cea publicată în Monitorul Oficial. Dimensiunile formațiunilor de studii la programul de studii *Farmacie* sunt stabilite anual de către Senatul universitar, astfel încât să se respecte criteriile unui învățământ centrat pe student cu un înalt nivel de calitate și standardele ARACIS.

Numărul de studenți pentru o serie de studenți se stabilește de către fiecare universitate/ facultate, în funcție de dimensiunile sălilor de curs existente, fără să depășească 150 studenți/serie. Grupele de studenți sunt dimensionate diferit, criteriul fiind interacțiunea directă cu pacientul în timpul activității didactice. **Disciplinele cu stagiu clinic** sunt disciplinele la care activitatea didactică implică interacțiunea directă cu pacientul, indiferent de anul de studii în care se regăsesc acestea. **Disciplinele fără stagiu clinic** sunt disciplinele care nu implică interacțiunea directă cu pacientul. Pentru disciplinele fără stagii clinice, numărul de studenți/grupă este de maximum 15. Pentru disciplinele cu stagii clinice, numărul de studenți pe grupă este adaptat spațiilor din bazele clinice de învățământ în care se desfășoară acestea și este de maximum 10. La disciplinele complementare (de exemplu: Limbi moderne etc.), numărul de studenți nu trebuie să depășească 25/grupă.

1.2.5.7 Cercetarea științifică

În domeniul Sănătate, personalul didactic și de cercetare propriu trebuie să desfășoare activități de cercetare științifică în domeniul disciplinelor cuprinse în norma didactică pe care o acoperă sau în domenii interdisciplinare, valorificate prin publicații în reviste de specialitate din țară sau din străinătate, comunicări științifice prezentate la sesiuni, simpozioane, conferințe, congrese naționale și /sau internaționale, contracte, expertiză, consultanță pe bază de contracte sau convenții încheiate cu parteneri din țară și străinătate.

Personalul didactic propriu implicat în activități de predare / seminarizare / practice la programul de studii *Farmacie* trebuie să deruleze activități în concordanță cu strategia de cercetare a instituției, având anual cel puțin o publicație sau o realizare didactică ori științifică în domeniul disciplinelor predate.

Facultatea trebuie să organizeze periodic, cu cadrele didactice, cercetătorii și absolvenții, sesiuni științifice,

simpozioane, conferințe, mese rotunde în domeniul disciplinelor din programul de studii, iar comunicările trebuie să fie publicate în buletine științifice cu ISBN, ISSN sau în volume dedicate manifestării științifice. Universitatea trebuie să dispună de cel puțin un centru de cercetare științifică în domeniu cu rezultate recunoscute de comunitatea științifică, de editură proprie pentru publicații cu ISSN și ISBN. Dotarea laboratoarelor trebuie să corespundă exigențelor temelor abordate. Echipamentele existente trebuie să permită realizarea unor cercetări recunoscute pe plan național și internațional.

1.2.5.8 Baza materială

În domeniul Sănătate, pentru programul de studii *Farmacie*, baza materială trebuie să cuprindă spații de învățământ corespunzătoare dotate conform activității didactice desfășurate și a cerințelor normative obligatorii; pentru fiecare amfiteatru: tablă, videoproiector, ecran de proiecție.

Dotarea minimală generală pentru disciplinele planului de învățământ constă în:

- aparatură specifică necesară procesului didactic;
- materiale necesare pregătirii, conservării și prezentării materialului didactic;
- trusă de prim ajutor;
- material didactic (animale de laborator, culturi microbiene etc.);
- spații care să respecte regulile de protecția muncii;
- rețea de calculatoare/tablete/alte dispozitive cu acces la Internet și un sistem multimedia;
- resurse / softuri specifice care să permită studenților să lucreze efectiv;
- dotări cu aparatură specifică;
- material didactic specific (piese, mulaje etc.).

Dotări minimale pentru disciplinele Chimie generală și anorganică, Chimie organică, Chimie fizică, Fizica farmaceutică, Biochimie farmaceutică, Chimie analitică, Chimie farmaceutică, Analiza medicamentului, Toxicologie:

- Se organizează specific, astfel încât să asigure lucrul individual al studenților și însușirea deprinderilor practice;
- Dețin o bază materială corespunzătoare tipului de activitate practică, săli separate care să permită desfășurarea diferitelor activități practice (săli de balanțe, săli de aparatură etc.), mijloace de protecție (sisteme de filtrare și exhaustare aer, nișe etc.), gaz, apă rece, apă caldă etc.;
- Sunt dotate cu mobilier adecvat pentru activitățile practice.

Aparatura de laborator proprie programului de studii *Farmacie* va cuprinde în mod obligatoriu pentru aceste discipline:

- HPLC, GC-MS;
- Spectrometre UV-VIS/IR;
- Electroforeza capilară;
- Polarimetre, potențiometre, pH-metre, conductometre, agitatoare magnetice, băi electrice, băi cu ultrasunete;
- Aparate de extracție în fază lichidă și solidă;
- Balanțe tehnice și analitice, balanțe tehnice, balanțe analitice;
- Vasozimetre, densitometre, centrifuge;
- Lampi UV, Sistem de CSS,

într-un număr corespunzător corelat cu numărul de studenți aferent programului, respectiv numărul de studenți pe grupă. La acestea se adaugă aparatura de laborator necesară desfășurării activităților cuprinse în fișele disciplinelor.

Dotări minimale pentru disciplinele Farmacologie, Tehnologie farmaceutică, Farmacognozie, Fitoterapie:

- aparatură de înregistrare pentru principalele sisteme și organe, pentru fenomene electrice și mecanice;
- băi de organe, termostate etc.;
- aparatură pentru explorări funcționale (EKG, EEG, EMG, spirometrie etc.);

- aparat pentru testul de dizolvare;
- instrumente/dispozitive pentru controlul primar al formelor farmaceutice;
- rotavapor; distilatoare; balante analitice
- HPLC; sistem TLC; lampi UV
- spectrometre UV-VIS;
- aparate de extracție în fază lichidă și solidă; aparat Neo-Clevenger, centrifuge, agitatoare magnetice și cu ultrasunete
- biobază sau acces la biobază.

La acestea se adauga aparatura de laborator necesara desfasurarii activitatilor cuprinse in fisele disciplinelor

Dotări minimale pentru disciplina Anatomie

- laborator conservare cadavre (minimum o masă de disecție și un cadavru la 2-3 grupe) și facilități pentru păstrarea cadavrelor (frigidere pentru preparate anatomice) **sau** material didactic video și laborator 3D de anatomie virtuala;
- material didactic specific: ex: piese, mulaje; colecție de lame;
- softuri specifice;
- sală microscopie;
- programe 3D - e learning;
- rețea de calculatoare/tablete/alte dispozitive cu acces la internet;
- colecție de lame scanate;
- sistem de scanare lame dotat cu program de examinare *e-school*.

Dotări minimale pentru disciplina Biologie celulară și moleculară:

- microscop / studenți = 1/3 (montate pe mese cu sursă de lumină);
- 2 microtoame / departament și 4 cuțite microtom / departament;
- un videoproiector și un ecran / sală;
- centrifugă, ultracentrifugă;
- colecție lame;
- laborator preparare lame;
- criostat;
- sistem de scanare lame dotat cu program de examinare *e-school*.

*** pentru Biologie moleculară:**

- hotă cu flux laminar, hotă sterilă, termostat, sistem de apă ultrapură, agitator de plăci, distilatoare și bidistilatoare, analizator genetic, centrifugi termostate, stație PCR, secventiator, ultracongelator (-86°), ph-metre, camera de creștere, etuve etc. sau acces;
- softuri specifice educaționale.

Dotări minimale pentru disciplinele Fiziologie umană, Fiziopatologie

- aparatură de înregistrare pentru principalele sisteme și organe, pentru fenomene electrice și mecanice; *software* Medical - licențe pentru: procesul de hemostază, coagulare, fiziologia sanguină, fiziologie respiratorie, cardiovasculară, renală, nervoasă, musculară, endocrina etc.
- instrumentar și aparatură de laborator pentru biochimie, hematologie etc.;
- analizator semi-automat de biochimie, spectrofotometru – UV;
- băi de organe, termostate etc.;
- echipamente pentru explorări funcționale (EKG, EEG, EMG, spirometrie etc.);
- biobază sau acces.

Dotări minimale pentru disciplina Microbiologie (Bacteriologie. Virusologie. Parazitologie):

- un microscop / 3 studenți;
- un microscop cu fluorescență / sală;
- termostat / sală și câte o etuvă, un pupinel, un autoclav / punct de lucru;
- câte o balanță analitică și o baie de electroforeză;

- câte o baie de apă cu agitator și o centrifugă / sală;
- colecție de lame specifice;
- laborator preparare lame, culturi etc., pentru specialități, dotate corespunzător.

Sală de calculatoare/tablete/alte dispozitive sau laborator informatic care să asigure 1 calculator la 2 studenți.

Dotări minimale pentru Disciplina Informatică și Biostatistică:

- minimum un calculator (terminal) la 2 studenți;
- softuri biostatistică.

Disciplinele clinice:

- toate disciplinele cu stagiul clinic vor avea baze clinice de învățământ în folosire exclusivă; instituția de învățământ superior încheie cu acestea un contract de colaborare; o bază clinică de învățământ (respectiv, entitatea juridică din care aceasta face parte) încheie contract de colaborare cu o singură instituție de învățământ superior.
- 3 studenți/pat la fiecare disciplină cu stagiul clinic; stagiile clinice se desfășoară obligatoriu la specialitatea respectivă, prevăzută în planul de învățământ.

Dotări minimale pentru discipline fără stagiul clinic:

- săli de demonstrație și posibilități tehnice de prezentare de cazuri clinice ilustrative.

Alte dotări minimale de laborator:

Vase și ustensile de laborator specifice activitatilor practice care se vor desfășura în aceste laboratoare, în număr adecvat cu numărul de studenți de la programul de studiu. Aceste dotări vor fi în concordanță cu activitatilor cuprinse în fisele disciplinelor, astfel încât să permită desfășurarea activității practice individuale a studenților.

Biblioteca

Biblioteca trebuie dotată cu sală de lectură și fond de carte propriu, corespunzător disciplinelor prevăzute în planurile de învățământ, pe cicluri de studii universitare (licență și masterat).

În domeniul Sănătate, acoperirea bibliografiei cu caracter obligatoriu pentru toate disciplinele din planul de învățământ se face în format digital pentru toți studenții sau pe suport fizic pentru minimum 50% dintre studenți. Există abonamente la reviste, inclusiv în format electronic și biblioteca dispune de un număr de locuri în sălile de lectură egal cu minimum 10% din totalul de studenți sau posibilitatea de a accesa *on-line* din orice altă locație baza de date electronice a bibliotecii și rețea de calculatoare/tablete/alte dispozitive cu acces la Internet.

Capacitatea spațiilor de învățământ trebuie să fie:

- min. 1 mp/loc în sălile de curs;
- min 1,4 mp/loc în sălile de seminar;
- min. 1,5 mp/loc în sălile de lectură din bibliotecă;
- min. 2,5 mp/loc în laboratoare de informatică;
- min. 4 mp/loc în laboratoarele disciplinelor cu caracter experimental.

Alte observații specifice domeniului sau programelor de studii

Cel puțin 2/3 din personalul didactic titularizat în învățământul superior, cu norma de bază la programul de studii *Farmacie*, trebuie să aibă pregătirea de bază în domeniul Farmacie (studii de licență).

1.2.6 Programul de studii: ASISTENȚĂ DE FARMACIE**1.2.6.1 Personalul didactic**

Standardele privind personalul didactic sunt cele formulate în legislația în vigoare, cu precizările stabilite în cerințele normative obligatorii privind autorizarea / acreditarea / evaluarea periodică a programelor de studii universitare de licență și în standardele specifice de față, aprobate de Consiliul ARACIS.

Următoarele criterii normative sau standarde se referă la toate posturile didactice constituite pentru programul de studii evaluat, conform unui stat de funcții cumulativ în care se includ posturile întregi sau fracțiunile de posturi, după caz, din toate departamentele colaboratoare; în cazul programelor de studii evaluate în vederea acreditării sau evaluării periodice, statul de funcții trebuie să corespundă situației de fapt din anul universitar în care universitatea a solicitat evaluarea ARACIS sau, după caz, din anul universitar în care se face vizita echipei de evaluare. În cazul evaluării în vederea autorizării, statul de funcții este un stat de funcții previzionat.

1. Posturile didactice sunt constituite conform reglementărilor legale în vigoare, în state de funcții la începutul fiecărui an universitar.
2. Personalul didactic trebuie să îndeplinească cerințele legale pentru ocuparea posturilor și să aibă calificarea și activitatea de cercetare în domeniul disciplinelor postului.
3. Personalul didactic titular în învățământul superior acoperă, într-un an universitar, cel mult trei norme didactice, indiferent de instituția de învățământ în care își desfășoară activitatea.
4. Universitatea trebuie să aibă un plan de formare continuă a personalului didactic.

În domeniul Sănătate, pentru programul de studii *Asistență de Farmacie*, raportul cadre didactice/studenti este cel puțin 1/6.

În domeniul Sănătate, pentru programul de studii *Medicină*, raportul cadre didactice/studenti este cel puțin 1/6.

În vederea **evaluării periodice și acreditării** unui program de studii, raportul cadre didactice/studenti trebuie calculat luând în considerare toate cadrele didactice ale programului (cadrele didactice titulare în instituția de învățământ superior respectivă și cadrele didactice asociate) și capacitatea de școlarizare în vigoare.

În vederea **autorizării funcționării provizorii** a unui program de studii, raportul cadre didactice/studenti trebuie calculat luând în considerare toate cadrele didactice (cadrele didactice titulare în învățământul superior și cadrele didactice asociate) din statul de funcții previzionat și capacitatea de școlarizare solicitată de instituție pentru programul de studii respectiv.

Dacă într-o instituție de învățământ superior există programe de studii care au același plan de învățământ, pentru fiecare dintre aceste programe raportul cadre didactice/studenti trebuie calculat luând în considerare toate cadrele didactice ale programului respectiv (titulare și asociate), precum și suma capacităților de școlarizare în vigoare ale acestor programe (de exemplu, suma capacităților de școlarizare a două programe care diferă prin limba de predare), dacă procentul de suprapunere a cadrelor didactice (titulare și asociate) la aceste programe este peste 80%.

În vederea **evaluării periodice și acreditării**, cel puțin 70% din totalul posturilor didactice din statul de funcții, constituite conform normativelor legale, sunt acoperite cu cadre didactice cu norma de bază în universitate sau cu post rezervat. Dintre aceste cadre didactice, cel puțin 25% sunt profesori universitari și conferențieri universitari dar nu mai mult de 50%.

În vederea **autorizării funcționării provizorii**, cel puțin 70% din totalul posturilor didactice din statul de funcții previzionat, constituite conform normativelor legale, sunt acoperite cu cadre didactice titulare în

învățământul superior, conform prevederilor legale, iar dintre acestea cel puțin 25% sunt profesori universitari și conferențieri universitari.

Cadrele didactice titulare și asociate se iau în considerare la **acreditarea/evaluarea periodică/autorizarea de funcționare provizorie**, pentru evaluarea fiecărui program de studii din ciclul de licență, indiferent dacă acestea ocupă posturi întregi sau fracțiuni de posturi din statele de funcții/statele de funcții previzionate ale programului respectiv.

În domeniul Sănătate la disciplinele care au corespondent în rețeaua Ministerului Sănătății (în *Nomenclatorul de specialități medicale, medico - dentare și farmaceutice pentru rețeaua de asistență medicală*), pot accede doar persoane care dețin, în funcție de gradul didactic universitar, titlurile de medic/ farmacist rezident, specialist sau primar în specialitatea postului. La disciplinele de specialitate care nu au corespondent în rețeaua Ministerului Sănătății pot accede, în condițiile legii, absolvenții ai programului de studii. În domeniul Sănătate, pentru programul de studii *Asistență de Farmacie*, instituția încurajează dezvoltarea profesională a asistenților *de farmacie* pentru a deveni cadre didactice și există absolvenți ai acestor programe de studii angajați cadre didactice titulare, în condițiile legii.

În domeniul Sănătate, pentru programul *Asistență de Farmacie*, asistenții universitari care ocupă posturi didactice prin concurs trebuie să aibă pregătire pedagogică atestată sau să absolve un program de pregătire psihopedagogică în termen de 3 ani de la încheierea contractului de angajare pe perioadă nedeterminată. Pentru alte cadre didactice (inclusiv pentru asistenții universitari pe perioadă determinată) care ocupă posturi prin concurs, această cerință reprezintă o recomandare.

1.2.6.2 Conținutul procesului de învățământ

În domeniul Sănătate, formarea de bază în *Asistență de Farmacie* se face pe parcursul a 3 ani și minimum 2500 de ore (180 de credite) de instruire teoretică și practică/ aplicativă, asigurate de o instituție de învățământ superior, finalizate cu diplomă de licență.

În domeniul Sănătate pentru programul de studii *Asistență de Farmacie*, raportul dintre orele de curs și orele de activități practice/aplicative (laboratoare, proiecte, stagii de practică etc.) este de 1/2 (33%/67%), respectiv orele de curs reprezintă 33%, iar cele aplicative 67%, cu o abatere de $\pm 10\%$. În domeniul Sănătate, nu există forme de învățământ cu frecvență redusă sau la distanță.

Anul universitar va fi structurat pe două semestre a câte 14 săptămâni, cu 24-28 ore/ săptămână (media numărului de ore/ săptămână pe toți anii de studii) de pregătire teoretică și aplicativă, la care se adaugă săptămânile de practică de specialitate și de stagiu profesional (practică de specialitate în perioadă compactă) din perioada de vară de la sfârșitul anului III. Fiecare semestru are câte 30 credite de studii ECTS, pentru disciplinele obligatorii și cele opționale care au devenit obligatorii.

În domeniul Sănătate, pentru programul de studii *Asistență de Farmacie*, conținutul tematic al disciplinelor de studii trebuie actualizat continuu, în concordanță cu rezultatele cercetării și dinamica cunoașterii din domeniul respectiv la nivel internațional.

Instruirea teoretică trebuie să fie echilibrată și coordonată cu instruirea practică, în așa fel încât cunoștințele și experiența practică să fie dobândite într-un mod adecvat. Instruirea practică trebuie să fie realizată sub supravegherea unor persoane a căror experiență profesională să asigure o pregătire adecvată însușirii de către studenți a responsabilităților implicate în activitățile de asistent de farmacie.

Principalii indicatori privind organizarea procesului de învățământ la programul de studii de licență *Asistență de farmacie* sunt centralizați în Tabelul 3.

Tabelul 3. Centralizator al indicatorilor privind organizarea procesului de învățământ la programul de studii de licență Asistență de farmacie

INDICATOR	Nivel
1. Durata studiilor la forma de învățământ cu frecvență	6 semestre = 3 ani
2. Durata unui semestru privind activitatea didactică	14 săptămâni*
3. Numărul de ore pe săptămână	media numărului de ore/ săptămână pe toți anii de studii se situează între 24-28 **
4. Numărul de ore de activitate organizată conform planului de învățământ pentru întregul ciclu al studiilor de licență	Minimum 2500
5. Numărul minim total de credite obligatorii	180 ECTS
6. Numărul minim total de credite pe semestru	30 ECTS (la disciplinele obligatorii și la cele opționale care au devenit obligatorii)
7. Numărul de discipline (obligatorii+opționale) pe semestru	5-15
8. Durata practicii de specialitate	Practică de specialitate, minimum 60 ore/an, comasate în minimum 2 săptămâni/an, în timpul verii, anii I – II; - stagiul profesional, minimum 500 ore, comasate în semestrul 6 și în perioada de vară imediat următoare (minimum 22 săptămâni).
9. Durata pentru elaborarea lucrării de licență	Minimum 56 de ore
10. Numărul de credite alocate pentru practica de specialitate	- Minimum 2 credite anual pentru practica de specialitate; - 30 credite ECTS - pentru stagiul profesional din anul III.
11. Numărul de credite alocate (suplimentar) pentru promovarea examenului de licență	10 ECTS
12. Numărul de credite alocate educației fizice ca disciplină obligatorie	Minimum 1 ECTS***
13. Raportul dintre numărul orelor de curs și cele aplicative (seminarii, laboratoare, proiecte, stagii de practică etc.)	1/2 (33% ore de curs și 67% activități aplicative) , cu o abatere de ± 10%
14. Echivalența în ore a unui credit ECTS	25 ore
15. Numărul de săptămâni ale sesiunilor semestriale de examene	Minimum 3 săptămâni
16. Număr de săptămâni sesiune restanță	Minimum 1 săptămână
17. Număr maxim studenți pe serie	Maximum 150
18. Număr maxim studenți pe grupă IF	În funcție de tipul de disciplină, maximum 15 pentru cele fără stagiul clinic și maximum 10 pentru cele cu stagiul clinic ****
19. Raportul maxim dintre numărul de studenți și numărul de cadre didactice care desfășoară activități didactice la program	6/1

*, ** Acestea nu cuprind stagiile de practică de specialitate, desfășurate comasat în perioada verii

*** Creditele se acordă peste cele obligatorii; promovarea disciplinei Educație fizică este obligatorie.

**** **Disciplinele cu stagiul clinic** sunt disciplinele la care activitatea didactică implică interacțiunea directă cu pacientul, indiferent de anul de studii în care se regăsesc acestea. **Disciplinele fără stagiul clinic** sunt disciplinele care nu implică interacțiunea directă cu pacientul.

Planul de învățământ va conține discipline fundamentale, de domeniu, de specialitate și complementare, grupate fiecare în discipline obligatorii, opționale și facultative. Disciplinele opționale, facultative și cele relevante (DR) pentru pregătirea în domeniu a studenților, disponibile conform opțiunilor instituțiilor, se vor include în una dintre cele 4 categorii: fundamentale, de domeniu, de specialitate și complementare.

Disciplinele din planul de învățământ se grupează după *categoria formativă* și după *opționalitate*.

Tabelul 4. Ponderea orelor disciplinelor de studiu în funcție de categoria formativă

Tip	Notație	Pondere %
Discipline fundamentale	DF	10-15
Discipline de domeniu	DD	15-20
Discipline de specialitate	DS	55-65
Discipline complementare	DC	5-10
Discipline relevante pentru pregătirea în domeniu a studenților, disponibile conform opțiunilor instituțiilor	DR	Maximum 7 discipline
Total		100%

Tabelul 5. Ponderea orelor de activitate didactică după opționalitatea disciplinelor

Tip disciplină	Notație	Pondere %
Discipline obligatorii	DO	85-95
Discipline opționale (la alegere)	DA	5-15
Discipline facultative	DF	suplimentar acestei structuri
Total		100%

În domeniul Sănătate, pentru programul de studii Asistență de Farmacie, planul de învățământ minim, în condițiile respectării prevederilor de mai sus, va cuprinde disciplinele prezentate în continuare:

1.2.6.2.1 Discipline fundamentale (generale)

Nr. crt.	Disciplina	Tipul disciplinei (obligatorie / opțională/ facultativă)
1.	Anatomie umană	Obligatorie
2.	Fiziologie umană. Fiziopatologie	Obligatorie
3.	Microbiologie (Bacteriologie. Virusologie. Parazitologie)	Obligatorie
4.	Biologie celulară și moleculară	Obligatorie
5.	Chimie generală și anorganică	Obligatorie
6.	Chimie organică	Obligatorie
7.	Matematică – informatica	Obligatorie

1.2.6.2.2 Discipline de domeniu

Nr. crt.	Disciplina	Tipul disciplinei (obligatorie/opțională/ facultativă)
----------	------------	--

1.	Bazele chimice ale medicamentului (chimie anorganică și chimie organică)	Obligatorie
2.	Bazele fizico - chimice ale pre-formulării medicamentului	Obligatorie
3.	Plante medicinale	Obligatorie
4.	Biochimie descriptivă și metabolică	Obligatorie
5.	Tehnici de analiza instrumental	Obligatorie
6.	Semiologie medicală	Obligatorie
7.	Măsuri de Prim-ajutor	Obligatorie
8.	Terminologie farmaceutică și medicală	Obligatorie
9.	Elemente de Nutriție	Obligatorie

1.2.6.2.3 Discipline de specialitate

Nr. crt.	Disciplina	Tipul disciplinei (obligatorie/opțională/ facultativă)
1.	Analiza medicamentului	Obligatorie
2.	Bazele tehnicii farmaceutice	Obligatorie
3.	Chimie terapeutică	Obligatorie
4.	Elemente de tehnologie farmaceutica industrială	Obligatorie
5.	Elemente de toxicologie	Obligatorie
6.	Farmacologie	Obligatorie
7.	Fitoterapie	Obligatorie
8.	Noțiuni de farmacovigilență	Opțională
9.	Produse cosmetice	Obligatorie
10.	Produse homeopate și produse de uz veterinar	Optional
11.	Produse parafarmaceutice și tehnico-medicale	Obligatorie
12.	Produse vegetale	Obligatorie
13.	Suplimente alimentare	Obligatorie

1.2.6.2.4 Discipline complementare

Nr. crt.	Disciplinele	Tipul disciplinei
1.	Informatică medicală. Biostatistică	Obligatorie
2.	Limbi moderne	Obligatorie
3.	Metodologia cercetării științifice	Obligatorie
4.	Elemente de management și marketing farmaceutic	Obligatorie
5.	Asistență farmaceutică. Comunicare medicală	Obligatorie
6.	Științele comportamentului. Psihologie medicală. Sociologie medicală.	Obligatorie
7.	Educație fizică	Obligatorie
8.	Bioetică și deontologie	Obligatorie
9.	etică și integritate academică	Opțională

1.2.6.2.5 Alte aspecte privind disciplinele programului de studii

În domeniul Sănătate, pentru programul de studii *Asistență de Farmacie*, predarea uneia/mai multor discipline obligatorii/ teme aparținând unor discipline obligatorii dintre cele de mai sus poate avea loc în cadrul altor

discipline obligatorii sau în conexiune cu acestea, inclusiv în cadrul unor discipline/ module/ modele integrative ale planului de învățământ.

Orice eliminare a unei discipline obligatorii dintre cele de mai sus impune substituirea cu o alta obligatorie, în strânsă legătură cu cea eliminată și înlocuind-o ca nivel de abilități și cunoștințe acumulate. Această înlocuire trebuie probată prin fișa disciplinei nou introdusă și prin rezultatele învățării. Instruirea teoretică se face în mod echilibrat și coordonat cu instruirea practică, astfel încât, cunoștințele și competențele prevăzute mai sus să poată fi dobândite în mod corespunzător.

Pe lângă disciplinele obligatorii, în fiecare an de studii trebuie să fie oferite și discipline opționale. Disciplinele opționale trebuie să fie o completare a disciplinelor obligatorii ale programului de studii sau să ofere cunoștințe și abilități complementare profesiei. Disciplinele opționale trebuie să sprijine posibilitatea conturării unei traiectorii profesionale individuale pentru fiecare student. Acestea nu trebuie să reprezinte repetarea unei discipline obligatorii sau să depășească nivelul de cunoștințe necesar pregătirii de bază în Asistență de farmacie, respectiv nivelul de pregătire a absolventului cu licență. Planul de învățământ conține una sau mai multe discipline opționale/semestru. Oferta de discipline opționale se prezintă sub formă de pachete (unul sau mai multe) de minimum două discipline. Studentul are obligația de a alege câte o disciplină opțională din fiecare pachet. Pentru fiecare pachet, devine obligatorie disciplina care întrunește cele mai multe opțiuni ale studenților. Pe langa disciplinele optionale menționate la categoriile DF, DD, DS și DC, institutia de învățământ superior poate avea, pentru programul de studii respectiv, propria oferta de discipline optionale. Fiecărei discipline opționale i se alocă un număr de ore și de credite ECTS (incluse în cele 60 de credite ale anului de studii), în conformitate cu prevederile legale în vigoare. Toate disciplinele dintr-un pachet au același număr de ECTS. Studentul poate opta și pentru alte discipline opționale. În acest caz, acestea pot fi parcurse ca discipline facultative, iar numărul de credite se alocă peste cele 60 de credite ECTS anuale și sunt consemnate în Suplimentul la diplomă.

Planul de învățământ al programului de studii de licență Asistență de Farmacie poate să conțină și discipline facultative. Pentru acestea nu există restricție de număr de ore. Disciplinele facultative se creditează cu credite ECTS suplimentar față de cele 60 de credite/an (pot fi organizate pentru studenții interesați). Disciplinele facultative pot să completeze pregătirea studentului la *Asistență de Farmacie* în arii specifice sau mai puțin specifice domeniului specialității. Acestea figurează în Suplimentul la diploma.

În domeniul Sănătate, instituția are reglementată procedura de promovare a studentului dintr-un an de studii în altul, în funcție de creditele de studii (ECTS) acumulate (de minimum 45 de credite, din 60). Nu se acceptă mai mult de 15 credite restante acumulate în cel mult ultimii doi ani de studii. Pentru programele de studii din domeniul Sănătate, nu există posibilitatea de promovare a doi ani de studii într-un singur an universitar.

În domeniul Sănătate, la toate programele de studii din România, indiferent de limba de predare, activitățile didactice care implică însușirea terminologiei de specialitate, precum și interacțiunea directă cu pacientul, se desfășoară în limba română.

1.2.6.3 Conținutul fișelor disciplinelor

Titularii de disciplină întocmesc o fișă a disciplinei. Fișele disciplinelor se avizează anual la nivelul departamentului și vor conține:

- Date despre program vizând instituția de învățământ superior, facultatea, departamentul, domeniul de studii, ciclul de studii, programul de studii, calificarea obținută prin absolvirea programului de studii;
- Date despre disciplină în care vor fi menționate denumirea disciplinei, anul de studii/semestrul, modalitatea de evaluare: E – examen, VP – verificare pe parcurs, C – colocviu, precizând categoria formativă a disciplinei: fundamentală - DF / de domeniu - DD / de specialitate - DS / complementară - DC, precum și obligativitatea disciplinei: obligatorie / opțională / facultativă, de asemenea și titularul/titularii activităților didactice teoretice și practice, în conformitate cu statele de funcții;

- Timpul estimat pentru pregătirea studenților în vederea evaluării. Se vor preciza atât numărul de ore alocate pe săptămână pentru activități teoretice și practice (lucrări practice/stagii), cât și numărul de ore necesare studiului individual în vederea pregătirii examenului;
- Precondiții (condiții preliminare) vizând, atât *curriculum*-ul, cât și competențele necesare;
- Condiții specifice pentru desfășurarea activităților teoretice și practice la nivelul disciplinelor;
- Competențele specifice profesionale și transversale dobândite de studenți în urma desfășurării activității la disciplină;
- obiectivele generale și specifice ale disciplinei /rezultatele învățării.

Conținutul temelor susținute în cadrul activităților teoretice și lucrărilor practice/stagiilor trebuie să fie în concordanță cu numărul de ore alocate disciplinei. Vor fi precizate metodele de predare. În fișele disciplinelor trebuie menționate și titlurile bibliografice pe care studenții le pot consulta în cadrul activității individuale. Bibliografia va conține titluri recente, din ultimii 10 ani (dintre care, 50% din ultimii 5 ani), care vor constitui un suport pentru pregătirea teoretică și practică a studenților. Se va preciza modul în care asimilarea cunoștințelor în disciplină va putea fi aplicată în activitatea profesională desfășurată după absolvire. Se va realiza coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunităților epistemice, asociațiilor profesionale și angajatorilor reprezentativi din domeniul aferent programului. Evaluarea va fi prezentată sub formă sintetică, precizând criteriile de evaluare, metodele de evaluare și ponderea din nota finală, standardele minime de performanță pe care studenții le vor demonstra pentru a promova examenul la disciplină.

1.2.6.4 Practica

În domeniul Sănătate, pentru programul de studii *Asistență de Farmacie*, sunt prevăzute: stagii clinice de specialitate derulate pe parcursul semestrului, stagii de practică de specialitate desfășurate comasat în perioada verii, stagiul profesional, precum și ore destinate elaborării lucrării de licență, în ultimul an de studii.

Pentru stagiile clinice de specialitate, stagiile de practică de specialitate și stagiul profesional, instituția de învățământ superior face dovada că a încheiat convenții de colaborare, contracte sau alte documente cu baze clinice de învățământ (secții clinice universitare, unități sanitare, institute, centre de diagnostic și tratament, secții cu paturi, laboratoare, cabinete, alte unități de profil aprobate prin mecanisme proprii de către instituția de învățământ) și cu bazele de practică de învățământ de profil (farmacii, unități de producție a medicamentelor/suplimentelor alimentare, unități sanitare, alte unități de profil aprobate prin mecanisme proprii de către instituția de învățământ). În aceste convenții de colaborare/contracte/alte documente trebuie precizate: locul și perioada desfășurării activității practice, modul de organizare și îndrumare, responsabilii din partea instituției de învățământ superior și ai bazei clinice de învățământ sau bazei de practică de învățământ de profil.

Stagiile de practică de specialitate și stagiul profesional sunt îndrumate de tutori de practică: cadre didactice (farmaciști) ale programului de studii *Asistență de farmacie*, farmaciști specialiști, farmaciști sau personal calificat cu studii superioare din bazele de practică de învățământ de profil (farmacii, unități de producție a medicamentelor/ suplimentelor alimentare, unități sanitare, alte unități de profil autorizate), cu minimum 3 ani vechime în domeniu.

La programul de studii *Asistență de Farmacie*, practica de specialitate cuprinde minimum 60 ore/an, comasate în minimum 2 săptămâni/an, în perioada verii, anii I - II. Stagiul profesional cuprinde minimum 500 ore, comasate în semestrul 6 și în perioada de vară imediat următoare, însumând minimum 22 săptămâni. Se asigură astfel, împreună cu pregătirea teoretică, numărul minim de 2500 ore de pregătire teoretică și practică. Stagiul profesional (practică de specialitate în perioadă compactă) se desfășoară în perioada de vară, în farmacia comunitară și/sau farmacia de spital. Pentru practica de specialitate, respectiv pentru stagiul profesional, fișa disciplinei precizează: obiectivele, tematica, tipurile de activități și eșalonarea pe durata

studiilor, sarcinile studentului, resursele disponibile (umane, bibliografice etc.), formele și criteriile de evaluare a rezultatelor învățării.

1.2.6.5 Rezultatele învățării

Instituția de învățământ superior oferă informații și date despre calificările, programele de studii, diplomele, personalul didactic și de cercetare, facilitățile oferite studenților și despre orice aspect de interes pentru public, în general, și pentru studenți, în special (de exemplu: *Regulament de formare profesională a studenților*, *Regulament de acordare a burselor și altor forme de sprijin material pentru studenții la studiile de licență / masterat*).

Competențele profesionale și transversale dobândite de studenți trebuie să le permită la absolvire angajarea pe piața muncii, dezvoltarea unei afaceri proprii sau continuarea studiilor în ciclul următor. Competențele trebuie definite și prezentate într-o secțiune distinctă a Planului de învățământ. Instituția de învățământ superior trebuie să ofere programe de stimulare a studenților performanți, precum și programe de sprijin a celor cu dificultăți în învățare.

1.2.6.5.1 Evaluarea studenților

Instituția de învățământ superior trebuie să aibă un regulament privind evaluarea și notarea studenților care este aplicat în mod riguros și consecvent. Evaluarea studenților se realizează pe bază de criterii de performanță, examinarea asigurând evaluarea cunoștințelor și a abilităților dobândite, în prezența a minimum 2 cadre didactice.

Toate examenele (evaluare orală sau scrisă) se desfășoară în spațiile aferente procesului didactic în prezența cadrului didactic titular de curs și a cel puțin unui alt cadru didactic de specialitate (excepții, situații reglementate special la nivel național). Fiecare activitate didactică, de cercetare sau practică/aplicativă din planul de învățământ al programului de studii se încheie cu o evaluare finală. Rezultatele evaluării se concretizează în note de la 1 la 10, exprimate în numere întregi, nota minimă de promovare fiind 5. Examenul scris constă într-un test grilă sau subiecte redacționale din aria tematică a disciplinei. Trebuie respectată modalitatea de evaluare prevăzută în Fișa disciplinei. Formele de evaluare și atestare a competențelor studentului, prevăzute în planurile de învățământ, sunt examenul (E), colocviul (C) și verificarea pe parcurs (VP). Modul de susținere a examenelor – probă scrisă (S), probă orală (O) sau probă scrisă și orală (SO) – se stabilește pentru fiecare disciplină în parte prin Fișa disciplinei și se comunică studenților la începutul fiecărui semestru, de titularul disciplinei. Cel puțin 50% din formele de evaluare a disciplinelor de studii prevăzute în planul de învățământ sunt examene.

Nota înregistrată la evaluarea finală nu poate fi stabilită doar pe baza unui referat redactat de student sau pe baza rezultatelor evaluărilor pe parcurs, cu excepția disciplinelor complementare, la care evaluarea se poate face și pe parcursul semestrului. Rezultatele obținute de studenți pe parcursul pregătirii sunt înregistrate în conformitate cu legislația în vigoare, în formulare omologate în acest sens (cataloge, registre matricole, supliment la diplomă).

1.2.6.5.2 Elaborarea lucrării de finalizare a studiilor

În domeniul Sănătate, pentru programul de studii Asistență de Farmacie, sunt alocate ore pentru elaborarea lucrării de licență; lucrarea de licență cuprinde elemente specifice programului de studii și este elaborată după metodologia proprie fiecărei instituții.

Activitățile privind dobândirea competențelor necesare elaborării lucrării de licență și elaborarea lucrării de licență se efectuează în ultimii 2 ani de studii, pe tema specifică programului de studii, având prevăzut în Planul de învățământ al ultimului an de studii un număr de minimum 56 de ore.

Lucrarea de licență testează abilitățile de a concepe și realiza o cercetare independentă, precum și de a redacta și prezenta rezultatele cercetării conform regulilor comunității științifice. Tema lucrării de finalizare a studiilor se alege cel mai târziu la începutul primului semestru al ultimului an de studii și poate fi schimbată de maximum 2 ori, cu avizul coordonatorului științific. Lucrarea de licență reprezintă o lucrare cu caracter științific pe care absolventul o realizează și o susține în fața comisiei în vederea obținerii diplomei de licență. Aceasta trebuie să conțină rezultate ale propriilor cercetări și investigații în domeniul temei alese care vor deține ponderea principală în volumul lucrării, să demonstreze familiarizarea cu literatura relevantă pentru tema abordată, rigoare științifică și metodologică, să aibă o structură logică și să fie redactată coerent, în stil științific, iar forma grafică să respecte normele academice specifice domeniului. În metodologiile, procedurile interne ale instituției de învățământ sunt prevăzute condițiile de acceptare a lucrărilor de licență. Lucrarea de licență cuprinde elemente specifice domeniului sănătate-farmacie și este elaborată după metodologia proprie fiecărei universități.

În metodologiile sau procedurile interne ale instituției de învățământ superior sunt prevăzute condițiile de acceptare a lucrărilor de licență. Cadrul didactic coordonator al lucrării de licență este responsabil, împreună cu candidatul, în legătură cu asigurarea autenticității lucrării. Este recomandabil ca lucrările de licență să fie analizate cu un *soft* de verificare a similitudinilor; universitățile stabilesc care este procentul de similitudine acceptat.

1.2.6.5.3 Examenul de licență

Studiile universitare de licență se încheie cu un examen de licență care se susține în conformitate cu legislația în vigoare, pe baza unei metodologii/unor proceduri proprii aprobate anual de Senatul universitar. Examenul de finalizare a studiilor se organizează în două sesiuni anuale. Examenul de licență cuprinde două probe:

- a) Proba 1 - de evaluare a cunoștințelor fundamentale și de specialitate, cel puțin prin proba scrisă; proba 1 poate conține și o evaluare practică;
- b) Proba 2 - prezentarea și susținerea publică a lucrării de licență.

Tematica și bibliografia probei scrise sunt anunțate cu minimum 6 luni înainte de derularea examenului de licență.

Candidații la examenul de finalizare a studiilor de licență prezintă la înscriere un atestat de competență lingvistică într-o limbă de largă circulație internațională. Nota minimă de promovare, pentru fiecare probă, este 5 (cinci), iar media generală de promovare a examenului de licență este cel puțin 6 (șase).

1.2.6.6 Studenții. Numărul maxim de studenți care pot fi școlarizați

Numărul maxim de studenți care pot fi școlarizați este în conformitate cu hotărârea de guvern privind structura instituțiilor de învățământ superior, în vigoare în anul respectiv, dar și cu respectarea raportului cadre didactice/ studenți de cel puțin 1/6. Numărul maxim de studenți care pot fi școlarizați este stabilit prin coroborarea datelor privind resursa umană și baza materială, incluzând resursele educaționale. În domeniul Sănătate, transferul studenților între instituțiile de învățământ superior, facultăți și specializări se efectuează cu respectarea prevederilor legale în vigoare.

1.2.6.6.1 Admiterea

Admiterea se organizează în conformitate cu *Metodologia-cadru privind organizarea admiterii în ciclurile de studii universitare de licență, de masterat și de doctorat*, cu reglementările legale în vigoare, precum și cu metodologiile proprii ale instituției de învățământ superior. Instituția de învățământ superior formulează și aplică propria politică transparentă și riguroasă a recrutării și admiterii studenților, anunțată public cu cel puțin 6 luni înainte de concursul de admitere și care respectă principiul egalității șanselor tuturor candidaților, fără nicio discriminare. Admiterea se face în limita capacității de școlarizare stabilită de ARACIS și publicată în hotărârea de guvern privind structura instituțiilor de învățământ superior din anul curent.

Candidații se înscriu la concursul de admitere pe baza diplomei de bacalaureat sau altor acte de studii echivalente, conform legii. Studenții înmatriculați încheie cu instituția de învățământ superior un Contract de Studii, în care sunt prevăzute drepturile și obligațiile părților.

În domeniul Sănătate, pentru admiterea la programul de studii *Asistență de Farmacie* candidații vor susține și promova cel puțin o probă scrisă care să evalueze cunoștințele acestora din discipline care au relevanță pentru viitoarea formare a acestora. Pentru studenții internaționali, admiterea la programele de studii se face conform metodologiilor proprii ale instituției de învățământ superior, cu respectarea prevederilor legale în vigoare. Concursul de admitere evaluează în mod unitar cunoștințele de Biologie și/sau Chimie ale candidaților, în scopul verificării nivelului necesar pentru începerea studiilor de *Asistență de Farmacie*, pentru a asigura baza de cunoștințe necesare pentru aprofundarea și dezvoltarea disciplinelor fundamentale în domeniu.

1.2.6.6.2 Criterii privind stabilirea numărului maxim de studenți care pot fi școlarizați

În domeniul Sănătate, pentru programul de studii *Asistență de Farmacie*, numărul maxim de studenți care pot fi școlarizați (capacitatea de școlarizare) se stabilește astfel încât raportul cadre didactice/studenți să fie de cel puțin 1/6. Numărul maxim de studenți care pot fi școlarizați este stabilit prin coroborarea datelor privind resursa umană și baza materială, incluzând resursele educaționale.

Numărul maxim de studenți în grupă și în serie

Numărul maxim de studenți pentru programul de studii *Asistență de Farmacie* se stabilește astfel încât să fie asigurate condițiile optime pentru desfășurarea învățământului de asistență de farmacie, cu respectarea standardelor de calitate prevăzute. Numărul maxim de studenți care pot fi școlarizați se stabilește pe baza evaluării periodice a programelor de studii, a raportului cadre didactice/studenți și este cel publicat în Monitorul Oficial. Dimensiunile formațiunilor de studii la programul de studii *Asistență de Farmacie* sunt stabilite anual de către Senatul universitar, astfel încât, să se respecte criteriile unui învățământ centrat pe student cu un înalt nivel de calitate și standardele ARACIS.

Numărul de studenți pentru o serie de studenți se stabilește de către fiecare universitate/facultate în funcție de dimensiunile sălilor de curs existente, fără să depășească 150 studenți/serie. Grupele de studenți sunt dimensionate diferit, criteriul fiind interacțiunea directă cu pacientul în timpul activității didactice. **Disciplinele cu stagiul clinic** sunt disciplinele la care activitatea didactică implică interacțiunea directă cu pacientul, indiferent de anul de studii în care se regăsesc acestea. **Disciplinele fără stagiul clinic** sunt disciplinele care nu implică interacțiunea directă cu pacientul. Pentru disciplinele fără stagii clinice, numărul de studenți/grupă este de maximum 15. Pentru disciplinele cu stagii clinice, numărul de studenți pe grupă este adaptat spațiilor din bazele clinice de învățământ în care se desfășoară acestea și este de maximum 10. La disciplinele complementare (de exemplu: Limbi moderne etc.), numărul de studenți nu trebuie să depășească 25/grupă.

1.2.6.7 Cercetarea științifică

În domeniul Sănătate, personalul didactic și de cercetare propriu trebuie să desfășoare activități de cercetare științifică în domeniul disciplinelor cuprinse în norma didactică pe care o acoperă sau în domenii interdisciplinare, valorificate prin publicații în reviste de specialitate din țară sau din străinătate, comunicări științifice prezentate la sesiuni, simpozioane, conferințe, congrese naționale și /sau internaționale, contracte, expertiză, consultanță pe bază de contracte sau convenții încheiate cu parteneri din țară și străinătate.

Personalul didactic propriu implicat în activități de predare / seminarizare / practice la programul de studii Asistență de Farmacie trebuie să deruleze activități în concordanță cu strategia de cercetare a instituției, având anual cel puțin o publicație sau o realizare didactică ori științifică în domeniul disciplinelor predate.

Facultatea trebuie să organizeze periodic, cu cadrele didactice, cercetătorii și absolvenții, sesiuni științifice, simpozioane, conferințe, mese rotunde în domeniul disciplinelor din programul de studii, iar comunicările trebuie să fie publicate în buletine științifice cu ISBN, ISSN sau în volume dedicate manifestării științifice. Universitatea trebuie să dispună de cel puțin un centru de cercetare științifică în domeniu cu rezultate recunoscute de comunitatea științifică, de editură proprie pentru publicații cu ISSN și ISBN. Dotarea laboratoarelor trebuie să corespundă exigențelor temelor abordate. Echipamentele existente trebuie să permită realizarea unor cercetări recunoscute pe plan național și internațional.

1.2.6.8 Baza materială

În domeniul Sănătate, pentru programul de studii *Asistență de Farmacie*, baza materială trebuie să cuprindă spații de învățământ corespunzătoare dotate conform activității didactice desfășurate și a cerințelor normative obligatorii; pentru fiecare amfiteatru: tablă, videoproiector, ecran de proiecție.

Dotarea minimală generală pentru disciplinele planului de învățământ constă în:

- aparatură specifică necesară procesului didactic;
- materiale necesare pregătirii, conservării și prezentării materialului didactic;
- trusă de prim ajutor;
- material didactic (animale de laborator, culturi microbiene etc.);
- spații care să respecte regulile de protecția muncii;
- rețea de calculatoare/tablete/alte dispozitive cu acces la Internet și un sistem multimedia;
- resurse / softuri care să permită studenților să lucreze efectiv;
- dotări cu aparatură specifică;
- material didactic specific (piese, mulaje etc.).

Dotarea minimală pentru discipline:

Dotări minimale pentru discipline: Bazele chimice ale medicamentului, Bazele fizico-chimice ale pre-formulării medicamentului, Biochimie descriptivă și metabolică, Chimie terapeutică, Tehnici de analiză instrumentală, Analiza medicamentului, Elemente de toxicologie:

- Se organizează specific, astfel încât să asigure lucrul individual al studenților și însușirea deprinderilor practice;
- Dețin o bază materială corespunzătoare tipului de activitate practică, săli separate care să permită desfășurarea diferitelor activități practice (săli de balanțe, săli de aparatură etc.), mijloace de protecție (sisteme de filtrare și exhaustare aer, nișe etc.), gaz, apă rece, apă caldă etc
- Sunt dotate cu mobilier adecvat pentru activitățile practice.

Aparatura de laborator proprie programului de studiu Asistență de Farmacie va cuprinde în mod obligatoriu pentru aceste discipline:

- HPLC;
- GC-MS;
- Spectrometre UV-VIS/IR;
- Electroforeza capilară;
- Polarimetre, potențiometre, pH-metre, conductometre, agitatoare magnetice, băi electrice, băi cu ultrasunete;
- Aparate de extracție în fază lichidă și solidă;
- Balanțe tehnice și analitice, balanțe tehnice, balanțe analitice;
- Vascozimetre, densitometre;
- Centrifuge;
- Lampi UV;

- Sistem de CSS.

într-un număr corespunzător corelat cu numărul de studenți aferent programului, respectiv numărul de studenți pe grupă. La acestea se adaugă aparatura de laborator necesară desfășurării activităților cuprinse în fișele disciplinelor.

Dotări minimale pentru disciplinele: Produse vegetale, Plante medicinale, Bazele tehnicii farmaceutice, Elemente de tehnologie farmaceutică și industrială, Fitoterapie:

- microscop;
- aparat pentru testul de dizolvare;
- instrumente/dispozitive pentru controlul primar al formelor farmaceutice;
- rotavapor; distilatoare; balante analitice;
- HPLC; sistem TLC; lampi UV;
- Spectrometre UV-VIS;
- Aparate de extracție în fază lichidă și solidă; aparat Neo-Clevenger, centrifuge, agitatoare magnetice și cu ultrasunete.

Dotări minimale pentru disciplina: Anatomie umană:

- laborator conservare cadavre (minimum o masă de disecție și un cadavru la 2-3 grupe) și facilități pentru păstrarea cadavrelor (frigidere pentru preparate anatomice) **sau** material didactic video și laborator 3D de anatomie virtuală;
- material didactic specific: ex: piese, mulaje; colecție de lame;
- softuri specifice;
- sală microscopie;
- programe 3D - e learning;
- rețea de calculatoare/tablete/alte dispozitive cu acces la internet;
- colecție de lame scanate;
- sistem de scanare lame dotat cu program de examinare *e-school*.

Dotări minimale pentru disciplinele Fiziologie umană, Fiziopatologie:

- aparatură de înregistrare pentru principalele sisteme și organe, pentru fenomene electrice și mecanice;
- băi de organe, termostate etc.;
- aparatură pentru explorări funcționale (EKG, EEG, EMG, spirometrie etc.);
- biobază sau acces.

Dotări minimale pentru disciplina Microbiologie (Bacteriologie. Virusologie. Parazitologie):

- un microscop / 3 studenți;
- un microscop cu fluorescență / sală;
- termostat / sală și câte o etuvă, un pupinel, un autoclav / punct de lucru;
- câte o balanță analitică și o baie de electroforeză;
- câte o baie de apă cu agitator și o centrifugă / sală;
- colecție de lame specifice;
- laborator preparare lame, culturi etc., pentru specialități, dotate corespunzător.

Sală de calculatoare/tablete/alte dispozitive /laborator informatic care să asigure 1 calculator la 2 studenți.

Dotări minimale pentru disciplina Farmacologie:

- aparatură de înregistrare pentru principalele sisteme și organe, pentru fenomene electrice și mecanice;
- băi de organe, termostate etc.;
- aparatură pentru explorări funcționale (EKG, EEG, EMG, spirometrie etc.).

Dotări minimale pentru disciplina Biologie celulară și moleculară:

- microscop / studenți = 1/3 (montate pe mese cu sursă de lumină);
- 2 microtoame / departament și 4 cuțite microtom / departament;

- un videoproiector și un ecran / sală;
- centrifugă, ultracentrifugă;
- colecție lame;
- laborator preparare lame;
- criostat;
- sistem de scanare lame dotat cu program de examinare *e-school*.

* Pentru Biologie moleculară:

- hotă cu flux laminar, hotă sterilă, termostat, sistem de apă ultrapură, agitator de plăci, distilatoare și bidistilatoare, analizator genetic, centrifugi termostatare, stație PCR, secventiator, ultracongelator (- 86⁰), ph-metre, camera de creștere, etuve etc.
- softuri.

Dotări minimale pentru disciplina Informatică și Biostatistică:

- minimum un calculator (terminal) la 2 studenți;
- softuri de biostatistică.

Dotări minimale pentru disciplinele clinice:

- disciplinele clinice vor avea baze clinice de învățământ în folosire exclusivă; instituția de învățământ superior încheie cu acestea un contract de colaborare; o bază clinică de învățământ (respectiv, entitatea juridică din care aceasta face parte) încheie contract de colaborare cu o singură instituție de învățământ superior.
- 3 studenți/pat la fiecare disciplină cu stagiul clinic; stagiile se desfășoară obligatoriu la specialitatea respectivă prevăzută în planul de învățământ;
- posibilități de investigație minimală (vezi lista de mai jos).

Dotări pentru disciplinele medicale:

- echipamente care să permită înregistrări și interpretări (electrocardiografie, ecocardiografie, spirometrie, radiologie, endoscopie, ecografie abdominală) la minimum una dintre disciplinele din planul de învățământ;
- aparatură imagistică, în concordanță cu planul de învățământ;
- simulatoare pentru manevre medicale (în dotarea Centrelor de Simulare).

Disciplinele fără stagiul clinic:

- săli de demonstrație și posibilități tehnice de prezentare de cazuri clinice ilustrative.

Biblioteca

Biblioteca trebuie dotată cu sală de lectură și fond de carte propriu, corespunzător disciplinelor prevăzute în planurile de învățământ, pe cicluri de studii universitare (licență și masterat).

În domeniul Sănătate, acoperirea bibliografiei cu caracter obligatoriu pentru toate disciplinele din planul de învățământ se face în format digital pentru toți studenții sau pe suport fizic pentru minimum 50% dintre studenți. Trebuie să existe abonamente la reviste, inclusiv în format electronic și biblioteca trebuie să dispună de un număr de locuri în sălile de lectură egal cu minimum 10% din totalul de studenți sau posibilitatea de a accesa *on-line* din orice altă locație baza de date electronice a bibliotecii și rețea de calculatoare/tablete/alte dispozitive cu acces la Internet

Capacitatea spațiilor de învățământ trebuie să fie:

- min. 1 mp/loc în sălile de curs;
- min 1,4 mp/loc în sălile de seminar;
- min. 1,5 mp/loc în sălile de lectură din bibliotecă;
- min. 2,5 mp/loc în laboratoarele de informatică;
- min. 4 mp/loc în laboratoarele disciplinelor cu caracter experimental.

Alte observații specifice domeniului sau programelor de studii

În domeniul Sănătate, pentru programul de studii *Asistență de Farmacie*, trebuie să existe ocolaborare între instituția de învățământ superior, Ministerul Sănătății, Colegiul Farmaciștilor din România, Ordinul Asistenților Medicali Generaliști, Moașelor și Asistenților Medicali din România în scopul orientării profesionale și inserției pe piața muncii a absolvenților

1.2.7 Programul de licență: COSMETICĂ MEDICALĂ ȘI TEHNOLOGIA PRODUSULUI COSMETIC**1.2.7.1 Personalul didactic**

Standardele privind personalul didactic sunt cele formulate în legislația în vigoare, cu precizările stabilite în cerințele normative obligatorii privind autorizarea/ acreditarea/ evaluarea periodică a programelor de studii universitare de licență și în standardele specifice de față, aprobate de Consiliul ARACIS.

Următoarele criterii normative sau standarde se referă la toate posturile didactice constituite pentru programul de studii evaluat, conform unui stat de funcții cumulativ în care se includ posturile întregi sau fracțiunile de posturi, după caz, din toate departamentele colaboratoare; în cazul programelor de studii evaluate în vederea acreditării sau evaluării periodice, statul de funcții trebuie să corespundă situației de fapt din anul universitar în care universitatea a solicitat evaluarea ARACIS sau, după caz, din anul universitar în care se face vizita echipei de evaluare. În cazul evaluării în vederea autorizării, statul de funcții este un stat de funcții previzionat.

1. Posturile didactice sunt constituite conform reglementărilor legale în vigoare, în state de funcții la începutul fiecărui an universitar.
2. Personalul didactic trebuie să îndeplinească cerințele legale pentru ocuparea posturilor și să aibă calificarea și activitatea de cercetare în domeniul disciplinelor postului.
3. Personalul didactic titular în învățământul superior acoperă, într-un an universitar, cel mult trei norme didactice, indiferent de instituția de învățământ în care își desfășoară activitatea.
4. Universitatea trebuie să aibă un plan de formare continuă a personalului didactic.

În domeniul Sănătate, pentru programul de studii *Cosmetică Medicală și tehnologia produsului cosmetic*, raportul cadre didactice/studenti este cel puțin 1/6.

În vederea **evaluării periodice și acreditării** unui program de studii, raportul cadre didactice/studenti trebuie calculat luând în considerare toate cadrele didactice ale programului (cadrele didactice titulare în instituția de învățământ superior respectivă și cadrele didactice asociate) și capacitatea de școlarizare în vigoare.

În vederea **autorizării funcționării provizorii** a unui program de studii, raportul cadre didactice/studenti trebuie calculat luând în considerare toate cadrele didactice (cadrele didactice titulare în învățământul superior și cadrele didactice asociate) din statul de funcții previzionat și capacitatea de școlarizare solicitată de instituție pentru programul de studii respectiv.

Dacă într-o instituție de învățământ superior există programe de studii care au același plan de învățământ, pentru fiecare dintre aceste programe raportul cadre didactice/studenti trebuie calculat luând în considerare toate cadrele didactice ale programului respectiv (titulare și asociate), precum și suma capacităților de școlarizare în vigoare ale acestor programe (de exemplu, suma capacităților de școlarizare a două programe care diferă prin limba de predare), dacă procentul de suprapunere a cadrelor didactice (titulare și asociate) la aceste programe este peste 80%.

În vederea **evaluării periodice și acreditării**, cel puțin 70% din totalul posturilor didactice din statul de funcții, constituite conform normativelor legale, sunt acoperite cu cadre didactice cu norma de bază în universitate sau cu post rezervat. Dintre aceste cadre didactice, cel puțin 25% sunt profesori universitari și conferențieri universitari dar nu mai mult de 50%.

În vederea **autorizării funcționării provizorii**, cel puțin 70% din totalul posturilor didactice din statul de funcții previzionat, constituite conform normativelor legale, sunt acoperite cu cadre didactice titulare în învățământul superior, conform prevederilor legale, iar dintre acestea cel puțin 25% sunt profesori universitari și conferențieri universitari.

Cadrele didactice titulare și asociate se iau în considerare la **acreditarea/evaluarea periodică/autorizarea de funcționare provizorie**, pentru evaluarea fiecărui program de studii din ciclul de licență, indiferent dacă acestea ocupă posturi întregi sau fracțiuni de posturi din statele de funcții/statele de funcții previzionate ale programului respectiv.

La disciplinele care au corespondent în rețeaua Ministerului Sănătății (în *Nomenclatorul de specialități medicale, medico-dentare și farmaceutice pentru rețeaua de asistență medicală*), pot accede doar persoane care dețin, în funcție de gradul didactic universitar, titlurile de medic/ farmacist rezident, specialist sau primar în specialitatea postului. La disciplinele de specialitate care nu au corespondent în rețeaua Ministerului Sănătății pot accede, în condițiile legii, absolvenți ai programului de studii. Instituția încurajează dezvoltarea profesională a absolvenților pentru a deveni cadre didactice și există absolvenți ai acestor programe de studii angajați cadre didactice titulare, în condițiile legii.

În domeniul Sănătate, pentru programul de studii *Cosmetică Medicală și tehnologia produsului cosmetic*, instituția încurajează dezvoltarea profesională a absolvenților acestui program pentru a deveni cadre didactice și există absolvenți ai acestor programe de studii angajați cadre didactice titulare, în condițiile legii. .

În domeniul Sănătate, pentru programul de studii *Cosmetică medicală și tehnologia produsului cosmetic*, asistenții universitari care ocupă posturi didactice prin concurs trebuie să aibă pregătire pedagogică atestată sau să absolva un program de pregătire psihopedagogică în termen de 3 ani de la încheierea contractului de angajare pe perioadă nedeterminată. Pentru alte cadre didactice (inclusiv pentru asistenții universitari pe perioadă determinată) care ocupă posturi prin concurs, această cerință reprezintă o recomandare.

1.2.7.2 Conținutul procesului de învățământ

În domeniul Sănătate, formarea de bază în *Cosmetică medicală și tehnologia produsului cosmetic* cuprinde în total trei ani de studii cu un număr de minimum 2400 de ore de pregătire teoretică și practică/aplicativă asigurate de o instituție de învățământ superior, finalizate cu diplomă de licență.

Cei trei ani de studii cuprind 180 de credite ECTS (30 credite/semestru). În domeniul Sănătate, nu există forme de învățământ cu frecvență redusă sau la distanță. În domeniul Sănătate pentru programul de studii *Cosmetică medicală și tehnologia produsului cosmetic*, raportul dintre orele de curs și cele de activități practice/aplicative (laboratoare, proiecte, stagii de practică etc.) este 1/2 (33%/67%), respectiv orele de curs reprezintă 33%, iar cele aplicative 67%, cu o abatere de $\pm 10\%$.

Anul universitar va fi structurat pe două semestre a câte 14 săptămâni, cu 24-28 ore/săptămână (media numărului de ore/ săptămână pe toți anii de studii) de pregătire teoretică și practică/ aplicativă, la care se adaugă săptămânile de practică de specialitate și de stagiu profesional. Fiecare semestru are câte 30 credite ECTS pentru disciplinele obligatorii și pentru cele opționale care au devenit obligatorii.

În domeniul Sănătate, pentru programul de studii *Cosmetică medicală și tehnologia produsului cosmetic*, conținutul tematic al disciplinelor de studii trebuie actualizat continuu, în concordanță cu rezultatele cercetării și dinamica cunoașterii din domeniul respectiv la nivel internațional. Instruirea teoretică trebuie să fie echilibrată și coordonată cu instruirea practică, în așa fel încât cunoștințele și experiența practică să fie dobândite într-un mod adecvat. Instruirea practică trebuie să fie realizată sub supravegherea unor persoane a căror experiență profesională să asigure o pregătire adecvată însușirii de către studenți a responsabilităților implicate în activitățile de profil.

Principalii indicatori privind organizarea procesului de învățământ la programul de studii de licență *Cosmetică medicală și tehnologia produsului cosmetic* sunt centralizați în.

Tablelul 3. Centralizator al indicatorilor privind organizarea procesului de învățământ la programul de

studii de licență *Cosmetică medicală și tehnologia produsului cosmetic*

INDICATOR	Nivel
1. Durata studiilor la forma de învățământ cu frecvență	6 semestre = 3 ani
2. Durata unui semestru privind activitatea didactică	14 săptămâni *
3. Numărul de ore pe săptămână	media numărului de ore/ săptămână pe toți anii de studii se situează între 24-28**
4. Numărul de ore de activitate organizată conform planului de învățământ pentru întregul ciclu al studiilor de licență	Minimum 2400
5. Numărul minim total de credite obligatorii	180 ECTS
6. Numărul minim de credite pe semestru	30 ECTS (la disciplinele obligatorii și la cele opționale care au devenit obligatorii)
7. Numărul de discipline (obligatorii+opționale) pe semestru	5-15
8. Durata practicii de specialitate	- practica de specialitate, 80 - 160 ore/an, comasate în minimum 2 săptămâni/an, în perioada verii, anii I – II; - stagiul profesional, minimum 500 ore comasate în semestrul 6 și în perioada de vară imediat următoare (24 săptămâni).
9. Durata pentru elaborarea lucrării de licență	Minimum 56 de ore
10. Numărul de credite alocate pentru practica de specialitate și stagiul profesional	- Minimum 2 ECTS, anual, pentru practica de specialitate (anii I și II); - 30 ECTS pentru stagiul profesional (anul III)
11. Numărul de credite alocate (suplimentar) pentru promovarea examenului de licență	10 ECTS
12. Numărul de credite alocate educației fizice ca disciplină obligatorie	Minimum 1 ECTS***
13. Raportul dintre numărul orelor de curs și cele aplicative (seminarii, laboratoare, proiecte, stagii de practică etc.)	Raport 1/ 2 (orele de curs reprezintă 33% iar cele aplicative 67%), cu o abatere de ± 10%
14. Echivalența în ore a unui credit ECTS	25 ore
15. Numărul de săptămâni ale sesiunilor semestriale de examene	Minimum 3 săptămâni
16. Număr de săptămâni sesiune de restanță	Minimum o săptămână/sesiune
17. Număr maxim de studenți pe serie	150
18. Număr maxim studenți pe grupă IF	În funcție de tipul de disciplină, maximum 15 pentru cele fără stagiul clinic și maximum 10 pentru cele cu stagiul clinic ****
19. Raportul maxim dintre numărul de studenți și numărul de cadre didactice care desfășoară activități didactice la program	6/1

*, ** Acestea nu cuprind stagiile de practică de specialitate, desfășurate comasat în perioada verii.

*** Creditele se acordă peste cele obligatorii; promovarea disciplinei Educație fizică este obligatorie.

**** **Disciplinele cu stagiu clinic** sunt disciplinele la care activitatea didactică implică interacțiunea directă cu pacientul, indiferent de anul de studii în care se regăsesc acestea. **Disciplinele fără stagiu clinic** sunt disciplinele care nu implică interacțiunea directă cu pacientul.

Planul de învățământ va conține discipline fundamentale, de domeniu, de specialitate și complementare, grupate fiecare în discipline obligatorii, opționale și facultative. Disciplinele opționale, facultative și cele relevante (DR) pentru pregătirea în domeniu a studenților, disponibile conform opțiunilor instituțiilor, se vor include în una dintre cele 4 categorii: fundamentale, de domeniu, de specialitate și complementare.

Disciplinele din planul de învățământ se grupează după **categoria formativă** și după **opționalitate**.

Tabelul 4. Ponderea orelor disciplinelor de studiu în funcție de categoria formativă

Tip disciplină	Notăție	Pondere %
Discipline fundamentale	DF	10-15
Discipline de domeniu	DD	15-20
Discipline de specialitate	DS	55-65
Discipline complementare	DC	5-10
Discipline relevante pentru pregătirea în domeniu a studenților, disponibile conform opțiunilor instituțiilor	DR	Maximum 7 discipline
Total		100%

Tabelul 5. Ponderea orelor de activitate didactică după opționalitatea disciplinelor

Tip disciplină	Notăție	Pondere %
Discipline obligatorii	DO	85
Discipline opționale (la alegere)	DA	5
Discipline facultative	D	suplimentar acestei structuri
Total		100% +DF

În domeniul Sănătate, pentru programul de studii *Cosmetică medicală și tehnologia produsului cosmetic*, planul de învățământ minim, în condițiile respectării prevederilor de mai sus, va cuprinde disciplinele prezentate în continuare:

1.2.7.2.1 Discipline fundamentale (generale)

Nr. crt.	Disciplina	Tipul disciplinei (obligatorie / opțională/ facultativă)
1.	Anatomie umană	Obligatorie
2.	Fiziologie umană. Fiziopatologie	Obligatorie
3.	Microbiologie (Bacteriologie. Virusologie. Parazitologie)	Obligatorie
4.	Abilități de calcul	Obligatorie
5.	Biologie celulară și moleculară	Opțională
6.		Obligatorie
7.		Obligatorie
8.	Matematică și informatică	Obligatorie
9.	Histologie. Anatomie patologică	Obligatorie
10.	Fizică și biofizică aplicată	Obligatorie
11.	Biochimie	Obligatorie

1.2.7.2.2 Discipline de domeniu

Nr. crt.	Disciplina	Tipul disciplinei (obligatorie/opțională/facultativă)
1.	Plante medicinale	Obligatorie
2.	Semiologie medicală. Patologie clinică.	Obligatorie
3.	Măsuri de prim ajutor și urgențe medicale	Obligatorie
4.	Elemente de nutriție	Obligatorie
5.	Alergologie și imunologie clinică	Obligatorie
6.	Igienă	Obligatorie
7.	Sisteme disperse heterogene	Obligatorie
8.	Microbiologia produsului cosmetic	Obligatorie
9.	Boli infecțioase	Obligatorie
10.	Epidemiologie	Obligatorie
11.	Promovarea sănătății	Obligatorie

1.2.7.2.3 Discipline de specialitate

Nr. crt.	Disciplina	Tipul Disciplinei
1.	Analiza produsului dermato-cosmetic	Obligatorie
2.	Chimia ingredientelor cosmetice și farmaceutice – chimie anorganică	Obligatorie
3.	Chimia ingredientelor cosmetice și farmaceutice – chimie organică	Obligatorie
4.	Cosmetica corectivă și decorativă	Obligatorie
5.	Cosmetovigilență	Obligatorie
6.	Echipe, produse și tehnici de dermato-cosmetică	Obligatorie
7.	Farmacologie în dermatocosmetologie	Opțională
8.	Produse vegetale și fitopreparate în dermato-cosmetologie	Obligatorie
9.	Tehnici de relaxare și masaj	Obligatorie
10.	Preparate în industria cosmetică și farmaceutică	Obligatorie
11.	Dermatovenerologie	Obligatorie
12.	Parfumuri și aromoterapie	Obligatorie
13.	Produse biologice	Obligatorie
14.	Produse de origine vegetală în cosmetică	Obligatorie
15.	Produse și proceduri de întreținere	Obligatorie
16.	Produse tehnico-medicale	Obligatorie
17.	Toxicologie și dermato-cosmetică	Obligatorie
18.	Tehnici de îngrijire antiaging	Obligatorie
19.	Tehnologia produselor cosmetice și farmaceutice	Obligatorie
20.	Terminologie cosmetică, farmaceutică și medicală	Opțională

1.2.7.2.4 Discipline complementare

	Disciplinele	Tipul disciplinei
1.	Informatică medicală. Biostatistică	Obligatorie
2.	Limbi moderne	Obligatorie
3.	Metodologia cercetării științifice	Obligatorie
4.	Marketing și legislație	Obligatorie
5.	Educație fizică	Obligatorie

6.	Bioetică și Deontologie medicală	Obligatorie
7.	Comunicare medicală	Obligatorie
8.	Etică și integritate academică	Opțională
9.	Științele comportamentului. Psihologie medicală. Sociologie medicală.	Obligatorie

1.2.7.2.5 Alte aspecte privind disciplinele programului de studii

În domeniul Sănătate, pentru programul de studii *Cosmetică medicală și tehnologia produsului cosmetic*, predarea uneia/mai multor discipline obligatorii/ teme aparținând unor discipline obligatorii dintre cele de mai sus poate avea loc în cadrul altor discipline obligatorii sau în conexiune cu acestea, inclusiv în cadrul unor discipline/ module/ modele integrative ale planului de învățământ.

Orice eliminare a unei discipline obligatorii dintre cele de mai sus impune substituirea cu o alta obligatorie, în strânsă legătură cu cea eliminată și înlocuind-o ca nivel de abilități și cunoștințe acumulate. Această înlocuire trebuie probată prin fișa disciplinei nou introdusă și prin rezultatele învățării. Instruirea teoretică se face în mod echilibrat și coordonat cu instruirea clinică, astfel încât cunoștințele și competențele prevăzute mai sus să poată fi dobândite în mod corespunzător.

Pe lângă disciplinele obligatorii, în fiecare an de studii trebuie să fie oferite și discipline opționale. Disciplinele opționale trebuie să fie o completare a disciplinelor obligatorii ale programului de studii sau să ofere cunoștințe și abilități complementare profesiei. Disciplinele opționale trebuie să sprijine posibilitatea conturării unei traiectorii profesionale individuale pentru fiecare student. Acestea nu trebuie să reprezinte repetarea unei discipline obligatorii sau să depășească nivelul de cunoștințe necesar pregătirii de bază în *Cosmetică medicală și tehnologia produsului cosmetic*, respectiv nivelul de pregătire a absolventului cu licență. Planul de învățământ conține una sau mai multe discipline opționale/semestru. Oferta de discipline opționale se prezintă sub formă de pachete (unul sau mai multe) de minimum două discipline. Studentul are obligația de a alege câte o disciplină opțională din fiecare pachet. Pentru fiecare pachet, devine obligatorie disciplina care întrunește cele mai multe opțiuni ale studenților. Pe langa disciplinele opționale menționate la categoriile DF, DD, DS și DC, institutia de învățământ superior poate avea, pentru programul de studii respectiv, propria oferta de discipline opționale. Fiecărei discipline opționale i se alocă un număr de ore și de credite ECTS (incluse în cele 60 de credite ale anului de studii), în conformitate cu prevederile legale în vigoare. Toate disciplinele dintr-un pachet au același număr de ECTS. Studentul poate opta și pentru alte discipline opționale. În acest caz, acestea pot fi parcurse ca discipline facultative, iar numărul de credite se alocă peste cele 60 anuale și sunt consemnate în Suplimentul la diplomă.

Planul de învățământ al programului de studii de licență *Cosmetică medicală și tehnologia produsului cosmetic* poate să conțină și discipline facultative. Pentru acestea nu există restricție de număr de ore. Disciplinele facultative pot să completeze pregătirea studentului la *Cosmetică medicală și tehnologia produsului cosmetic* în arii specifice sau mai puțin specifice domeniului specialității. Acestea figurează în Suplimentul la diplomă.

În domeniul Sănătate, instituția are reglementată procedura de promovare a studentului dintr-un an de studii în altul, în funcție de creditele de studii (ECTS) acumulate (de minimum 45 de credite, din 60). Nu se acceptă mai mult de 15 credite restante acumulate în cel mult ultimii doi ani de studii. Pentru programele de studii din domeniul Sănătate, nu există posibilitatea de promovare a doi ani de studii într-un singur an universitar.

În domeniul Sănătate, la toate programele de studii din România, indiferent de limba de predare, activitățile didactice care implică însușirea terminologiei de specialitate, precum și interacțiunea directă cu pacientul, se desfășoară în limba română.

1.2.7.3 Conținutul fișelor disciplinelor

Titularii de disciplină întocmesc o fișă a disciplinei. Fișele de disciplină, avizate anual la nivelul departamentului, vor conține:

- date despre program vizând instituția de învățământ superior, facultatea, departamentul, domeniul de studii, ciclul de studii, programul de studii, calificarea obținută prin absolvirea programului de studii;
- date despre disciplină în care vor fi menționate denumirea disciplinei, anul de studii/semestrul, modalitatea de evaluare: E – examen, VP – verificare pe parcurs, C – colocviu, precizând categoria formativă a disciplinei: fundamentală - DF / de domeniu - DD / de specialitate - DS / complementară - DC, precum și obligativitatea disciplinei: obligatorie / opțională / facultativă, de asemenea și titularul/ titularii activităților didactice teoretice și practice/aplicative, în conformitate cu statele de funcții;
- timpul estimat pentru pregătirea studenților în vederea evaluării: se vor preciza atât numărul de ore alocate pe săptămână pentru activități teoretice și aplicative (lucrări practice/stagii) cât și numărul de ore necesare studiului individual în vederea pregătirii examenului;
- condiții (condiții preliminare) vizând, atât *curriculum*-ul, cât și competențele necesare;
- condiții specifice pentru desfășurarea activităților teoretice și practice la nivelul disciplinelor;
- competențele specifice profesionale și transversale dobândite de studenți în urma desfășurării activității la disciplină;
- obiectivele generale și specifice ale disciplinei /rezultatele învățării.

Conținutul temelor susținute în cadrul activităților teoretice și lucrărilor practice/stagiilor trebuie să fie în concordanță cu numărul de ore alocate disciplinei. Vor fi precizate metodele de predare. În fișele disciplinelor trebuie menționate și titlurile bibliografice pe care studenții le pot consulta în cadrul activității individuale. Bibliografia va conține titluri recente, din ultimii 10 ani (dintre care, 50% din ultimii 5 ani), care vor constitui un suport pentru pregătirea teoretică și practică a studenților.

Se va preciza modul în care asimilarea cunoștințelor în disciplină va putea fi aplicată în activitatea profesională desfășurată după absolvire. Se va realiza coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunităților epistemice, asociațiilor profesionale și angajatorilor reprezentativi din domeniul programului. Evaluarea va fi prezentată sub formă sintetică, precizând criteriile de evaluare, metodele de evaluare și ponderea din nota finală, standardele minime de performanță pe care studenții le vor demonstra pentru a promova examenul la disciplină.

1.2.7.4 Practica

În domeniul Sănătate, pentru programul de studii *Cosmetică medicală și tehnologia produsului cosmetic*, sunt prevăzute: stagii clinice de specialitate derulate pe parcursul semestrului, stagii de practică de specialitate desfășurate comasat în perioada verii, stagiul profesional, precum și ore destinate elaborării lucrării de licență, în ultimul an de studii.

Pentru stagiile clinice de specialitate, stagiile de practică de specialitate și stagiul profesional, instituția de învățământ superior face dovada că a încheiat convenții de colaborare, contracte sau alte documente cu bazele clinice de învățământ (secții clinice universitare, unități sanitare, institute, centre de diagnostic și tratament, secții cu paturi, laboratoare, cabinete, alte unități de profil aprobate prin mecanisme proprii de către instituția de învățământ) și cu bazele de practică de învățământ de profil (unități de profil din industria cosmetică, farmaceutică, saloane/cabinete cosmetice etc.). În aceste convenții de colaborare/contracte/alte documente trebuie precizate locul și perioada desfășurării activității/stagiilor practice, modul de organizare și îndrumare, responsabilii din partea instituției de învățământ superior și ai bazei clinice de învățământ sau ai bazei de practică de învățământ de profil.

Stagiile de practică și stagiul profesional sunt îndrumate de tutori de practică: cadre didactice ale programului de studii la discipline de specialitate, precum și personal calificat cu studii superioare din bazele de practică

de învățământ de profil (unități de profil din industria cosmetică, farmaceutică, saloane/ cabinete cosmetice etc. autorizate), cu minimum 3 ani vechime în domeniu.

Stagiile de practică de specialitate pentru programul de studii *Cosmetică medicală și tehnologia produsului cosmetic* sunt organizate în afara celor 28 de săptămâni, în perioada verii, la finele anilor I și II. Stagiul profesional se organizează în anul III. Practica de specialitate cuprinde 80 - 160 ore/an, comasate în minimum 2 săptămâni/an, în timpul verii, anii I - II. Stagiul profesional cuprinde minimum 500 ore, comasate în semestrul 6 și în perioada de vară imediat următoare, însumând minimum 24 săptămâni. Se asigură astfel, împreună cu pregătirea teoretică, numărul minim de 2400 ore de pregătire teoretică și practică. Pentru practica de specialitate, respectiv pentru stagiul profesional, fișa disciplinei precizează: obiectivele, tematica, tipurile de activități și eșalonarea pe durata studiilor, sarcinile studentului, resursele disponibile (umane, bibliografice etc.) formele și criteriile de evaluare a rezultatelor învățării.

1.2.7.5 Rezultatele învățării

Instituția de învățământ superior oferă informații și date despre calificările, programele de studii, diplomele, personalul didactic și de cercetare, facilitățile oferite studenților și despre orice aspect de interes pentru public, în general, și pentru studenți, în special (de exemplu: *Regulament de formare profesională a studenților*, *Regulament de acordare a burselor și altor forme de sprijin material pentru studenții la studiile de licență / masterat*).

Competențele profesionale și transversale dobândite de studenți trebuie să le permită la absolvire angajarea pe piața muncii, dezvoltarea unei afaceri proprii sau continuarea studiilor în ciclul următor. Competențele trebuie definite și prezentate într-o secțiune distinctă a Planului de învățământ. Instituția de învățământ superior trebuie să ofere programe de stimulare a studenților performanți, precum și programe de sprijin a celor cu dificultăți în învățare.

1.2.7.5.1 Evaluarea studenților

Instituția de învățământ superior trebuie să aibă un regulament privind evaluarea și notarea studenților care este aplicat în mod riguros și consecvent. Evaluarea studenților se realizează pe bază de criterii de performanță, examinarea asigurând evaluarea cunoștințelor și a abilităților dobândite, în prezența a minimum 2 cadre didactice.

Toate examenele (evaluare orală sau scrisă) se desfășoară în spațiile aferente procesului didactic în prezența cadrului didactic titular de curs și a cel puțin unui alt cadru didactic de specialitate (exceptii, situații reglementate special la nivel național). Fiecare activitate didactică, de cercetare sau practică/aplicativă din planul de învățământ al programului de studii se încheie cu o evaluare finală. Rezultatele evaluării se concretizează în note de la 1 la 10, exprimate în numere întregi, nota minimă de promovare fiind 5.

Examenul scris constă într-un test grilă sau subiecte redacționale din aria tematică a disciplinei, respectând regulamentele/ metodologiile instituției de învățământ superior. Trebuie respectată modalitatea de evaluare prevăzută în Fișa disciplinei. Formele de evaluare și atestare a competențelor studentului, prevăzute în planurile de învățământ, sunt examenul (E), colocviul (C) și verificarea pe parcurs (VP). Modul de susținere a examenelor – probă scrisă (S), probă orală (O) sau probă scrisă și orală (SO) – se stabilește pentru fiecare disciplină în parte prin Fișa disciplinei și se comunică studenților la începutul fiecărui semestru, de titularul disciplinei. Cel puțin 50% dintre formele de evaluare a disciplinelor de studii prevăzute în planul de învățământ sunt examene.

Nota înregistrată la evaluarea finală nu poate fi stabilită doar pe baza unui referat redactat de student sau pe baza rezultatelor evaluărilor pe parcurs, cu excepția disciplinelor complementare, la care evaluarea se poate realiza prin verificare în timpul semestrului. Rezultatele obținute de studenți pe parcursul pregătirii sunt

înregistrate în conformitate cu legislația în vigoare, în formulare omologate în acest sens (cataloge, registre matricole, supliment la diplomă).

1.2.7.5.2 Elaborarea lucrării de finalizare a studiilor

În domeniul Sănătate, pentru programul de studii *Cosmetică medicală și tehnologia produsului cosmetic*, sunt alocate ore pentru elaborarea lucrării de licență; lucrarea de licență cuprinde elemente specifice programului de studii și este elaborată după metodologia proprie fiecărei instituții.

Activitățile privind dobândirea competențelor necesare elaborării lucrării de licență și elaborarea lucrării de licență se efectuează în ultimii 2 ani de studii, pe tema specifică programului de studii, având prevăzut în Planul de învățământ al ultimului an de studii un număr de minimum 56 de ore.

Lucrarea de licență testează abilitățile de a concepe și realiza o cercetare independentă, precum și de a redacta și prezenta rezultatele cercetării conform regulilor comunității științifice. Lucrarea de licență reprezintă o lucrare cu caracter științific pe care absolventul o realizează și o susține în fața comisiei în vederea obținerii diplomei de licență. Tema lucrării de finalizare a studiilor se alege cel mai târziu la începutul primului semestru al ultimului an de studii și poate fi schimbată de maximum 2 ori, cu avizul coordonatorului științific.

Aceasta trebuie să conțină rezultate ale propriilor cercetări și investigații în domeniul temei alese care vor deține ponderea principală în volumul lucrării, să demonstreze familiarizarea cu literatura relevantă pentru tema abordată, rigoare științifică și metodologică, să aibă o structură logică și să fie redactată coerent, în stil științific, iar forma grafică să respecte normele academice specifice domeniului.

În metodologiile sau procedurile interne ale instituției de învățământ superior sunt prevăzute condițiile de acceptare a lucrărilor de licență. Cadrul didactic coordonator al lucrării de licență este responsabil, împreună cu candidatul, în legătură cu asigurarea autenticității lucrării. Este recomandabil ca lucrările de licență să fie analizate cu un *soft* de verificare a similitudinilor; universitățile stabilesc care este procentul de similitudine acceptat.

1.2.7.5.3 Examenul de licență

Studiile universitare de licență se încheie cu un examen de licență. Examenul de licență se susține în conformitate cu legislația în vigoare, pe baza unei metodologii/unor proceduri proprii aprobate anual de Senatul universității. Examenul de finalizare a studiilor se organizează în două sesiuni anuale. Examenul cuprinde următoarele probe:

a) Proba 1 - evaluarea cunoștințelor fundamentale și de specialitate, prin proba scrisă și o evaluare practică;
b) Proba 2 - prezentarea și susținerea publică a lucrării de licență.
Tematica și bibliografia probei scrise sunt anunțate cu minimum 6 luni înainte de derularea examenului de licență.

Candidații la examenul de finalizare a studiilor de licență prezintă la înscriere un atestat de competență lingvistică într-o limbă de largă circulație internațională. Nota minimă de promovare, pentru fiecare probă, este 5 (cinci), iar media generală de promovare a examenului de licență este cel puțin 6 (șase).

1.2.7.6 Studenții. Numărul maxim de studenți care pot fi școlarizați

Numărul maxim de studenți care pot fi școlarizați este în conformitate cu hotărârea de guvern privind structura instituțiilor de învățământ superior, în vigoare în anul respectiv dar și cu respectarea raportului cadre didactice/studenți. Numărul maxim de studenți care pot fi școlarizați este stabilit prin coroborarea datelor privind resursa umană și baza materială, incluzând resursele educaționale. În domeniul Sănătate, transferul studenților între instituțiile de învățământ superior, facultăți și specializări se efectuează cu respectarea prevederilor legale în vigoare.

1.2.7.6.1 Admiterea

Admiterea se organizează în conformitate cu *Metodologia-cadru privind organizarea admiterii în ciclurile de studii universitare de licență, de masterat și de doctorat*, cu reglementările legale în vigoare, precum și cu metodologiile proprii ale instituției de învățământ superior. Instituția de învățământ superior formulează o politică transparentă și riguroasă a recrutării și admiterii studenților, anunțată public cu cel puțin 6 luni înainte de concursul de admitere și care respectă principiul egalității șanselor tuturor candidaților, fără nicio discriminare. Admiterea se face în limita capacitații de școlarizare stabilită de ARACIS și publicată în hotărârea de guvern privind structura instituțiilor de învățământ superior din anul curent.

Candidații se înscriu la concursul de admitere pe baza diplomei de bacalaureat sau altor acte de studii echivalente, conform legii. Studenții înmatriculați încheie cu instituția un Contract de Studii, în care sunt prevăzute drepturile și obligațiile părților.

În domeniul Sănătate, admiterea studenților la programul de studii *Cosmetică medicală și tehnologia produsului cosmetic* candidații vor susține și promova cel puțin o probă scrisă care să evalueze cunoștințele acestora din discipline care au relevanță pentru viitoarea formare a acestora. Pentru studenții internaționali, admiterea la programele de studii se face conform metodologiilor proprii ale instituției de învățământ superior, cu respectarea prevederilor legale în vigoare. Concursul de admitere evaluează în mod unitar cunoștințele de Biologie și/sau Chimie ale candidaților, în scopul verificării existenței nivelului necesar pentru începerea studiilor de *Cosmetică medicală și tehnologia produsului cosmetic*, pentru a asigura baza de cunoștințe necesare pentru aprofundarea și dezvoltarea disciplinelor fundamentale în domeniu.

1.2.7.6.2 Criterii privind stabilirea numărului maxim de studenți care pot fi școlarizați

În domeniul Sănătate, pentru programul de studii *Cosmetică medicală și tehnologia produsului cosmetic*, numărul maxim de studenți care pot fi școlarizați (capacitatea de școlarizare) se stabilește astfel încât raportul cadre didactice /studenți să fie de cel puțin 1/6.-Numărul maxim de studenți care pot fi școlarizați este stabilit prin coroborarea datelor privind resursa umană și baza materială, incluzând resursele educaționale.

Numărul maxim de studenți în grupă și în serie

Numărul maxim de studenți pentru programul de studii *Cosmetică medicală și tehnologia produsului cosmetic* se stabilește astfel încât să fie asigurate condițiile optime pentru desfășurarea învățământului medical, cu respectarea standardelor de calitate prevăzute. Numărul maxim de studenți care pot fi școlarizați (capacitatea de școlarizare) se stabilește pe baza evaluării periodice a programelor de studii, a raportului cadre didactice/studenți și este cel publicat în Monitorul Oficial. Dimensiunile formațiunilor de studii la programul de studii *Cosmetică medicală și tehnologia produsului cosmetic* sunt stabilite anual de către Senatul universitar, astfel încât să se respecte criteriile unui învățământ centrat pe student cu un înalt nivel de calitate și standardele ARACIS. Numărul de studenți pentru o serie de studenți se stabilește de către fiecare universitate/facultate în funcție de dimensiunile sălilor de curs existente, fără să depășească 150 studenți/serie.

Grupele de studenți sunt dimensionate diferit, criteriul fiind interacțiunea directă cu pacientul în timpul activității didactice. **Disciplinele cu stagii clinice** sunt disciplinele la care activitatea didactică implică interacțiunea directă cu pacientul, indiferent de anul de studii în care se regăsesc acestea. **Disciplinele fără stagii clinice** sunt disciplinele care nu implică interacțiunea directă cu pacientul. Pentru disciplinele fără stagii clinice, numărul de studenți/grupă este de maximum 15. Pentru disciplinele cu stagii clinice, numărul de studenți pe grupă este adaptat spațiilor din bazele clinice de învățământ în care se desfășoară acestea și este de maximum 10. La disciplinele complementare (de exemplu: Limbi moderne etc.), numărul de studenți nu va depăși 25/grupă.

1.2.7.7 Cercetarea științifică

În domeniul Sănătate, personalul didactic și de cercetare propriu trebuie să desfășoare activități de cercetare științifică în domeniul disciplinelor cuprinse în norma didactică pe care o acoperă sau în domenii interdisciplinare, valorificate prin publicații în reviste de specialitate din țară sau din străinătate, comunicări științifice prezentate la sesiuni, simpozioane, conferințe, congrese naționale și /sau internaționale, contracte, expertiză, consultanță pe bază de contracte sau convenții încheiate cu parteneri din țară și străinătate.

Personalul didactic propriu implicat în activități de predare / seminarizare / practice la programul de studii *Cosmetică medicală și tehnologia produsului cosmetic* trebuie să deruleze activități în concordanță cu strategia de cercetare a instituției, având anual cel puțin o publicație sau o realizare didactică ori științifică în domeniul disciplinelor predate.

Facultatea trebuie să organizeze periodic, cu cadrele didactice, cercetătorii și absolvenții, sesiuni științifice, simpozioane, conferințe, mese rotunde în domeniul disciplinelor din programul de studii, iar comunicările sunt disciplinelor din programul de studii, iar comunicările trebuie să fie publicate în buletine științifice cu ISBN, ISSN sau în volume dedicate manifestării științifice. Universitatea trebuie să dispună de cel puțin un centru de cercetare științifică în domeniu cu rezultate recunoscute de comunitatea științifică, de editură proprie pentru publicații cu ISSN și ISBN. Dotarea laboratoarelor trebuie să corespundă exigențelor temelor abordate. Echipamentele existente trebuie să permită realizarea unor cercetări recunoscute pe plan național și internațional.

1.2.7.8 Baza materială

În domeniul Sănătate, pentru programul de studii *Cosmetică medicală și tehnologia produsului cosmetic*, baza materială trebuie să cuprindă spații de învățământ corespunzătoare dotate conform activității didactice desfășurate și a cerințelor normative obligatorii; pentru fiecare amfiteatru, sală de curs, săli de seminar: tablă, videoproiector, ecran de proiecție.

Sală de calculatoare/tablete/alte dispozitive /laborator informatic care să asigure 1 calculator la 2 studenți.

Laboratoarele pentru fiecare disciplină care are activitate practică de specialitate sunt:

- organizate specific, astfel încât să asigure lucrul individual al studenților și însușirea deprinderilor practice;
- dotate corespunzător tipului de activitate practică, săli separate care să permită desfășurarea diferitelor activități practice (săli de balanțe, săli de aparatură , săli cu paturi cosmetice.), mijloace de protecție (sisteme de filtrare și exhaustare aer, nișe etc.), gaz, apă rece, apă caldă, mobilier adecvat pentru activitățile practice.

Dotare minimală generală pentru disciplinele planului de învățământ constă în:

- aparatură specifică necesară procesului didactic;
- materiale necesare pregătirii, conservării și prezentării materialului didactic;
- trusă de prim ajutor;
- material didactic (animale de laborator, culturi microbiene etc.);
- spații care să respecte regulile de protecția muncii;
- rețea de calculatoare/tablete/alte dispozitive cu acces la Internet și un sistem multimedia;
- resurse / softuri specifice care să permită studenților să lucreze efectiv;
- dotări cu aparatură specifică;
- material didactic specific (piese, mulaje etc.).

Disciplinele Chimia ingredientelor cosmetice și farmaceutice-chimie anorganică/organică, Fizică și biofizică aplicată, Noțiuni de biochimie, Sisteme disperse, Analiza produsului dermato-cosmetic:

- veselă de laborator
- microscop, agitatoare, centrifugi, sisteme de colorare a lamelor

- refractometre; pH-metre; spectrometre UV-VIS/IR; HPLC etc.
- instrumente detectoare fotoelectrice (fotometru, colorimetru, spectrofotometru, spectrofoto-colorimetru) și bioelectrice (EKG, EEG, EMG) în laboratorul de Biofizică;
- aparat de electroforeză, pompă de vid, centrifugă, ultracentrifugă;
- Polarimetre, potențiometre, pH-metre, conductometre, agitatoare magnetice, băi electrice, băi cu ultrasunete
- Aparate de extracție în fază lichidă și solidă
- instrumente detectoare fotoelectrice (fotometru, colorimetru, spectrofotometru, spectrofoto-colorimetru) și bioelectrice (EKG, EEG, EMG) la laboratorul de biofizică;
- aparat de electroforeză, pompă de vid, centrifugă, ultracentrifugă;
- Balanțe tehnice și analitice, balanțe tehnice, balanțe analitice;
- Vascozimetre, densitometre;
- Lampi UV;
- Sistem de CSS.

Disciplinele: Produse de origine vegetală în dermato-cosmetice, Produse de origine vegetală în cosmetică

- microscopae;
- rotavapor; distilatoare; balante analitice;
- HPLC; sistem TLC; lampi UV;
- Spectrometre UV-VIS;
- Aparate de extracție în fază lichidă și solidă; aparat Neo-Clevenger, centrifuge, agitatoare magnetice și cu ultrasunete.

Dotări pentru disciplina Anatomie umană

- laborator conservare cadavre (minimum o masă de disecție și un cadavru la 2-3 grupe) și facilități pentru păstrarea cadavrelor (frigidere pentru preparate anatomice) **sau** material didactic video și laborator 3D de anatomie virtuală;
- material didactic specific: ex: piese, mulaje; colecție de lame;
- softuri specifice;
- sală microscopie;
- programe 3D - e learning;
- rețea de calculatoare/tablete/alte dispozitive cu acces la internet;
- colecție de lame scanate;
- sistem de scanare lame dotat cu program de examinare *e-school*.

Dotări pentru disciplinele Histologie și Anatomie patologică:

- microscopae / studenți = 1/3 (montate pe mese cu sursă de lumină);
- 2 microtoame / departament și 4 cuțite microtom / departament sau acces;
- videoproiector și ecran / sală;
- pentru anatomia patologică: rețea de calculatoare/tablete/alte dispozitive cu acces la colecție de lame scanate sau săli cu mese de necropsie, minimum 1 la 3 grupe, cu 2 truse de necropsie;
- 2 microscopae de cercetare, sau acces, pentru fiecare dintre aceste discipline;
- centrifugă ultracentrifugă sau acces;
- colecție lame;
- laborator preparare lame;
- criostat sau acces;
- sistem de scanare lame dotat cu program de examinare *e-school*.

Dotări pentru disciplinele Fiziologie umană, Fiziopatologie, Elemente de farmacologie în dermato-cosmetologie:

- aparatură de înregistrare pentru principalele sisteme și organe, pentru fenomene electrice și mecanice; *software* Medical - licențe pentru : procesul de hemostază, coagulare, fiziologia sanguină, fiziologie respiratorie, cardiovasculară, renala, nervoasă, musculară, endocrina etc.

- băi de organe, termostate etc.;
- echipamente pentru explorări funcționale (EKG, EEG, EMG, spirometrie etc.);
- biobază sau acces.

Dotări pentru Matematică și Informatică medicală, Biostatistică, Abilități de calcul:

- minimum un calculator (terminal) la 2 studenți;
- softuri de biostatistică.

Dotări pentru disciplina Microbiologie (Bacteriologie. Virusologie. Parazitologie):

- un microscop / 3 studenți;
- un microscop cu fluorescență / sală;
- termostat / sală și câte o etuvă, un pupinel, un autoclav / punct de lucru;
- câte o balanță analitică și o baie de electroforeză;
- câte o baie de apă cu agitator și o centrifugă / sală;
- colecție de lame specifice;
- laborator preparare lame, culturi etc., pentru specialități, dotate corespunzător.

Disciplinele de specialitate vor deține**Echipe pentru exersarea tratamentelor cosmetice:**

- electroderm
- galvanoderm
- ultrasunete
- spray
- vacuum
- perii rotative
- vapofoar și vapozone
- microdermabrazione
- mezoterapie virtuală
- mezoterapie cu microace
- laser
- set epilare cu ceară/zahăr
- trusă pentru machiaj
- Cap manechin pentru practică

Echipe pentru diagnostic cosmetic

- lupă cosmetică
- lampă cosmetică Wood
- cutometru
- corneometru
- sebumetru

Echipe pentru sterilizarea instrumentului refofosibil

- sterilizator tip autoclavă
- sterilizator tip pupinel
- sterilizator cu ultrasunete

Mobilier cosmetic

Pat cosmetic
Taburet rotativ
Ucenic cosmetic

Tehnică de calcul corespunzătoare**Pentru disciplinele clinice:**

- disciplinele cu stagiul clinic vor avea baze clinice de învățământ în folosire exclusivă; instituția de învățământ superior încheie cu acestea un contract de colaborare; o bază clinică de învățământ

(respectiv, entitatea juridică din care aceasta face parte) încheie contract de colaborare cu o singură instituție de învățământ superior.

- 3 studenți/pat la fiecare disciplină cu stagiul clinic; stagiile clinice se desfășoară obligatoriu la specialitatea respectivă, prevăzută în planul de învățământ.

Disciplinele fără stagiul clinic:

- săli de demonstrație și posibilități tehnice de prezentare de cazuri clinice ilustrative.

Biblioteca

Biblioteca trebuie dotată cu sală de lectură și fond de carte propriu, corespunzător disciplinelor prevăzute în planurile de învățământ, pe cicluri de studii universitare (licență și masterat). În domeniul Sănătate, acoperirea bibliografiei cu caracter obligatoriu pentru toate disciplinele din planul de învățământ se face în format digital pentru toți studenții sau pe suport fizic pentru minimum 50% dintre studenți. Trebuie să existe abonamente la reviste, inclusiv în format electronic. Biblioteca trebuie să dispună de un număr de locuri în sălile de lectură egal cu minimum 10% din numărul total de studenți sau să existe posibilitatea de a accesa *on-line* baza de date electronice a bibliotecii (din orice altă locație), precum și rețea de calculatoare /tablete/alte dispozitive cu acces la Internet.

Capacitatea spațiilor de învățământ trebuie să fie:

- min. 1 mp/loc în sălile de curs;
- min 1,4 mp/loc în sălile de seminar;
- min. 1,5 mp/loc în sălile de lectură din bibliotecă;
- min. 2,5 mp/loc în laboratoare de informatică;
- min 4 mp/loc în laboratoarele disciplinelor cu caracter experimental.

24.05.2021

Prof. dr. Daniela Adriana ION,
Președintă C12

Prof. dr. Laurențiu MOGOANTĂ,
Secretar C12